

STORTINGET

Innst. 165 L

(2017–2018)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 148 L (2016–2017) og Prop. 33 L (2017–2018)

Innhold

Side

1. Innledning	1
1.1.1 Hovudinnhaldet i proposisjonen	1
1.1.2 Bakgrunnen for lovrevisjonen	2
1.1.3 Nærare om status og utviklinga framover	3
1.1.3.1 Status for matrikkelen og eigedomsoppmålinga	3
1.1.4 Evaluering av matrikkellova	3
1.1.5 Tilsyn med matrikkelføringa frå Kartverket	3
1.1.6 Oppmåling og matrikkelføring i Europa	3
1.1.7 Utviklinga framover	3
1.2 Komiteens generelle merknader	4
2. Oppmåling som tjenesteyting	5
2.1.1 Gjeldande rett	5
2.1.2 Høyringsforslaget	5
2.1.3 Merknader frå høyringsinstansane	6
2.1.4 Vurderingar frå departementet	6
2.2 Komiteens merknader	8
3. Autorisasjonsordning for landmålere	10
3.1.1 Gjeldande rett	10
3.1.2 Høyringsforslaget	10
3.1.3 Merknader frå høyringsinstansane	11
3.1.4 Vurderingar frå departementet	11
3.2 Komiteens merknader	12
4. Betaling for oppmålingstjenester	12
4.1.1 Gjeldande rett	12
4.1.2 Høyringsforslaget	12
4.1.3 Merknader frå høyringsinstansane	13
4.1.4 Vurderingar frå departementet	13
4.2 Komiteens merknader	13
5. Den faglige selvstendigheten og habiliteten til landmålaren	13
5.1.1 Høyringsforslaget	13
5.1.2 Merknader frå høyringsinstansane	14
5.1.3 Vurderingar frå departementet	14
5.2 Komiteens merknader	14
6. Matrikkelføring	15
6.1.1 Gjeldande rett	15
6.1.2 Høyringsforslaget	15
6.1.3 Merknader frå høyringsinstansane	15
6.1.4 Vurderingar frå departementet	15
6.2 Komiteens merknader	17
7. Klage og forholdet til forvaltningsloven	17
7.1.1 Gjeldande rett	17
7.1.2 Høyringsforslaget	17
7.1.3 Vurderingar frå departementet	18
7.2 Komiteens merknader	18

	Side
8. Andre forslag	19
8.1.1 Sammendrag	19
8.1.1.1 Gjeldande rett	19
8.1.1.2 Høyringsforslaget	20
8.1.1.3 Vurderingar frå departementet	20
8.1.2 Komiteens merknader	22
8.2 Tilgang til informasjon om oppmåling og arkiv m.m.	22
8.2.1 Sammendrag	22
8.2.1.1 Bakgrunn og gjeldande rett	22
8.2.1.2 Høyringsforslaget	22
8.2.1.3 Vurderingar frå departementet	23
8.2.2 Komiteens merknader	23
8.3 Merking av grenser	24
8.3.1 Sammendrag	24
8.3.2 Komiteens merknader	24
8.4 Retting av grenseopplysninger	24
8.4.1 Sammendrag	24
8.4.1.1 Gjeldande rett	24
8.4.1.2 Høyringsforslaget	24
8.4.1.3 Vurderingar frå departementet	25
8.4.2 Komiteens merknader	25
8.5 Oppretting og endring av eigedom	25
8.5.1 Sammendrag	25
8.5.1.1 Gjeldande rett	25
8.5.1.2 Høyringsforslaget	26
8.5.1.3 Merknader frå høyringsinstansane	26
8.5.1.4 Vurderingar frå departementet	26
8.5.2 Komiteens merknader	27
8.6 Eierseksjonsloven (jf. også Prop. 33 L (2017–2018))	27
8.6.1 Sammendrag	27
8.6.1.1 Gjeldande rett	27
8.6.1.2 Vurderingar frå departementet	27
8.6.2 Komiteens merknader	28
8.7 Endring av festegrunn	28
8.7.1 Sammendrag	28
8.7.1.1 Gjeldande rett	28
8.7.1.2 Høyringsforslaget	29
8.7.1.3 Vurderingar frå departementet	29
8.7.2 Komiteens merknader	30
8.8 Matrikulering av nytt jordsameige	30
8.8.1 Sammendrag	30
8.8.2 Komiteens merknader	30
8.9 Matrikulering utan fullført oppmålingsforretning	30
8.9.1 Sammendrag	30
8.9.2 Komiteens merknader	31
8.10 Føresegner i den gjeldande lova som ikkje er sette i kraft m.m.	31
8.10.1 Sammendrag	31
8.10.1.1 Gjeldande rett	31
8.10.1.2 Høyringsforslaget	31
8.10.1.3 Merknader frå høyringsinstansane	31
8.10.1.4 Vurderingar frå departementet	32

	Side
8.10.2	Komiteens merknader..... 32
8.11	Andre forslag som er tekne opp av høyringsinstansane 32
8.11.1	Sammendrag..... 32
8.11.2	Komiteens merknader..... 33
9.	Forholdet til EØS..... 33
9.2	Komiteens merknader..... 34
10.	Overgangsordningar..... 34
10.1.1	Høyringsforslaget..... 34
10.1.2	Vurderingar frå departementet 34
10.2	Komiteens merknader..... 35
11.	Administrative, økonomiske og andre konsekvenser..... 35
11.1.1	Administrative konsekvensar m.m..... 35
11.1.1.1	Konsekvensar for brukarane..... 36
11.1.1.2	Konsekvensar for kommunane 36
11.1.1.3	Konsekvensar for private leverandørar av oppmåling..... 37
11.1.1.4	Konsekvensar for staten..... 37
11.2	Komiteens merknader..... 38
12.	Flertallets helhetlige lovforslag..... 38
13.	Mindretallets helhetlige lovforslag 43
14.	Forslag fra mindretall..... 50
15.	Komiteens tilråding 57
Vedlegg	
	Vedlegg 1- Brev fra statsråd Monica Meland om Prop. 148I (2016–2017) 63
	Vedlegg 2 - Brev fra statsråd Monica Meland til Arbeidpartiets stortingsgruppe om Prop. 148I (2016–2017) 66
	Undervedlegg til vedlegg 2..... 68
	Vedlegg 3 - Brev fra statsråd Monica Meland til Høyres og Fremskrittspartiets representanter i Kommunal og forvaltningskomiteen 92
	Undervedlegg til vedlegg 3..... 93

STORTINGET

Innst. 165 L

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Prop. 148 L (2016–2017) og Prop. 33 L (2017–2018)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Endringer i matrikkellova m.m. (organisering av eigedomsoppmåling) og om Endringer i eierseksjonsloven m.m. (tilpassing til ny organisering av eigedomsoppmålinga)

Til Stortinget

1. Innledning

1.1 Sammendrag

1.1.1 Hovudinnhaldet i proposisjonen

Kommunal- og moderniseringsdepartementet legg i Prop. 148 L (2016–2017) fram forslag til endringer i lov 17. juni 2005 nr. 101 om eigedomsregistrering (matrikkellova) og enkelte tilpassingar i lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven).

Departementet foreslår i proposisjonen at Noreg skal følgje same modell som i mange andre land i Europa, ved at eigedomsoppmåling blir utført som profesjonsregulert privat tenesteyting. Reforma skal bidra til auka konkurranse, raskare og meir effektive tenester for brukarane og utvikling av ein ny konsulentbransje for tenester på eigedomsområdet. Det skal bli fri prisdanning for oppmålingsforretningar i staden for kommunale gebyr som i dag. Betalinga vil då i større grad spegle dei faktiske kostnadene ved å utføre den konkrete tenesta.

Forslaget legg til rette for ei meir fleksibel organisering av eigedomsoppmålinga. Både kommunale og private landmålarføretak skal kunne tilby slike tenester på

like vilkår. Eigedomsoppmåling skal ikkje lenger vere ei lovpålagd oppgåve for kommunane.

Ein ansvarleg landmålar med autorisasjon skal ha ansvaret for at oppmålinga blir utført i samsvar med lov og forskrifter og etter god landmålariskikk. Han treng ikkje sjølv gjere alle oppgåvene, men har ansvaret for at oppmåling og klarlegging av rettar er korrekt utført. Landmålararen skal opptre fagleg uavhengig og ta vare på interessene til alle partane i oppmålingsforretninga. Autorisasjonen vil forplikte den ansvarlege landmålararen til å opptre nøytralt, og landmålararen risikerer å miste autorisasjonen dersom vedkommande ikkje gjer det. Ein part skal kunne nekte at ein landmålar med nærstående personlege forhold til partane i saka gjer oppgåva.

Departementet foreslår at utdanningskravet skal vere på bachelornivå (tre år), og at det skal vere ein praksisperiode på minst to år. Landmålarar må ta eit visst tal timar etterutdanning per år for å halde på autorisasjonen, på same måten som til dømes eigedomsmeklarar.

Departementet meiner ein må leggje opp til fleksible løysingar for autorisasjon i startfasen. Ein reknar med at ein stor del av dei kommunale utøvarane har den nødvendige realkompetansen. Det gjeld til dømes også for mange personar i Statens vegvesen og i private føretak som driv eigedomsoppmåling. Departementet foreslår at slike utøvarar skal få autorisasjon på linje med nye utøvarar sjølv om dei ikkje fyller krava til formell kompetanse.

Departementet foreslår at Statens kartverk skal vere autorisasjonsstyresmakt.

I proposisjonen blir det vist til at føring, forvaltning og organisering av matrikkelen er ei styresmaktsoppgåve. Når oppmålingsforretninga ikkje lenger skal vere ei lovpålagd oppgåve for kommunane, meiner departementet at føring av opplysningar frå forretninga heller

ikkje kan vere ei lovpålagd oppgåve for kommunane. Oppgåva blir i lova overført til Statens kartverk, som i dag har ansvaret for forvaltning og organisering av matrikkelen. Kommunar som ønskjer det, skal framleis kunne føre eigedomsopplysningar i matrikkelen når dei har tilstrekkeleg kapasitet og fagleg kompetanse. Kommunane skal framleis ha ansvaret for å føre opplysningar om bygningar og adresser i matrikkelen. Gebyr for registrering av opplysningar i matrikkelen skal følgje felles nasjonale satsar etter gebyrregulativ fastsett i sentral forskrift.

Departementet foreslår at alle forhold som gjeld oppmålingsforretninga som verkar inn på matrikkelføringa, skal kunne vere grunnlag for ei klage. Dette gjeld sjølv om føringa ikkje kan reknast som enkeltvedtak etter forvaltningslova. Eit eller eit fåtal fylkesmannsembete skal vere klageorgan for heile landet.

Departementet foreslår elles ei rekkje mindre endringar i lovgivinga. Departementet foreslår mellom anna enklare reglar for å kunne handtere geografisk endring av festegrunn.

Det er i dag berre oppmålingsplikt for nye eller endra eigedommar. Føresegna om at det skal liggje føre oppmåling også ved avhending av eksisterande eigedom (matrikkellova § 7), er så langt ikkje sett i kraft. Departementet meiner at iverksettinga av denne føresegna er det einaste realistiske tiltaket for å få ein komplett eigedomsdel i matrikkelen, men at dette ikkje kan skje før det er tilstrekkeleg oppmålingskapasitet etter reforma til å handtere den auka saksmengda.

I Prop. 33 L (2017–2018) legg departementet fram forslag til endringar i lov 16. juni 2017 nr. 65 om eierseksjoner (eierseksjonsloven) og matrikkellova. Forslaget er ei tilpassing og eit tillegg til forslaget i Prop. 148 (2016–2017).

I tillegg foreslår departementet retting av to feil i plan- og bygningsloven og ei mindre retting av forslaget i Prop. 148 L (2016–2017).

1.1.2 Bakgrunnen for lovrevisjonen

Stortinget vedtok 3. mars 2016 å be regjeringa «utrede forslag om hvordan arbeidet med eienomsoppmåling skal organiseres, herunder vurdere en autorisasjons- og sertifiseringsordning for denne type tjenester», jf. Innst. 174 S (2015–2016) og Dokument 8:138 S (2014–2015).

Reglar om eigedomsoppmåling og eigedomsregistrering går primært fram av lov 17. juni 2005 nr. 101 om eigedomsregistrering (matrikkellova), men også ei rekkje andre lover er relevante, mellom andre tinglysningslova, plan- og bygningsloven, eiereksjonsloven og jordskiftelova.

Matrikkelen er det offisielle registeret over fast eigedom, adresser, bygningar og bustader.

Saksbehandlingsreglane i matrikkellova blei sette i kraft 1. januar 2010. Lova avløyste lov 23. juni 1978 nr. 70 om kartlegging, deling og registrering av grunneien- dom (delingsloven), som hadde vore gjeldande sidan 1980.

Departementet sendte på høyring eit høyringsnotat med forslag til ei meir tenleg organisering av eigedomsoppmålinga.

Ei oversikt over høyringsinstansane finst i proposisjonen pkt. 2.3.

SAMFUNNSØKONOMISK ANALYSE AV HØYRINGSFORSLAGET FRÅ DEPARTEMENTET

Menon Economics AS har på oppdrag frå departementet gjennomført ein samfunnsøkonomisk analyse av høyringsforslaget. I rapporten blir høyringsforslaget vurdert opp mot den eksisterande ordninga (nullalternativet). Tre andre alternativ blir også nemnde og kort vurderte.

I rapporten reknar Menon med at tiltaket er samfunnsøkonomisk lønnsamt med ein netto noverdi på 650 mill. kroner over ein analyseperiode på 20 år.

Menon legg til grunn ein effektiviseringsgevinst på 15 prosent for oppmålingsdelen og 25 prosent for registreringsdelen, og omtalar dette som eit konservativt overslag.

Menon understrekar at det er vesentlege usikre faktorar i analysen, og at ulike lesarar kan trekke ulike konklusjonar basert på desse.

Menon skriv:

«Totalt sett heller vi mot at kvaliteten på matrikkelen vil øke på lengre sikt i tiltaksalternativet, men at det er stor usikkerhet knyttet til dette.»

Menon peikar på at ordninga i dag ikkje nødvendigvis tilseier at landmålararen er fullt ut nøytral, sidan kommunen sjølv kan vere part i sakene som grunneigar. Ein reknar med at ei effektiv og verksam autorisasjonsordning vil verke disiplinerande på landmålarane.

Rapporten ser på moglegheita for at det blir etablert nye tenester, men vurderer at ei nyskapt næring ikkje vil representere nokon vesentleg samfunnsøkonomisk gevinst. Rapporten går ut frå at det vil vere nokre negative effektar av at den integrerte saksbehandlingskjeda i kommunane blir broten opp. Vidare vil det i ein overgangsperiode vere utfordrande at kommunearkiva ikkje er digitalt tilgjengelege.

For at tiltaksalternativet skal vere vellykka, peikar rapporten på at desse forholda må vere sørgde for:

- at overgangsordningane for landmålarane er i tråd med reglane for offentleg støtte
- at ordningane for autorisering av landmålarane er tydelege, både i overgangsfasen og etterpå (i tillegg til at Kartverket må ha kapasitet til å gjennomføre autoriseringa)

- at utviklinga av rådgivingstenester ikkje blir lagd opp på ein måte som fører til habilitetsproblem

Menon peikar på at effektiviseringsgevinsten ved tiltaksalternativet ikkje overstig effekten av å innføre meirverdiavgift. Dette kan føre til at gjennomsnittsbrukaren vil ende opp med å betale meir enn i dag, dersom ein legg estimatet frå analysen om 15 prosent effektiviseringsgevinst til grunn.

I rapporten understrekar Menon at ein ikkje bør sette i verk oppmålingskravet i den gjeldande § 7 før det er gjort gode marknadsundersøkingar og etablert nok kapasitet i marknaden. Det gjeld både for tiltaksalternativet og for nullalternativet.

Menon analyserer kort også tre andre alternativ, utan at dei prissette verknadene av desse blir talfasta. Alle tre alternativna blir vurderte som dårlegare enn tiltaksalternativet. Sjå proposisjonen for nærare omtale.

1.1.3 Nærare om status og utviklinga framover

1.1.3.1 STATUS FOR MATRIKKELEN OG EIGEDOMSOPPMÅLINGA

I proposisjonen pkt. 3.1 finst omtale av matrikkelen og eigedomsoppmålinga. Det er gjeve ein omtale av tal, oppmålingsforretningar, kostnader knytte til oppmåling, kven som gjer kva, innhald og kvalitet og kapasitet, samt gebyr- og klagesaker.

1.1.4 Evaluering av matrikkellova

Kartverket gjennomførte på oppdrag frå departementet i 2013–2014 ei evaluering av om måla med innføring av ny matrikkellov var oppnådde sett i lys av det opphavlege mandatet for lovutgreiinga i NOU 1999:1 Lov om eiendomsregistrering.

Rapporten reknar opp åtte sentrale punkt for nærare gjennomgang og vurdering:

- grenseflatene og samanhengane mellom lover som har med eigedomsdanning å gjere
- val av matrikkeleiningstypar
- datainnsamlingsmetodane for matrikkelen
- nye måtar å organisere føring av mellom anna jordskiftesaker og saker som gjeld offentleg veg- og jernbanegrund på
- tekniske krav, mellom anna for måling og merking av grenser
- reglane som er knytte til retting og komplettering av matrikkelinformasjon
- innføring av bindande kompetansekrav for landmåling og eigedomsregistrering
- reglane for gebyr

Departementet viste i høyringsnotatet til at ein større gjennomgang av grenseflatene og samanhengane mellom lover som har med eigedomsdanning å gjere, vil omfatte ei rekkje lover i tillegg til matrikkellova,

mellom andre plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven, tinglysningslova og jordskiftelova. Dette vil omfatte eit større utgreiingsarbeid som nødvendigvis vil måtte ta tid.

Departementet tok i høyringsnotatet opp fleire av enkeltpunkta frå evalueringa.

Når det gjeld spørsmålet om ei nærare vurdering av dei ulike matrikkeleiningstypane, viste departementet til forslaget om betre registrering av bruksrettar i matrikkelen. Departementet meinte dette tiltaket er viktigare enn ei eventuell utviding av talet på matrikkeleiningstypar.

1.1.5 Tilsyn med matrikkelføringa frå Kartverket

Kartverket fører tilsyn med korleis kommunane fører matrikkelen. Det er relativt mange avvik som gjeld oppmålinga. Men sjølv om ein landmålar har levert mangelfullt resultat frå ei oppmålingsforretning, skal dette bli avdekt av den som fører matrikkelen. Slik sett viser avvika både manglar frå landmålararen og at manglane ikkje er avdekte av den som fører matrikkelen.

1.1.6 Oppmåling og matrikkelføring i Europa

I dei fleste andre landa i Europa, mellom anna i Danmark, blir eigedomsoppmåling utført av private landmålarar med autorisasjon. Registerføringa blir gjort av ei statleg styresmakt. I nokre land, mellom andre Sverige og Finland, er både oppmåling og registerføring i utgangspunktet ei oppgåve for den statlege styresmakta. Noreg er ganske åleine i EU/EFTA-området med kommunalt ansvar for både oppmåling og registerføring.

Statens kartverk har på oppdrag frå departementet undersøkt organiseringa av landmålarverksemd i Europa, primært i EU. Sjå proposisjonen pkt. 3.4 for omtale.

1.1.7 Utviklinga framover

Meld. St. 27 (2015–2016) Digital agenda for Norge – IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet slår fast at:

«Regjeringen har høye ambisjoner om å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor, samtidig som innbyggere og næringsliv har forventninger om en enklere hverdag. Bruk av IKT og bevisst utnyttelse av digitaliserings muligheter gjør at vi kan oppnå begge deler.»

Meldinga set brukaren i sentrum. Forvaltninga skal mellom anna bruke informasjon om att i staden for å spørje brukarane på nytt om forhold dei allereie har opplyst om.

Meldinga omtalar rolla til dei nasjonale IKT-felleskomponentane, medrekna matrikkelen. Desse kan ein sjå som byggjeklossar som offentlege verksemdar kan dra nytte av i dei digitale tenestene sine.

I 2015 hadde matrikkelen 2,1 milliardar oppslag. Til samanlikning hadde folkeregisteret 38 millionar opp-

slag og oppdateringar, og einingsregisteret hadde 244 millionar oppslag. Tala viser at bruken av matrikkelinformasjon er stor. Og bruken aukar.

Fordi matrikkelinformasjon står sentralt i utviklinga av enklare, digitaliserte løysingar i mange verksemdar, får kvaliteten på informasjonen større vekt. Ei heilt grunnleggjande utfordring her er at mykje av informasjonen i matrikkelen er konvertert frå tidlegare register og kartløysingar.

Departementet understrekar at det er viktig at eigedomsoppmåling blir korrekt ført i matrikkelen og samsvarar med oppmålinga i marka.

FRÅ REGISTRERING TIL DATAFLYT

Utviklinga på IKT-området generelt endrar måten vi ser på registrering og føring av informasjon i offentlege register på. Fleire aktuelle initiativ, prosjekt og prosessar bidreg til dette, som dokumentet Felles kommunal IKT-arkitektur – visjon, ambisjon og strategi frå KS KommIT (juni 2014), prosjekta eByggesøknad og eByggesak og innføring av elektronisk tinglysing.

Alle døma ovanfor involverer matrikkelen og arbeidsoppgåver som er knytte til matrikkelen. Det gir eit aukande krav til at informasjonen i matrikkelen kan nyttast utan at brukaren må gjere omfattande kontrollar mot andre kjelder. Det krev at informasjonen blir meir einsarta, får betre kvalitet og blir halden kontinuerleg oppdatert.

Dette er ei utfordring for landmålaren, som må oppdatere den faglege kompetansen sin og det tekniske utstyret sitt. Det set også nye krav til utvikling og kapasitet på matrikkelsida og oppdatert fagleg kompetanse hos dei som fører matrikkelen. Det har vore ei stor utvikling dei siste åra innanfor den tekniske delen av fagområdet eigedomsoppmåling. Særleg viktig er innføringa av satellittbaserte måleteknikkar baserte på GPS og liknande (Global Navigation Satellite System – GNSS). Innføringa av slike teknikkar har effektivisert målearbeidet i vesentleg grad og har i nokon grad redusert behovet for oppmålingsteknisk erfaring, men kravet til teknisk kompetanse er til gjengjeld flytta meir over til geografisk informasjonsteknologi.

Utviklinga av teknisk utstyr basert på GNSS er framleis stor. Det er ikkje usannsynleg å sjå for seg at vi om nokre år kan ha utvikla handhaldne løysingar som gjer at partane sjølve kan hente inn og sende over koordinatar og andre data til matrikkelstyresmakta for saksbehandling og registrering av nokre typar grensepunkt («enkle saker»). Handhalde utstyr kan ved hjelp av kamera (bilete og/eller film) gi god visuell dokumentasjon frå marka for den som skal behandle saka og informasjonen. Det er også mogleg å tenkje seg videokonferanse mellom partane ute i marka og saksbehandleren på kontoret sitt.

Dette opnar for at regelverket kan bli utvikla i ei retning som minskar behovet for fysisk grensemerking når partane får eit meir medvite forhold til koordinatar og kva dei representerer.

1.2 Komiteens generelle merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Masud Gharahkhani, Kjell-Idar Juvik, Stein Erik Lauvås og Siri Gåsemyr Staalesen, fra Høyre, Norunn Tveiten Benestad, Kristin Ørmen Johnsen, Mari Holm Lønseth og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Jon Engen-Helgheim og Kari Kjønnaas Kjos, fra Senterpartiet, Kari Anne Bøkestad Andreassen og Heidi Greni, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, og fra Kristelig Folkeparti, Torhild Bransdal, behandler i innstillingen Prop. 148 L (2016–2017) og Prop. 33 L (2017–2018).

Komiteen viser til at stortingsflertallet bestående av Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne 3. mars 2016 vedtok å be regjeringen «utrede forslag om hvordan arbeidet med eiendomsoppmåling skal organiseres, herunder vurdere en autorisasjons- og sertifiseringsordning for denne type tjenester», jf. Innst. 174 S (2015–2016) og Dokument 8:138 S (2014–2015). Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti stemte imot forslaget.

Komiteen viser til at regler om eiendomsoppmåling og eiendomsregistrering primært fremgår av lov om egedomsregistrering (matrikkellova). Regjeringen har hatt på høring flere forslag om endringer i eiendomsoppmålingen. Forslagene ble sendt på høring i august 2016 med høringsfrist i november 2016.

Komiteen viser til at regjeringen parallelt med høringen har innhentet en samfunnsøkonomisk analyse fra Menon Economics AS, som ble publisert på nettsidene til departementet i januar 2017.

Komiteen viser til at Stortinget avholdt høring i saken 18. januar 2018.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til innstillingens kapittel 12, der det fremmes et samlet lovforslag i tråd med flertallets syn.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til innstillingens kapittel 13, der det fremmes et samlet lovforslag i tråd med disse medlemmers syn.

2. Oppmåling som tenesteyting

2.1 Sammendrag

2.1.1 Gjeldande rett

Ei oppmålingsforretning går ut på å klarleggje og skildre grenser til fast eigedom og tilhøyrande rettar i samsvar med påstandane til partane og dokumenta som er lagde fram, og elles bringe fram opplysningar og dokumentasjon som er nødvendig for matrikkelføring og eventuelt tinglysing, jf. matrikkellova §§ 33 til 35. Den som utfører forretninga (landmålar), skal ta vare på interessene til alle partane og utføre forretninga i samsvar med god landmålararskikk. Nye grenser skal setjast ut i samsvar med løyve etter plan- og bygningsloven. Landmålararen kan samtykkje i mindre avvik for å få ei tenleg tilpassing til forholda i marka.

Hovudregelen er at forretninga skal skje på staden, og at alle grenser skal merkjast og målast inn i det nasjonale geodetiske grunnlaget (koordinatsystemet).

Rekvisisjon av oppmålingsforretning blir sett fram overfor kommunen. Kommunen skal gjennomføre og matrikkelføre forretninga utan unødig opphald.

Oppmålingsforretning er påkravd for at ei ny matrikkeleining (eigedom) skal kunne opprettast i matrikkelen. Matrikkeleininga må vere oppretta i matrikkelen før ho kan bli innført i grunnboka som eiga registereining.

Oppmålingsforretning kan også nyttast i samband med endring av grenser mellom naboeigedommar, som grensejustering for mindre areal og som arealoverføring for større areal.

I tillegg kan oppmålingsforretning gå ut på å klarleggje eksisterande grenser når grensemerke har komme bort eller partane av andre grunnar ønskjer hjelp til å finne ut kvar eksisterande grenser går. Dersom partane ikkje blir einige om den eksisterande grensa, må landmålararen vise dei vidare til domstolane.

2.1.2 Høyringsforslaget

Departementet foreslo i høyringsnotatet at Noreg skal følgje hovudmodellen i Europa ved at eigedomsoppmåling blir utført som profesjonsregulert tenesteyting.

Det er ei klar forvaltningsoppgåve å behandle søknader om oppretting og endring av eigedom etter plan- og bygningsloven. Det same gjeld for føring av opplysningar i matrikkelen etter matrikkellova, både opplysningar om nye eigedommar og om endringar av eksisterande grenser.

I tråd med lovutgreinga og lovvedtaket i 2005 meinte departementet at forholda ligg godt til rette for å definere det mellomliggjande arbeidet med å måle opp og merkje eigedomsgrenser som tenesteyting utan innslag av utøving av styresmakt.

I proposisjonen blir det vist til at det er få, om nokon, prinsipielle grunnar til å føre vidare den noverande ordninga med oppmåling som eit forvaltningsansvar. Landmålarane forvaltar i utgangspunktet ingen oppgåver som omfattar utøving av styresmakt.

Å definere oppmåling som tenesteyting vil gjere det tydeleg kva rolle landmålararen faktisk har.

Departementet meinte i høyringsnotatet at det ikkje er nødvendig med spesielle reglar for kommunar som tilbyr oppmålingstenester. Kvar enkelt kommune vil i utgangspunktet kunne organisere oppmålinga slik ein finn det tenleg ut frå lokale forhold. Departementet peika på at ESA, overvakingsorganet i EFTA, har stilt spørsmål om organisering av økonomisk aktivitet i det offentlege. Det kan føre til ei innsnevring i organisasjonsfridommen slik at kommunar som ønskjer å halde fram med eit kommunalt oppmålingstilbod, må leggje dette inn i eit selskap som er åtskilt frå resten av verksemda i kommunen når det gjeld rekneskap og organisering.

INNMALING OG UTSTIKKING AV BYGNINGAR M.M.

Med byggesaksreforma av 1995 blei det innført ansvarsrett i byggesaker. Samtidig blei det kommunale ansvaret for å måle inn og stikke ut bygningar oppheva. Etter det var dette arbeidet å rekne som fri tenesteyting. Med verknad frå 1. januar 2016 er kravet om lokal godkjenning for ansvarsrett oppheva. Det er framleis mogleg å be om sentral godkjenning etter byggesaksforskrifta for ei rekkje bygge- og anleggsfunksjonar, inkludert «oppmålingsteknisk prosjektering» og «innmåling og utstikking av tiltak». Fleire kommunar har slik føretaksgodkjenning og arbeider med å måle inn og stikke ut bygningar i konkurranse med private føretak.

Departementet la i høyringsnotatet til grunn at mange føretak som i dag har sentral godkjenning for oppmålingsteknisk prosjektering eller for å måle inn og stikke ut tiltak, har leiande personale som vil kunne oppnå autorisasjon som ansvarleg landmålar. Departementet la vidare til grunn at føretak eller offentlege verksemder som vil oppfylle krava til landmålarføretak etter matrikkellova, også vil kunne få sentral godkjenning innanfor dei nemnde funksjonane etter plan- og bygningsloven.

Departementet meinte at det same føretaket lett vil kunne stå ansvarleg for alle dei oppmålingstekniske oppgåvene i ei utbyggingssak, med dei effektiviseringsgevinstane dette kan gi.

Det blei i høyringsnotatet også vist til at det er lang tradisjon for at andre typar kartleggingsarbeid er fri tenesteyting.

TILRETTELEGGING FOR KONSULENTTENESTER

Departementet peika i høyringsforslaget på at omgjerding av eigedomsoppmåling frå kommunal forvalt-

ningsoppgåve til profesjonsregulert tenesteyting vil kunne leggje til rette for næringsutvikling. Omlegginga legg grunnlag for utvikling av ein konsulentbransje med basis i eigedomsspørsmål og oppmåling – ein bransje som til no er lite utvikla i Noreg.

Anna rådgiving kan berre i avgrensa grad bli gitt av kommunen som offentleg styresmakt.

Eigedomsfagleg spisskompetanse er i det moderne samfunnet nødvendig i mange ulike samanhengar.

I pressområda er eigedomsforholda ofte komplekse og uoversiktlege. Kapasiteten til å handtere dei eigedomsfaglege utfordringane er i dag avgrensa, og kompleksiteten i byggjeprojekta gjer at behovet for spisskompetanse er aukande.

Fortetting og transformasjon, til dømes i form av etablering av nye bydelsstrukturar med tilhøyrande fellesareal og infrastruktur, er krevjande og føreset prosessar som ofte strekkjer seg over mange år. Behovet for raske vurderingar av utbyggingsmoglegheiter, estimering av kostnader og omsynet til konkurranse og kontinuerleg marknadstilpassing gjer det nødvendig med raske eigedomstransaksjonar og kort byggetid. På eigedomsområdet legg utviklinga eit stort press på kommunane og andre styresmakter.

Ein viktig faktor for å sikre god avkastning i større utbyggingsprosjekt er kor raskt ein eigedomsutviklar kan løyse inn kostbar mellomfinansiering ved å få etablert nye eigarseksjonar som kan brukast som panteobjekt ved sal. Praxis viser at det ofte tek lengre tid å ordne eigedomsforholda og danne dei nødvendige panteobjekta enn det tek å føre opp bustadene.

Det er behov for å auke tilgangen til god eigedomsfagleg kompetanse i alle fasar, slik at rettsavklaringane og overgangane mellom dei ulike fasane kan skje smertefritt.

Mange brukarar har behov for at oppmålinga kan skje raskt, slik at sal og byggjearbeid ikkje blir forseinka. Boligprodusentenes Forening har hevda at ventetida for oppmåling i dag kan fordyre etableringa av nye byggjeprojekt med 20 000 kroner per seksjon. Departementet gjekk i høyringsnotatet ut frå at ventetida i saker der rask utføring er viktig, kan kortast ned når private føretak får høve til å konkurrere om oppmålingstenester og rask respons blir ein viktig konkurransefaktor.

Eit stort tal eigedommar i Noreg er etablerte før 1980 utan nøyaktig geografisk fastsetjing av grensene. Etter matrikkellova § 7 kan kommunen krevje at slike eigedommar blir målte opp ved sal før overtakinga kan registrerast i tinglysingsregisteret. Føresegna er likevel ikkje sett i kraft, fordi ein har gått ut frå at kommunane så langt ikkje har hatt nok kapasitet til å gjere den nødvendige oppmålinga utan å forseinke omsetninga av ikkje oppmålt eigedom urimeleg mykje.

Departementet foreslo i høyringsnotatet at føresegna ikkje blir innført omgåande, men rådde til at ho blir

sett i kraft så fort kapasiteten blir bygd opp i privat sektor.

Ved å organisere eigedomsoppmålinga som ei profesjonsregulert teneste er det mogleg å sjå for seg framtidige effektiviseringsgevinstar. Landmålararen kan då delta frå start til slutt i eit arbeid med å danne og transformere eigedom. Sjå proposisjonen for nærare omtale.

BESTILLING AV OPPMÅLINGSFORRETNING OG DEN VIDARE GANGEN I SAKA

Det blir i proposisjonen vist til at når oppmålinga blir definert som tenesteyting, skal det ikkje lenger bli sett fram rekvisisjon av oppmålingsforretning overfor kommunen. Tiltakshavaren må i staden bestille tenesta av eit landmålarføretak med ein ansvarleg landmålar som er autorisert for oppgåva.

Når forretninga er gjennomført, sender landmålarføretaket krav til matrikkelstyresmakta om matrikkelføring av oppmålingsforretninga. Kravet blir sett fram på vegner av oppdragsgivaren. Landmålarføretaket må kontrollere at vedkommande kan krevje matrikulering.

Matrikkelstyresmakta kontrollerer kravet, fører forretninga i matrikkelen og avsluttar saka med å utferde matrikkelbrev. Kontakten med matrikkelstyresmakta i saka går mot landmålarføretaket. Det gjeld avklaring av eventuelle feil eller manglar i kravet om matrikkelføring og betaling av gebyr. Landmålarføretaket tek også imot matrikkelbrevet på vegner av klienten.

Landmålarføretaket underrettar tiltakshavaren og andre aktuelle partar om gjennomført matrikkelføring og legg ved dokumentasjon for dette.

Oppmåling av uteareal som inngår i ein eigarseksjon, blir sett fram på vegner av den som har heimel til å krevje seksjonering eller reseksjonering etter eierseksjonsloven.

2.1.3 Merknader frå høyringsinstansane

204 høyringsinstansar tek stilling til spørsmålet om oppmåling som tenesteyting. 26 av dei støttar forslaget og 178 går imot. Omtale av merknadene frå høyringsinstansane finst i proposisjonen pkt. 4.3.

2.1.4 Vurderingar frå departementet

Tilbakemeldinga frå høyringsinstansane viser at det er stor ueinigheit om forslaget. Hovudskiljet går mellom anten å vere for eller imot at eigedomsoppmåling skal utførast som profesjonsregulert tenesteyting. Eit svært stort fleirtal av kommunane som har uttalt seg, går heilt imot reforma. Det er få, om nokon av høyringsinstansane, som ser for seg mellomløysingar eller andre alternative løysingar enn det forslaget departementet har fremja. Enkelte av instansane som er imot forslaget, foreslår at ein kan supplere den noverande løysinga med sentrale reglar om gebyr for kommunale oppmålingstenester for å unngå dei store prisskilnadene ein ser

mellom kommunane i dag. Nokre av instansane som går imot forslaget, meiner det ikkje er godt nok utgreidd. Det blir etterlyst ei evaluering og kost-nytte-vurderingar av den noverande ordninga.

Menon-rapporten tek for seg dei ulike sidene ved forslaget og vurderer særleg dei samfunnsøkonomiske effektane. Rapporten problematiserer også nokre av føresetnadene for ei vellykka gjennomføring og visse utfordringar ein må handtere på ein vellykka måte for at resultatet av analysen skal stå seg. Det gjeld mellom anna avklaring av reglane for offentleg støtte, problem for næringslivet ved for rask innføring, ei velfungerande autorisasjonsordning, habilitetsproblem og det å gjennomføre ei evaluering før matrikkellova § 7 blir sett i kraft.

I proposisjonen pkt. 4.4 blir hovudkonklusjonane i rapporten gjengjevne.

Departementet har komme fram til at ein vil gå vidare med forslaget i uendra form. Ut frå tilbakemeldingane i høyringsrunden og analysen til Menon, meiner departementet det samla sett er fleire fordelar enn ulemper ved reformforslaget. Slik departementet vurderer det, har høyringa i liten grad gitt nye opplysningar. Departementet meiner innvendingane som kjem fram, til ein viss grad kan synast å vere overdrivne. Fleire av hovudinnvendingane, til dømes nedbygging av kompetanse og varierende landmålar kapasitet i distrikta, kan, slik departementet vurderer det, løysast gjennom omstilling og bruk av alternative organisasjonsformer for oppgåveløysinga og tenesteytinga i kommunane.

Oppmåling er i dag eit kommunalt forvaltningsansvar. Fordelane med dette er først og fremst at kommunane har ansvaret for at tenesta er tilgjengeleg for alle som har behov for oppmåling.

I Sverige og Finland er ansvaret for eigedomsoppmålinga i utgangspunktet eit statleg ansvar. Departementet meiner ei slik organisering ikkje er eit aktuelt alternativ for Noreg.

Det er reist innvendingar frå fleire høyringsinstansar om at landmålarreforma vil føre til at det eigedomsfaglege miljøet i kommunen vil bli svekt i vesentleg grad, og at det kan gå ut over viktige forvaltningsoppgåver innanfor plan- og byggjesak, og at også geodataarbeidet i kommunen kan bli skadelidande. Departementet ser ikkje at dette er ei ny problemstilling som eine og åleine spring ut av reforma. Utviklinga har allereie lenge gått i denne retninga. Fleire høyringsinstansar peikar nettopp på dette poenget. Høgskolen i Bergen kommenterer mellom anna at i mange kommunar har oppmålingsarbeidet i dag eit omfang som er mindre enn eitt årsverk, og at det er umogleg for mange mindre kommunar å opparbeide og halde eit kompetent fagmiljø ved like over tid. Departementet viser også til at om lag halvparten av kommunane har berre éin utførande landmålar. Departementet har også registrert ei klar ut-

vikling dei seinare åra der kommunar med eit lite miljø innanfor eigedomsfag og geodata søkjer samarbeid med andre kommunar.

Hovudinnvendinga om at kommunane vil miste inntekter, tilsette og verdifull kompetanse, er reell, men også ei naturleg følgje av at oppgåver i framtida skal kunne bli utførte av private landmålarføretak. Mange landmålarføretak vil rekruttere tilsette frå kommunesektoren. På den andre sida vil desse igjen kunne yte tenester av ulik art til kommunane, ikkje berre landmålar tenester. Erfaringar frå mellom anna Agder-fylka viser at private føretak i dag dekkjer behovet til fleire kommunar, og at private aktørar ser det som lønnsamt å ta på seg oppdrag også i større område.

Departementet går ut frå at fleire kommunar vel å etablere landmålarføretak i kommunal regi for å sikre tilgang til oppmålingstenester for innbyggjarane, næringslivet i kommunen og for kommunen sjølv. Dette bør vere aktuelt fleire stader, og særleg i område der ein fryktar at private landmålarføretak ikkje vil gi tilstrekkeleg kapasitet. Det vil også vere mogleg for fleire kommunar å gå saman om å etablere interkommunale landmålarføretak som kan dekkje behovet i eit større område.

Fleire høyringsinstansar meiner reforma vil føre til fleire klager. Mange brukarar opplever det nok som trygt at den kommunale landmålararen står fram som ein nøytral offentleg oppmann mellom partane, og at ein kan klage på oppmålinga etter reglane i forvaltningslova. Dette har likevel sine ulemper. Kommunen kan vere part i saka som grunneigar. Den noverande ordninga opnar også for at Statens vegvesen kan opptre som landmålar nettopp i saker som gjeld veggrunn. Ei viktigare ulempe gjeld klageordninga. I dag kan klageorganet i realiteten stort sett berre prøve dei prosessuelle sidene ved saka og i liten grad realitetane.

Fleire høyringsinstansar meiner forslaget fører til at organiseringa og oppgåveløysinga kan bli uklare når oppgåvene som kommunen er åleine om å utføre i dag, til dels skal utførast av private landmålarføretak. Departementet er ikkje einig i dette og viser til erfaringane på byggjesaksområdet generelt. Ein effektiv måte å handtere informasjonsflyt på og tilgangen til arkivinformatjon frå kommunen for private landmålarføretak vil vere å sjå på korleis eigedomsmeklarane i dag får tilgang til eigedomsinformatjon frå kommunale arkiv. Mange kommunar har i dag avtale med ein kommersiell formidlingskanal for eigedomsinformatjon og geografisk informatjon til tenesteytarar i den private marknaden. Informatjonen blir formidla via kanalen frå kommunane til eigedomsmeklarar, advokatar og andre i løpet av eit fåtal dagar. Departementet går ut frå at denne typen formidlingskanalar vil kunne bli nytta også av landmålarføretak for raskt å få tak i eigedomsinformatjon og geografisk informatjon til bruk i landmålarverksemda. De-

partementet legg elles til grunn at mange kommunar vil behalde den kompetansen dei treng for å løyse dei lov- pålagde oppgåvene sine, uansett om oppmålingstene- stene i framtida blir ei profesjonsregulert tenesteyting. Dette gjeld særleg kommunar med litt meir ressursar. For dei vil utfordringa snarare bli å kunne rekruttere personar med fagkunnskap. I den grad det blir vanske- leg, vil dei kunne kjøpe tenester i den private markna- den som dekkjer heile eller delar av behovet. Slike kom- munar med meir ressursar vil uansett kunne stå sterkt til å etablere eigne kommunale landmålarføretak om dei ønskjer det.

Fleire høyringsinstansar har peika på at reforma ikkje fører til at oppmålingstenestene blir billigare enn i dag, kanskje heller dyrare, og nemner då reiseavstan- dar og meirverdiavgift. Andre skriv at det vil bli ei meir korrekt prissetjing enn i dag. Departementet meiner at prissetjinga vil spegle servicenivået, og at det er vel så viktig med tenester som er tilpassa behova til kundane, som billegte tenester. Som nokre høyringsvar peikar på, vil endringsforslaga kunne føre til at brukarane av tenes- tene kan hente inn prisar frå fleire leverandørar, både private og offentlege, og velje leverandør ut frå pris, le- veringstid og kompetanse. I proposisjonen blir det vist til at prisdanninga vil bli meir rettferdig, og at det vil bli etablert eit meir realistisk forhold mellom pris og dei re- elle kostnadene i samband med å utføre tenesta. Private aktørar vil venteleg vere i stand til å yte landmålar- tenester raskare enn kommunane, også på meir ukurante tidspunkt dersom det er nødvendig. Det er dessutan, slik departementet ser det, viktig å vere merksam på at private landmålarar kan yte tenester som heng betre sa- man gjennom heile prosjekterings- og byggjeperioden, frå oppmåling av tomta til ein skal stikke henne ut og kontrollere den endelege dokumentasjonen i etterkant. Fleire høyringsinstansar har peika på at det ligg gevinst- ar i det at landmålararen får komme tidlegare inn i proses- sen enn i dag for å avklare misforståingar og uklare gren- ser.

FORHOLDET TIL KONKURRANSELOVGIVINGA

Fleire høyringsinstansar peikar på at landmålarfø- retak mange stader i praksis vil ha naturleg monopol i marknaden. Konkurranselova vil gjelde for landmålar- føretak. Utilbørleg utnytting av ei dominerande stilling er forbode etter konkurranselova § 11. Føretaket har eit særleg ansvar for at det opptrer slik i marknaden at det ikkje avgrensar konkurransen, og dette vil verke inn på prissetjing og innhaldet i mellom anna samarbeidsav- talar med andre landmålarføretak.

Regjeringa har sett ned ei ekstern arbeidsgruppe som skal greie ut og vurdere konkurranseforholdet mel- lom offentlig og privat verksemd, og foreslå tiltak som kan styrkje konkurransen, jf. punkt 11. Resultatet av det- te arbeidet kan verke inn på korleis kommunane må

innrette seg dersom dei ønskjer å tilby oppmålingste- nester i konkurranse med private aktørar.

KONKURS

NITO tek i sitt høyringsvar opp spørsmålet om an- svarsforhold, rutinar og konsekvensar av ein konkurs i eit landmålarfirma. I proposisjonen blir det vist til at ein konkurs i eit landmålarføretak ikkje vil skilje seg frå konkursar i andre verksemdar. Avtalar om landmå- laroppdrag vil vere eit aktiva i buet, og bustyraren vil derfor vurdere om det er grunnlag for å slutføre opp- draga i regi av buet. Viss ikkje må tiltakshavaren enga- sjere eit anna føretak til å gjennomføre oppmålingsfor- retninga.

I denne samanhengen vil bustyraren som regel – så langt det er praktisk mogleg og ressursbruken er forsvar- leg – hjelpe til med å formidle informasjon om planlag- de oppmålingsforretningar. Dersom tiltakshavaren klar- er å skaffe ein ny ansvarleg landmålar til ei varsla opp- målingsforretning, er det ikkje nødvendig å sende ut nytt varsel. Det er likevel ikkje sikkert at oppmålingsfor- retninga lèt seg gjennomføre på kort tid, fordi den nye landmålararen må få tid til å setje seg inn i saka. Journal- og arkivverdige materiale som ligg i konkursbuet, vil kun- ne gå tapt dersom det ikkje er mogleg for bustyraren å overføre verksemda til ein ny drivar. Ettersom matrikel- styresmakta pliktar å arkivere alle dokument land- målararen har sendt inn saman med oppmålingsforret- ninga, vil det vanlegvis ikkje gå tapt viktige dokument ved ein konkurs. Ein konkurs får først og fremst conse- kvensar for ikkje avslutta oppmålingsforretningar.

2.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at regjeringa i høyringsnotatet foreslo at eiendomsoppmåling blir utført som profes- jonsregulert tenesteyting med fri prisdanning. Dette betyr at oppmåling ikkje lenger skal være myndighetsut- øvelse, men tjenesteproduksjon.

Komiteens flertall, medlemmene fra Ar- beiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, vil peke på at av 204 høyringsinstansar i regjeringens høring som tok stilling til spørsmålet, gikk hele 178 av høyringsin- stansane imot regjeringens forslag. Flertallet regis- trerer at på tross av dette velger regjeringa å legge fram forslaget for Stortinget. Flertallet registrerer at blant annet Alta kommune mener forslaget må kunne sies å bære preg av å være ideologisk motivert.

Flertallet viser til at det er sterk motstand mot re- gjeringens forslag om å privatisere landmålingstje- nesten. Etter flertallets syn fremkommer det både av regjeringens høring og komiteens høring at ulempene ved regjeringens forslag er langt større enn fordelene. Flertallet viser blant annet til vedtak i KS sitt hoved-

styre som går imot å oppheve kommunen sitt ansvar for eiendomsoppmåling som et offentlig forvaltningsansvar.

Flertallet mener at nåværende ordning fungerer på en god måte. Flertallet viser til at flere av høringsinstansene mener regjeringens forslag vil bidra til en utarming av de kommunale fagmiljøene innenfor kart og oppmåling, at samhandlingen mellom byggesaksbehandling, oppmåling og matrikkelføring vil bli svakere, og at dette setter mange store offentlige samarbeidsprosjekter i fare. Mange er opptatt av at det er lite som taler for at oppgavene samlet sett blir billigere, bedre eller generelt mer tilgjengelige ved å oppheve det kommunale ansvaret.

Flertallet viser til at oppretting av en ny grunneierendom kan deles i fire deler: Søknad, vedtak, oppmåling og registrering i matrikkel og grunnbok. Flertallet mener det er en fordel med dagens ordning at kommunene har et helhetlig ansvar for denne prosessen. Flertallet viser til at regjeringens forslag vil ha som konsekvens at kommunens ansvarsområde stykkes opp. Flertallet viser til at flere høringsinstanser mener dette framstår som en byråkratisering av prosessen, en mindre fleksibel ordning, mindre forbrukervennlig og at man mister geografisk nærhet til områdene det gjelder.

Flertallet viser til at flere av høringsinstansene peker på at en privatisering av tjenestene i seg selv ikke vil bidra til en kvalitetsheving av matrikkelen. Flere mener også at det er en fare for at en privat landmåler vil bli oppfattet som en partsrepresentant. I tillegg viser for eksempel Oslo kommune til at de ikke kan se at forslaget dokumenterer at oppmålingssaker vil gå raskere som tjenesteyting.

Flertallet viser til at andelen som klager er svært lavt. KS skriver at det knapt er registrert klagesaker og rettssaker innenfor fagområdet under den nåværende ordningen.

Flertallet viser til at departementet mener lovforslaget vil innebære en billigere tjeneste. Flertallet registrerer at flere av høringsinstansene mener regjeringens beregning som konkluderer med en billigere tjeneste, er lite reell. Flertallet viser til at dagens gebyrer på tjenesten inkluderer alt arbeid, fra delevedtaket foreligger til eiendommen er ferdig matrikkelført og tinglyst. Ved de foreslåtte lovendringene må kommunene fortsatt fremskaffe grunnlagsmaterialet, og Kartverket skal matrikkelføre og tinglyse. Flertallet viser til at disse tjenestene må gebyrfinansieres og kommer i tillegg til hva innbyggerne må betale en privat eiendomsoppmåler.

Flertallet er også bekymret for at en lovendring slik regjeringen foreslår, vil utgjøre en fare for at det blir private monopol i mange distrikter i Norge. Særlig på steder der saksmengden er begrenset og spredt over sto-

re avstander. Flertallet viser til NITOs innspill om at saker som ikke er økonomisk lønnsomme, vil kunne bli nedprioritert av private aktører i forhold til andre mer innbringende oppdrag. Dette kan også føre til prisforskjell på like saker i samme kommune. Flertallet viser til høringsuttalelsen fra Norges Bondelag, som sier at de frykter at innbyggerne med den foreslåtte omleggingen får et dårligere og dyrere tjenestetilbud enn under den nåværende forvaltningsordningen.

Flertallet vil på bakgrunn av dette gå imot regjeringens forslag om å oppheve kommunen sitt ansvar for eiendomsoppmåling som et offentlig forvaltningsansvar.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen foreslår at Norge skal følge samme modell som mange andre land i Europa, ved at man foreslår at eiendomsoppmåling blir utført som profesjonsregulert privat tjenesteytelse. Regjeringen foreslår at både kommunale og private landmålerforetak skal kunne tilby tjenester på like vilkår. Disse medlemmer viser til at formålet med reformen er å bidra til økt kompetanse, raskere og mer effektive tjenester for brukerne og utvikling av en ny konsulentbransje for tjenester på eiendomsområdet.

Disse medlemmer viser til at det i dag er stor forskjell i behandlingstid på tvers av kommunegrensene. I en rapport departementet har innhentet fra Menon, fremkommer det at det for flere av kommunene er en gjennomsnittlig ventetid på over hundre dager mer enn i nabokommunen. Disse medlemmer mener de store forskjellene i behandlingstid på tvers av kommunene tilsier at det er mulig å redusere saksbehandlingstiden.

Disse medlemmer viser til rapporten fra Menon som blant annet vurderer de samfunnsøkonomiske effektene. Menon konkluderer med følgende i sin rapport på side 42 «Basert på en totalvurdering av resultatene i denne analysen konkluderer vi med at det er samfunnsøkonomisk lønnsomt å gjennomføre tiltaket som innebærer at eiendomsoppmåling i Norge organiseres som en profesjonsregulert tjenesteytende næring, med matrikkelføring samlet hos Kartverket». Menon legger til grunn en effektiviseringsgevinst på 15 prosent for oppmålingsdelen og 25 prosent for registreringsdelen. Forslaget vil kunne redusere dagens kostnader med matrikkelføring fra ca. 160 mill. kroner til ca. 120 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at det i dag er en utvikling hvor kommunenes kompetanse innen plan- og byggesak og geodataarbeid svekkes. Det vises blant annet til Høgskolen i Bergens kommentarer knyttet til at mange kommuner i dag har et oppmålingsarbeid i et omfang som er mindre enn ett årsverk. Det vises til at

det er umulig for mange mindre kommuner å opparbeide og beholde et kompetent fagmiljø over tid. Disse medlemmer peker på at kompetansen som i dag finnes i Kommune-Norge, vil bli overført til andre aktører. Det er mange landmålerforetak som vil rekruttere ansatte fra kommunesektoren. Det vises blant annet til erfaringer fra Agder-fylkene, hvor private virksomheter i dag dekker behovet til flere kommuner, og til at private aktører anser det som lønnsomt å påta seg oppdrag i et større område. Det er også grunn til å tro at flere kommuner vil kunne etablere kommunale landmålerforetak som skal sikre tilgang til oppmålingstjenester for innbyggerne, næringslivet og kommunen.

Disse medlemmer mener at konkurranse vil føre til at prissettingen speiler servicenivået, og at det er mulig å gi bedre tilpassede tjenester til befolkningen, næringslivet og kommunen. Endringene foreslått av regjeringen vil kunne føre til at brukerne av tjenestene kan innhente priser fra flere leverandører, både private og offentlige, og velge leverandør ut fra en rekke kriterier, herunder pris, leveringstid og kompetanse. Disse medlemmer mener prisdanningen vil bli mer rettferdig, og at det vil bli et mer realistisk forhold mellom pris og de reelle kostnadene.

Disse medlemmer vektlegger potensialet for verdiskaping som reformen gir. Private kan yte tjenester som henger godt sammen i hele prosjekterings- og byggeperioden. Det pekes på at flere av høringsinstansene har pekt på at det ligger et potensial for gevinster dersom landmåleren kommer tidligere inn i prosessen enn i dag.

Disse medlemmer peker på at de private landmålerne skal ha autorisasjon og besørge at oppmålingen utføres i samsvar med lov og forskrift og i henhold til god landmålerskikk. Landmåleren skal opptre faglig uavhengig og ta vare på interessene til alle partene i oppmålingsforretningen.

Disse medlemmer viser til at bekymringen for monopolisering i distriktene i Norge synes å være overdrevet. Eiendomsoppmåling er en bransje med lave etableringsbarrierer, hvor investeringskostnadene til måleutstyr er relativt lave og kostnadene for rekvirenten ved å bytte landmåler neppe er store. Disse medlemmer legger til grunn at det i områder med begrenset konkurranse også vil etablere seg et nasjonalt prisnivå, slik en også ser i andre bransjer.

Disse medlemmer viser til de enorme prisforskjellene på landoppmåling på tvers av kommunene. De som blir mest uheldig berørt av disse prisforskjellene, er de som eier større areal, blant annet bønder som driver landbruk, skogbruk og hytteutvikling. Disse medlemmer mener det er både uheldig og distriktsfiendtlig dersom landoppmåling forblir et kommunalt monopol, da dette vil fordyre og sinke utvikling av areal. Det er store forskjeller i behandlingstid på tvers av kom-

munegrensene. For flere kommuner er gjennomsnittlig ventetid over hundre dager lengre enn i nabokommunene. Dette er særdeles uheldig for utvikling av eiendom og verdiskaping generelt. Disse medlemmer viser også til analyse (utført av Menon Economics AS for KMD) som viser at forslaget er samfunnsøkonomisk lønnsomt med en netto nåverdi på 650 mill. kroner over en analyseperiode på 20 år.

Dagens prisforskjeller, hentet fra Aftenposten den 25. august 2013:

«Prisen på oppmåling av en vanlig eneboligtomt på 750 kvm varierer fra 11.000 til 30.000 kr.

- Prisen på 2500 kvm varierer fra 13.500 til 40.000 kr.
- Prisen på 15.500 kvm varierer fra 16.000 til 68.000 kr.
- Prisen på 35.500 kvm varierer fra 16.000 til 106.000 kr.
- Prisen på 205.500 kvm varierer fra 16.000 til 531.000 kr.»

3. Autorisasjonsordning for landmålere

3.1 Sammendrag

3.1.1 Gjeldende rett

Matrikkellova set ingen krav til utdanning eller praksis for landmålarar, men forarbeida legg til grunn at oppmålingsforretningar blir utførte av fagkunnig personell.

Frå oppmålingsfagleg hald blir den noverande ordninga først og fremst kritisert for at det ikkje er sett krav om formelle kvalifikasjonar for landmålarar i lov eller forskrift. Innføring av formelle faglege kompetansekrav støyter samtidig mot generelle prinsipp for statleg styring av kommunesektoren, jf. rettleiinga Statlig styring av kommuner og fylkeskommuner med retningslinjer for utforming av lover og forskrifter rettet mot kommunesektoren (H-2277) kap. 4.4.5.

3.1.2 Høringsforslaget

I høringsnotatet blei krav om autorisasjon for den ansvarlege landmåleren lagt til grunn for å kunne gjere om eigedomsoppmåling til tenesteyting. Det blei peika på at personleg autorisasjon, i motsetning til føretaks-godkjenning, sikrar at det personlege ansvaret følgjer landmåleren. Useriøse aktørar vil ikkje kunne halde fram verksemda berre ved å opptre i eit nytt føretak. Ei ordning med personleg autorisasjon av den ansvarlege landmåleren vil vere på linje med ordninga i land i EU som har private landmålarar, og svare til ordninga i Norge for eigedomsmeklarar.

Omfanget av ei oppmålingsforretning kan variere mykje, frå oppmåling for frådelling av ei enkelttomt til kompleks eigedomsdanning i urbane område. Landmåleren bør kunne utføre alle typar saker.

Fleirtalet i lovutvalet NOU 1999:1 gjekk inn for krav om autorisasjon av landmålarar og sentral godkjenning av føretaket. Då ein fekk det endelege vedtaket til lov i 2007 og det kommunale forvaltningsansvaret blei ført vidare, fall alle formelle faglege krav vekk.

Det er vanleg at land med private landmålarar krev at den ansvarlege landmålararen skal vere autorisert. Departementet foreslo at ein ansvarleg landmålar bør ha ansvaret for at oppmålinga blir utført i samsvar med lov og forskrifter og etter god landmålararskikk. Han treng ikkje sjølv stå for alle oppgåvene, men har ansvaret for at oppmåling og klarlegging av rettar er korrekt utført. Det sikrar fagleg medverknad i alle saker.

KRAV TIL UTDANNING OG FAGLEG KOMPETANSE

Etter modell frå andre land i Europa med private landmålarar foreslo departementet utdanningskrav på bachelornivå (3 år) og ein praksisperiode på minst 2 år. Hovudkrava vil gå fram direkte av matrikkellova, medan det nærare innhaldet i krava vil bli fastsett i forskrift.

Utdanninga må innehalde tekniske, eigedomsfaglege og juridiske emne.

I dag blir det gitt relevant utdanning på NMBU på Ås og ved Høgskulen på Vestlandet (tidlegare Høgskolen i Bergen).

Landmålarar må ta eit visst tal timar etterutdanning per år for å halde på autorisasjonen, på same måten som til dømes eigedomsmeklarar.

Utdanningskapasiteten er avgrensa, og behovet for landmålarar må på kort sikt bli dekt ved etterutdanning. Teknisk landmåling har blitt vesentleg enklare med GPS, og innsikt i juridiske og eigedomsfaglege spørsmål er hovudutfordringa når det gjeld kompetansebygging.

Departementet meinte ein må leggje opp til fleksible løysingar for autorisasjon i startfasen. Ein reknar med at ein stor del av dei kommunale utøvarane har den nødvendige realkompetansen. Det gjeld også for mange personar i Statens vegvesen og i private føretak som driv eigedomsoppmåling. Departementet foreslo at slike utøvarar skal få autorisasjon på linje med nye utøvarar. Ein må likevel krevje tilfredsstillande kunnskapar om tekniske og juridiske spørsmål, og ein kan gi tidsavgrensa autorisasjon med etterutdanning som vilkår.

Alle som søker autorisasjon, må gjennomgå ei særskild prøve for å dokumentere at dei har dei nødvendige kunnskapane for autorisasjon.

AUTORISASJONSSTYRESMAKT

Departementet foreslo at autorisasjon blir gitt av matrikkelstyresmakta, altså Statens kartverk. Kartverket må også kunne trekkje tilbake autorisasjonen. Kartverket bør vidare arrangere prøva som søkjarar av autorisasjon må greie før dei får autorisasjonen, og dei

må godkjenne kurs som kvalifiserer for å halde autorisasjonen ved like, og kontrollere at dei autoriserte landmålarane har teke den nødvendige etterutdanninga. Det vil kunne vere aktuelt å la godkjende høgskular og universitet arrangere autorisasjonsprøvene og avgjere om prøva er greidd. Dei konkrete vilkåra vil bli fastsette i forskrift.

KRAV TIL LANDMÅLARFØRETAKET

Departementet foreslo at verksemder som utfører oppmåling, må ha minst éin ansvarleg landmålar med autorisasjon på kvar kontorstad der føretaket tilbyr landmålar tenester. Verksemda må kunne stille trygd for eventuelle erstatningar og ha eit tilfredsstillande arkiv. Den ansvarlege landmålararen kan miste autorisasjonen dersom desse krava ikkje er oppfylte.

Det er ikkje noko i vegen for at kommunar eller andre offentlege verksemder kan utføre oppmåling på linje med private føretak. Departementet foreslo å bruke nemninga «landmålarføretak» som fellesnemning for private og offentlege føretak og andre offentlege verksemder som utfører oppmåling og fyller vilkåra for slik verksemd, jf. forslag til § 3 bokstav h.

Det kan stri mot god landmålararskikk dersom den ansvarlege landmålararen utfører oppmåling der arbeidsgivaren eller ein annan nærstående person eller ei nærstående verksemd er part. Det skjer i stor utstrekning i dag når kommunen eller Statens vegvesen utfører oppmåling. Spesielt i overgangsfasen til den nye ordninga vil eit forbod ikkje vere tenleg. Det er likevel eit krav at landmålararen opplyser partane om eventuelle nærståande forhold til nokon av partane i oppmålinga. At grunneigarar (eller andre brukarar) får høve til sjølv å velje landmålar, vil bidra til å redusere risikoen for inhabilitet.

Det ligg i grunnlaget for denne tenesta at nærleik til kundane vil vere ein konkurransefordel. Eigedomsmeklararbransjen kan tene som døme.

3.1.3 Merknader frå høyringsinstansane

117 høyringsinstansar har teke stilling til spørsmålet om autorisasjon. 96 støttar forslaget, 16 støttar det under dagens organisering, og 5 går imot.

I pkt. 5.3. i proposisjonen blir det gitt ei omtale av merknadene frå høyringsinstansane.

3.1.4 Vurderingar frå departementet

Det går fram av proposisjonen at tilbakemeldingane frå høyringsinstansane viser at mange er einige i at ein bør stille formelle kompetansekrav til eigedomslandmålararen, og dei fleste er positive til ei autorisasjonsordning med Kartverket som autorisasjonsstyresmakt. Det er likevel ulike synspunkt på dei nærare vilkåra og krava departementet foreslår.

Høyeringa har i liten grad avdekt nye opplysningar som ikkje var kjende då høyringsforslaget blei fremja. Departementet finn derfor at det er grunn til å gå vidare med forslaget om ei autorisasjonsordning, men med nokre små justeringar og klargjeringar. Det blir i proposisjonen vist til at departementet vil ta med seg innspela frå høyringsinstansane inn i det vidare arbeidet med utforminga av dei nærare vilkåra og krava for autorisasjonsordninga, medrekna vilkåra for tilbaketrekking og tap av autorisasjon. Desse skal fastsetjast i forskrift, og denne vil bli send på høyring før dei blir fastsette.

Dei særskilde utdanningskrava bør ikkje utformast strengare enn nødvendig.

Når det særskilt gjeld merknadene frå Kartverket til § 38 tredje ledd om tilbaketrekking av autorisasjonen, er departementet til dels einig i kommentarane og har derfor endra ordlyden slik at føresegna også gir heimel for tilbaketrekking med varig verknad.

Hovudinnvendinga frå høyringsinstansane er at det ikkje er tilstrekkeleg at det berre er éin ansvarleg landmålar ved kvar kontorstad, men at det i staden bør vere slik at den landmålar som utfører oppmålingsforretninga, må vere autorisert. Departementet har forståing for innvendinga og har prøvd å komme henne i møte til ein viss grad ved å klargjere rolla og ansvaret til den ansvarlege landmålar, jf. forslaget til ny § 36 og § 38. Framleis er forslaget utforma slik at den ansvarlege landmålar ikkje vil vere nøydd til å utføre alle oppgåver personleg. Ei oppmålingsforretning kan vere så mangt, alt frå kontorforretningar til kompliserte eigedomsdanningar. Departementet meiner ein må kunne ha tillit til at den ansvarlege landmålar klarer å vurdere om den som skal jobbe på hans/hennar vegner, er kompetent. Når ein stiller krav om relevant praksis for å oppnå autorisasjon, er det også nødvendig at landmålarar utan autorisasjon får sleppe til, slik at dei kan opparbeide seg nødvendig praksis. Vi finn parallelle ordningar i mellom anna advokat- og eigedomsmeklingsbransjen med advokat/advokatfullmektig og eigedomsmeklar/medhjelpar/eigedomsmeklarfullmektig.

Som ein føresetnad for ei vellykka gjennomføring av tiltaket meiner Menon at det må på plass ei velfungerande autorisasjonsordning, ein må stille tydelege krav til autorisasjonen, og det må finnast eit effektivt system for å sanksjonere useriøse aktørar.

Departementet er einig i desse vurderingane.

Statens vegvesen har i høyringssvaret sitt etterlyst ei klargjering av om dei framleis kan ha landmålar innomhus. Departementet meiner dei foreslåtte reglane på dette punktet er klare. I § 3 i forslaget er «landmålarføretak» definert som «føretak eller offentleg eining som oppfyller krava i denne lova til å utføre oppmålingsforretning». Det er dermed ikkje noko i veien for at Statens vegvesen held fram dagens praksis, så sant Statens vegvesen oppfyller krava til å vere landmålarføretak med

tilsett autorisert landmålar. Så lenge landmålar i Statens vegvesen berre skal utføre arbeid for «seg sjølv», vil ordninga ikkje vere i strid med EØS-retten.

Nokre høyringsinstansar foreslår DiBK som autorisasjonsstyresmakt, slik at ordninga kan administrerast i samband med den eksisterande ordninga for sentral godkjenning av føretak etter plan- og bygningsloven. Det er samtidig usikkert om dette i praksis vil gi nokon effektiviseringsgevinstar. Ordninga etter matrikkellova vil vere ein obligatorisk personleg autorisasjon, medan ordninga etter plan- og bygningsloven er ei frivillig ordning for føretak. Dei to ordningane vil også fagleg vere ganske ulike. Departementet meiner derfor at Kartverket med sin kompetanse på fagområdet vil vere det beste løysingsalternativet.

3.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at et flertall av høyringsinstansane er positive til å innføre formelle kompetansekrav. Komiteen vil peke på blant annet NITOs høyringsinnspill, der det heter at «tiden er også moden for å formalisere det kompetanseløftet som er gjort i sammenheng med innføringen av matrikkelloven, i det vesentlige i regi av kommunene».

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Kristelig Folkeparti mener det kan være aktuelt å vurdere fagskoleutdanning innen fagområdet for å bli godkjent landmålar.

4. Betaling for oppmålingstjenester

4.1 Sammendrag

4.1.1 Gjeldande rett

Kommunane tek eit felles gebyr for oppmåling og matrikkelføring. Gebyret blir som oftast kravd inn når oppmålinga blir rekvirert. Gebyrregulativet blir fastsett av kommunestyret som oftast i samband med budsjettet for neste år. Gebyra skal vere avgrensa oppover til dei samla utgiftene kommunen har med eigedomsoppmåling og matrikkelføring.

Den noverande gebyrføresegna opnar for utstrekt bruk av standardgebyr uavhengig av omfanget av den enkelte saka. Dette gjer gebyret føreseieleg for rekvirenten, men gir samtidig kryssubsidiering mellom sakstypar.

4.1.2 Høyringsforslaget

Departementet rådde i høyringsforslaget til at betalinga i større grad bør spegle kostnadene med å utføre den konkrete saka. Berre gjennom konkurranse vil ein kunne etablere prisar som betre reflekterer kostnadene med kvar enkelt sak. Ved å skilje ut oppmåling som te-nesteyting og la føretak konkurrere om oppdrag vil ein

få rettare prisar og eit jamnare prisnivå over heile landet.

4.1.3 Merknader frå høyringsinstansane

Det er få høyringsinstansar som har uttalt seg konkret om forslaget til framtidig gebyrordning.

4.1.4 Vurderingar frå departementet

I proposisjonen blir det vist til at det ikkje har komme fram noko vesentleg nytt i høyringsrunden. Frykta for at oppmålingsgebyret generelt vil kunne bli høgare enn dei noverande gebyra, synest å vere noko overdreven.

Konkurransen i marknaden vil tvinge fram kostnadsbasert prising. Departementet meiner dette er meir rimelig og rettferdig.

Det er ikkje grunn til å tru at prisane eit landmålarføretak vil krevje, vil vere spesielt ulike det kommunane må ta for å dekkje kostnadene sine i dei enkelte sakene. Private føretak kan oppnå stordriftsfordelar.

Menon-rapporten viser på side 24 og utover til at det er ulike synspunkt på om tiltaket vil gi ein reduksjon i prisen samanlikna med dei noverande kommunale gebyra.

I samsvar med lovutvalet frå 1999 og lovproposisjonen frå 2005 held departementet fast ved forslaget om fri prisdanning for oppmålingsforretningar, med prisar som er etablerte i konkurranse mellom føretak.

4.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at gebyrene for oppmåling og matrikkelføring skal være avgrenset oppover til de samlede utgiftene kommunene har med eiendomsoppmåling og matrikkelføring. Flertallet viser til at mange høyringsinstanser på generelt grunnlag gir uttrykk for at reformen neppe vil føre til rimeligere oppmålingstjenester.

Flere peker på at tjenestene snarere kan bli dyrere, fordi det blir lengre reiseavstander, og fordi det skal regnes inn merverdiavgift på tjenesten.

Flertallet støtter disse vurderingene. Flertallet registrerer vidare at det fortsatt vil være et offentlig gebyr for matrikkelføringen selv om selve oppmålingen privatiseres.

Flertallet støtter ikke regjeringens forslag om fri prisdanning for oppmålingsforretninger.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener det bør sikres at det ikke skjer stor grad av kryssubsidiering mellom de ulike oppmålingsopp-gavene og matrikkelføringen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at fri konkurranse i markedet tvinger frem kostnadsbasert prising. Fri konkurranse bidrar til en mer rimelig og rettferdig prisdanning. Disse medlemmer mener det ikke er grunn til å tro at prisene for oppmåling vil avvike spesielt fra det kommunene selv må ta for å dekke sine kostnader. Private tilbydere kan i større grad få stordriftsfordeler som vil gjøre de private mer effektive, og prisen for en oppmålingsforretning vil reflektere den reelle kostnaden ved det enkelte oppdrag.

Disse medlemmer viser til at flere kommuner ilegger gebyr som ikke gjenspeiler de faktiske kostnadene som følger med oppmålingen. De fleste kommuner rapporterer at størrelsen på gebyret ilegges i samsvar med størrelsen på tomten som blir oppmålt. De reelle kostnadene gjenspeiles derimot best i hvor lang tid oppmålingen tar. Dette innebærer at mange kommuner subsidierer noen typer oppmåling på bekostning av andre. En slik praksis er det grunn til å tro at ikke vil videreføres ved konkurranseutsetting.

5. Den faglige selvstendigheten og habiliteten til landmåleren

5.1 Sammendrag

5.1.1 Høyringsforslaget

Departementet la i høyringsforslaget vekt på at det er viktig at landmåleren skal opptre fagleg uavhengig av partane i oppmålingsforretninga. Departementet viste til at det har vore innvendingar om at ein landmålar som blir engasjert direkte av grunneigaren, primært vil sørgje for interessene til klienten sin. Dette blir sett i motsetning til ein landmålar som kommunen har peika ut. Departementet kunne ikkje sjå at dette var ei avgjerande innvending. Autorisasjonen forpliktar den ansvarlege landmåleren.

Departementet reknar med at landmålarar som ønskjer å ha eit godt renommé og ein god posisjon i marknaden, vil sørgje for at dei sikrar interessene til alle partar på ein god måte.

Erfaringane frå Noreg, der kommunane og Statens vegvesen kvart år utfører mange oppmålingar der dei sjølve er partar, tilseier at forholdet til rekvirenten ikkje vil vere noko problem. Eventuelle utfordringar med eit nært samband til den som betalar for oppmålinga, vil dessutan bli reduserte når oppmåling blir definert som tenesteyting, utan innslag av utøving av styresmakt. Det kan stride mot god landmålararskikk dersom den ansvarlege landmåleren utfører oppmåling der arbeidsgivaren eller ein annan nærstående person eller ei nærstående verksemd er part. Det skjer i stor utstrekning i dag når kommunen eller Statens vegvesen utfører oppmåling. På sikt kan det vere ønskjeleg at god landmålararskikk slår gjennom i dette spørsmålet, men til liks med lovutgrei-

inga frå 1999 og lovvedtaka som følgde henne, ville departementet heller ikkje i høyringsnotatet foreslå forbod i denne samanhengen. Spesielt i overgangsfasen til den nye ordninga vil eit forbod ikkje vere tenleg. Det er likevel eit krav at landmålarer opplyser partane om eventuelle nærstående forhold til nokon av partane i oppmålinga.

5.1.2 Merknader frå høyringsinstansane

Det er få høyringsinstansar som har sett spørsmålsteikn ved integriteten til landmålarer, men fleire peikar på generelt grunnlag på at det vil kunne vere vanskelegare for partane å ha tillit til at dei private landmålarane er uavhengige, fordi det er eit direkte kunde-forhold mellom landmålarer og ein av partane.

5.1.3 Vurderingar frå departementet

Det blir i proposisjonen vist til at sjølv om landmålarføretaket blir engasjert og betalt av berre éin av partane, skal føretaket og landmålarer ta vare på interessene til alle partane og utføre oppdraget i samsvar med god landmålararskikk.

Departementet meiner kollegiale bindingar ikkje skaper problem av ein slik art at det er nødvendig å gi forbod. Det er så langt ein kjenner til, ikkje gjort på noko anna fagområde.

Med bakgrunn i dei generelle tilbakemeldingane frå høyringsinstansane og vektige synspunkt i Menon-rapporten om kor viktig det er at partane ikkje finn det nødvendig å møte med kvar sin landmålar, meiner departementet det er grunnlag for i vidare grad å understreke og utdjupe kravet til fagleg sjølvstende i forslaget til § 36 andre ledd andre punktum. I høyringsforslaget er føresegna formulert slik:

«Den ansvarlege landmålarer skal ta vare på interessene til alle partar og utføre oppdraget i samsvar med god landmålararskikk.»

Den ansvarlege landmålarer kan samanliknast med andre yrkesgrupper som lever av å gi råd og utføre oppdrag som stiller krav til høg integritet.

Ein landmålar skal vere upartisk og ha integritet. Vedkommande må ikkje komme i ein situasjon der han favoriserer ein av partane, til dømes oppdragsgivaren, slik at det går ut over andre. Det gjeld til dømes når ein skal avgjere plasseringa av eigedomsgrensar og for innhaldet og tydinga av servitut.

Menon Economics skriv på side 31 under pkt. 4.8 i rapporten at det er argument som gjer det vanskeleg å utan vidare godta at oppmålingstenesta ikkje lenger blir utført av ein nøytral og upartisk aktør dersom tiltaket blir gjennomført. Dei skriv at:

«gjennom å introdusere en velfungerende autorisasjonsordning [vil en] etablere en effektiv sanksjonsme-

kanisme; bortfall av autorisasjonen. Landmålarer som blir tatt for å ha utvist dårlig skjønn i tjenesten risikerer å miste autorisasjonen, og dermed levebrødet. I tillegg er aktørar i et konkurranseutsatt marked avhengig av å bli oppfattet som seriøse aktørar. Sammenligningen med eiendomsmeglere er heller ikke helt treffende, av to årsaker. En eiendomsmegler forsøker å si noe om verdien på en eiendom, altså noe subjektivt. En landmålar skal bidra til å fastsette størrelsen på en eiendom, noe som i utgangspunktet er en objektivt målbar størrelse. For det andre vil en som regel ved salg av eiendom selge til en fremmed man ikke skal omgås i fremtiden, og det er flere potensielle kjøpere. Kostnaden ved å støte en av disse er dermed lav for selger. Eiendomsoppmålinger skjer mot en nabo man fortsatt skal forholde seg til, og man er avhengig av å komme til enighet med akkurat denne naboen. Kjøper av tjenesten (deft. tilføyning) har derfor, i større grad enn ved valg av eiendomsmeidler, insentiver til å være opptatt av motpartens opplevelse av oppmålingen.»

Det går fram av proposisjonen at departementet er einig i desse vurderingane.

Når det gjeld habiliteten til landmålarer, peika departementet i høyringsforslaget på kor viktig det er å gjennomføre oppmåling utan avbrot også i overgangsfasen. Dersom habilitetsreglane blir for strenge i denne perioden, kan det redusere tilgangen til ansvarlege landmålarar. Samtidig er det svært viktig at partane i ei oppmålingsforretning og andre har tillit til at landmålarer opptre upartisk.

Det går fram av proposisjonen at departementet vil føre vidare forslaget frå høyringa om at ein i overgangsperioden ikkje bør stille for strenge habilitetskrav. Det bør som foreslått vere eit krav at landmålarer opplyser partane om eventuelle nære forhold til nokon av partane i oppmålinga eller andre forhold som kan ha innverknad på tilliten. Departementet foreslår å ta inn i § 36 ei plikt for landmålarer eller andre som utfører oppmålingsforretninga, til å varsle partane dersom det finst nærare spesifiserte forhold som kan gjere at dei ikkje har den nødvendige tilliten til landmålarer. Vidare foreslår departementet å gjere det mogleg for partane å nekte at ei forretning blir gjennomført under visse forhold. Dette gjeld dersom det er eit nært personleg forhold mellom landmålarer og ein part, som til dømes slektskap, ekteskap, sambuarforhold eller eit nært vennskap, men også dersom landmålarer sjølv er part eller har ei økonomisk eller personleg interesse i saka. Departementet foreslår vidare ein forskriftsheimel, slik at departementet seinare – dersom praksis skulle tilseie det – kan utvide området for i kva tilfelle partane skal varslast eller kan nekte at forretninga blir gjennomført.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

6. Matrikkelføring

6.1 Sammendrag

6.1.1 Gjeldande rett

Matrikkelen omfattar geografiske opplysningar om:

- Fast eigedom (matrikkeleiningar), mellom anna opplysningar om grenser. Eigedommar blir identifiserte med matrikkelnummer (vanlegvis gards- og bruksnummer).
- Bygningar og brukseiningar i bygningar, mellom anna opplysningar om talet på etasjar, byggeår og formål. Bygningar blir identifiserte med eit bygningnummer.
- Adresser (vegadresser) for bustader og andre bruks-einingar og andre objekt som treng ei tilkomstadresse.

Matrikkeleininga (eigedommen) er det sentrale elementet i matrikkelen. Opplysningar om adresser, bygningar, bustader og andre brukseiningar er kopla til matrikkeleininga.

Informasjon frå matrikkelen blir nytta i ei rekkje samanhengar. Sjå proposisjonen pkt. 8.1 for omtale.

Staten ved Statens kartverk skal sørge for ordning, drift og forvaltning av matrikkelen. Kommunane har ansvaret for å utføre oppmålingsforretningar og føre matrikkelen i kommunen. Offentlege organ skal føre opplysningar i matrikkelen når det er bestemt i lov, forskrift eller etter avtale med Statens kartverk. Etter vanleg kutyme om ikkje å bruke namn på statlege direktorat i lovteksten blir «sentral matrikkelstyresmakt» brukt som nemning på Kartverket. Kommunane blir i matrikkellova § 5 a definerte som «lokal matrikkelstyresmakt», men denne nemninga blir elles lite brukt. Både lova og matrikkelforskrifta nyttar til vanleg «kommunen» direkte.

I rundskriv T-5/09 frå Miljøverndepartementet finn ein dette om krava til den som skal føre matrikkelen:

«Person som skal føre opplysningar i matrikkelen, skal ha gjennomført Statens kartverk sitt kurs i matrikkelføring. Vedkommende bør ha faglig kompetanse innanfor det feltet vedkommende fører opplysningar. Miljøverndepartementet anbefalar at person som fører opplysningar om oppmålingsforretningar, bør har kartfaglig kompetanse.»

Det krevst i dag ikkje noko enkeltgebyr for matrikkelføringa. Kostnader for matrikkelføringa blir eventuelt dekte gjennom oppmålingsgebyra.

6.1.2 Høyringsforslaget

Matrikkelføring er ei klar styresmaktsoppgåve som bør vere organisert som ei offentleg forvaltningsoppgåve på linje med føringa av andre sentrale register som til dømes folkeregisteret, einingsregisteret og grunnboka.

I høyringsnotatet foreslo departementet å forenkle omgrepsbruken og delvis endre ansvarsdelinga for matrikkelføringa mellom staten og kommunane. Forslaget inneber at staten ved Statens kartverk skal ha ansvaret for å føre eigedomsopplysningar, men likevel slik at kommunar som ønskjer det, etter avtale med Kartverket framleis skal kunne føre opplysningane i den aktuelle kommunen. Departementet la til grunn at kommunane framleis skulle føre opplysningar om adresser, bygningar og bustader.

Departementet la til grunn at brukarane skal betale eit eige gebyr for matrikkelføring av oppmålingsforretningar som dekkjer kostnadene med matrikkelføringa, jf. § 32 i forslaget. Gebyret må gå til kommunen når kommunen står for matrikkelføringa. Gebyrsatsane bør fastsetjast i forskrift.

6.1.3 Merknader frå høyringsinstansane

174 høyringsinstansar har uttala seg om organiseringa av eigedomsregistreringa. Eit stort fleirtal argumenterer for å føre vidare dagens modell, der kommunane har ansvaret for både eigedomsoppmålinga og eigedomsregistreringa. Merknadene ber preg av at spørsmålet om organiseringa av matrikkelføringa er tett kopla til spørsmålet om organiseringa av eigedomsoppmålinga.

Sjå pkt. 8.3 i proposisjonen for omtale av merknadene frå høyringsinstansane.

6.1.4 Vurderingar frå departementet

Departementet går i proposisjonen vidare med forslaget, men med små justeringar. Ut frå tilbakemeldingane meiner departementet det framleis samla sett er fleire fordelar enn ulemper ved forslaget.

Når oppmålinga blir gjort om til tenesteyting, er det mykje som talar for at staten bør ha ansvaret for føring av opplysningar om eigedomsforhold i matrikkelen. Dette er i samsvar med organiseringa i andre land i EU der oppmåling blir utført som tenesteyting, og det vil bidra til å sikre einskapleg føring for heile landet. I tillegg til føring av opplysningar frå landmålarar og jordskifteretten bør dette også omfatte føring av private grenseavtalar, samanslåing eller oppløysing av matrikkeleiningar, omnummerering og retting av eigedomsopplysningar og seksjonering eller reseksjonering av eigarseksjonar.

Departementet viser til fråsegn frå KS om at endringa i matrikkelføringa er ein konsekvens av forslaget om endringane i eigedomsoppmålinga.

Slik departementet vurderer det, har høyringa i liten grad avdekt nye opplysningar som ikkje var kjende då høyringsforslaget blei fremja. Departementet forstår fleire av innvendingane, men meiner at overføring av ansvaret for matrikkelføringa av eigedomsopplysningar til Kartverket vil gi ei betre ordning enn det noverande

systemet. Forslaget vil bidra til at ein kan byggje opp spesialkompetanse på ein stad og få einsarta og meir effektiv matrikkelføring, og også meir effektive prosessar i dei tilfella der samordning mellom matrikkel og grunnbok er påkravd. Forslaget opnar samstundes for å vidareføre lokal føring der det ligg til rette for det.

Svakheiter, feil og manglar i enkeltopplysningar i matrikkelen er ei grunnleggjande utfordring etter kvart som bruken av matrikkelen aukar. Det er derfor viktig at matrikkelarbeidet er organisert på ein måte som ikkje berre er tilpassa behovet for registrering av aktuelle saker, men også legg til rette for kvalitetsheving og komplettering av informasjon om eksisterande forhold.

Matrikkelføring av eigedomsforhold kan vere fagleg krevjande. I mange kommunar er det for få eigedomssaker til at kommunen får brei nok erfaring med føring av ulike sakstypar. Dette blir innanfor det noverande systemet kompensert ved at landmålarar også fører matrikkelen. Fleire kommunar har likevel problem med å løyse større saker. Det gjeld spesielt føring av saker frå jordskifterettane og Statens vegvesen. Mange høyringsinstansar støttar at føring av desse sakene blir gjort av Kartverket.

Fleire sakstypar krev føring både i matrikkelen og grunnboka. Det er potensial for å effektivisere nokre av desse prosessane gjennom betre samordning, til dømes føring av meir kompliserte saker som gjeld seksjonering og reseksjonering.

Kommunar som har kapasitet og fagleg kompetanse, vil kunne halde fram med å føre eigedomsopplysningar i matrikkelen.

Kommunen har sjølvstendig nytte av eit godt eigedomskartverk og kan oppnå synergi med andre kartrelaterte oppgåver i kommunen. Departementet meiner derfor at matrikkelføring av eigedomsopplysningar bør kunne overlatast til slike kommunar, anten heilt eller delvis. Nokre kan meine at ein slik modell kan verke rotete eller komplisert for landmålarar som skal setje fram krav om matrikkelføring. Departementet reknar med at dette ikkje vil verke særleg komplisert for fagkunnige landmålarar. Dei vil uansett ha jamleg kontakt med alle kommunane innanfor forretningsdistriktet sitt og vil kunne dra nytte av at nokre kommunar er i stand til å føre vidare ei effektiv matrikkelføring.

Prinsipielt er det ein fordel om den ansvarlege landmålarar eller andre som har teke del i oppmålinga, ikkje sjølve gjer matrikkelføringa, men at desse to oppgåvene i staden blir skilde frå kvarandre. Matrikkelføring bør inkludere ein uavhengig kontroll av arbeidet til landmålarar. Kontrollen er i dag i hovudsak manuell. Departementet legg til grunn at kontrollen i større grad bør bli automatisk, slik at data kan overførast digitalt frå landmålarføretaket til elektronisk matrikkelføring. Departementet meiner at argumentet om at matrikkelføraren må ha lokalkunnskap for å kunne utføre ein slik

kontroll og ha nærleik til både landmålarar og borgarane, etter kvart vil få mindre vekt.

Departementet viser i proposisjonen til Menon Economics AS sin rapport pkt. 4.7.2 på side 29 og vidare.

Når det gjeld kostnader til matrikkelføring, reknar Menon ut – etter ei samla vurdering – at tiltaket effektiviserer talet på årsverk med 25 prosent.

Departementet legg til grunn at gebyr for matrikkelføring vil bli fastsett i sentral forskrift. Det vil først og fremst gjelde registrering av eigedomsopplysningar. Inntektene skal ikkje overstige kostnadene med føringa av opplysningane, jf. felles retningslinjer for statleg gebyr- og avgiftsfinansiering (R-112/15). Registrering av allmenne opplysningar, til dømes opplysningar om adresser, skal framleis vere gebyrfritt.

Kartverket meiner at ansvaret for all matrikkelføring må liggje hos Kartverket, og at dette må gå fram av lovteksten. Kartverket skriv også at ei tenleg deling av ansvaret vanskeleg lèt seg gjennomføre. Departementet er ikkje einig i dette. Ansvaret for føring av bygg- og adressedelen skal framleis liggje hos kommunane, og desse oppgåvene går direkte fram av lova.

Departementet foreslo i høyringsnotatet at kommunar skal kunne føre eigedomsopplysningar etter avtale med Kartverket, men har komme til at dette heller bør skje i form av forskrift. Departementet legg særleg vekt på omsynet til publisitet. Overføring av slike oppgåver til kommunen vil vere overføring av styresmakt. Innanfor dei overførte oppgåvene vil den aktuelle kommunen vere sjølvstendig matrikkelstyresmakt. Avgjerda frå kommunen i ei enkeltsak vil dermed ikkje kunne bli overprøvd på annan måte enn at nokon av partane klagar henne inn, eller dersom vilkåra for omgjerding etter forvaltningslova § 35 er til stades. Kartverket skal føre tilsyn med kommunane som i dag. Dersom ein kommune ikkje maktar oppgåva heilt eller delvis, kan departementet bli nøydd til å foreslå endringar i ansvarsfordeling mellom kommunen og Kartverket og eventuelt vedta endringar i forskrifta som regulerer ansvaret til den aktuelle kommunen.

Kartverket vil i nokre tilfelle kunne gjere eige vedtak om retting, jf. forslag til endringar i § 26.

Føringa av opplysningar hos Kartverket skjer innanfor ansvaret til kartverkssjefen basert på reglane for internstyring og internkontroll i etaten, som er underlagde dei ordinære reglane for etatsstyring i staten og den styresmakta. Kartverket har fått i eller med heimel i matrikkellova.

Nye reglar i samband med innføring av elektronisk tinglysing frå 18. april 2017 fører til at kommunane skal stadfeste opplysningar om forholdet til konsesjonslovgivinga og delingsføreseigna i jordlova etter å ha fått eigenklærings skjemaet om konsesjonsfridom frå den som ervervar grunnen. Kommunane fører opplysningar

om stadfestinga i matrikkelen. Ordninga blir ikkje endra med forslaget her.

6.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, mener matrikkelføring er en klar myndighetsoppgave som bør være organisert som en offentlig forvaltningsoppgave. Flertallet viser til at regjeringen foreslår, på tross av stor motstand i høringen, delvis å endre ansvarsdelingen for matrikkelføring mellom staten og kommunene.

Flertallet viser til at et stort flertall av høringsinstansene argumenterer for å videreføre dagens modell, der kommunene har ansvaret for både eiendomsoppmålingen og eiendomsregistreringen – og at dette henger tett sammen. Flertallet støtter disse vurderingene og mener kommunene må ha ansvaret for registrering av eiendomsopplysninger sammen med ansvaret for eiendomsoppmåling. Hovedinnvendingene mot regjeringens forslag er at de enkelte delene i matrikkelen henger nøye sammen, slik at en splitting av føringsansvaret for de enkelte delene vil gi mindre smidige prosesser. Flere tar opp at det er et viktig samspill mellom matrikkelloven, plan- og bygningsloven og eierseksjonsloven.

Flertallet viser videre til at flere mener forslaget vil svekke kompetansemiljøene i mange kommuner og føre til en kraftig sentralisering av kunnskap. Andre peker på at slik splitting kan føre til mer byråkrati. I tillegg blir det vist til at nærhet mellom landmåleren og matrikkelføreren gjør at man kan avklare detaljer og unngå feilføringer. Det pekes på at en massiv sentral føring ikke vil kunne føre til et like godt faglig nivå på oppgaven.

Flertallet vil på bakgrunn av dette ikke støtte regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at dersom eiendomsoppmåling blir utført som privat tjenesteyting, bør staten ha ansvaret for å føre opplysninger om eiendomsforhold i matrikkelen. Dette vil føre til en mer helhetlig matrikkelføring for hele landet. Videre vil det være i tråd med organiseringen i andre EU-land som har organisert seg på tilsvarende måte.

Disse medlemmer viser til at etter hvert som bruken av matrikkelen øker, må matrikkelarbeidet organiseres slik at det legger til rette for kvalitetsheving og komplettering av informasjon om eksisterende forhold. Det vises til at feil i matrikkelen er en stor utfordring.

Disse medlemmer viser til at kommuner som har kompetanse og kapasitet, fortsatt vil kunne føre eiendomsopplysninger i matrikkelen med regjeringens forslag.

7. Klage og forholdet til forvaltningsloven

7.1 Sammendrag

7.1.1 Gjeldande rett

Matrikkellova § 46 har reglar om klage. Første ledd første punktum slår fast den generelle retten til å klage over enkeltvedtak etter forvaltningslova. Andre punktum reknar opp dei vedtaka der det er høve til å klage under alle omstende, også når vedtaka ikkje er enkeltvedtak etter definisjonen i forvaltningslova. Ei avgjerd i ei sak som leier fram til vedtak som går fram av bokstavsopprekninga, vil normalt ikkje vere eit sjølvstendig vedtak. Ei klage på ei slik avgjerd må takast med i ei eventuell klage over det endelege vedtaket. Klage skjer etter reglane i forvaltningslova, og det same gjeld omgjering av vedtak. Kven som kan klage på vedtak, følgjer av ei vurdering av partsomgrepet og rettsleg klageinteresse.

Det er klagerett på matrikkelføring som skjer på grunnlag av oppmålingsforretning. Det gjeld også forhold som er knytte til varslinga og utføringa av forretninga, medrekna spørsmålet om forretninga er utført i samsvar med god landmålerskikk, jf. § 33. Oppmålingsforretninga er i seg sjølv ikkje noko vedtak. Sjølv om klaga gjeld utføringa av forretninga, vil gjenstanden for klaga vere matrikkelføringa. Det kan heller ikkje klagast på privatrettslege forhold.

Departementet er klageinstans for vedtak som er gjorde av Statens kartverk. Fylkesmannen er klageinstans for kommunale vedtak.

Departementet kan gi nærare reglar om klage i forskrift.

7.1.2 Høyringsforslaget

Dersom det blir innført eit skilje mellom oppmåling som tenesteyting og matrikkelføring som forvaltningsoppgåve, får det innverknad på klageordninga. Departementet la i høyringsnotatet til grunn at matrikkelføringa framleis må vere gjenstand for forvaltningsklage, medan arbeidet til landmålararen må liggje under dei eksisterande ordningane for forbrukarklager eller dei ordinære domstolane.

I høyringsnotatet foreslo departementet samtidig at klager på kommunale avgjerder heretter skal avgjerast av Kartverket og ikkje Fylkesmannen som i dag.

Vidare foreslo departementet å ta ut tilvisinga til klageregane for enkeltvedtak i forvaltningslova frå klageføresegna i matrikkellova § 46 første ledd. Måten tilvisinga er utforma på, kan gi eit feilaktig inntrykk av at mange prosessuelle avgjerder etter matrikkellova er å rekne som enkeltvedtak etter forvaltningslova. Endringa var ikkje meint å gi noka innskrenking i bruken av forvaltningslova.

I proposisjonen pkt. 9.3 er det gjeve ein omtale av merknadene frå høyringsinstansane.

7.1.3 Vurderingar frå departementet

Det blir i proposisjonen vist til at matrikkellova skil mellom oppmålinga og føringa av resultatet frå oppmålinga. Dei to delane heng samtidig gjensidig saman med kvarandre. Det er gjennom matrikkelføringa at forretninga får eit resultat. Departementet har derfor komme til at alle forhold som gjeld oppmålingsforretninga som verkar inn på matrikkelføringa, bør kunne vere grunnlag for ei klage over matrikkelføringa. Det kan gjelde varsling, innkalling og korleis forretninga er dokumentert. Det vil seie at naboar vil kunne fremje forvaltningsklage, som i dag.

Forhold mellom bestillaren og landmålararen vil ikkje kunne vere gjenstand for forvaltningsklage. Slike spørsmål må løysast etter alminnelege avtalerettslege prinsipp på linje med det som gjeld for andre konsulenttenester. Det gjeld til dømes spørsmål om prisen på oppdraget.

Avtalerettslege forhold mellom partane, til dømes om kvar eigedomsgrensa faktisk går, kan heller ikkje løysast med forvaltningsklage. Klageorganet kan i praksis stort sett berre prøve dei prosessuelle sidene ved saka og i liten grad realitetane. Realitetane, altså kvar grensa faktisk går, må – slik reglane også er i dag – vanlegvis prøvast på nytt anten med ny oppmålingsforretning eller ved at spørsmålet kjem inn for domstolane.

Den som fremjar ei forvaltningsklage på matrikkelføringa, vil kunne grunngi klaga med at forretninga ikkje er utført i samsvar med god landmålarerskikk, og at dette har fått konsekvensar for matrikkelføringa. Klageorganet vil måtte ta stilling til klaga basert på den dokumentasjonen som finst. Klageorganet kan i praksis stort sett også her berre prøve dei prosessuelle sidene ved saka. Realitetane kan, som i dag, vanlegvis berre løysast ved at det blir halde ei ny forretning.

Departementet meiner at landmålarbransjen har mykje å vinne ved å etablere ei bransjenemnd for landmålararar som kan behandle klager på arbeidet til landmålarane ut over forhold som kan løysast med ei forvaltningsklage på matrikkelføringa.

Departementet sluttar seg til innvendingane mot forslaget om å overføre klagebehandling for kommunal matrikkelføring frå Fylkesmannen til Kartverket. Departementet synest forslaget frå Fylkesmannen i Hedmark om å samle oppgåva i eitt eller nokre få embete har mykje for seg. Det legg samtidig til rette for at det/dei aktuelle embeta også er klageorgan i saker der Kartverket eller andre organ fører matrikkelen.

Ordninga må vurderast nærare og må haldast opp mot alternative løysingar som til dømes etablering av ei særskild klagenemnd. Departementet tek sikte på at ordninga er på plass samtidig som lovendringa blir sett i kraft. Departementet vil regulere ordninga i forskrift.

Departementet har vurdert om ordninga der Fylkesmannen sjølv fører opplysningar om forureina

grunn som blir overført til matrikkelen frå det nasjonale systemet for grunnforureining, får noko å seie for at Fylkesmannen bør vere klageorgan, men ser ikkje dette som ei vesentleg innvending. Departementet viser til at føringa i fagsystemet til Fylkesmannen er regulert av forureiningslova. Det er derfor berre feil i dataoverføringa som er regulert av matrikkellova.

Som drøfta i høyringsnotatet vil føring i matrikkelen ofte ikkje vere rekna som eit enkeltvedtak etter forvaltningslova. Det vil vanlegvis ikkje vere matrikkelføringa, men avgjerder som gjeld dei underliggjande rettsforholda det er knytt rettsverknad til, og som dermed gjeld rettar eller plikter for bestemte personar. Føring i matrikkelen vil vanlegvis berre vere rekna som ei publisering av det underliggjande vedtaket eller rettsforholdet.

Dei same omsyna som ligg bak reglane om forsvarleg saksførebuing, underretning, klagerett og tilgang til omgjerding ved enkeltvedtak, vil også kunne gjelde mange typar matrikkelføringar og andre avgjerder etter matrikkellova som ikkje utan vidare er å rekne som enkeltvedtak. Det er derfor dels gitt spesialreglar om dette i matrikkellova med forskrifter, dels er det gjort slik at reglane i forvaltningslova om enkeltvedtak vil komme til bruk også for slike føringar og andre avgjerder.

Departementet foreslår mellom anna etter drøftingar med Justis- og beredskapsdepartementet å endre terminologien i klageføresegna. «Avgjerd» er brukt som fellesnemning for vedtak etter forvaltningslova og andre handlingar og avgjerder som ikkje utan vidare fell inn under definisjonen av enkeltvedtak etter forvaltningslova. Klagereglane i forvaltningslova kapittel VI om enkeltvedtak gjeld fullt ut for alle avgjerder som er nemnde i § 46 første ledd, anten dei er å rekne som enkeltvedtak eller andre avgjerder. Departementet understrekar at forvaltningslova kapittel IV om saksførebuing ved enkeltvedtak og kapittel V om mellom anna grunngeving og underretning om enkeltvedtak gjeld for enkeltvedtak, men ikkje utvidande for andre avgjerder som ikkje er enkeltvedtak.

7.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at regjeringens forslag om et skille mellom oppmåling som tjenesteyting og matrikkelføring som forvaltningsoppgave får innvirkning på klageordningen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at flertallet går imot regjeringens forslag om et slikt skille, slik at ordningen med forvaltningsklage beholdes som i dag.

Komiteen støtter for øvrig regjeringens forslag som ikke omhandler organisasjonsspørsmålet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at alle forhold som gjelder oppmålingsforretningen, og som virker inn på matrikkelføringen, skal kunne danne grunnlag for klage på forretningen. Disse medlemmer viser til at tvister mellom bestiller og landmåler og mellom naboer om hvor grensen faktisk går, ikke er å anse som et enkeltvedtak. Disse er derfor ikke gjenstand for forvaltningsklage. Avtalerettslige forhold mellom naboer må i henhold til dagens regelverk løses med ny oppmålingsforretning eller rettslig prøving.

Disse medlemmer mener at forhold mellom bestiller og landmåler bør løses gjennom alminnelige avtalerettslige prinsipper i samsvar med annen konsulentvirksomhet.

Disse medlemmer understreker at alle parter kan fremme forvaltningsklage på matrikkelføringen, og at forvaltningen da kan prøve om oppmålingen er utført i henhold til god landmålerskikk og om dette har fått konsekvenser for matrikkelføringen. Realitetene i saken vil derimot, på samme måte som i dag, vanligvis bare kunne endres ved ny oppmåling.

Komiteen viser til at regjeringen slutter seg til innvendingene mot forslaget om å overføre klagebehandling for kommunal matrikkelføring fra Fylkesmannen til Kartverket.

Komiteen mener i likhet med departementet at forslaget om å samle oppgavene i ett eller noen få embeder kan være aktuelt.

8. Andre forslag

8.1 Innholdet i oppmålingsforretninga

8.1.1 Sammendrag

8.1.1.1 GJELDANDE RETT

Ei oppmålingsforretning går ut på å klarleggje og skildre grenser og rettar i samsvar med påstandane til partane og dokumenta som er lagde fram, og elles bringe fram opplysningar og dokumentasjon som er nødvendig for matrikkelføring og eventuelt tinglysing, jf. matrikkellova § 33 første ledd. Dei einingane som skal registrerast med «grenser», er dei ulike matrikkeleiningane.

Desse kriteria låg til grunn for kva som burde reknast som matrikkeleiningar, og dermed kva som er rekna som «grenser» i matrikkelen, jf. Ot.prp. nr. 70 (2004–2005) punkt 7.2 og NOU 1999:1 kap. 10.4:

- Einingane må vere fast og varig knytte til grunnen.
- Einingane må kunne la seg lokalisere og få ei fysisk avgrensing ved bruk av koordinatar.

- Disposisjonsretten over einingane skal som hovudregel vere eigedomsrett eller ein rett som inneber omtrent den same eksklusive disposisjonsretten som eigedomsrett, og retten må vere av ei viss lengd i tid.

Ei matrikkeleining er, i samsvar med desse prinsippa, definert som grunneigedom, anleggseigedom, jordsameige, festegrund eller eigarseksjon. Grunneigedom, anleggseigedom og jordsameige er avgrensa fysiske areal eller volum som er gjenstand for eigedomsrett. Data-modellen for matrikkelen er basert på at alt landareal skal kunne registrerast som grunneigedom, anleggseigedom eller jordsameige, og at ingen av einingane i utgangspunktet representerer overlappende rettar. Unntak kan gjelde areal med «kløyvd eigedomsrett», dvs. areal der ulike rettar ligg til ulike rettshavarar utan at nokon, enkeltvis eller i sameige, peikar seg ut som grunneigar til arealet.

Festegrund er ein del av ein grunneigedom eller eit jordsameige som nokon har festerett til, eller som kan festast vekk, eller som nokon har ein tilsvarande eksklusiv og langvarig bruksrett til, jf. matrikkellova § 5 bokstav e. Festegrund kan på den måten seiast å «overlappe» med den aktuelle grunneigedommen eller det aktuelle jordsameiget.

Ein eigarseksjon er ein eigarpart i ein utbygd eller planlagd utbygd og seksjonert eigedom, med einerett for eigaren til å bruke ei viss brukseining på eigedommen, jf. vedtak om ny eigarseksjonslov § 4 bokstav a. Både grunneigedom, anleggseigedom og festegrund kan seksjonerast. Ein eigarseksjon kan på den måten seiast å «overlappe» med den aktuelle grunneigedommen, anleggseigedommen eller festegrunden.

Når vi her seier at festegrund og eigarseksjon «overlappar», er det eit bilete på dei ulike rettane i eigedommane. Dette biletet må vi skilje frå den typen romleg «overlapping» vi får når til dømes ein anleggseigedom ligg delvis under ein grunneigedom i høgd.

Matrikkeleiningane er registereiningar i grunnboka og definerer på den måten kva objekt, «grunnboksblad» og tinglysing av rettar kan knytast til.

Før delingslova blei innført i 1980, var det mogleg å registrere nokre «stedsevarende bruksrettigheter (servitutter) og herligheter» som eigne eigedomsobjekt, mellom anna retten til å utnytte fallrett i vassdrag og retten til skogsdrift, jf. lov 20. august 1909 nr. 2 om skylddeling mv. § 6. Ein rett som på denne måten er tildelt matrikelnummer etter tidlegare regelverk, blir rekna som ei matrikkeleining og vil kunne opptre med eige grunnboksblad. Slike rettar eller andre særrettar til grunnen kan etter gjeldande rett ikkje lenger bli oppretta med eige matrikelnummer og kan derfor heller ikkje få eige grunnboksblad. Tinglysing av slike rettar må skje som hefte på ei eksisterande matrikkeleining.

Oppmåling etter matrikkellova går som nemnt ut på å klarleggje grenser og rettsforhold. Nærare innhald og rekkjevidd for pliktregelen i matrikkellova § 33 første ledd er regulert i forskrift, jf. matrikkelforskrifta § 27. Landmålar skal mellom anna levere erklæring om at vedkommande har undersøkt grunnboka, inkludert bruksrettar og servitut, for dei aktuelle areala, og klargjere dei dokumenta som er nødvendige for å oppfylle vilkår som er fastsette i kommunale løyve, og for å oppfylle rettार som partane ønskjer tinglyste samtidig med matrikkelføringa. Klarlegging av rettsforhold ved oppmåling var nytt samanlikna med den tidlegare ordninga med kart- og delingsforretning. Dette er nærare omtalt i Ot.prp. nr. 70 (2004–2005), punkt 10.1.7, der departementet mellom anna skriv at:

«landmålar [må] utvise eit aktsamt skjønn, og vere påpasseleg med å spørje dei aktuelle partane om kva slag rettsforhold som gjeld. Landmålar må oppmode partane til å leggje fram aktuelle dokument, og må aktivt stille spørsmål om dette under sjølv markarbeidet der partane er til stades. Rettsforhold ein kan konstatere fysisk i marka bør klarleggjast. Går det for eksempel veg over eigedommen, eller det ligg ein brønn på den parsellen som skal opprettast som eigen eigedom, er det naturleg å spørje partane om det knyter seg varige rettार til desse. Ligg parsellen nær eller ved sjøen er det naturleg å spørje korleis det stiller seg med fiskerett, tilgjeing til sjø og båtfeste, o.a. [...]

Departementet minner [...] om at matrikkelen prinsipielt ikkje skal innehalde rettsinformasjon, men at slik informasjon skal gå fram av grunnboka. Det er heller ikkje føresett at den fysiske eksistensen og geografiske utstrekninga av rettार skal målast inn og gå fram av matrikkelkartet. Det er likevel ikkje noko i vege for at landmålarføretak etter oppdrag frå partane måler inn «grensene» for vegrett eller andre stadfeste rettार, og at dette blir teke inn i dokument for tinglysing.»

Geografiske opplysningar om rettार som gjeld ein del av matrikkeleininga, blei fram til april 2017 dokumenterte i samband med tinglysing – ikkje i matrikkelen, jf. forskrift 3. november 1995 nr. 875 om tinglysing § 4 sjette ledd:

«Rettigheter og heftelser som er knyttet til en fysisk del av en fast eiendom skal stedfestes. Stedfesting kan skje ved tekstlig beskrivelse eller ved anmerkning på tegning eller kart. Stedfesting kan ikke skje ved henvisning til opplysninger utenfor dokumentene som leveres til tinglysing. For øvrig kommer matrikkellovas bestemmelser til anvendelse.»

Føresegna i tinglysningsforskrifta § 4 sjette ledd er oppheva i samband med innføring av elektronisk tinglysing. Hjelpedokument skal som hovudregel ikkje nyttast ved elektronisk tinglysing.

8.1.1.2 HØYRINGSFORSLAGET

Departementet foreslo i høyringsnotatet at geografiske opplysningar om varige bruksrettar som gjeld

ein del av ein grunneigedom, ein anleggseigedom, eit jordsameige eller ein festegrund, heretter skal først i matrikkelen og ikkje i tinglysningsystemet.

Departementet viste i notatet til at registrering i grunnboka i utgangspunktet berre bør nyttast når partane treng det rettsvernet dei oppnår ved tinglysing. Grunnboka gir ikkje rettsleg truverd for grenser, areal og andre geografiske kjennemerke. Den tidlegare ordninga med lokalisering av bruksrettar i dokument til tinglysing var på den måten eit unntak frå den valde innhaldsfordelinga mellom grunnboka og matrikkelen. Samtidig har denne typen registrering av geografiske opplysningar om bruksrettar i utgangspunktet same rettslege verknad som geografiske opplysningar om matrikkeleiningar i matrikkelen. I høyringsnotatet viste departementet også til at spørsmålet om betre ordningar for lokalisering av bruksrettar også blei teke opp av fleire då Kartverket evaluerte matrikkellova.

Departementet meinte det ikkje er nødvendig å sette same tekniske krav til lokalisering av bruksrettar som til lokalisering av matrikkeleiningar. Dei tidlegare krava, slik dei var formulerte i tinglysningsforskrifta, er i utgangspunktet tilstrekkelege. I praksis svarar dette på mange måtar til dei fleksible krava til matrikkelføring av avtalar om ei eksisterande grense, jf. matrikkellova § 19, som spenner frå føring av ein rein arkivreferanse til meir omfattande føring av sjølv grenseopplysningane. Departementet la til grunn at detaljane i ordninga burde bli fastsette i forskrift og vere gjenstand for ei eiga utgreiing. Ei slik utgreiing bør mellom anna vurdere om det er mogleg å sette teknologinøytrale krav til denne typen informasjon.

I høyringsnotatet meinte departementet at det lovteknisk var tilstrekkeleg å ta inn ei endring i matrikkellova § 19 om føring av referanse til private avtalar. Departementet meinte at den noverande føresegna om innhaldet i matrikkelen er vid nok til å kunne heimle ei slik utviding, jf. matrikkellova § 4 første ledd, som lyder:

«Matrikkelen skal innehalde opplysningar om den enkelte matrikkeleininga som er nødvendig for planlegging, utbygging, bruk og vern av fast eigedom, under dette offisielle nemningar og opplysningar om den enkelte bygning, bustad og adresse. Matrikkelen skal vise grensene for matrikkeleiningane, under dette grenser for uteareal som inngår i eigarseksjon.»

Høyringsnotatet foreslo å ta inn ei presisering om at det kan bli gitt nærare reglar om den geografiske avgrensinga av bruksretten i forskrift, jf. forslag til § 4 tredje og fjerde ledd.

I proposisjonen pkt. 10.1.3 vert det gitt ein omtale av merknadene frå høyringsinstansane.

8.1.1.3 VURDERINGAR FRÅ DEPARTEMENTET

Det blir i proposisjonen vist til at oppmåling etter matrikkellova går ut på å klarleggje grenser og rettsforhold, jf. Ot.prp. nr. 70 (2004–2005), punkt 10.1.7.

Det kan sjå ut til at klarlegging av rettsforhold i praksis fekk mindre omfang enn venta. Det kjem truleg av fleire forhold.

Departementet fører vidare forslaget frå høyringsnotatet om at geografiske opplysningar om varige rettar frå no av skal først i matrikkelen og ikkje i tinglysingssystemet.

I høyringsnotatet er omgrepet bruksrettar nytta, men det er openbert at dette er meint å gjelde vidare enn bruksrettar i snever forstand. Departementet meiner at alle varige rettar til grunn bør vere omfatta, både det å ha ein allmenn bruksrett eller ein særleg råderett (servitutt). I høyringsnotatet la departementet til grunn at retten måtte vere «varig». Departementet meiner at dette ikkje berre bør forståast som evige rettar, men også omfatte andre langvarige rettar. Korleis ein skal definere dette nærare, bør bli utgreidd og fastsett i forskrift. Panterett til ein del av ei matrikkeleining fell utanfor, jf. forbod mot å pantsetje ein fysisk del av fast eigedom eller festerett, jf. pantelova § 2-1 andre ledd.

Det er berre dei geografiske opplysningane som på denne måten skal kunne først i matrikkelen. Registreringa av sjølve retten må eventuelt skje ved tinglysing.

Det blir innvendt mot forslaget at slik registrering vil ha lite rettsleg truverd. Matrikkelen vil for det første mangle opplysningar om alle eksisterande rettar. Ein brukar vil heller ikkje kunne vite om opplysningar som er registrerte, framleis gjeld eller om dei er blitt endra eller avskaffa med ein ny avtale som ikkje er registrert. Departementet meiner likevel det har verdi å få på plass ordninga. For det første er ikkje ordninga meint å gi rettsleg truverd på same måten som tinglysing. Ordninga er hovudsakleg meint å sikre dokumentasjon av geografiske opplysningar om rettar som blir klargjorde i oppmålingsforretning. Slike opplysningar bør registrerast i matrikkelen og ikkje i arkiva til landmålarforetaket. Ordninga er i tillegg heilt nødvendig som ein erstatning når høvet til å nytte hjelpedokument etter tinglysingsforskrifta § 4 no er oppheva.

Departementet foreslår inga endring når det gjeld kva krav og moglegheiter som skal gjelde for klarlegging og skildring av rettsforhold i oppmålingsforretning. Departementet er einig i forslaget frå Tekna om å ta inn ei presisering om at den ansvarlege landmålararen skal undersøkje relevante dokument, jf. forslaget til § 36 andre ledd tredje punktum.

Landmålararen skal aktivt vere med på å rydde opp i rettsforholda. Det er normalt tilstrekkeleg at landmålararen har undersøkt grunnboksbladet for dei overdragande eigedommane. I tillegg må det gå fram at landmålararen har spurt partane om dei overdragande eigedom-

mane har rettar på andre eigedommar som ikkje er tinglyste, og som eventuelt også skal gjelde for den utskilde eininga. Det skal også gå fram at landmålararen har spurt partane om den nye matrikkeleininga skal ha nokon andre rettar på, eller som er avleidde frå, dei overdragande eigedommane enn dei som går fram av delingsløyvet. Ut over dette har partane sjølve ansvaret for å avklare og dokumentere rettsforholda.

Dokument som er nødvendige for å oppfylle vilkår som er fastsette i delingsløyvet, til dømes krav om tinglysing av vegrett og rett til å opparbeide vass- og kloakkledning over nabogrunn, skal følgje kravet om matrikkelføring. Kravet skal avvisast dersom dokumenta manglar. Det same gjeld avtalar som er nødvendige for å få realisert ein anleggseigedom.

Landmålararen skal som rutine skaffe ei utskrift av grunnboka for dei aktuelle matrikkeleiningane. I nokre saker kan det vere krevjande å rydde opp i rettsforholda. Det kan til dømes tenkjast at den overdragande eigedommen har rett til beite, jakt, fiske eller båtfeste på meir eller mindre fjerne eigedommar. Landmålararen må her vise eit aktsamt skjøn og vere påpasseleg med å spørje dei aktuelle partane om kva for rettsforhold som gjeld. Han må oppmode partane til å leggje fram dei aktuelle dokumenta. I tillegg skal han aktivt stille spørsmål under sjølve markarbeidet når partane er til stades. Rettsforhold som fysisk kan konstaterast i marka, bør bli klarlagde. Dersom det til dømes går veg over eigedommen eller ligg ein brønn på den parsellen som skal opprettast som eigen eigedom, er det naturleg å spørje partane om det knyter seg nokon varige rettar til desse. Ligg parsellen nær eller ved sjøen, er det naturleg å spørje korleis det stiller seg med fiskerett, tilkomst til sjø, båtfeste og liknande.

I ei særstilling står rettar som ikkje kan konstaterast fysisk, og som heller ikkje er tinglyste. Ut frå forholda på staden bør landmålararen spørje om det finst nokon slike rettar. Det er rimeleg å vente at partane sjølve er aktive i å verne om rettsstillinga si og interessene sine elles, men det er også ønskjeleg at landmålararen har slike kunnskapar om tingsrett og rettsforholda ved fast eigedom at han kan gi partane relevante råd.

Det er opp til oppdragsgivaren å avgjere kor inngåande arbeidet med slike avklaringar skal vere. Partane må sjølve avgjere om dei vil utferde dokument som skal tinglysast. I samband med dette må det også avklarast kva forhold som bør tinglysast ved opprettinga av eigedommen, og kva forhold det er meir tenleg å ta inn i skøytet eller anna dokument.

Det er ønskjeleg at alle partar møter til forretninga, men det er etter gjeldande rett inga plikt. Departementet meiner dette framleis må gjelde. Det er likevel svært viktig for landmålararen og partane å ha høve til å knyte sjølve gjennomføringa opp mot bestemte fristar. Landmålararen har behov for å kunne støtte seg på ein regel

om frist for varsling for å få fullført saker der éin eller fleire av partane trenerer eller viser lita interesse i å møte fram. Partane – både dei som har møtt, og dei som ikkje har møtt ved forretninga – har i alle tilfelle høve til å klage på matrikkelføringa – sjå også punkt 9 ovanfor.

Departementet legg til grunn at det må utarbeidast nærare forskrifter om registrering av geografiske opplysningar om varige rettar som gjeld delar av ein grunn-eigedom, ein anleggseigedom, eit jordsameige eller ein festegrunn. Det må også gjerast tilpassingar i matrikkelsystemet.

Departementet konstaterer at det ikkje er gitt tenlege reglar for å handtere rettar som etter ordninga frå før 1980 fekk eit eige grunnboksblad, og som i matrikkelen er å rekne som «annan matrikkeleiningstype». Departementet tek sikte på å gi nærare reglar om dette i dei nye forskriftene.

Departementet er ikkje einig i forslaget frå Torbjørn Trageton om å oppheve tilgangen til å få registrert private grenseavtalar. Departementet meiner dette er ei tenleg løysing for grenser som manglar fagleg oppmåling.

8.1.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

8.2 Tilgang til informasjon om oppmåling og arkiv m.m.

8.2.1 Sammendrag

8.2.1.1 BAKGRUNN OG GJELDANDE RETT

Landmålararen har behov for tilgang til fleire offentlege informasjonskjelder, ikkje minst kommunal informasjon. I tillegg til informasjon om grenser, rettsforhold, arealplanar og liknande har landmålararen eit spesielt behov for informasjon om tidlegare oppmålingar og annan oppmålingsteknisk informasjon.

I tillegg til dokument som blir lagde fram av partane, vil landmålararen i hovudsak kunne basere arbeidet sitt på informasjon frå matrikkelen og grunnboka. I saker som gjeld nye grenser, må landmålararen hente inn løyve frå kommunen etter plan- og bygningsloven og eventuelle andre vedtak som ligg til grunn for løyvet.

I nokre saker vil landmålararen kunne trenge tilgang til informasjon frå kommunale og statlege arkiv.

Departementet meiner det ikkje er behov for særskilde reglar for at landmålararen skal få tilgang til slike opplysningar.

Landmålararen vil også kunne ha behov for enkelte opplysningar som i mindre grad blir etterspurde av andre brukarar, mellom anna protokoll frå tidlegare oppmålingsforretning, opplysningar frå målebrevarkivet i kommunen og opplysningar om fastmerka og kartgrunnlaget i kommunen. I nokre tilfelle kan dette vere arkivmateriale som er knytt til oppgåver som den aktu-

elle kommunen ikkje vil føre vidare når oppgåvefordelinga etter matrikkellova blir endra. I nokre tilfelle vil det vere aktuelt for kommunen å lukke arkiv som ikkje lenger er i bruk av kommunen sjølv, jf. lov 4. desember 1992 nr. 126 om arkiv. Arkivmaterialet må framleis ta-kast vare på og vere tilgjengeleg i original eller ved at det blir digitalisert.

Landmålararen har som alle andre rett til innsyn i offentleg informasjon etter offentleglova. Oppgåver etter matrikkellova er nemnde som grunnlag for utlevering og behandling av matrikkelinformasjon, jf. matrikkellova § 30 første ledd bokstav b. Det omfattar også verksemda til landmålararen, jf. merknadene til Ot.prp. nr. 70 (2004–2005). Det er gitt nærare reglar om tilgang til opplysningar frå grunnboka og matrikkelen i forskrift 18. desember 2013 nr. 1599 om utlevering, vidarebruk og annen behandling av opplysningar fra grunnboken og matrikkelen, men landmålararen er ikkje lista opp blant dei som har rett til full elektronisk tilgang. Landmålararen har som andre rett til tilgang til det offentlege kartgrunnlaget og det kommunale planregisteret, jf. kart- og planforskrifta.

Resultatet av oppmålingsforretningane blir ført i matrikkelen. I tillegg til sjølve resultatet er det protokollen frå landmålararen frå forretninga som er det viktigaste arkivverdige dokumentet frå forretninga.

Krav til utforming av protokollen går fram av matrikkelforskrifta § 38. Protokollen blir ikkje ført i matrikkelen, men arkivert på saka.

8.2.1.2 HØYRINGSFORSLAGET

Departementet foreslo i høyringsnotatet å ta inn ei presisering i matrikkellova om tilgang til eigedomsopplýsningar, jf. forslag til § 30.

I høyringsnotatet blei det i tillegg drøfta om det i lys av organisasjonsendringa var behov for på nytt å innføre krav om tilgang til oppmålingsteknisk informasjon. Notatet viste til at lovvedtaket i 2005 hadde ei føresegn om kommunale fastmerkeregister, jf. tidlegare § 40. Føresegna blei oppheva ved lovendringa i 2007, jf. Ot.prp. nr. 50 (2006–2007).

Behovet for fastmerkeregister var særleg knytt til eldre oppmålingsteknologi som var basert på eit tett nett av nøyaktig bestemte oppmålingsmerke. Moderne oppmålingsteknologi er i stor grad basert på bruk av satellittar i kombinasjon med ulike former for korreksjonssignal. Detaljerte fastmerkenett har derfor i stor grad gått ut av bruk. Tilgang til opplysningar om gamle fastmerke kan framleis vere nødvendig.

I notatet konkluderte departementet likevel med at den teknologiske utviklinga ikkje tilseier at det er nødvendig å ta inn ei føresegn om fastmerkeregister som i lovvedtaket i 2005.

Departementet foreslo i høyringsnotatet å ta inn ei tilvising til plan- og bygningsloven i § 39 om det kommunale ansvaret for geodetiske data.

Departementet foreslo i høyringsnotatet at protokollen frå no av burde bli arkivert digitalt og gjord elektronisk tilgjengeleg for dei som har rettkommen interesse av han.

Departementet foreslo i høyringsnotatet at landmålarføretaket skal ha plikt til å føre journal og arkiv, jf. forslag til § 37, som var utforma etter modell av lovvedtaket frå 2005.

Nokre høyringsinstansar er uroa for korleis det blir med arkiveringa til landmålarføretaka. Dei meiner plikta føretaket har til å arkivere ei sak, bør vare lenger enn ti år. Uroa handlar også om kva som vil skje med arkivet til landmålarføretaket dersom føretaket går konkurs. Det er på det reine at landmålarføretaket må ha tilfredsstillande arkiv. For å sikre dette foreslår departementet at ein ansvarleg landmålar også er ansvarleg for at krava til arkiv er oppfylte, og at den ansvarlege landmålararen kan miste autorisasjonen dersom reglane ikkje blir oppfølge. Departementet kan ikkje sjå at det er nødvendig å ha strengare arkivreglar enn for andre føretak. All dokumentasjon som gjeld matrikkeleininga, først og fremst oppmålingsprotokollen, skal etter forslaget vere lagd ved kravet om matrikkelføring og bli arkivert digitalt som ein del av matrikkelsystemet.

Departementet meiner det kan vere behov for å gi utfyllande reglar i forskrift om journal og arkiv og foreslår derfor ein heimel for å gi slik forskrift. Næringslivet nyttar standardiserte journal- og arkivsystem som kan kjøpast i marknaden. Alle dokument som blir sende til matrikkelstyresmakta, vil dessutan bli journalførte og arkiverte der.

Departementet har derfor valt å føre vidare forslaget om kva som skal arkiverast i offentleg regi og dermed vere tilgjengeleg for andre landmålarar, og kva som skal arkiverast og journalførast av landmålarføretaket og dermed berre vere tilgjengeleg for det aktuelle landmålarføretaket og den opphavelge kunden.

I proposisjonen pkt. 10.2.3 vert merknadene frå høyringsinstansane omtala.

8.2.1.3 VURDERINGAR FRÅ DEPARTEMENTET

Departementet fører i proposisjonen vidare forslaget frå høyringsnotatet om å ta inn ei presisering i matrikkellova om tilgang til eigedomsopplysningar, men foreslår ein meir konsekvent terminologi basert på formuleringa «matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling» i heile paragrafen, jf. forslag til § 30. Departementet har i denne omgangen ikkje gått nærare inn på behovet for eventuelle andre endringar i matrikkellova § 30 om utlevering og behandling av opplysningar frå matrikkelen. Departementet legg til grunn at behov for eventuelle forenklin-

gar og betringar i desse reglane primært vil kunne løystast med endringar i forskrift om opplysningar fra grunnbok og matrikkel. Departementet sluttar seg til merknadene frå Kartverket om at det er viktig med tilgang til eldre informasjon.

Departementet fører i proposisjonen vidare forslaget frå høyringsnotatet om å ta inn ei tilvising til plan- og bygningsloven i § 39 om at kommunen har ansvar for geodetiske data, og står elles fast på å ikkje ta inn andre lovføresegner om kommunale fastmerkeregister. Departementet er for så vidt einig i merknaden frå kommunane Fredrikstad og Hvaler om geodetiske data, men konstaterer at slike data framleis blir etablerte. Departementet ser ikkje vekk frå at kommunar framleis vil kunne ha behov for slike data.

Departementet meiner all informasjon frå oppmålingsarbeidet som er arkivverdig ut over ti år, frå no av bør arkiverast sentralt i eller i tilknytning til matrikkelen, altså i offentleg regi. Departementet meiner forslaget i høyringsnotatet om endring i matrikkellova § 4 er dekkjande på dette punktet. Ansvaret for journalføring og arkivering av informasjon som gjeld avtaleforholdet mellom bestillaren og landmålarføretaket, bør ligge til føretaket, jf. forslag til § 37.

Nokre høyringsinstansar er uroa for korleis det vil bli med arkivering, og nokre meiner arkivplikta for landmålarføretaket bør strekkje seg ut over ti år. Uroa går også på kva som vil skje med arkivet til landmålarføretaket dersom det går konkurs. Det er på det reine at landmålarføretaket må ha tilfredsstillande arkiv. For å sikre dette foreslår departementet at den ansvarlege landmålararen også er ansvarleg for at krava til arkiv er oppfylte, og at den ansvarlege landmålararen kan miste autorisasjonen dersom desse krava ikkje er oppfylte. Departementet kan samtidig ikkje sjå at det er nødvendig å ha strengare arkivreglar enn for andre føretak. Det viktigaste arkivverdige dokumentet, sjølv oppmålingsprotokollen, skal etter forslaget leggjast ved kravet om matrikkelføring og bli arkivert digitalt hos Kartverket. Oppmålingsprotokollen blir dermed lagra og vil vere tilgjengeleg i all framtid.

Departementet meiner det kan vere behov for å gi utfyllande reglar i forskrift om journal og arkiv, og foreslår derfor ein heimel for å gi slik forskrift. Næringslivet brukar standardiserte journal- og arkivsystem som kan kjøpast i marknaden. Alle dokument som blir sende til matrikkelstyresmakta, vil dessutan bli journalførte og arkiverte der.

Departementet fører på denne bakgrunnen i proposisjonen vidare forslaget om journalføring og dokumentarkiv, som skal lagrast i ti år etter at oppdraget er avslutta.

8.2.2 *Komiteens merknader*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, støtter ikke de forslag fra regjeringen som er knyttet til organisasjonsspørsmålet, og viser for øvrig til flertallets helhetlige lovforslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslaget om arkivering og tilgang til informasjon. Dette medlem er enig i forslaget om tilgang til informasjon om eiendomsopplysninger og at dette også må gjelde eldre informasjon. Dette medlem viser til at departementet legger opp til at det er det private landmålerforetaket som har ansvaret for arkivering og for å beholde arkivene i 10 år. Dette medlem mener at dette peker på et klart problem ved at denne virksomheten skal organiseres privat. Opplysninger om matrikkel og grenser er opplysninger som ikke ofte hentes frem, og som det kan være behov for mange år etter at landmålingen er gjort. Ved en konkurs vil opplysningene kunne forsvinne. Dette medlem mener derfor at dette er et argument mot å privatisere landmålerne og heller holde dem kommunale.

8.3 Merking av grenser

8.3.1 *Sammendrag*

I utgangspunktet skal alle grenser mellom matrikkeleiningar som er omfatta av ei oppmålingsforretning, vere merkte i marka, jf. matrikkellova § 34.

Urettkommen fjerning av grensemerke er straffbart, jf. straffelova § 364.

Departementet foreslo å ta inn reglar om rettkommen fjerning av grensemerke, jf. forslag til endring av § 42. I høyringsnotatet blei det lagt til grunn at fjerninga skal utførast av eit landmålarforetak eller jordskifteretten, og at dette skal dokumenterast. Departementet foreslo også fleire språklege klargjeringar.

I høyringsnotatet blei det vist til at utviklinga av teknisk utstyr basert på satellittbaserte måleteknikkar er stor, og ein gjekk ut frå at utviklinga vil halde fram. Det er ikkje usannsynleg at teknologiske løysingar minskar behovet for fysisk grensemerking. Departementet fann likevel ikkje grunnlag for å foreslå lovendringar på dette punktet.

Sju høyringssvar kommenterer spørsmålet om merking av grenser, sjå proposisjonen pkt. 10.3.

Departementet meiner det vil vere klargjerande med ein felles paragraf om fjerning av ulike typar oppmålingsmerke, jf. forslag til endring av § 42. Departementet foreslår i proposisjonen ei enklare føresegn enn i høyringsnotatet og tek ut kravet om at berre landmålarforetak eller jordskifteretten skal kunne fjerne grensemerke.

Spørsmålet om mindre bruk av fysiske grensemerke må greiast ut nærare før det er mogleg å ta stilling til dette.

8.3.2 *Komiteens merknader*

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

8.4 Retting av grenseopplysninger

8.4.1 *Sammendrag*

8.4.1.1 GJELDANDE RETT

Føresegna om retting av opplysningar i matrikkelen går fram av matrikkellova § 26. Føresegna gjeld retting av alle typar opplysningar. Med retting meiner ein både endringar av eksisterande opplysningar og tilføyningar av nye.

Hovudregelen er likevel at opplysningar om eksisterande grenser ikkje kan rettast, men må klarleggjast i ei oppmålingsforretning, jf. matrikkellova § 17. Opplysningane kan også først inn på grunnlag av ei rettsavgjerd, jf. matrikkellova § 22. Dersom grensa ikkje tidlegare er fastlagd i oppmålingsforretning eller tilsvarende forretning etter anna eller tidlegare lovgiving, kan opplysningar om ei eksisterande grense også først inn på grunnlag av ein privat avtale mellom partane, jf. matrikkellova § 19.

I tillegg har føresegna om retting i matrikkellova § 26 vore forstått slik at også denne føresegna til ein viss grad opnar for å endre eller føye til grenseopplysningar, så lenge den aktuelle grensa ikkje tidlegare er klarlagd i oppmålingsforretning eller tilsvarende forretning. Det kan skje etter krav frå ein part eller etter initiativ frå kommunen i samband med alminneleg nykartlegging eller tilsvarende betringstiltak.

Retting kan krevjast av ein av partane, men det må dokumenterast at alle aktuelle registrerte eigarar og festarar er einige om rettinga, jf. rundskriv H-18/15 Endringer i matrikkelforskriften fra 1. januar 2016 mv. Det må gå tydeleg fram av dokumentasjonen kva som er dei korrekte opplysningane, altså kva rettinga går ut på. I motsett fall vil kommunen måtte vise til at klargjeringa skjer i form av ein privat avtale om ei eksisterande grense, ei oppmålingsforretning eller som sak for retten. Kommunen kan også gjere dette på sjølvstendig initiativ. Alle partar skal bli underretta om resultatet. Kommunen bør som regel sende førehandsvarsel eller på annan måte sørgje for at partane sluttar seg til resultatet i forkant, jf. rundskriv H-18/15. Førehandsvarsel er ikkje nødvendig dersom føringa gjeld reint tekniske forhold.

8.4.1.2 HØYRINGSFORSLAGET

I høyringsnotatet argumenterte departementet for at det i visse situasjonar framleis bør vere mogleg å endre eller føye til opplysningar om grenser utan at det blir

halde full oppmålingsforretning. Departementet viste til at mange grenseopplysningar i matrikkelen stammar frå det økonomiske kartverket frå kring 1960 til kring 1980, og at det kan vere mykje uvisse rundt desse opplysningane. Ser vi vekk frå reint tekniske endringar, vil likevel alle slike betringar vere ei form for klarlegging av grensa. Departementet foreslo derfor å flytte føresegne om retting av grenseinformasjon til matrikkellova § 17 om klarlegging av grenser. Departementet meinte føresegna også burde kunne brukast på grenser for varige bruksrettar. I høyringsnotatet blei det lagt til grunn at meir detaljerte reglar om betringar av grenseinformasjon burde skje i forskrift.

I enkelte tilfelle kan det ha blitt introdusert feil i eigedomsgrensa, matrikkelnummeret eller liknande når kommunen eller Kartverket tidlegare gjorde vedlikehald av eigedomskartet, til dømes i samband med digitalisering av økonomisk kartverk. I sjeldne tilfelle kan det tenkjast at feilen blir liggjande utan å bli oppdaga i mange år utan at nokon kan klandrast for dette. Det kan då verke urimeleg for rettshavaren som feilen går ut over, at feilen ikkje lét seg rette administrativt når han først blir oppdaga, fordi andre partar ikkje vil samtykke i rettinga. Departementet heldt fram at ein i arbeidet med forskriftene burde vurdere om slike rettingar likevel kan gjennomførast dersom ein kan dokumentere at dei rettar opp ei tidlegare feilføring.

Matrikkellova har som prinsipp at retting skal gjerast av det same organet som i utgangspunktet fører den aktuelle opplysninga.

Departementet tilrådde at det blir halde fast ved dette prinsippet. Det kan likevel vere aktuelt at Kartverket gjer nokre typar rettingar som har konsekvensar for matrikkelen som heilskap. Departementet går ut frå at Kartverket har tilgang til å gjere dette etter den noverande lova, til dømes omnummereringar i samband med kommuneendringar. I høyringsnotatet foreslo departementet å ta inn ei presisering av dette i § 26 tredje ledd.

13 høyringssvar kommenterer spørsmålet om retting av grenseopplysningar, sjå proposisjonen pkt. 10.4.3.

8.4.1.3 VURDERINGAR FRÅ DEPARTEMENTET

Det går fram av proposisjonen at departementet er einig i behovet for å kunne ha smidige reglar for å betre dårlege eller manglande grenseopplysningar. Departementet held samtidig fast ved argumentasjonen frå høyringsnotatet om at dette må handterast under dei ordinære reglane for klarlegging av eigedomsgrenser, altså i tilknytning til § 17 (oppmålingsforretning), § 19 (privat avtale) og § 22 andre ledd (domstolsbehandling). Departementet legg vekt på at eigedomsgrenser i prinsippet gjeld fleire partar, og meiner sakstypane oppmålingsforretning, privat avtale og domstolsbe-

handling er betre rammer som sikrar interessene til alle partar.

Departementet er einig i at føringar som er resultat av påviste feil frå det offentlege under forvaltninga av matrikkelen, må kunne rettast etter § 26. Departementet er einig i at det også må gjelde opplysningar om grenser mellom matrikkeleiningar og geografiske opplysningar om punktfeste og stadbundne rettar. Departementet er einig i at det også må gjelde feil i sjølve registreringsarbeidet så langt rett faktum kan dokumenterast. Det er ikkje tilstrekkeleg å kunne vise til at det blei gjort prosessuelle feil dersom ikkje rett faktum lét seg dokumentere. Feil som oppstod allereie under ei forretning eller under etableringa av økonomisk kartverk, vil derfor som regel ikkje kunne rettast utan at det blir halde ny oppmålingsforretning. Feil kan rettast på initiativ frå Kartverket eller den aktuelle kommunen eller etter krav frå ein av partane. Openberre feil må dessutan kunne bli retta sjølv om nokon av partane motset seg dette, men i slike situasjonar vil den aktuelle matrikkelføraren kunne nøye seg med å notere usemja eller liknande. Departementet held fast ved prinsippet frå høyringsnotatet om at det organet som i utgangspunktet fører dei aktuelle opplysningane, også skal rette opplysningane. Prinsippet er ikkje i vegen for at kommunen eller Kartverket kan gjennomføre kvalitetshevande tiltak av meir generell art. Kartverket kan som matrikkelstyresmakt i alle høve rette opplysningar når dette har vesentleg å seie for matrikkelen som eit einsarta og påliteleg register. Kvalitetshevande tiltak som gjeld eigedomsopplysningane, skal etter omstenda behandlast etter reglane i § 17 om klarlegging av eksisterande grenser. Departementet tek sikte på å utvikle praktiske reglar for slike kvalitetshevande tiltak i forskrift til § 17.

8.4.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

8.5 Oppretting og endring av eigedom

8.5.1 Sammendrag

8.5.1.1 GJELDANDE RETT

Oppretting eller endring av eigedom er ofte første trinn i konkrete anleggs- eller utbyggingsprosjekt. Både tiltakshavaren og det offentlege har behov for å kunne handtere slike prosessar på ein samordna måte.

Oppretting av ny grunneigedom, ny anleggseigedom og nytt jordsameige krev søknad og løyve etter plan- og bygningsloven. Det same gjeld grenseendringar som er så store at dei blir rekna som arealoverføring, og oppretting av grunn for bortfeste som kan gjelde i meir enn ti år (festegrund). Mindre grenseendringar («grensejustering») eller samanslåing av matrikkeleiningar krev ikkje søknad eller løyve.

Oppretting eller endring av eigarseksjon er regulert av eierseksjonsloven og krev i utgangspunktet ikkje oppmålingsforretning. Unntak gjeld for uteareal som inngår som tilleggsdel til brukseining.

Hovudregelen etter plan- og bygningsloven er at prosessen med søknad, prosjektering og utføring skal gjerast av eit føretak med ansvarsrett. Oppretting og endring av eigedom er unnateke frå dette. Søknad om oppretting eller endring av eigedom blir sett fram av den som kan krevje saka matrikkelført.

I samband med lovvedtaket i 2005 blei det teke inn ei føresegn i plan- og bygningsloven som opna for at kommunen kunne krevje at ein søknad om oppretting eller endring av eigedom blei utforma av eit godkjent landmålarføretak. Føresegna blei teken vekk ved lovendringa i 2007 fordi ordninga med godkjende landmålarføretak ikkje blei innført, og fordi kommunen framleis skulle vere oppmålingsstyresmakt.

Spørsmålet om å krevje ansvarleg søkjar blei drøfta på nytt i samband med ny plan- og bygningslov i 2008. Departementet konkluderte med at det neppe var behov for å krevje at søknad om deling skal komme frå eit føretak med ansvarsrett etter reglane i plan- og bygningsloven.

Vanlegvis blir søknaden behandla i eitt trinn, men den gjeldande plan- og bygningsloven opnar også for å behandle søknaden trinnvis, altså som rammeløyve og deretter som igangsetjingsløyve. Ved trinnvis behandling må søknaden klargjere om ein føreset at det definitive løyvet blir gitt i rammeløyvet eller i igangsetjingsløyvet. Kommunen må vere like tydeleg i sine vedtak. Når det endelege løyvet er gitt, kan det i utgangspunktet ikkje kallast tilbake.

Sjølve gjennomføringa av eigedomstiltaket skjer etter reglane i matrikkellova. Den noverande ordninga, der heimelshavaren sjølv kan stå for søknaden i alle typar saker, blir vegen opp ved at den kommunale landmålararen under oppmålingsforretninga kan samtykke i mindre avvik frå delingsløyvet for å få ei tenleg grense, jf. matrikkellova § 33 tredje ledd andre punktum.

Landmålararen er ikkje å rekne som ansvarleg utførande etter plan- og bygningsloven, men må både som representant for kommunen og etter god landmålararskikk opptre lojalt overfor løyvet og rammer for miljø og arealbruk.

Løyve til å opprette eller endre eigedom fell bort dersom det ikkje er rekvirert oppmålingsforretning etter matrikkellova seinast tre år etter at løyvet blei gitt, eller dersom matrikkelføring vil vere i strid med matrikkellova, jf. plan- og bygningsloven § 21-9 fjerde ledd.

8.5.1.2 HØYRINGSFORSLAGET

I høyringsnotatet blei drøfta

- behovet for å setje tilsvarende krav til sakkunnig utforming av søknad om opprettinga eller endringa av eigedommen som for andre tiltak
- bruken av trinnvis behandling av delingssøknader etter plan- og bygningsloven (søknad om oppretting og endring av eigedom)
- moglegheiter for å kunne gjere nødvendige tilpassingar til forholda i terrenget innanfor delingsløyvet
- kontrollen med gjennomføringa av tiltaket
- tap av løyvet

Departementet argumenterte for at nokre saker vil vere av ein slik art at søknaden bør utformast av ein sakkunnig, nærare bestemt eit landmålarføretak som er leidd av ein ansvarleg landmålar.

Departementet meinte det er tilstrekkeleg at søknader som reiser spesielle oppmålingsfaglege spørsmål, blir utforma av landmålarføretak. Etter lovvedtaket i 2005 kunne kommunen også krevje dette dersom søknaden reiste spesielle rettslege spørsmål. Departementet argumenterte for at denne typen spørsmål ikkje gir same behov for sakkunnig støtte i søknadsfasen. Dei rettslege sidene skal løysast mellom partane under oppmålinga.

Departementet fann det lite tenleg å knyte kravet til visse sakstypar eller liknande og foreslo at kommunen må gjere ei konkret vurdering av søknaden som er send inn.

Departementet drøfta om også andre enn landmålarføretak burde kunne reknast som sakkunnige, men fann dette lite tenleg.

Departementet bad høyringsinstansane om å vurdere om kommunen skulle kunne krevje at søknader i krevjande saker blir utforma av landmålarføretak, og formulerte i denne samanhengen eit forslag til endring av plan- og bygningsloven § 21-2 sjette ledd.

Departementet foreslo å oppheve den noverande ordninga der kommunen ved landmålararen kan samtykke i mindre endringar i løyvet under oppmålingsforretninga. Det blei underforstått lagt til grunn at dette var å rekne som ei styresmaktsoppgåve, og departementet meinte denne kompetansen ikkje burde førast vidare når oppmålingsforretninga blir definert som tenesteyting.

Den noverande føresegna om bortfall av løyve må endrast fordi oppmåling ikkje lenger skal rekvirerast hos kommunen som styresmaktsorgan. Departementet la til grunn at det framleis må gjelde ein treårsfrist for eigedomstiltak som for andre tiltak etter plan- og bygningsloven. I høyringsforslaget blei det foreslått å rekne fristen frå løyvet er gitt, til oppmålingsforretninga er send inn for matrikkelføring, jf. forslag til endring av plan- og bygningsloven § 21-9 fjerde ledd. Dette svarar til føresegna i lovvedtaket frå 2005.

8.5.1.3 MERKNADER FRÅ HØYRINGSINSTANSANE

15 høyrings svar kommenterer spørsmålet om sakkunnig utforming av søknaden, sjå proposisjonen pkt. 10.5.3.

8.5.1.4 VURDERINGAR FRÅ DEPARTEMENTET

Departementet foreslår i proposisjonen å føre vidare den noverande ordninga utan krav om sakkunnig medverknad. Departementet tek dermed ikkje opp høyringsforslaget om at kommunen skal kunne krevje sakkunnig utforming av søknad om oppretting og endring av eigedom – heller ikkje i kompliserte saker. Sjølv om fleire høyringsfråsegner trekkjer fram fordelane med forslaget, peikar også fleire på ulike problematiske sider, mellom anna kva som bør vere rekna som godkjend søkjarkompetanse. Departementet viser dessutan til at den generelle godkjenningsordninga etter plan- og bygningsloven formelt sett ikkje er obligatorisk.

Menon Economics AS skriv i rapporten sin at rådgivinga frå landmålararen i søknadsfasen opnar opp for ei potensielt uheldig rolleblending for landmålarar.

Departementet deler ikkje desse synspunkta og meiner landmålararen med fordel kan støtte tiltakshavaren i søknadsprosessen utan at dette skaper uheldige bindingar under oppmålingsforretninga. Det er viktig å hugse at søknaden gjeld dei nye grensene som tiltakshavaren i utgangspunktet rår over sjølv – ikkje dei eksisterande grensene der det er eit naboforhold med eigarar på den andre sida av grensa.

Departementet går ut frå at grunneigaren i mange saker vil sjå seg tent med å hente inn sakkunnig hjelp allereie i søknadsfasen. Grunneigaren veit at han etter den foreslåtte reforma må kontakte eit landmålarforetak for å få gjennomført saka. Departementet konkluderer samtidig med at medverknad i søknadsfasen ikkje bør vere eit obligatorisk krav.

Kommunen må i alle tilfelle gjere ei konkret vurdering av søknaden som er kommen inn. Er det vesentlege manglar ved søknaden, vil kommunen måtte krevje at søknaden blir retta, eller i ytste konsekvens avslå søknaden.

Departementet er einig i at dei fleste saker som gjeld oppretting og endring av eigedom, truleg blir løyste mest effektivt utan trinnvis behandling. Departementet ser likevel ikkje vekk frå at det enkelte gonger kan vere tenleg for søkjaren å be om trinnvis behandling. Gjeldande rett opnar for dette når søkjaren ønskjer det. Departementet foreslår å føre vidare denne moglegheita utan endring.

Landmålararen skal merkje nye grenser i samsvar med løyvet frå kommunen, jf. matrikkellova § 33 tredje ledd første punktum. Det er sikker rett at dette gjeld på same måten for uteareal til ein eigarseksjon. Departementet foreslår å ta inn ei tilvising som også viser til ved-

taket om seksjonering eller reseksjonering av slikt uteareal.

Departementet presiserer at fastsetjinga av den nye grensa skjer ved matrikkelføring av oppmålingsforretninga. Dersom det er gjort tilpassingar i terrenget, vil det vere tilpassingane som gjeld – ikkje delingsvedtaket.

Departementet skil mellom tre typar «avvik»:

- tilpassingar innanfor løyvet
- mindre avvik frå løyvet for kunne få ei gagnleg grense ut frå forholda i terrenget
- andre endringar frå løyvet

Det vil i dei fleste tilfella vere nødvendig å kunne gjere tilpassingar eller mindre avvik. Det finst fleire mekanismar som kan sikre den nødvendige fleksibiliteten. For det første bør søknaden og løyvet utformast slik at tiltakshavaren har fleksibilitet til, i samråd med landmålararen, å gjere tenlege tilpassingar innanfor løyvet.

Departementet foreslår dessutan å føre vidare den noverande ordninga, som opnar for å kunne gjere mindre avvik frå løyvet for å kunne få ei gagnleg grense ut frå forholda i terrenget. Departementet held fast ved at slike mindre avvik frå løyvet må leggjast fram for kommunen for godkjenning.

Landmålararen vil vere ansvarleg for at tomtedelinga ikkje skjer i strid med løyvet og vedteken plan eller eventuell dispensasjon frå vedteken plan.

Departementet konstaterer at ingen høyringsinstansar har innvendingar mot korleis treårsfristen for bortfall av løyvet no skal reknast ut, og fører høyringsforslaget vidare uendra, jf. forslag til endring av plan- og bygningsloven § 21-9 fjerde ledd.

8.5.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

8.6 Eierseksjonsloven (jf. også Prop. 33 L (2017–2018))

8.6.1 Sammendrag

8.6.1.1 GJELDANDE RETT

Eigarseksjonar blir oppretta ved tinglysing av kommunalt vedtak om seksjonering. Når vedtaket er gjort, fører kommunen eininga inn i matrikkelen og sender saka til tinglysing. Når kommunen får melding tilbake frå tinglysinga, kan prosessen fullførast ved at kommunen skriv ut matrikkelbrev.

Seksjonering krev i utgangspunktet ikkje oppmålingsforretning.

Eigarseksjonar kan endrast ved tinglysing av kommunalt vedtak om reseksjonering.

Før eigarseksjonar med eige uteareal kan først i matrikkelen og dermed bli tinglyste skal det vere halde oppmålingsforretning. Det same gjeld endring av slikt uteareal.

8.6.1.2 VURDERINGAR FRÅ DEPARTEMENTET

Det går fram av proposisjonen at departementet legg til grunn same opplegg for føring av opplysningar om eigarseksjonar i matrikkelen som for føring av andre eigedomsopplysningar i matrikkelen.

Endringane i matrikkellova gir behov for nokre endringar i eierseksjonsloven.

Elleve høyringssvar kommenterer spørsmål rundt forslaget om endringar i eierseksjonsloven, sjå proposisjonen pkt. 10.6.3.

Den noverande eierseksjonsloven er frå 1997. Departementet la fram forslag til ny eigarseksjonslov 16. desember 2016, jf. Prop. 39 L (2016–2017). Stortinget fatta vedtak om ny eigarseksjonslov 29. mai 2017, jf. Innst. 308 L (2016–2017) og Lovvedtak 91 (2016–2017). Det går fram av proposisjonen at den nye lova ikkje er sanksjonert og ikkje sett i kraft.

Departementet finn det lite praktisk å foreslå endringar i gjeldande lov når Stortinget har fatta vedtak om ei ny lov. Departementet vil derfor leggje fram forslag om tilpassingar til eigarseksjoneringsregelverket i ein tilleggsproposisjon til Stortinget når den nye eierseksjonsloven er sanksjonert. Prop. 33 L (2017–2018) blei lagd fram 15. desember 2017. Sjå øvrig omtale av Prop. 33 L (2017–2018) i innstillinga.

Etter vedtaket til ny eigarseksjonslov skal kommunen behandle seksjoneringsøknaden og registrere seksjonane i matrikkelen seinast åtte (omtale er retta til «tolv» i Prop. 33 L (2017–2018)) veker etter at søknaden er motteken, jf. vedtaket til ny eigarseksjonslov § 14 første ledd første punktum. Departementet har vurdert å foreslå ein kortare frist for kommunar som ikkje fører matrikkelen, men foreslår i denne omgangen ingen endringar. Spørsmålet om fristar for matrikkelføringa må i alle tilfelle vurderast nærare i arbeidet med ny matrikkelforskrift.

Når det gjeld spørsmåla om oppretting av anleggseigedom og oppmåling av uteareal, blei desse spørsmåla drøfta i samband med behandlinga av ny eigarseksjonslov, jf. Prop. 39 L (2016–2017) punkta 8.5 og 9.10.4.

Tilpassingar i matrikkellova

Ny eigarseksjonslov gir kommunane heimel til å slette seksjoneringar i visse saker der seksjoneringa ikkje har blitt gjennomført som planlagt, jf. vedtaket til ny eigarseksjonslov § 22 andre ledd. Ei presisering om den registertekniske handteringa av slike saker bør taast inn i matrikkellova § 26 som nytt andre ledd.

Føresegna vil gjelde sletting av seksjonering som kommunen vedtek med heimel i ny eigarseksjonslov § 22 andre ledd. Kommunen sender melding om vedtaket til tinglysinga, som slettar seksjoneringa frå grunnboka. Tinglysinga sender melding om slettinga til matrikkelstyresmakta, som slettar seksjoneringa frå matrikkelen og fullfører slettinga ved å utferde matrik-

kelbrev for den aktuelle grunneigedommen, anleggseigedommen eller festegrunnen. Nærare reglar om meldingsgangen blir gitte i forskrift. I kommunar der oppgåva blir handtert av Kartverket, kan sletting i grunnbok og matrikkel skje samtidig. Kommunen skal i slike tilfelle ha melding om slettinga.

Tilpassingar i ny eigarseksjonslov

Endringane er mellom anna ein konsekvens av at ansvaret for å føre eigedomsopplysningar i matrikkelen primært ligg til staten ved Kartverket. Oppgåva og myndet kan med heimel i forskrift til matrikkellova overførast til den aktuelle kommunen, jf. matrikkellova § 5 a.

Det blir i proposisjonen vist til ei rekkje forslag til endringar som bør gjerast i eierseksjonsloven. Desse er seinare fremja i Prop. 33 L (2017–2018).

Kommunalt gebyr for eventuell oppmålingsforretning fell bort. I saker som krev oppmålingsforretning, blir betalinga avtalt på kommersielt grunnlag med landmålarforetaket. Gebyr for matrikkelføring inkludert matrikkelbrev blir fastsett i forskrift basert på nasjonale satsar. Gebyret går til det organet som fører opplysningane i matrikkelen i den aktuelle kommunen, anten det er kommunen eller Kartverket.

Dersom staten fører matrikkelen i kommunen, skal kommunen sende saka til Kartverket for matrikkelføring og tinglysing. Dersom kommunen sjølv fører matrikkelen, skal kommunen sørge for matrikkelføringa før kommunen sender saka til Kartverket for tinglysing.

Dersom staten fører matrikkelen i kommunen, skal Kartverket fullføre matrikkelføringa og sende ut matrikkelbrev. Dersom kommunen sjølv fører matrikkelen, skal Kartverket sende saka til kommunen, som fullfører matrikkelføringa og sender ut matrikkelbrev.

Dersom staten fører matrikkelen i kommunen, utfører Kartverket slettinga både i matrikkelen og i grunnboka og fullfører saka ved å sende ut matrikkelbrev. Dersom kommunen sjølv fører matrikkelen, merkjer kommunen seksjoneringa som sletta i matrikkelen og sender saka til Kartverket for tinglysing. Etter tinglysing sender Kartverket melding om dette, slik at kommunen kan fullføre saka ved å sende ut matrikkelbrev.

8.6.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at flertallet ikke støtter regjeringens forslag knyttet til organisasjonsspørsmålet. Flertallet viser til den lovtekniske bistanden fra departementet og mener på bakgrunn av den at det ikke er behov for endringer i eierseksjonsloven. Flertallet støtter derfor ikke regjeringens forslag og viser for øvrig til at flertallet fremmer et samlet lovforslag i innstillingens kapittel 12.

8.7 Endring av festegrunn

8.7.1 Sammendrag

8.7.1.1 GJELDANDE RETT

Festegrunn er ein bestemt type matrikkeleining. Festegrunn er ein del av ein grunneigedom eller eit jordsameige som nokon har festerett til, eller som kan festast vekk, eller som nokon har ein tilsvarande eksklusiv og langvarig bruksrett til, jf. matrikkellova § 5 første ledd bokstav e. Det må opprettast ein festegrunn før ein del av grunneigedommen eller jordsameiget kan festast bort, dersom festet (bortleiga) kan gjelde i meir enn ti år, jf. matrikkellova § 12 første ledd.

Oppretting av ny festegrunn er ein definert sakstype med klare saksbehandlingsreglar, jf. matrikkellova § 6 første ledd bokstav a, men lova manglar klare reglar for endring av festegrunn. Det har fått som konsekvens at rettshavarane som oftast må skilje ut festegrunnen som ein sjølvstendig grunneigedom før det kan gjerast geografiske endringar.

Omgjering av festegrunn til grunneigedom vil seie at det blir oppretta ein ny grunneigedom. Omgjering er tiltak som krev søknad og løyve etter plan- og bygningsloven, jf. merknad til matrikkellova § 10 første ledd i Ot.prp. nr. 70 (2004–2005).

Opphøyr av festegrunn blir handtert etter reglane om sletting av matrikkeleiningar, jf. matrikkellova § 26 andre ledd andre punktum.

Punktffeste er festegrunn som per definisjon ikkje har eit bestemt areal. Feste som gjeld eit bestemt areal, men der grensene heilt eller delvis er ukjende, til dømes på grunn av manglande grensemerke eller oppmåling, er ikkje punktffeste. Det at punktffeste per definisjon er knytt til eit punkt og ikkje eit bestemt areal, tyder likevel ikkje at festeretten ikkje kan gjelde noko meir enn sjølve punktet.

Plan- og bygningsloven gir kommunen høve til å avgrense oppretting av nye matrikkeleiningar i form av festegrunn, jf. plan- og bygningsloven § 21-4 sjetle ledd. Kommunen kan for det første nekte oppretting av nye punktffeste og krevje at festet eller leigeforholdet skal gjelde for eit særskilt areal. Kommunen kan også nekte oppretting av nye festegrunnar heilt og krevje at eininga i staden blir oppretta som ein sjølvstendig grunneigedom.

8.7.1.2 HØYRINGSFORSLAGET

I høyringsnotatet konstaterte departementet at det er behov for klarare og enklare reglar for å kunne handtere geografisk endring av festegrunn, og foreslo å løyse dette ved å definere endring av grenser for festegrunn som ein eigen sakstype, jf. forslag til endring av §§ 6, 12, 16 og 17. Departementet viste til at det eksisterer eit større tal festegrunnar som ikkje utan vidare kan gjerast om til grunneigedom. Også i nye saker kan det i enkelte

tilfelle vere gode grunnar til å opprette eininga som festegrunn og ikkje sjølvstendig grunneigedom. Så lenge eininga er definert som festegrunn, manglar det etter gjeldande rett gode reglar for geografisk endring av eininga.

Departementet la til grunn at endring av grenser for festegrunn er eit søknadspliktig tiltak etter plan- og bygningsloven på same måten som oppretting av ny festegrunn, og foreslo ei endring av plan- og bygningsloven § 20-1 bokstav m i samsvar med dette.

Departementet foreslo at det geografiske punktet eit punktffeste er knytt til, kan klarleggast med sakstypen «klarlegging av eksisterande grense». Det gjeld både lokaliseringa og bruksrettar til festet. Det vil ikkje vere mogleg å nytte sakstypene «endring av grenser for festegrunn» eller «grensejustering» på punktffeste.

Departementet foreslo at omgjering av punktffeste til ordinær festegrunn med gitte grenser skal handterast som «endring av grenser for festegrunn». Ei slik omgjering er eit søknadspliktig tiltak etter plan- og bygningsloven med krav om oppmålingsforretning for grensene, jf. Ot.prp. nr. 70 (2004–2005) punkt 18.4.6.

13 høyringssvar kommenterer forslaget. Sjå proposisjonen pkt. 10.7.3 for omtale.

8.7.1.3 VURDERINGAR FRÅ DEPARTEMENTET

Departementet fremjar i proposisjonen forslag om enklare reglar for geografisk endring av festegrunn i samsvar med høyringsnotatet, jf. forslag til endring av §§ 6 første ledd bokstav d, 12, 16 og 17. Den nye sakstypen «endring av grenser for festegrunn» går fram av § 12. Sakstypen «grensejustering» er presisert i § 16 og sakstypen «klarlegging av eksisterande grense» i § 17.

Departementet fører i samsvar med dette også vidare forslaget til ny ordlyd i plan- og bygningsloven § 20-1 første ledd bokstav m. Den foreslåtte formuleringa dekkjer både endring av grenser i form av arealoverføring for grunneigedom m.m. og tilsvarande grenseendringar for festegrunn.

Sakstypen «endring av grenser for festegrunn» kan nyttast for å tilføre areal til festegrunnen frå eigedommen som festegrunnen er ein del av, eller eventuelt for å tilbakeføre areal frå festegrunnen til eigedommen. Arealrekskapsen vil i slike tilfelle måtte ta omsyn til at festegrunnen får auka eller redusert areal, medan eigedommen som festegrunnen er ein del av, ikkje blir endra. Sakstypen kan også handtere overføring av areal mellom to festegrunnar inntil kvarandre som er del av den same grunneigedommen.

Situasjonen er meir komplisert når ein skal endre grensa for ein festegrunn som også fungerer som grense mellom to ulike grunneigedommar eller jordsameige. Slike tilfelle vil i prinsippet vere samansette av fleire separate saker. Det burde likevel ikkje vere noko i vegen for at sakene blir handterte saman i ein «pakke». Legg

merke til at pant blir handtert ulikt for festegrund og grunneigedom. Pant i grunneigedom omfattar heile grunden og bygningane til eigaren. Pant i feste omfattar ikkje grunden, berre festeretten og bygningar som høyrer til festet.

Endring av grenser for festegrund vil vanlegvis krevje at festeavtalen blir endra. Grensejustering burde i utgangspunktet ikkje krevje endring av festeavtalen, men dette kan vere avhengig av innhaldet i avtalen.

Departementet er i proposisjonen einig i tilrådinga frå Ringeby kommune og Øyer kommune om at ny festegrund helst bør opprettast som ein sjølvstendig grunneigedom. Det gjeld spesielt for oppretting av festegrund som vil bli omfatta av innløysingsretten i tomtefestelova. Med ein slik festerett skil ein på mange måtar ut det aktuelle arealet frå den opphavlege grunneigedommen. Departementet meiner likevel at det bør vere opp til kvar enkelt kommune å avgjere dette, og meiner derfor at den gjeldande plan- og bygningsloven § 21-4 sjette ledd er nok til å kunne regulere ein slik praksis.

8.7.2 *Komiteens merknader*

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

8.8 Matrikulering av nytt jordsameige

8.8.1 *Sammendrag*

Den gjeldande matrikkellova opnar i prinsippet for å opprette nye jordsameige, jf. matrikkellova § 9 tredje ledd. I praksis stengjer den gjeldande forskrifta for denne moglegheita, utanom i jordskiftesak, jf. matrikkelforskrifta § 28. Heller ikkje jordskifteretten står fritt til å opprette nye jordsameige. Spørsmålet er omtalt i rundskriv H-18/15, der departementet understrekar at tilgangen ikkje er meint å dekkje behovet for oppretting av nye realsameige generelt, men er meint å dekkje tilfelle som kan oppstå ved omdanning av eksisterande jordsameige.

Departementet stilte på denne bakgrunnen spørsmål i høyringsnotatet om det kunne vere grunn til å oppheve matrikkellova § 9 tredje ledd for dermed å kunne forenkle lovteksten.

Åtte høyringssvar kommenterer spørsmålet. Sjå proposisjonen pkt. 10.8.

Departementet er einig med Kartverket i at det er vanskeleg å sjå for seg ein situasjon der det kan vere aktuelt å opprette eit nytt jordsameige. I regelen kan og bør alle nye realsameige bli oppretta som grunneigedommar. Departementet understrekar at registrering av eksisterande uregistrerte jordsameige etter definisjonen ikkje er oppretting av nye matrikkeleiningar. Departementet kan likevel ikkje sjå vekk frå at det i unnakstilfelle kan vere behov for å opprette eit nytt jordsameige – til dømes ved geografisk deling av eit registrert jordsameige i to separate matrikkeleiningar. Departe-

mentet legg derfor ikkje fram forslag om å endre føresegna i proposisjonen.

8.8.2 *Komiteens merknader*

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

8.9 Matrikulering utan fullført oppmålingsforretning

8.9.1 *Sammendrag*

Hovudregelen i matrikkellova er at matrikkelføring skjer på bakgrunn av ei fullført oppmålingsforretning. I nokre tilfelle kan tiltakshavaren ha behov for å få ei matrikkeleining oppretta (matrikulert) før oppmålingsforretninga lét seg fullføre. Heimelen for dette går fram av matrikkellova § 6 andre ledd.

Ordninga er først og fremst meint brukt når det er tenleg og tilsikta at grensene først blir nøyaktig fastsette når området er ferdig opparbeidd med vegar og liknande infrastruktur.

Fristen for å fullføre ei slik forretning er todelt, jf. matrikkelforskrifta § 25. Den permanente grensemerkinga kan utsetjast i fem år, men likevel slik at dei andre delane av forretninga må vere fullførte dei to første åra, inkludert møtet med partane og innmåling av grensepunkta. Den permanente merkinga skal i slike tilfelle skje på grunnlag av koordinatane som blei fastsette ved innmålinga. Ei sak som er utsett i opptil fem år, krev dermed tre føringar i matrikkelen: 1) matrikuleringa, 2) innføringa av opplysningar om møtet med partane og dei fastsette grensene, og 3) innføringa av opplysningar om den permanente merkinga.

I høyringsnotatet foreslo departementet å føre vidare den noverande tilgangen til matrikulering utan fullført oppmålingsforretning med nødvendige tilpassingar som følgjer av endra organisering. Departementet foreslo ei liknande ordning som etter lovvedtaket i 2005, mellom anna med heimel for matrikkelstyresmakta til å fullføre forretningar som ikkje er fullførte innan den fastsette fristen, for landmålararen og heimelshavaren si rekning. Notatet foreslo at søknad om utsett forretning framleis skal rettast til matrikkelstyresmakta, men at han bør ha påskrift frå kommunen. Departementet foreslo at nærare reglar om ordninga blir gitt i forskrift.

Elleve høyringssvar kommenterer forslaget, sjå proposisjonene pkt. 10.9.

Departementet fører i hovudsak vidare høyringsforslaget, jf. forslag til endringar i § 6. Departementet følgjer opp merknadene frå mellom andre Bergen kommune og Trondheim kommune og foreslår at søknaden går rett til matrikkelstyresmakta uavhengig av om dette er kommunen eller Kartverket. Departementet legg til grunn at nærare reglar om ordninga med matrikulering utan fullført oppmålingsforretning blir gitt i forskrift,

inkludert høvet til å stille krav til førebels merking og skildring av grensene og fristar for fullføring. Eit eventuelt vedtak om fullføring av forretninga vil vere eit enkeltvedtak der den som opphavleg bestilte forretninga, må reknast som part. I praksis vil utbyggjaren ved førehandsselde prosjekt på den måten vere sikra partsdeltaking.

8.9.2 *Komiteens merknader*

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

8.10 Føresegner i den gjeldande lova som ikkje er sette i kraft m.m.

8.10.1 *Sammendrag*

8.10.1.1 GJELDANDE RETT

Tre føresegner i matrikkellova er ikkje sette i kraft. Det gjeld

- krav om klarlagde grenser ved heimelsovergang, jf. § 7
- overføring av bygningsopplysningar frå skattevesenet, jf. § 27
- oppmåling på Svalbard, jf. § 52 nr. 3

Fram til 1980 var det i tettbygde strøk oppmålingsplikt før avhending av all eigedom. Utanfor tettbygde strøk var det ingen krav om oppmåling. I 1980 blei systemet endra. Krav om oppmåling blei sett i verk i heile landet, men oppmålingsplikta blei berre knytt til oppretting av ny eigedom.

Med lovvedtaket i 2005 blei kravet om at oppmålinga i utgangspunktet skulle vere gjennomført for alle eigedommar, innført på nytt, jf. § 7. Unnateke frå kravet var

- arv, skifte eller tvangssal
- areal som var så stort at det var urimeleg å krevje oppmåling av alle grensene, eller
- andre særlege grunnar

Føresetnaden for vedtaket var at landmålarbransjen skulle ha opparbeidd god nok kapasitet til å handtere omsetning av eigedom som ikkje tidlegare var målt opp. Føresegna blei derfor ikkje sett i kraft frå starten. Føresegna blei ført vidare ved lovendringa i 2007, men er så langt ikkje sett i kraft.

Ved lov 20. januar 2012 nr. 7 vedtok Stortinget å føye til denne føresegna i § 27 første ledd:

«Dersom eigar eller rettshavar til fast eigedom har plikt til å gi slike opplysningar til skattestyresmakta, kan skattestyresmakta rapportere opplysningane vidare til sentral matrikkelstyresmakt etter reglar fastsett av departementet i forskrift. Skattestyresmakta kan utføre slik rapportering utan hinder av teieplikta etter liginnsloven.»

Endringa er ikkje sett i kraft.

Det er vedteke at matrikkellova skal innførast på Svalbard, men berre enkelte føresegner om matrikkelen er så langt sette i kraft. Inntil vidare gjeld framleis Svalbardlova § 25, som gir visse reglar om deling av eigedom på Svalbard. I praksis er det først og fremst Longyearbyen arealplanområde som har eigedomsendringar av noko omfang.

Matrikkelen er registerteknisk delt i tre delar på Svalbard, slik at Bjørnøya og Hopen er eigne delar. Dette er ei ordning som i si tid blei introdusert då det eldre systemet for eigedomsregistrering (GAB) blei innført på Svalbard i byrjinga av 1980-åra. Departementet har greidd ut spørsmålet om å slå saman dei tre delane til éi eining. Dette vil bli gjort frå 1. januar 2018.

8.10.1.2 HØYRINGSFORSLAGET

I høyringsnotatet argumenterte departementet for at det å setje i kraft § 7 er den einaste realistiske metoden for å gjere betringar i eigedomsdelen av matrikkelen som monnar, ut over dei mekanismane som ligg i den noverande ordninga.

Det finst ikkje gode utrekningar for kor mange eigedomsomsetningar dette vil verke inn på i året. Eit overslag frå Kartverket viser behov for om lag 11 000 fleire oppmålingsforretningar i året, altså ein auke på om lag 30 prosent. Det er neppe nok kapasitet i kommunane i dag til å innføre ordninga over heile landet. Ein god del kommunar har likevel ein godt utfylt matrikkel og god oppmålingskapasitet. Ikkje minst gjeld dette større bykommunar. Departementet meinte det låg til rette for å kunne setje i kraft § 7 i slike kommunar, og at dette i prinsippet var uavhengig av spørsmålet om organiseringa av eigedomsoppmålinga. Departementet la til grunn at kapasiteten i privat sektor etter kvart ville auke med den foreslåtte reforma, og at § 7 ville kunne bli innført i alle delar av landet.

Føresegna § 27 første ledd om overføring av bygningsopplysningar frå skattevesenet er ikkje sett i kraft, fordi ein ventar på at Kartverket og skattevesenet skal utarbeide dei praktiske løysingane for ei slik dataoverføring. I tillegg har Kartverket og departementet starta ein nøyare gjennomgang av heile bygningsdelen i matrikkelen. Dette arbeidet er uavhengig av spørsmålet om organiseringa av eigedomsoppmålinga. Departementet foreslo derfor ingen endringar på dette punktet.

I høyringsnotatet blei det ikkje fremja forslag til endra ordning for Svalbard. Departementet meinte ein bør ta stilling til ordninga for fastlandet, før det eventuelt blir gjort endringar i ordninga for Svalbard. Dette bør vere gjenstand for ei eiga utgreiing som tek omsyn til forholda på staden.

8.10.1.3 MERKNADER FRÅ HØYRINGSINSTANSANE

48 høyringssvar kommenterer spørsmålet om å setje i kraft § 7, som er ei føresegn om at eigedom til om-

setning må vere målt opp. Fleirtalet støttar forslaget. Ingen høyringsvar kommenterer spørsmålet om overføring av bygningsopplysningar frå skattevesenet og ordninga på Svalbard.

8.10.1.4 VURDERINGAR FRÅ DEPARTEMENTET

Menon går ut frå at ei full innføring av § 7 vil føre til omtrent 6 500 ekstra årlege oppmålingsforretningar mot slutten av analyseperioden på 20 år. Menon peikar på at for tidleg innføring av § 7 vil kunne føre til forseinkingar, tregleik og potensielt store kostnader ved sal av eigedom.

Departementet held fast ved at innføring av § 7 er det einaste realistiske tiltaket for å få ein relativt komplett eigedomssdel i matrikkelen. Det er samtidig ein føresetnad at det er tilstrekkeleg oppmålingskapasitet til å handtere den auka saksmengda. Departementet meiner det er lettare å få fram nødvendig kapasitet dersom det i forkant er opna for å likestille private og offentlege landmålarar. Departementet legg til grunn at innføring av § 7 i alle tilfelle må skje gradvis. Før ordninga kan se-tjast i kraft, vil departementet få utført nødvendige utgreiingar av marknaden og utarbeide nødvendige forskrifter.

Departementet understrekar at § 7 inneheld fleire unntak frå hovudregelen. For det første er det unntak for alle heimelsovergangar som er ledd i arv, skifte eller tvangsfullføring, eller som gjeld festerett for ei tid av ti år eller kortare, jf. § 7 fjerde ledd. Det er også unntak for store einingar eller andre tilfelle der kravet ikkje er tenleg, jf. § 7 andre ledd. Spørsmålet om det inn under dette bør gjerast andre unntak, vil bli greidd ut nærare i samband med arbeidet med forskrifter til ordninga. Departementet meiner at det uansett i forskrifta bør gjerast eit generelt unntak for landbrukseigedom. Nærare kriterium for kva som skal reknast som «dokumenterte grenser», blir også fastsett i forskrift. Departementet viser her til spesialmerkna-dene til § 7 i Ot.prp. nr. 70 (2004–2005). I samsvar med det generelle forslaget om matrikkelføring i denne proposisjonen foreslår departementet å flytte ansvaret for å avgjere dette frå kommunen til matrikkelstyresmakta, jf. forslag til endring av § 7 tredje ledd. Kommunar som ønskjer det, kan med heimel i forskrift halde fram med ansvaret, på same måten som for andre føringar av eigedomssopplysningar i matrikkelen.

Departementet legg til grunn at det å setje i kraft § 7 ikkje medfører krav om oppmåling av servitutt, jf. spørsmålet frå Kystverket. Rettar som er tinglyste på den tenande matrikkel-eininga, vil framleis kunne bli overførte til ein ny rettshavar uavhengig av om § 7 er sett i kraft. Det gjeld uavhengig av om dei aktuelle rettshavarane er stat, kommune eller private.

Departementet vil i tråd med høyringsnotatet vente med å setje i kraft ordninga på Svalbard og føresegna om å overføre bygningsopplysningar frå skattevesenet.

8.10.2 Komiteens merknader

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til departementets forslag om å innføre § 7 i matrikkeloven for å få en komplett eiendomsdel i matrikkelen, men at det kan stilles spørsmål ved om det er tilstrekkelig oppmålingskapasitet for å gjennomføre dette. Menon Economics advarer mot innføring av § 7 i matrikkeloven nå, med henvisning til at kapasitetsbrist vil føre til forsinkelser, treghet og potensielt store kostnader ved salg av eiendom.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, deler departementets vurdering av at innføring av § 7 må skje gradvis, og at det før ordningen settes i verk, blir utført nødvendige utredninger og utarbeidet nødvendige forskrifter.

8.11 Andre forslag som er tekne opp av høyringsinstansane

8.11.1 Sammendrag

Fleire høyringsvar tek opp behovet for ei breiare utgreiing.

Departementet viser til utgreiinga i høyringsnotatet, der det går fram at ein større gjennomgang av grenseflatene og samanhengane mellom lover som har med eigedomsdanning å gjere, vil omfatte eit større utgreiingsarbeid som nødvendigvis vil måtte ta tid. Fleire av lovene har dessutan vore eller er til behandling i Stortinget kvar for seg. Det gjeld mellom anna plan- og bygningsloven, eierseksjonsloven, tinglysningslova og jordskiftelova. Departementet er einig i at det er behov for å sjå lovene i samanheng, men meiner det er meir tenleg med ein meir stegvis framgangsmåte. Når det gjeld spørsmålet om private avtalar om å endre grenser skal vere gyldige, vil departementet kommentere at slike avtalar i utgangspunktet krev kommunalt løyve etter plan- og bygningsloven før dei kan fullførast. I kva grad det bør vere registreringsplikt også for mindre justeringar og reine klarleggingar, vil kunne bli teke opp i eit neste utgreiingssteg. Det gjeld også fleire av dei andre spørsmåla som er nemnde. Andre spørsmål, mellom anna om innsyn i opplysningar om erverv av vegggrunn, tredimensjonal vising m.m. og landsunike matrikkelnummer, kan greiast ut for seg eller i arbeidet med forskriftene.

Det er i dag ikkje gode reglar for føring av informasjon om eigar av offentleg veg- og jernbanegrund i matrikkelen. Slik føring blir i stor grad basert på matrikkellova § 26 om retting. Departementet tek sikte på å utarbeide meir tilpassa reglar for dette i samband med arbeidet med ny matrikkelforskrift.

FRÅSEGNER TIL ENKELTE FØRESEGNER, REDAKSJONELLE FRÅSEGNER M.M.

Juristmållaget viser til at matrikkellova i omfang er ei av dei største nynorsklovene, og at det derfor er særleg viktig at departementet ved framlegg til endringslover er merksam på å halde ved lag eit klart og godt språk.

Departementet er einig i merknaden frå Juristmållaget og har gjort redaksjonelle endringar med sikte på klart og godt lovspråk. Departementet foreslår også nokre andre presiseringar og betringar på bakgrunn av innspel frå høyringsinstansane.

Sjå proposisjonen pkt. 10.11. for omtale.

8.11.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

9. Forholdet til EØS

9.1 Sammenheng

Det blir i proposisjonen vist til at tenestedirektivet (direktiv 2006/123/EF) set grenser for kva krav ein kan stille til føretak som er etablerte i ein EØS-stat, og statsborgarar i ein EØS-stat som tilbyr eller yter ei teneste mot betaling. Artikkel 16 nr. 2 b i direktivet set opp eit generelt forbod mot ordningar med løyve og obligatoriske registreringar for mellombelse tenesteytarar.

Lov 19. juni 2009 nr. 103 om tjenestevirksomhet gjennomfører tenestedirektivet i norsk rett. Lova fastslår mellom anna i § 9 at retten til å starte og utøve tenesteverksemd ikkje kan gjerast avhengig av krav som direkte eller indirekte fører til forskjellsbehandling på grunnlag av statsborgarskap, bustad eller etableringsstat. Det blir vidare fastslått i § 10 at krav om løyve til å starte og utøve tenesteverksemd eller kriteria for å gi løyve berre gjeld dersom ordninga med løyve eller kriteria ikkje fører til forskjellsbehandling på grunnlag av statsborgarskap, bustad eller etableringsstat, dersom ordninga er grunnlagt ut frå tvingande allmenne omsyn, og dersom ordninga er eigna og nødvendig for å oppnå formålet med ordninga for løyve eller kriteria.

Departementet meiner derfor at det kan vere vanskeleg å innføre ei rein føretaksgodkjenning for landmålarføretak. Departementet foreslår som nemnt i punkt 5 ovanfor ei ordning med personleg autorisasjon.

Personleg autorisasjon er ei ordning som har stor utbreiing i Europa. I dei fleste landa i Europa som har ei slik autorisasjonsordning for landmålarar, må rett nok også sjølve landmålarføretaket godkjennast.

Det er ikkje i strid med EØS-avtalen å stille krav til utøvinga av bestemte yrke. Men også når det gjeld personlege godkjenningsordningar, er Noreg forplikta etter EØS-avtalen til å sikre at borgarar som er kvalifiserte til å utøve eit yrke i ein EØS-stat, ikkje blir diskriminerte

når dei søker tilgang til eit regulert yrke i ein annan EØS-stat.

Etter EØS-avtalen artikkel 30 med tilhøyrande direktiv (Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF og 2013/55/EU – yrkeskvalifikasjonsdirektiva) skal medlemslanda leggje til rette for gjensidig godkjenning av diplom, eksamensbevis og andre kvalifikasjonsbevis for å gjere det enklare å arbeide i ein annan EØS-stat. Direktiv 2005/36/EF er teke inn i EØS-avtalen. Direktiv 2013/55/EU er venta å bli teke inn i EØS-avtalen med det første.

Yrkeskvalifikasjonsdirektivet 2005/36/EF er gjennomført i 28 forskrifter. Stortinget vedtok 7. mars 2017 lov om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner, jf. Prop. 139 L (2015–2016) og Innst. 190 L (2016–2017), som gjennomfører direktiva 2005/36/EF og 2013/55/EU i norsk rett. Lova er ikkje sett i verk.

Dei kvalifikasjonskrava og den autorisasjonsordninga som no blir foreslått for landmålarar, må tilpassast til dette regelverket, slik at det er i samsvar med EØS-avtalen. For landmålarar frå andre EØS-statar vil det vere aktuelt å stille krav om mellom anna kvalifikasjonsbevis, praksisperiode/yrkeserfaring, kompetanseprøve og språkkunnskapar. Dette er vanleg også i andre europeiske land.

Det er usikkert når lova og forskrifta om godkjenning av yrkeskvalifikasjonar blir sett i verk. Departementet har derfor funne det nødvendig å ta inn ein heimel i matrikkellova om at dei nødvendige føresegnene kan fastsetjast i forskrift, jf. § 38 sjetle ledd i lovforslaget.

Forslaget frå departementet føreset at kommunane skal kunne halde fram med oppmålingsforretningar i konkurranse med private landmålarføretak. Kommunane må i så fall leggje opp verksemda si slik at ho ikkje kjem i strid med forbodet mot offentleg støtte til næringsverksemd etter artikkel 61 i EØS-avtalen. Dersom den delen av den kommunale forvaltninga som skal drive oppmålingsverksemd, får bruke infrastrukturen til kommunen i form av bygningar, utstyr eller personale utan vederlag, vil dette kunne vere ei skjult subsidiering som kan vere i strid med artikkel 61. Kommunen kan ikkje gi verksemda urimelege konkurransefordelar i form av til dømes eksklusiv tilgang til det tidlegare oppmålingsarkivet i kommunen. Kommunen må også følgje marknadsaktørprinsippet, som mellom anna vil seie at det må setjast krav til avkastning på kapital som blir nytta i den eininga som utfører eigeomsoppmåling i konkurranse med private aktørar. Kommunen bør mellom anna vurdere om aktiviteten knytt til eigeomsoppmåling, bør skiljast ut i eit eige rettssubjekt som er underlagt allmenn skatteplikt.

Dersom kommunen driv verksemda si i reell konkurranse med private aktørar, vil det ikkje vere noko til hinder for at kommunane tilbyr oppmåling på lik linje med private landmålarføretak. EFTA sitt overvakingssor-

gan, ESA, har stilt spørsmål om det generelle skattefritaket for m.a. staten og kommunane er i strid med reglane om offentlig støtte når desse organa driv økonomisk aktivitet, jf. omtale i Prop. 128 S (2016–2017) Kommuneproposisjonen 2018 punkt 4.10.1. ESA har foreslått at det blir innført eit krav om at aktivitetar som er å rekne som økonomisk aktivitet, blir lagde i selskap som er skattepliktige, og som kan gå konkurs. Regjeringa har, som nemnt i punkt 4.4, sett ned ei ekstern arbeidsgruppe som skal greie ut og vurdere konkurranseforholdet mellom offentlig og privat verksemd. Gruppen skal vurdere kva for tiltak som er nødvendige etter EØS-avtalen, og kva for andre tiltak som kan vere ønskelege av omsyn til like konkurransevilkår og effektiv ressursbruk m.m. Gruppen blir leidd av professor Erling Hjelmeng ved Universitetet i Oslo. Resultatet av dette arbeidet kan verke inn på korleis kommunane må innrette seg dersom dei ønskjer å tilby oppmålingstenester i konkurranse med private aktørar.

2005-lova opna for at enkeltkommunar kunne vedta at berre kommunen skulle kunne tilby oppmåling i den aktuelle kommunen (kommunalt oppmålingsmonopol). Departementet meiner i dag at ei slik ordning lett kan komme i strid med retten til fri etablering i EØS-området, og vil ikkje tilrå ei slik moglegheit.

9.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

10. Overgangsordningar

10.1 Sammendrag

10.1.1 Høyringsforslaget

I høyringsforslaget peika departementet på kor viktig det er å gjennomføre oppmåling utan avbrot også i overgangsfasen. Samtidig er det viktig å stimulere til at mange nok landmålarar søkjer autorisasjon, og til at det blir oppretta private landmålarføretak. Departementet meinte det er nødvendig med tre typar overgangsordningar:

For det første må dagens landmålarar kunne halde fram som landmålarar. Praktiserande landmålarar med reell kompetanse må kunne få autorisasjon sjølv om dei ikkje fyller krava til formell kompetanse. Denne ordninga bør vere knytt til dagens utøvarar. Departementet meinte det ikkje er nødvendig å setje ei særskild tidsavgrensing for desse utøvarane. Departementet la til grunn at krava til etterutdanning for denne typen landmålarar skal vere dei same som for landmålarar med ordinær autorisasjon. Nærare føresegner om krav til reell kompetanse, til dømes kor mange år med relevant praksis ein skal ha, blir fastsette i forskrift.

For det andre bør kommunar kunne halde fram oppmålingsverksemda si uendra i ein tidsavgrensa

overgangsperiode utan at kommunen oppfyller alle formelle krav som gjeld slik verksemd. Kommunen bør i tillegg kunne operere utan ein autorisert person som ansvarleg landmålar. Nærare føresegner om dette blir fastsette i forskrift. Departementet såg for seg at kommunar som bestemmer seg for å halde fram med eigedomsoppmåling i kommunal regi, bør tilfredsstillе alle formelle krav til slik verksemd seinast i løpet av tre år.

For det tredje kom departementet til at det vil vere vanskeleg å få til ein samla (samtidig) overgang til ny ordning for matrikkelføring av oppmålingsforretningar for heile landet. Departementet foreslo derfor at dette skal skje kommunevis i puljar i løpet av eitt år. Planen blir utarbeidd av Kartverket i samråd med kommunane og fastsett av departementet i forskrift. Det må også bli avklart og vedteke i forskrift kva for kommunar som framleis skal føre eigedomsopplysningar sjøve.

Frå ikraftsetjingsdatoen for kvar enkelt kommune kan eigarar fritt bestille oppmåling hos alle landmålarar som har autorisasjon, og oppmålingar skal gjennomførast som tenesteyting etter dei nye lovføresegnene. Fram til ikraftsetjingsdatoen må ein rekvirere og gjennomføre oppmåling etter den gamle lova. Alle oppmålingar som er rekvirerte hos kommunen før den nye lova blir sett i kraft, må gjennomførast av kommunen etter den gamle lova. Det gjeld også oppmålingar som er kravde før den nye lova blir sett i kraft, og som kommunen etter dei noverande føresegnene vel å setje vekk til eit privat føretak.

Når det gjeld dei andre endringsforslaga, som ikkje direkte er knytte til endringar i organiseringa av oppmålinga, kan det vere aktuelt å bruke andre overgangsordningar, mellom anna tilpassa systemendringar i matrikkelen.

I pkt. 12.2. i proposisjonen blir det gjeve ein omtale av merknadene frå høyringsinstansane.

10.1.2 Vurderingar frå departementet

Det går fram av proposisjonen at det er få høyringsinstansar som har uttala seg til forslaget om overgangsordningar. Dei mest vesentlege innvendingane gjeld lengda på overgangsfasen. Det er tilslutning til forslaget om at dagens utøvarar må kunne få autorisasjon sjølv om dei ikkje fyller krava. Når det gjeld forslaget om at ikraftsetjinga må skje puljevis for landet som heilskap ut frå ein vedteken plan, synest det å vere tilslutning også til dette forslaget, men fleire høyringsinstansar peikar på at det neppe er mogleg med ei slik overføring i løpet av berre eitt år, slik departementet har foreslått.

Menon Economics AS reiser på side 44 i den samfunnsøkonomiske analysen spørsmål om det vil skape problem for næringslivet om det blir ei for rask innføring. Sjå proposisjonen pkt. 12.3.

For å unngå å skape uvisse over lang tid, la departementet i høyringsforslaget vekt på å setje reforma i verk

så raskt som mogleg, og at det skulle skje i løpet av eitt år. Departementet meiner framleis at det er viktig at reforma blir sett i verk så raskt som mogleg, men vil opne for at den puljevise overføringa kan strekkje seg noko ut i tid. Puljevise overføring vil seie at ikraftsetjingstidspunktet ikkje vil bli det same for heile landet. Kvar kommune vil få ikraftsetjingstidpunktet definert ut frå den puljen kommunen høyrer til i. Departementet går derfor ut frå at den puljevise inndelinga bør vere felles for nærliggjande kommunar.

Departementet held fast ved høyringsforslaget om tre års overgangsordning for oppmålingsverksemda i kommunane. Forslaget om at dagens utøvarar må kunne få autorisasjon sjølv om dei ikkje fyller alle krav til utdanning, blir også ført vidare. Ordninga skal vere lik anten ein kan vise til praksis som privat eller offentleg tilsett landmålar. Departementet legg til grunn at autorisasjonsordninga er i funksjon i god tid før den puljevise overføringa tek til. Autorisasjonsordninga må vere operativ minst eit år før ein opphevar det kommunale forvaltningsansvaret for eigedomsoppmålinga. Ordninga bør frå starten vere open både for nye landmålarar som søker landmålarbrev på ordinære vilkår, og eldre landmålarar som søker landmålarbrev basert på overgangsreglane.

Det synest å vere tilslutning til forslaget om at kommunar skal kunne halde fram oppmålingsverksemda si uendra i ein tidsavgrensa overgangsperiode utan at kommunen oppfyller alle formelle krav som gjeld slik verksemd. Departementet legg til grunn at ei slik ordning ikkje blir ramma av konkurranselova. Departementet meiner at det ikkje vil vere mogleg å få til ein forsvareleg overgang til privat tenesteyting utan ei slik overgangsordning.

Kommunen vil ha to fordelar samanlikna med private landmålarføretak i overgangsperioden: Kommunen vil i treårsperioden for det første ikkje ha krav om landmålar med landmålarbrev. Kommunen vil for det andre kunne føre matrikkelen med det same personalet som utfører eigedomsoppmålinga innanfor den same verksemda som i dag. Departementet meiner likevel dette er fordelar som ikkje vil gjere overgangsfasen vanskeleg i nemneverdig grad, og som neppe undergrev sjansen for private landmålarføretak til å få oppdrag i kommunen.

Når oppmåling ikkje lenger er ei styresmaktsoppgåve, vil kommunen måtte rekne meirverdiavgift av tenesta. Det vil gjelde frå ikraftsetjinga av det frie landmålarvalet i kvar enkelt kommune.

10.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

11. Administrative, økonomiske og andre konsekvenser

11.1 Sammendrag

11.1.1 Administrative konsekvensar m.m.

Det blir i proposisjonen peikt på at det før lovendringa kan bli sett i kraft, må utarbeidast nye forskrifter. Store delar av regelverket kan likevel først vidare. Det gjeld mellom anna reglar om føring og utlevering av matrikkelinformasjon, om adressedelen og om bygningsdelen.

Overgangsfasen frå eit kommunalt forvaltningsansvar til profesjonsregulert tenesteyting vil vere ei vesentleg utfordring. Ein må leggje opp til fleksible overgangsordningar både for kommunane og for landmålarar i privat sektor.

Det vil vere fritt landmålarval frå lova blir sett i kraft, men det vil ikkje samtidig vere på plass mange nok autoriserte landmålarar. Det er derfor viktig å stimulere til at fagfolk søker autorisasjon og etablerer føretak, samtidig som kommunane må halde oppe kapasiteten fram til det er etablert ein annan tilfredsstillande kapasitet.

Kommunane kan så lenge dei ønskjer det, tilby oppmåling dersom dei har eller tilset ein autorisert landmålar. Kommunar som vel å halde fram landmålar tilbodet sitt, vil fritt kunne tilby tenestene sine i andre kommunar. Krava i konkurranseretten medfører at kommunane på sikt må skilje ut eigedomsoppmålinga som sjølvstendig verksemd. Kommunane vil kunne levere oppmåling i den første overgangsfasen utan at dei har autorisert landmålar. Departementet legg til grunn at kommunane ønskjer å halde oppe god kapasitet i ein nødvendig overgangsfase.

Departementet legg til grunn at det samla tilbodet frå kommunar og private føretak vil sikre at grunneigarar og andre brukarar får utført nødvendig oppmåling i heile overgangsfasen.

I dag er det avgrensa utdanningskapasitet på fagfeltet, og det blir utdanna for få personar med kunnskapar som direkte kvalifiserer for autorisasjon. Departementet meiner at høvet til å bli autorisert landmålar og etablere føretak vil gi ein kraftig stimulans både til utdanningsinstitusjonane og til ungdom som skal velje utdanning. Jobbmoglegheit i privat sektor gir fleire val for ferdige studentar på bachelornivå. Det blir utdanna for få fagfolk til heile kart- og landmålarsektoren, og betre jobbmoglegheiter i privat sektor kan bidra til generelt betre søking til slik utdanning. Dette vil vere til nytte også for kommunane og andre verksemder i offentleg sektor.

Også for landmålarar i Statens vegvesen må det vere ei fleksibel overgangsordning på linje med den som vil gjelde for kommunane. Statens vegvesen har fleire tilsette som utan vidare vil kvalifisere for autorisasjon. Statens vegvesen bør derfor sørgje for at mange nok fagfolk

blir autoriserte så raskt som mogleg, dersom etaten ønskjer å halde fram med oppmåling med eige personale.

Fleire land i Aust-Europa har i løpet av dei siste tjue åra bygd opp ein bransje av private landmålarar. Inntrykket er at det fort har komme opp eit stort tal private landmålarføretak som leverer tilfredsstillande tenester.

I og med at oppmåling blir gjort om til tenesteyting, må kunden fremje ei eventuell klage på arbeidet til landmålararen som forbrukarklage eller eventuelt klage landmålararen inn for domstolane. Dette vil redusere saksmengda til kommunane og Fylkesmannen og potensielt kunne auke sakstilførselen til domstolane. Det er i dag få klagesaker. Departementet ventar derfor ingen eller liten auke i saksmengda for domstolane. Departementet vil vurdere å samle klagebehandlinga i eit eller nokre få fylkesmannsembete.

For kommunar som framleis vel å tilby oppmåling, vil omgjerung av oppmåling frå utøving av styresmakt til tenesteyting krevje at fleire rutinar blir lagde om. Gebyrregulativet må erstattast med prisliste, og dei lovbestemte tidsfristane vil ikkje lenger gjelde. Det siste må likevel oppfattast som ei forenkling også for kommunane. Kommunar som har halde kunstig låge gebyr for å gjere det billegare å etablere seg i kommunen, må no finne andre måtar å gjere dette på.

Kvar kommune må ta stilling til om ein framleis ønskjer å ha oppgåver med matrikkelføring av eigedomsopplysningar.

11.1.1.1 KONSEKVENSA FOR BRUKARANE

Det går fram av proposisjonen at forslaget frå departementet vil føre til at brukarane vil kunne hente inn prisar frå ulike tilbydarar, og at tilbydarane vil prise tenestene sine meir i tråd med den faktiske kostnaden. Samtidig vil oppmåling bli meirverdiavgiftspliktig tenesteyting. I tillegg vil brukaren måtte betale eit gebyr for matrikkelføring. I den samfunnsøkonomiske analysen legg Menon Economics til grunn at privatisering utløyser eit effektiviseringspotensial på grunn av stor driftsfordelar og gevinst ved spesialisering. Ein reknar likevel ikkje med at gevinsten vil vere større enn kostnaden ved meirverdiavgifta på 25 prosent, så i sum vil brukarane måtte betale ein noko høgare pris enn i dagens situasjon.

Samtidig vil dei profesjonsregulerte landmålarane kunne yte meir omfattande hjelp til brukarane og løyse fleire sider ved eigedomsutforminga enn ein landmålar innanfor det noverande systemet. I tillegg vil tiltaket føre til at oppmåling og matrikkelføring kan gjerast raskare enn i dag og med mindre variasjon i pris og behandlingstid på tvers av kommunar.

Det vil vere ei klar betring som gir partane større tryggleik, at det blir innført ei ordning med ansvarleg landmålar som er autorisert for denne typen arbeid.

Nokre brukarar vil kunne oppleve det som meir uføreseieleg å inngå kontrakt med ein privat landmålar og vere avhengig av å gjere avtale om ein pris for arbeidet. Utført som tenesteyting vil prisane variere med arbeidsmengda i kvar enkelt sak. Nokre saker vil bli forholdsvis dyrare enn før, medan andre saker vil bli billigare. Prisdanninga vil ifølgje Menon Economics vere avhengig av faktiske kostnader, og her vil køyreavstand vere ein viktig faktor. Menon meiner likevel at reisekostnadene vil utgjere ein liten del av den totale prisen. Tidlegare kunne lokaliteten ha mykje å seie for kostnadene med oppmålinga, men med bruk av satellitteknologi (GPS) kan det for same den typen saker målast til tilnærma same pris. Satellitteknologi kan likevel ikkje brukast i alle høve.

Ein kan ikkje sjå vekk frå at avgrensa kapasitet i privat sektor kan drive prisane opp nokre stader. Men omgjerung av oppmåling til tenesteyting opnar for at brukaren kan hente inn tilbod frå fleire landmålarar, og låge etableringsbarrierar gjer monopoldanning til ei lite aktuell problemstilling, slik departementet ser det. Ein kunne frykte at Finnmark vil vere eit utsett fylke, men det er faktisk det området i landet der forholdsvis flest oppmålingar allereie er sette vekk til private konsulentar eller blir utførte av jordskifteretten etter reglane i jordskiftelova.

11.1.1.2 KONSEKVENSA FOR KOMMUNANE

Det blir i proposisjonen peikt på at gebyra frå eigedomsoppmålinga har gitt mange kommunar eit godt grunnlag for å kunne tilsetje fagfolk innanfor kartlegging, landmåling og eigedomsfag med kompetanse som kommunane også kan nytte til andre oppgåver. Denne synergieffekten vil bli mindre med forslaget.

Kommunar som ønskjer å føre det kommunale oppmålingstilbodet vidare, må etter ein overgangsperiode sørge for at verksemda tilfredsstillar krava til landmålarføretak, medrekna kravet om ansvarleg landmålar. I praksis vil dette seie at kommunane må opprette eigne føretak for landmåling. Desse føretaka vil også kunne tilby oppmålingstenester i andre kommunar. Kommunar som ønskjer å halde fram med matrikkelføring av eigedomsopplysningar, må skilje eventuell landmålarverksemd og matrikkelføring frå kvarandre. Kommunar som ønskjer å avvikle oppmåling og matrikkelføring av eigedomsopplysningar, vil måtte omdisponere dei tilsette på området. I visse tilfelle vil det dermed kunne bli overtalige. Departementet reknar likevel med at dette vil vere eit lite problem i dei aller fleste kommunane, og at landmålarar som hovudsakleg har utført eigedomsoppmåling, vil vere høgt etterspurde til andre oppgåver. På den andre sida kan fleire kommunar miste viktig fagleg kompetanse ved at personale sluttar og går over i privat verksemd. Menon peikar på at dette kan føre til at det i ein periode tek lengre tid å utføre nokre

arbeidsoppgåver, og tek høgde for dette i utrekninga si. Departementet reknar med at omlegginga vil føre til at fleire kommunar enn i dag vil delta i interkommunalt samarbeid for å sikre seg tilgang til kompetanse og oppmålingskapasitet. Erfaringane frå interkommunalt samarbeid på kartområdet er gode.

Kommunane får ei ny oppgåve med å skaffe private landmålarar kopiar av relevante dokument frå arkivet. På sikt vil kommunane ha digitale arkiv der nødvendige dokument for å gjennomføre oppmålingsforretningar vil vere tilgjengelege på internett.

Kommunale fagfolk kan ha lokalkunnskap som er nyttig for gjennomføring av ei oppmålingsforretning, men slik udokumentert kunnskap har i beste fall ein verdi som er avgrensa i tid. Mesteparten av opplysningane og karta som trengst for oppmåling, er allereie tilgjengelege i nettbaserte tenester.

Det er vanskeleg å rekne på kor mykje kommunesektoren i sum vil redusere verksemda si på grunn av dei foreslåtte endringane. Dersom heile oppmålingsverksemda etter kvart blir overført til private føretak og matrikkelføringa av eigedomsopplysningar blir overført til staten, vil det i dagens kroneverdi vere snakk om rundt 620 mill. kroner.

Forslaget vil likevel få ein indirekte verknad med negativt forteikn for anna matrikkelarbeid. Matrikkelova gir i dag kommunane fullmakt til å fastsetje oppmålingsgebyr som ikkje berre finansierer den enkelte oppmålingsforretninga, men også anna matrikkelarbeid. Denne moglegheita vil no langt på veg falle vekk om ikkje kommunen løyver ekstra midlar til dette. Dersom kommunane av andre grunnar ønskjer å gjennomføre kvalitetshevande tiltak, må dette finansierast for seg. Heimelen til å finansiere anna matrikkelarbeid på denne måten har i nokre tilfelle ført til eit høgt gebyrnivå. Departementet reknar verknaden til om lag 120 mill. kroner for kommunesektoren som heilskap.

Den positive og den negative verknaden for budsjettbalansen som er nemnde her, er om lag like store og vil balansere kvarandre ut over tid for kommunesektoren under eitt. På kort sikt vil den negative effekten ha størst verknad sidan han kjem med ein gong, medan den positive kjem over mange år. Departementet legg til grunn at dette blir handtert innanfor den aktuelle budsjetttramma. Verknaden vil slå ulikt ut frå kommune til kommune.

11.1.1.3 KONSEKVEN SAR FOR PRIVATE LEVERANDØRAR AV OPPMÅLING

Det blir i proposisjonen peikt på at dei enkelte føretaka vil måtte ha minst éin autorisert landmålar på kvar kontorstad der føretaket tilbyr landmålar tenester. Departementet veit ikkje om alle føretaka har folk med nok utdanning til å få autorisasjon. Dei må eventuelt til-

setje nye folk eller etterutdanne nokon som allereie er tilsett.

Dersom heile oppmålingsverksemda etter kvart blir overført til privat verksemd, vil det i dagens kroneverdi vere snakk om rundt 460 mill. kroner i auka omsetning.

11.1.1.4 KONSEKVEN SAR FOR STATEN

Det blir i proposisjonen vist til at når oppmåling blir tenesteproduksjon, vil ein måtte rekne meirverdiavgift på tenesta. Reforma vil dermed auke meirverdiavgiftsinntektene til staten med inntil 100 mill. kroner. Kartverket vil få nye oppgåver med matrikkelføring og autorisasjon av landmålarar. Begge oppgåvene er meinte å bli dekte etter sjølvkost med gebyrinntekter. Departementet går ut frå at autorisasjonsordninga og administrasjon av den tilhøyrande klageordninga vil kunne krevje vel to årsverk i ordinær drift.

Jordskifterettane vil få det enklare enn i dag dersom Kartverket i større grad tek over føringa av jordskiftesaker. Det er grunn til å tru at føringa av jordskiftesaker då vil få betre kvalitet, at ho blir meir effektiv, og at ho som oftast vil halde seg innanfor seksvekersfristen. Tinglysinga vil dermed heller ikkje så ofte bli forseinka. Ei endring til sentral føring av jordskiftesaker vil gjere det enklare å få på plass digitale løysingar med gode rutinar for oversending av informasjon mellom domstol, matrikkelstyresmakt og tinglysing. Det vil forenkle situasjonen for jordskifterettane. På den andre sida vil jordskifterettane kunne få meir arbeid med å gje publikum og offentleg forvaltning tilgang til dei historiske saksarkiva. Det er vidare ein viss risiko for at fritt landmålarval kan medføre fleire eigedomstvistar og dermed auke talet på eigedomstvistar for jordskifteretten. Domstolsadministrasjonen meiner forslaget vil føre til fleire jordskiftesaker, men at det er vanskeleg setje tal på dette. Menon har i sin rapport ikkje funne grunnlag for å påstå at forslaget verken vil føre til fleire eller færre tvistar for domstolane. Departementet legg til grunn at forslaget ikkje vil ha vesentlege økonomiske konsekvensar for domstolane. Departementet legg vidare til grunn at innføring av krav om dokumentert oppmåling i alle saker (iverksetjing av § 7) i alle tilfelle må skje gradvis, og at ein dermed kan sjå på eventuelle verknader også for jordskifterettane.

Departementet legg til grunn at meir sentral føring av matrikkelen vil kunne gi ein viss effektiviseringsgevinst. Sentral føring opnar for tettare integrering av matrikkelen og tinglysinga, som kan gi forenkling i nokre saker. Kartverket vil til ein viss grad kunne bygge opp matrikkelføringa i takt med at elektronisk tinglysing krev færre ressursar.

Høyringa viser at nokre kommunar vil ønskje å halde fram med lokal matrikkelføring. I dei fleste tilfella vil dette truleg vere ei gunstig løysing.

Forslaget vil kunne redusere dagens kostnader med matrikkelføring frå om lag 160 mill. kroner til om lag 120 mill. kroner. Departementet legg då til grunn same effektiviseringsgevinst (25 prosent) som i rapporten frå Menon. Endringane vil krevje systemtilpassingar i matrikkelen. Kartverket estimerer kostnaden med systemtilpassingar, etablering av autorisasjonsordning m.m. til 100 mill. kroner.

Departementet legg til grunn i proposisjonen at auka kostnader til systemtilpassing, matrikkelføring og autorisasjon må avklarast innanfor budsjettammene på det aktuelle tidspunktet.

11.2 Komiteens merknader

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener departementet underkommuniserer de økte kostnadene forslaget kan få for kommunene og for forbrukerne. Dersom kommunene ønsker å videreføre oppmåling, vil det kunne bli nødvendig å etablere egne foretak med de kostnadene de har, og gå ut over den samordningen kommunen nå kan gjøre mellom oppmåling og andre typer virksomhet knyttet til eiendom. Det legges til grunn at kommunene må ta de negative effektene av å miste oppmålingen med en gang, uten at det skal kompenseres på noe vis. Dette vil kunne gå ut over andre deler av velferdstilbudet til en kommune. Dette medlem vil vise til høringssvar fra KS, hvor de peker på at gjennomsnittskostnadene for en oppmåling er underdrevet, og at erfaringstall viser at de er betydelig mer tidkrevende. Dette vil kunne gå ut over privatpersoner som trenger oppmåling, og kan føre til at det i stedet for ikke blir gjort. Det legges til grunn at staten vil tjene 100 mill. kroner på at tjenesten blir momsbelagt, noe som vil belastes dem som må kjøpe tjenesten.

12. Flertallets helhetlige lovforslag

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Arbeiderpartiets stortingsgruppe datert 19. februar 2018, der departementet etter anmodning presenterer et samlet lovforslag i tråd med flertallets syn.

Departementet har i brevet merknader til de enkelte lovbestemmelsene, og flertallet viser til dette. Brevet ligger vedlagt innstillingen.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«I

I lov 17. juni 2005 nr. 101 om egedomsregistrering blir det gjort følgende endringer:

I §§ 7 femte ledd, 14 tredje ledd, 15 tredje ledd, 18 tredje ledd, 20 fjerde ledd, 21 andre ledd, 27 andre ledd, 29 tredje ledd, 31 tredje ledd, 39 tredje ledd, 41 sjette ledd, 43 andre ledd og 48 første ledd siste punktum skal formuleringa «kan i forskrift gi nærare reglar om» endrast til «kan gi forskrift om».

§ 3 bokstav f skal lyde:

f) *matrikulering*: føre ei ny matrikkeleining inn i matrikkelen,

§ 4 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Matrikkelen kan vise til opplysningar om fast eigedom i andre register.

Departementet kan *gi forskrift om innhaldet i matrikkelen, til dømes om geografiske opplysningar om rettar i fast eigedom.*

§ 5 a andre ledd tredje punktum skal lyde:

Kommunen kan etter avtale overlate til annan kommune etter reglane i kommunelova *kapittel 5 A* eller til sentral matrikkelstyresmakt, å føre matrikkelen på sine vegner.

§ 5 a tredje ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om matrikkelstyresmaktene, under dette om organ som kan utføre matrikkelføringsoppgåver.*

§ 6 første ledd bokstav d skal lyde:

d) opplysningar om arealoverføring, *endring av grenser for festegrunn*, grensejustering og klarlegging av eksisterande grense, eller

§ 6 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om oppmålingsforretning for matrikkelføring, under dette om fullføring av slik oppmålingsforretning.*

§ 7 overskrifta skal lyde:

§ 7 *Krav om klarlagd grense før tinglysing av heimelsovergang*

§ 8 andre ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om vilkår for matrikkelføring, under dette om innhaldet i og utforminga av krav om matrikkelføring.*

§ 9 overskrifta skal lyde:

§ 9 *Kven som kan krevje matrikulering*

§ 9 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om kven som kan krevje matrikulering.*

§ 10 overskrifta skal lyde:

§ 10 Felles vilkår for matrikulering

§ 10 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om matrikkelføring av ny matrikkeleining, til dømes om unnatak frå plikt til matrikulering og innskrenking og utviding av vilkåra for matrikulering.

§ 12 fjerde og nytt femte og sjette ledd skal lyde:

Før matrikkelføring av endring av grenser for feste grunn som går ut over justeringar som kan behandlast etter § 16, må det vere gitt løyve som for oppretting av ny festegrund. Det må dessutan liggje føre nødvendige fråsegner om endring av festerett, pantefråfall og konsesjonar for arealet.

Oppmålingsforretning som endrar grensene for festerett, kan krevjast av dei som er nemnde i § 9 første ledd bokstav a og f. I saker som er kravd etter § 9 første ledd bokstav a, må det liggje føre samtykke frå festaren. Endring av grenser som omfattar umatrikulerte einingar, kan berre skje i saker der dette er kravd etter § 9 første ledd bokstav f, og berre samtidig med at einingane blir matrikulerte.

Departementet kan gi forskrift om matrikkelføring av festegrund, til dømes om kven som kan krevje matrikkelføring.

§ 14 første ledd skal lyde:

Jordsameige kan registrerast i matrikkelen med eige matrikkelnummer når det er gjort sannsynleg at eininga er eit jordsameige. Jordsameige kan registrerast sjølv om det ikkje er fullstendig avklart kven som har partar i sameiget og kor store partane er. Føresegnene i § 10 fjerde og femte ledd gjeld tilsvarende.

§ 16 skal lyde:

§ 16 Grensejustering

Ei grense mellom matrikkeleiningar kan justerast utan at det blir henta inn fråsegn om pantefråfall. Dette gjeld tilsvarende for justering av ei grense mellom ein festegrund og grunneigedommen eller jordsameiget som festegrunden er ein del av. Grensa kan ikkje justerast i strid med føresegner gitt i eller i medhald av anna lovgiving.

Ved justering kan berre mindre areal overførast mellom dei aktuelle einingane. Einsidig overføring av mindre areal kan utførast som grensejustering.

Panterett og festerett følgjer dei nye grensene slik dei blir fastlagde ved grensejustering.

Føresegna om panterett gjeld tilsvarende for andre rettar så langt det passar.

Grensejustering kan krevjast av dei som er nemnde i § 9. Endra grenser for festerett kan berre matrikkelførast når det ligg føre samtykke frå festaren. Grensejustering av ei umatrikulert eining kan berre skje samstundes med at eininga blir matrikulert.

Departementet kan gi forskrift om grensejustering, under dette setje areal- og verdigrenser for areal som blir overført mellom einingane.

§ 17 skal lyde:

§ 17 Klarlegging av eksisterande grense, punkt feste og stadbundne rettar

Matrikkelføring av klarlegging av eksisterande grenser, punkt feste og stadbundne rettar, utført som særskild forretning, kan krevjast av:

- nokon som har grunnboksheimel som eigar eller festar til den aktuelle matrikkeleininga, eller
- staten, statsføretak, fylkeskommune eller kommune.

Departementet kan gi forskrift om klarlegging av eksisterande grense, punkt feste, stadbundne rettar, om kven som kan krevje dette, og om fritak frå krav om oppmålingsforretning.

§ 19 skal lyde:

§ 19 Referanse til avtale om grenser m.m.

Kommunen kan ta inn i matrikkelen referansar til avtalar om eksisterande grenser for ei matrikkeleining dersom grensa ikkje er tidlegare fastlagd i ei oppmålingsforretning eller i ei tilsvarende forretning etter anna eller tidlegare lov. Det same gjeld for avtalar om lokalisering av eksisterande og ikkje fastlagde punkt feste og om stadfesting av varige stadbundne rettar som ikkje er omfatta av § 6, og som gjeld ein del av ein eksisterande grunneigedom, anleggseigedom eller festegrund eller av eit eksisterande jordsameige eller eit uteareal til ein eigarseksjon.

Departementet kan gi forskrift om at ein slik avtale berre kan tinglysast dersom avtalen har referanse i matrikkelen.

Departementet kan gi forskrift om avtalar som kan få referanse i matrikkelen.

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Eigar skal varslast om registreringa på ein etter tilhøva formålstenleg og etterviseleg måte.

§ 21 første ledd andre punktum skal lyde:

Før kommunen tek ei endeleg avgjerd, skal dei som avgjerda får verknad for, få høve til å uttale seg.

§ 22 sjuande ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om føring av matrikkelen og organ som kan utføre matrikkelføringsoppgåver, til dømes om informasjon til heimelshavarar eller andre saka vedkjem, om tidsfristar, rapportering, kvalitetssikring og oppbevaring av matrikkelopplysningar, og om godkjenning av personar som skal føre opplysningar i matrikkelen.

§ 24 overskrifta skal lyde:

§ 24 *Tinglysing og utferding av matrikkelbrev m.m.*

§ 24 første ledd skal lyde:

Så snart oppretting av ny matrikkeleining, samanslåing, endring av festegrunn eller eigarseksjon eller arealoverføring er ført i matrikkelen, skal kommunen sende melding om dette til tinglysing. *Gjeld saka oppretting eller endring av eigarseksjon, skal kommunen likevel ikkje sende meldinga før eventuelle klager over seksjonsringsvedtaket er avgjort, jf. eierseksjonsloven § 17.*

§ 24 tredje ledd fjerde og femte punktum skal lyde:

Er ei grense mot tilgrensande matrikkeleiningar merkt eller målt inn på nytt, skal kommunen sende relevant utdrag av matrikkelbrev til eigarar og eventuelle festarar av desse einingane. I oversendinga skal det opplysast om høve til å klage og klagefristar.

§ 24 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om* melding til tinglysing, utferding av matrikkelbrev *m.m.* og høve til å stadfeste eigedomsrett ved eigenfråsegn, og kan under dette fastsetje rutinar som sikrar samsvar mellom matrikkelen og grunnboka.

§ 25 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om* rapportering og føring av opplysningar om bygningar, adresser, eigarseksjonar og andre opplysningar kommunen skal føre i matrikkelen, og om kommunen sitt høve til å fastsetje utfyllande lokale forskrifter.

§ 26 skal lyde:

§ 26 *Retting av opplysningar i matrikkelen og sletting av matrikkeleining*

Kommunen kan slette ei matrikkeleining frå matrikkelen dersom *det ikkje låg føre grunnlag for å opprette eininga*. Det same gjeld for matrikkeleiningar som fysisk ikkje lenger eksisterer. Dersom eininga er ført inn i grunnboka, kan ho berre slettast frå matrikkelen dersom ho samtidig blir sletta i grunnboka.

Eigarseksjonar som blir sletta i grunnboka etter vedtak med heimel i eierseksjonsloven § 22 andre ledd, skal slettast frå matrikkelen. Kommunen fullfører slettinga ved å utferde matrikkelbrev i samsvar med § 24 tredje ledd.

Opplysningar om grenser og geografiske opplysningar om punkt feste og stadbundne rettar kan berre supplerast eller endrast på grunnlag av ny oppmålingsforretning, jf. § 17, rettskraftig avgjerd ved domstolane, jf. § 22 andre ledd, eller avtale mellom partane når vilkåra for dette er til stades, jf. § 19. Kommunen kan likevel rette slike opplysningar når det blir dokumentert at opplysningane er feil, og dette kjem av feil i registreringa eller i vedlikehaldet av matrikkelen.

Andre opplysningar kan rettast av organet som fører opplysningane, dersom dei er feil, ufullstendige, grunnlaget for registreringa har falle bort, eller det ikkje er høve til å behandle dei i matrikkelen. Organet skal rette opplysningane når ein part set fram krav om det og kan dokumentere at det er grunnlag for å rette opplysningane. Kommunen eller sentral matrikkelstyresmakta kan av eige tiltak rette opplysningane når dette har noko vesentleg å seie for matrikkelen som eit einsarta og påliteleg register.

Partar som retting, endring eller tilføyning har noko å seie for, skal underrettast.

Denne paragrafen går framom personopplysningslova § 27 om retting av mangelfulle personopplysningar.

Departementet kan *gi forskrift om* rettingar, endringar og tilføyningar til matrikkelen og om sletting av matrikkeleining, *til dømes om* underretting og når underretting kan sløyfast.

§ 30 første ledd bokstav d skal lyde:

d) for å ta hand om andre interesser *som gjeld* rådvælde over matrikkeleiningar eller bruken av dei.

§ 30 andre ledd skal lyde:

Matrikkelinformasjon kan utleverast for andre formål dersom den som får opplysningane utlevert, skal ta i vare ei rettkommen interesse, og omsynet til personvernet for dei registrerte ikkje overstig denne interessa.

§ 30 femte ledd skal lyde:

Matrikkelinformasjon skal ikkje utleverast dersom vitale personlege eller offentlege interesser tilseier dette.

§ 31 andre ledd første punktum skal lyde:

Ved innsyn i matrikkelen, og til bruk i oppmålingsforretningar etter denne lova, skal det saman med opplysningar frå matrikkelen vere tilgjengeleg kart som viser tekniske og topografiske forhold på og i nærleiken av *den aktuelle matrikkeleininga*.

§ 32 skal lyde:

§ 32 *Offentlege gebyr og betaling for matrikelopplysningar*

Kommunen kan ta gebyr for oppmålingsforretning, matrikkelføring, utferding av matrikkelbrev og anna arbeid etter lova her etter regulativ fastsett av kommunestyret sjølv. *Den styresmakta som tildelar landmålarbrev, kan ta gebyr for dette*. Gebyra kan i sum ikkje vere høgare enn nødvendige kostnader styresmakta har med slikt arbeid. For matrikulering av eigarseksjon kan det ikkje takast andre gebyr enn det som er fastsett i eierseksjonsloven § 15.

Det kan krevjast betaling for *utlevering av* opplysningar frå matrikkelen. Det kan ikkje takast *betaling* for innsyn i matrikkelen ved personleg frammøte hos kommunen eller sentral matrikkelstyresmakt.

Departementet kan *gi forskrift om gebyr og om betaling for opplysningar frå matrikkelen.*

Kapittel 7 overskrifta skal lyde:

Kapittel 7 Oppmålingsforretning, *krav til landmålar o.a.*

§ 33 første ledd skal lyde:

Ei oppmålingsforretning går ut på å klarleggje og beskrive grenser og rettar i tråd med *påstandane til partane* og framlagde dokument, og elles bringe fram opplysningar og dokumentasjon som er nødvendig for matrikkelføring og eventuelt tinglysing. Den som utfører oppmålingsforretninga, skal ta vare på *interessene til alle partar* og utføre forretninga i samsvar med god landmålarskikk.

§ 33 tredje ledd skal lyde:

I ei forretning som gjeld oppretting av ei ny matrikkeleining eller ei arealoverføring, skal dei nye grensene merkjast i marka i samsvar med kommunalt løyve etter plan- og bygningsloven. *Nye grenser for uteareal til eigarseksjon skal merkjast i samsvar med vedtaket om dette etter eierseksjonsloven.* Den som utfører forretninga kan samtykkje i mindre avvik, for å kunne få ei gagnleg grense ut frå tilhøva i terrenget.

§ 33 sjetted ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om varsling og proklama, og om utføring og dokumentasjon av oppmålingsforretning.*

§ 34 første ledd tredje punktum skal lyde:

Koordinatane skal fastsetjast i eit geodetisk grunnlag som er godkjent av sentral matrikkelstyresmakt.

§ 34 femte ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om merking, måling og kartfesting av matrikkeleiningar, under dette om når grensemerking kan utelatast.*

§ 35 nytt andre ledd skal lyde:

Kommunen skal peike ut ein landmålar for kvar oppmålingsforretning. Landmålararen må ha gyldig landmålarbrev. Landmålararen skal ta vare på interessene til alle partane, undersøke relevante dokument og elles sørge for at forretninga blir utført i samsvar med god landmålarskikk.

§ 35 gjeldande andre og tredje ledd blir nytt tredje og fjerde ledd.

§ 35 femte ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om rekvisisjon og fullføring av oppmålingsforretning, til dømes om tidsfristar og avvising av rekvisisjon, og om utføring av oppmålingsforretning og matrikkelføring etter vedtak av fylkesmannen.*

Ny § 38 skal lyde:

§ 38 *Tildeling av landmålarbrev o.a.*

Departementet kan etter søknad tildele landmålarbrev til personar som

- er myndige og eigna til å drive eigedomsoppmåling
- har godkjend utdanning
- har minst to års relevant erfaring etter ferdig utdanning, og
- har bestått ei godkjent autorisasjonsprøve.

Landmålarbrev kan trekkjast tilbake mellombels eller varig ved brot på føreseger eller løyve gitt i eller i medhald av denne lova, plan- og bygningsloven eller eierseksjonsloven, ved gjentekne åtvaringar, eller dersom landmålararen ikkje lenger fyller vilkåra for å ha landmålarbrev. Ein landmålar som ikkje lenger tilfredsstiller krava til å ha landmålarbrev, skal sende melding om dette til den som tildelar matrikkelbrev innan 14 dagar.

Departementet kan *gi forskrift om vilkår for landmålarbrev, tildeling og tilbaketrekking av slikt brev, krav til etterutdanning og gebyr.*

Departementet kan *gi forskrift om at eigedomslandmåling kan drivast mellombels av personar som er lovleg etablerte i ein annan EØS-stat med sikte på å drive slik verksemd der, og om praktiseringa av slik verksemd, medrekna unntak frå reglane i lova her.*

Kapittel 8 overskrifta skal lyde:

Kapittel 8 Om geodetisk grunnlag, *oppmålingsarbeid o.a.*

§ 39 andre ledd skal lyde:

Kommunen skal bestemme ytterlegare geodetiske data når *kommunale* oppgåver etter lova her *eller plan- og bygningsloven* krev det og gjere dei tilgjengelege for brukarane av slike data.

§ 42 skal lyde:

§ 42 *Fjerning av merke og signal*

Merke og signal kan krevjast fjerna dersom bruken av eigedommen eller eigedommane dei står på gjer dette nødvendig. Fjerning skal utførast av eigarane av merket eller signalet. Fjerning av grensemerke kan berre skje etter avtale med kommunen.

Merke og signal kan *i alle tilfelle* fjernast av kommunen *eller staten sitt geodetiske fagorgan* dersom dei er utforma og plasserte slik at det kan føre til forveksling med nærliggjande fastmerke og tilhøyrande signal. *Utgåtte eller ugyldige grensemerke, eller merke som kan forvekslast med gyldige grensemerke, kan i alle tilfelle fjernast av kommunen eller jordskifteretten.*

Fastmerke og signal som inngår i det overordna nasjonale grunnlaget, kan ikkje krevjast fjerna etter første ledd *eller* fjernast av kommunen etter andre ledd *første punktum*. Det same gjeld basispunkt og monumentale fastmerke.

Dersom det er gitt erstatning etter § 41, kan erstatningssummen krevjast heilt eller delvis tilbakebetalt ved fjerning etter første ledd, dersom summen overstig det tapet som er lidd.

Departementet kan gi forskrift om framgangsmåten ved fjerning av merke og signal.

§ 46 skal lyde:

§ 46 *Klage, førehandsvarsel og underretning om vedtak m.m.*

Det kan klagast over følgjande avgjerder etter denne lova:

- a) matrikkelføring av saker som krev oppmålingsforretning etter § 6, under dette feil ved varslinga eller utføringa av forretninga
- b) avgjerd om kva som er klarlagd grense etter § 7 tredje ledd
- c) samanslåing, jf. § 18
- d) føring av referanse til *avtale om grenser mv.*, jf. § 19
- e) fastsetjing av samla fast eigedom, jf. § 20
- f) tildeling av offisiell adresse med heimel i § 21
- g) sletting av matrikkeleining med heimel i § 26 første ledd
- h) avslag på krav om retting av opplysning i matrikkelen, jf. § 26 tredje og fjerde ledd
- i) avslag på førespurnad om innsyn i matrikkelen etter § 29
- j) utlevering av opplysningar frå matrikkelen, jf. § 30
- k) fastsetjing av gebyr og betaling med heimel i § 32 som ikkje er fastsett i forskrift eller regulativ godkjent av departementet
- l) avslag på rekvisisjon av oppmålingsforretning, jf. § 35 første ledd
- m) tildeling og tilbaketrekking av landmålarbrev etter § 38
- n) vedtak om tvangsmulkt, jf. § 48.

Klageinstans er departementet eller det klageorganet departementet peikar ut. Reglane om klage på enkeltvedtak i forvaltningsloven kapittel VI gjeld for alle klager etter første ledd.

Departementet kan gi forskrift om klage, førehandsvarsel og underretning.

§ 47 første ledd skal lyde:

Twistar om gjennomføringa av oppmålingsarbeid etter § 41 eller om fjerning av merke eller signal etter § 42 blir avgjorde av fylkesmannen. Vedtaket til fylkesmannen kan ikkje klagast på.

II

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling blir det gjort følgjande endringar:

§ 20-1 første ledd bokstav m skal lyde:

- m) opprettelse av ny grunneiendom, ny anleggseiendom eller nytt jordsameie, eller opprettelse av ny

festegrunn for bortfeste som kan gjelde i mer enn 10 år, eller *endring av grenser for slike matrikkelenheter som ikke kan behandles som grensejustering*, jf. matrikkellova.

§ 21-2 sjettede ledd skal lyde:

De som er nevnt i *matrikkellova* § 9, kan søke om tillatelse til å opprette ny grunneiendom, ny anleggseiendom, ny festegrunn eller nytt jordsameie, eller tillatelse til *endring av grenser for slike matrikkelenheter som ikke kan behandles som grensejustering*. Søknaden må angi hvordan enheten ønskes utformet, herunder angi grenseforløpet på kart. Søknaden må vise hvordan de nye enhetene eller *grenseendringen* på en hensiktsmessig måte kan gå inn i en fremtidig utnytting av området, herunder også hvordan krav til tomtestørrelse, fellesareal og plassering av bebyggelsen kan oppfylles.

I § 26-1 skal «lov om eigedomsregistrering» endrast til «matrikkellova».

§ 29-4 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om plassering av byggverk, som regler om avstand mellom byggverk, avstand til nabogrense, og beregningsmåten for høyde og avstand, samt for areal på byggverk som nevnt i tredje ledd bokstav b.

§ 33-1 første ledd skal lyde:

Kommunestyret selv kan gi forskrift om gebyr til kommunen for behandling av søknad om tillatelse, utferdigelse av kart og attester og for andre arbeid som det etter denne lov eller forskrift påhviler kommunen å utføre, herunder behandling av private planforslag. Gebyret for behandling av slikt planforslag kan omfatte kommunens arbeid frem til det blir avgjort om forslaget skal fremmes, jf. § 12-11. *Gebyret kan ikke være høyere enn de nødvendige kostnadene kommunen har med slike saker. I gebyret kan det inkluderes utgifter til nødvendig bruk av sakkyndig bistand under tilsyn. Andelen av gebyr som innkreves for tilsyn, skal framgå av forskriften. Tiltakshaver kan selv sørge for de nødvendige utredningene.*

III

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset. Kongen kan setje i verk dei enkelte føresegnene til ulik tid.

Departementet kan gi nærare overgangsføresegnar.»

13. Mindretallets helhetlige lovforslag

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til regjeringens forslag i Prop. 148 L (2016–2017) og Prop. 33 L (2017–2018) samt brev av 8. mars 2018 med forslag til justert lovtekst.

Departementet har i brevet merknader til de enkelte lovbestemmelsene og disse medlemmer viser til dette. Brevet ligger vedlagt innstillingen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«I

I lov 17. juni 2005 nr. 101 om eideomsregistrering blir det gjort følgjande endringar:

I §§ 7 femte ledd, 14 tredje ledd, 15 tredje ledd, 18 tredje ledd, 20 fjerde ledd, 21 andre ledd, 27 andre ledd, 29 tredje ledd, 31 tredje ledd, 39 tredje ledd, 41 sjette ledd, 43 andre ledd og 48 første ledd siste punktum skal formuleringa «kan i forskrift gi nærare reglar om» endrast til «kan gi forskrift om».

§ 3 bokstav f, g, h og i skal lyde:

- f) *matrikulering*: føre ei ny matrikkeleining inn i matrikkelen,
- g) *oppmålingsforretning*: den oppgåva som går ut på å klarleggje og beskrive grenser og rettar til fast eigedom, og gi nødvendig dokumentasjon for *krav om matrikkelføring*, jf. § 33,
- h) *landmålarføretak*: føretak eller offentleg eining som oppfyller krava i denne lova til å utføre oppmålingsforretning,
- i) *ansvarleg landmålar*: representant for eit landmålarføretak som av føretaket er sett til å leie ei oppmålingsforretning,

§ 3 gjeldande bokstav i til l blir ny bokstav j til m.

§ 4 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Matrikkelen kan vise til opplysningar om fast eigedom i andre register.

Departementet kan *gi forskrift om innhaldet i matrikkelen, til dømes om geografiske opplysningar om rettar i fast eigedom.*

§ 5 a skal lyde:

§ 5 a *Matrikkelstyresmakta*

Matrikkelstyresmakta skal syte for føring, ordning, drift og forvaltning av matrikkelen.

Departementet kan *gi forskrift om matrikkelstyresmakta, til dømes om overføring av oppgåver og mynde til kommunar.*

§ 6 første ledd bokstav d skal lyde:

- d) opplysningar om arealoverføring, *endring av grenser for festegrunn*, grensejustering og klarlegging av eksisterande grense, eller

§ 6 andre ledd skal lyde:

Når det ligg føre særlege grunnar, kan *matrikkelstyresmakta* etter søknad føre ei ny matrikkeleining inn i matrikkelen utan at oppmålingsforretninga er fullført. *Dersom forretninga ikkje blir fullført til fastsett tid, kan matrikkelstyresmakta gjere vedtak om å fullføre forretninga for den ansvarlege landmålararen eller heimelshavaren si rekning. Eit krav om dekning av kostnadane for å få fullført oppmålinga er eit særleg tvangsgrunnlag for utlegg og kan tvangsfullførast etter tvangsfullbyrdesloven § 7-2 bokstav e.*

§ 6 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om oppmålingsforretning før matrikkelføring, under dette om fullføring av slik oppmålingsforretning.*

§ 7 overskrifta skal lyde:

§ 7 *Krav om klarlagd grense før tinglysing av heimelsovergang*

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Matrikkelstyresmakta avgjer kva for eigedommar som fyller vilkåra i første og andre ledd, og noterer dette i matrikkelen.

§ 8 skal lyde:

§ 8 *Krav om matrikkelføring*

Krav om matrikkelføring i saker som krev oppmålingsforretning, skal utferdast av den ansvarlege landmålararen og sendast til matrikkelstyresmakta. Saman med krav om matrikkelføring skal det leggjast ved dokumentasjon som er nødvendig for føring av matrikkelen og grunnboka.

Departementet kan *gi forskrift om vilkår for matrikkelføring, under dette om innhaldet i og utforminga av krav om matrikkelføring.*

§ 9 overskrifta skal lyde:

§ 9 *Kven som kan krevje matrikulering*

§ 9 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om kven som kan krevje matrikulering.*

§ 10 overskrifta skal lyde:

§ 10 *Felles vilkår for matrikulering*

§ 10 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om matrikkelføring av ny matrikkeleining, til dømes om unntak frå plikt til matrikulering og innskrenking og utviding av vilkåra for matrikulering.*

Ny § 11 a skal lyde:

§ 11 a *Særskilt om matrikkelføring av eigarseksjon*

Matrikkelstyresmakta skal føre seksjonane inn i matrikkelen straks det ligg føre vedtak om seksjonering eller reseksjonering frå kommunen. Ei brukseining som skal omfatte nye eller endra ubygdde delar, kan ikkje registrerast før det er halde oppmålingsforretning for grensene for utearealet, jf. § 6.

§ 12 fjerde og nytt femte og sjette ledd skal lyde:

Før matrikkelføring av endring av grenser for feste-grunn som går ut over justeringar som kan behandlast etter § 16, må det vere gitt løyve som for oppretting av ny festegrund. Det må dessutan liggje føre nødvendige fråsegner om endring av festerett, pantefråfall og konsesjonar for arealet.

Oppmålingsforretning som endrar grensene for festerett, kan krevjast av dei som er nemnde i § 9 første ledd bokstav a og f. I saker som er kravd etter § 9 første ledd bokstav a, må det liggje føre samtykke frå festaren. Endring av grenser som omfattar umatrikulerte einingar, kan berre skje i saker der dette er kravd etter § 9 første ledd bokstav f, og berre samtidig med at einingane blir matrikulerte.

Departementet kan gi forskrift om matrikkelføring av festegrund, til dømes om kven som kan krevje matrikkelføring.

§ 14 første ledd skal lyde:

Jordsameige kan registrerast i matrikkelen med eige matrikkelnummer når det er gjort sannsynleg at eininga er eit jordsameige. Jordsameige kan registrerast sjølv om det ikkje er fullstendig avklart kven som har partar i sameiget og kor store partane er. Føresegnene i § 10 fjerde og femte ledd gjeld tilsvarende.

§ 16 skal lyde:

§ 16 *Grensejustering*

Ei grense mellom matrikkeleiningar kan justerast utan at det blir henta inn fråsegn om pantefråfall. Dette gjeld tilsvarende for justering av ei grense mellom ein festegrund og grunneigedommen eller jordsameiget som festegrunden er ein del av. Grensa kan ikkje justerast i strid med føresegner gitt i eller i medhald av anna lovgiving.

Ved justering kan berre mindre areal overførast mellom dei aktuelle einingane. Einsidig overføring av mindre areal kan utførast som grensejustering.

Panterett og festerett følgjer dei nye grensene slik dei blir fastlagde ved grensejustering.

Føresegna om panterett gjeld tilsvarende for andre rettar så langt det passar.

Grensejustering kan krevjast av dei som er nemnde i § 9. Endra grenser for festerett kan berre matrikkelførast når det ligg føre samtykke frå festaren. Grensejustering av ei umatrikulert eining kan berre skje samstundes med at eininga blir matrikulert.

Departementet kan gi forskrift om grensejustering, under dette setje areal- og verdigrenser for areal som blir overført mellom einingane.

§ 17 skal lyde:

§ 17 *Klarlegging av eksisterande grense, punktbeste og stadbundne rettar*

Matrikkelføring av klarlegging av eksisterande grenser, punktbeste og stadbundne rettar, utført som særskild forretning, kan krevjast av:

- a) nokon som har grunnboksheimel som eigar eller festar til den aktuelle matrikkeleininga, eller
- b) staten, statsføretak, fylkeskommune eller kommune.

Departementet kan gi forskrift om klarlegging av eksisterande grense, punktbeste, stadbundne rettar, om kven som kan krevje dette, og om fritak frå krav om oppmålingsforretning.

§ 19 skal lyde:

§ 19 *Referanse til avtale om grenser m.m.*

Matrikkelstyresmakta kan ta inn i matrikkelen referansar til avtalar om eksisterande grenser for ei matrikkeleining dersom grensa ikkje er tidlegare fastlagd i ei oppmålingsforretning eller i ei tilsvarende forretning etter anna eller tidlegare lov. Det same gjeld for avtalar om lokalisering av eksisterande og ikkje fastlagde punktbeste og om stadfesting av varige stadbundne rettar som ikkje er omfatta av § 6, og som gjeld ein del av ein eksisterande grunneigedom, anleggseigedom eller festegrund eller av eit eksisterande jordsameige eller eit uteareal til ein eigarseksjon.

Departementet kan gi forskrift om at ein slik avtale berre kan tinglysast dersom avtalen har referanse i matrikkelen.

Departementet kan gi forskrift om avtalar som kan få referanse i matrikkelen.

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Eigar skal varslast om registreringa på ein etter tilhøva formålstenleg og etterviseleg måte.

§ 21 første ledd andre punktum skal lyde:

Før kommunen tek ei endeleg avgjerd, skal dei som avgjerda får verknad for, få høve til å uttale seg.

§ 22 første til fjerde ledd skal lyde:

Krav om matrikkelføring skal behandlast utan unødig opphald. Krav om matrikkelføring som ikkje tilfredsstiller vilkåra etter denne lova, skal avisast. Avvisinga skal vere skriftleg og grunnsett. Dersom kravet har mindre manglar, kan matrikkelføring likevel skje. Det skal setjast ein frist for å rette mangelen.

Matrikkelstyresmakta skal også føre inn opplysningar frå saker for dei ordinære domstolane, jordskifteret-

ten eller tilsvarende særdomstol. Føresegnene i første ledd gjeld så langt dei passar også for matrikkelføring av slike opplysningar.

Offentlege organ skal føre opplysningar i matrikkelen når det er bestemt i lov eller forskrift eller etter avtale med *matrikkelstyresmakta*. *Matrikkelstyresmakta* kan få utlevert frå folkeregisteret og andre administrative register opplysningar som skal brukast i matrikkelen.

Føring av opplysningar i matrikkelen kan berre utførast av *ein* person som er godkjend av *matrikkelstyresmakta*. *Den ansvarlege landmålararen kan ikkje matrikkelføre opplysningar om ei oppmålingsforretning som vedkommande står ansvarleg for eller har teke del i. Det same gjeld andre ansvarlege landmålarar på det same kontoret, underordna eller medhjelparar.*

§ 22 sjuande ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om føring av matrikkelen og organ som kan utføre matrikkelføringsoppgåver, til dømes om informasjon til heimelshavarar eller andre saka vedkjem, om tidsfristar, rapportering, kvalitetssikring og oppbevaring av matrikkelopplysningar, og om godkjenning av personar som skal føre opplysningar i matrikkelen.*

§ 23 første og andre ledd skal lyde:

Matrikkelstyresmakta tildeler matrikkelnummer ved innføring av matrikkeleining i matrikkelen.

Matrikkelstyresmakta kan tildele nytt matrikkelnummer til matrikkeleining som ikkje er nummerert i samsvar med føresegnene i denne lova.

§ 24 overskrifta skal lyde:

§ 24 *Tinglysing og utferding av matrikkelbrev m.m.*

§ 24 første ledd skal lyde:

Så snart oppretting av ny matrikkeleining, samanslåing, endring av eigarseksjon, arealoverføring eller endring av festegrunn ut over grensejusteringar etter § 16 er ført i matrikkelen, skal *matrikkelstyresmakta* sende melding om dette til tinglysing. *Gjeld saka oppretting eller endring av eigarseksjon, skal kommunar som sjølv fører matrikkelen med heimel i § 5 a, likevel ikkje sende meldinga før eventuelle klager over seksjoneringsvedtaket er avgjort, jf. eierseksjonsloven § 17.*

§ 24 tredje ledd skal lyde:

Så snart *matrikkelstyresmakta* har fått melding om at tinglysing er utført som føresett, skal *ho* fullføre matrikkelføringa og stadfeste dette ved å utferde matrikkelbrev. Tidspunktet for endeleg oppretting, samanslåing, endring eller arealoverføring, skal reknast samstundes med tinglysinga. *Matrikkelstyresmakta* skal sende matrikkelbrevet til *landmålarføretaket*. Er *ei* grense mot tilgrensande matrikkeleiningar merkt eller målt inn på nytt, skal *matrikkelstyresmakta* sende rele-

vant *utdrag av* matrikkelbrev til eigarar og eventuelle festarar av desse einingane. I oversendinga skal det opplysast om høve til å klage og klagefristar.

§ 24 sjettede ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om* melding til tinglysing, utferding av matrikkelbrev *m.m.* og høve til å stadfeste eigedomsrett ved eigenfråsegn, og kan under dette fastsetje rutinar som sikrar samsvar mellom matrikkelen og grunnboka.

§ 25 overskrifta skal lyde:

§ 25 *Matrikkelføring av opplysningar om bygningar, adresser, kommunale pålegg o.a.*

§ 25 tredje til sjettede ledd skal lyde:

Kommunen skal føre *opplysningar om pålegg som gjeld bruk av grunn og bygningar straks kommunen har vedteke, endra eller oppheva pålegget.*

Kommunen skal elles føre inn opplysningar på grunnlag av anna kommunal saksbehandling når det i lov eller forskrift er fastsett at *desse opplysningane* skal førast i matrikkelen.

Kommunen kan etter avtale overlate til ein annan kommune etter reglane i kommunelova kapittel 5 A eller matrikkelstyresmakta å føre matrikkelen på sine vegner.

Departementet kan *gi forskrift om* rapportering og føring av opplysningar om bygningar, adresser og andre opplysningar kommunen skal føre i matrikkelen, og om kommunen sitt høve til å fastsetje utfyllande lokale forskrifter.

§ 26 skal lyde:

§ 26 *Retting av opplysningar i matrikkelen og sletting av matrikkeleining*

Matrikkelstyresmakta kan slette *ei matrikkeleining frå matrikkelen dersom det ikkje låg føre grunnlag for å opprette eininga*. Det same gjeld for matrikkeleiningar som fysisk ikkje lenger eksisterer. Dersom eininga er ført inn i grunnboka, kan *ho* berre slettast frå matrikkelen dersom *ho* samtidig blir sletta i grunnboka.

Eigarseksjonar som blir sletta i grunnboka etter vedtak med heimel i eierseksjonsloven § 22 andre ledd, skal slettast frå matrikkelen. Matrikkelstyresmakta fullfører slettinga ved å utferde matrikkelbrev i samsvar med § 24 tredje ledd.

Opplysningar om grenser og geografiske opplysningar om punkt feste og stadbundne rettar kan berre supplement eller endrast på grunnlag av ny oppmålingsforretning, jf. § 17, rettskraftig avgjerd ved domstolane, jf. § 22 andre ledd, eller avtale mellom partane når vilkåra for dette er til stades, jf. § 19. Matrikkelstyresmakta kan likevel rette slike opplysningar når det blir dokumentert at opplysningane er feil, og dette kjem av feil i registreringa eller i vedlikehaldet av matrikkelen.

Andre opplysningar kan rettast av organet som fører opplysningane, dersom dei er feil, ufullstendige, grunnlaget for registreringa har falle bort, eller det ikkje er høve til å behandle dei i matrikkelen. Organet skal rette opplysningane når ein part set fram krav om det og kan dokumentere at det er grunnlag for å rette opplysningane. Matrikkelstyresmakta kan av eige tiltak rette opplysningane når dette har noko vesentleg å seie for matrikkelen som eit einsarta og påliteleg register.

Partar som retting, endring eller tilføyning har noko å seie for, skal underrettast.

Denne paragrafen går framom personopplysningslova § 27 om retting av mangelfulle personopplysningar.

Departementet kan gi forskrift om rettingar, endringar og tilføyningar til matrikkelen og om sletting av matrikkeleining, til dømes om underretting og når underretting kan sløyfast.

I § 27 skal «sentral matrikkelstyresmakt» endrast til «matrikkelstyresmakta».

§ 28 skal lyde:

§ 28 Tilsyn med matrikkelføringa

Matrikkelstyresmakta skal føre tilsyn med at matrikkelen blir ført i samsvar med lov og forskrift, og kan gi pålegg om retting av opplysningar eller andre tiltak for å rette opp manglar ved måten føringa skjer på.

§ 29 første og andre ledd skal lyde:

Alle har rett til innsyn i matrikkelen. Matrikkelstyresmakta og kommunane skal syte for at informasjon om matrikkelen er tilgjengeleg på førespurnad.

Matrikkelstyresmakta skal utferde matrikkelbrev når nokon som er nemnde i § 9, krev det.

§ 30 skal lyde:

§ 30 Utlevering og behandling av matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling

Matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling kan utleverast:

- a) for offentlig planlegging, saksbehandling og administrasjon,
- b) for oppgåver etter denne lova, plan- og bygningsloven eller eierseksjonsloven,
- c) ved søknad om offentlig løyve, eller
- d) for å ta hand om andre interesser som gjeld rådvelde over matrikkeleiningar eller bruken av dei.

Matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling kan utleverast for andre formål dersom den som får opplysningane utlevert, skal ta i vare ei rettkommen interesse, og omsynet til personvernet for dei registrerte ikkje overstig denne interessa.

Matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling som ikkje inneheld personopplysningar, eller berre omfattar informasjon som identifiserer,

kartfester eller typebestemmer matrikkeleiningar, bygningar eller adresser, kan utleverast i alle høve.

Det kan knytast vilkår til utlevering og behandling av matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling.

Matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling skal ikkje utleverast dersom vitale personlege eller offentlege interesser tilseier dette.

Utlevering av fødselsnummer kan berre skje dersom vilkåra i personopplysningslova § 12 er oppfylte.

Departementet kan gi forskrift om behandling, utlevering og sal av matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling, og om fritak frå meldepplikta etter § 31 i personopplysningslova for behandling etter andre ledd.

§ 31 andre ledd skal lyde:

Ved innsyn i matrikkelen, og til bruk i oppmålingsforretningar etter denne lova, skal det saman med opplysningar frå matrikkelen vere tilgjengeleg kart som viser tekniske og topografiske forhold på og i nærleiken av den aktuelle matrikkeleininga. Kommunen skal stille til rådvelde for matrikkelstyresmakta dei opplysningane frå kommunen sitt kartverk som er nødvendige for å framstille slike kart.

§ 32 skal lyde:

§ 32 Offentlege gebyr og betaling for matrikelopplysningar

Kommunen og matrikkelstyresmakta kan ta gebyr for matrikkelføring, utferding av matrikelbrev og anna arbeid etter lova her etter regulativ fastsett av departementet i forskrift.

Det kan krevjast betaling for utlevering av opplysningar frå matrikkelen. Det kan ikkje takast betaling for innsyn i matrikkelen ved personleg frammøte hos kommunen eller matrikkelstyresmakta.

Departementet kan gi forskrift om betaling for opplysningar frå matrikkelen.

Kapittel 7 overskrifta skal lyde:

Kapittel 7 Oppmålingsforretning, krav til landmålarføretak og ansvarleg landmålar o.a.

§ 33 første ledd skal lyde:

Ei oppmålingsforretning går ut på å klarleggje og beskrive grenser og rettar i tråd med påstandane til partane og framlagde dokument, og elles bringe fram opplysningar og dokumentasjon som er nødvendig for matrikkelføring og eventuelt tinglysing. Den som utfører oppmålingsforretninga, skal ta vare på interessene til alle partar og utføre forretninga i samsvar med god landmålariskikk.

§ 33 tredje og fjerde ledd skal lyde:

I ei forretning som gjeld oppretting av ei ny matrikkel-eining eller ei arealoverføring, skal dei nye grensene merkjast i marka i samsvar med kommunalt løyve etter plan- og bygningsloven. *Nye grenser for uteareal til eigarseksjon skal merkjast i samsvar med vedtaket om dette etter eierseksjonsloven. Dersom det under forretninga kjem opp forhold som skapar behov for å gjere mindre avvik for å kunne få ei gagnleg grense ut frå tilhøva i terrenget, må saka leggjast fram for kommunen til godkjenning.*

Partane og den som utfører forretninga, har tilgang til privat og offentleg eigedom. *Landmålarføretaket kan utføre oppmålingsarbeid i samband med forretninga etter reglane i § 41.*

§ 33 sjetteste ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om utføring og dokumentasjon av oppmålingsforretning.

§ 34 første ledd tredje punktum skal lyde:

Koordinatane skal fastsetjast i eit geodetisk grunnlag som er godkjent av matrikkelstyresmakta.

§ 34 femte ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om merking, måling og kartfesting av matrikkel-einingar, under dette om når grensemerking kan utelatast.

§ 35 skal lyde:

§ 35 *Avtale om og bestilling av ei oppmålingsforretning*

Ein avtale om oppmålingsforretning skal vere skriftleg.

Departementet kan gi forskrift om bestilling av ei oppmålingsforretning, til dømes om innhald og utforming av ein avtale om slik forretning.

Ny § 36 skal lyde:

§ 36 *Utføringa av oppdraget, varsling o.a.*

Landmålarføretaket skal melde tid og stad for ei oppmålingsforretning til partane med minst to vekers varsel. Partane kan godta kortare varsel. Innkallinga skal opplyse om kva forretninga går ut på, den vidare saksgangen og om høve til klage.

Landmålarføretaket skal peike ut ein ansvarleg landmålar for kvart oppdrag. Den ansvarlege landmålararen må ha gyldig landmålarbrev. Den ansvarlege landmålararen skal ta vare på interessene til alle partane, undersøke relevante dokument og elles utføre oppdraget i samsvar med god landmålararskikk.

Om den ansvarlege landmålararen, landmålarføretaket eller nokon av dei tilsette ved kontoret som utfører oppmålingsforretninga, har eller får ei økonomisk eller personleg interesse i eigedommen eller det ligg føre andre særigne forhold som er eigna til å svekke tilliten til at dei opptre upartisk, skal partane straks få opplysning om dette. Ein part kan nekte å akseptere forretninga når

den ansvarlege landmålararen eller ein annan som utfører forretninga,

- a) er part i saka
- b) er i slekt eller svogerskap med ein part i opp- eller nedstigande linje eller i sidelinje så nær som søsken
- c) er eller har vore gift med, bur eller har budd i eit ekteskapsliknande forhold med, er eller har vore forlova med, eller er eller har vore fosterfar, fostermor eller fosterbarn til ein part
- d) er verje eller fullmektig for ein part i saka eller har vore slik verje eller fullmektig etter at saka begynte.

Departementet kan gi forskrift om rekkjevidda av tredje ledd og om varsling og proklama.

Ny § 37 skal lyde:

§ 37 *Journalføring og arkivering*

Landmålarføretaket pliktar å føre journal over bestilte og gjennomførte oppdrag. Journalen og andre dokument som gjeld oppdraget, skal oppbevarast i minst ti år etter at oppdraget er avslutta.

Departementet kan gi forskrift om journalføring og arkivering.

Ny § 38 skal lyde:

§ 38 *Krav til landmålarføretak, tildeling av landmålarbrev o.a.*

Eit landmålarføretak som tek på seg oppgåver etter denne lova, må ha minst éin landmålar med gyldig landmålarbrev på kvar faste kontorstad. Landmålarføretaket må ha ei forsikring eller stille anna sikker trygging som dekkjer det ansvaret landmålarføretaket og den ansvarlege landmålararen kan pådra seg i samband med utføringa av oppmålingsforretningar.

Matrikkelstyresmakta kan etter søknad tildele landmålarbrev til personar som

- a) er myndige og eigna til å drive eigedomsoppmåling
- b) har godkjend utdanning
- c) har minst to års relevant erfaring etter ferdigutdanning, og
- d) har bestått ei godkjent autorisasjonsprøve.

Landmålarbrev kan trekkjast tilbake mellombels eller varig ved brot på føresegnar eller løyve gitt i eller i medhald av denne lova, plan- og bygningsloven eller eierseksjonslovn, ved gjentekne åtvaringar, eller dersom landmålararen ikkje lenger fyller vilkåra for å ha landmålarbrev. Ein landmålar som ikkje lenger tilfredsstillar krava til å ha landmålarbrev, skal sende melding om dette til matrikkelstyresmakta innan 14 dagar.

Departementet kan gi forskrift om krav til landmålarføretak, til dømes om økonomisk tryggleik og organisering av drifta.

Departementet kan gi forskrift om vilkår for landmålarbrev, tildeling og tilbaketrekking av slikt brev, krav til etterutdanning og gebyr.

Departementet kan gi forskrift om at eigedomslandmåling kan drivast mellombels av personar som er lovleg etablerte i ein annan EØS-stat med sikte på å drive slik verksemd der, og om praktiseringa av slik verksemd, medrekna unntak frå reglane i lova her.

Kapittel 8 overskrifta skal lyde:

Kapittel 8 Om geodetisk grunnlag, oppmålingsarbeid o.a.

§ 39 andre ledd skal lyde:

Kommunen skal bestemme ytterlegare geodetiske data når *kommunale* oppgåver etter lova her eller plan- og bygningsloven krev det og gjere dei tilgjengelege for brukarane av slike data.

§ 42 skal lyde:

§ 42 Fjerning av merke og signal

Merke og signal kan krevjast fjerna dersom bruken av eigedommen eller eigedommane dei står på gjer dette nødvendig. Fjerning skal utførast av eigarane av merket eller signalet. Fjerning av grensemerke, til dømes utgatte grensemerke eller merke som kan forvekslast med gyldige grensemerke, skal dokumenterast og rapporterast til matrikkelstyresmakta.

Merke og signal kan også fjernast av kommunen eller staten sitt geodetiske fagorgan dersom dei er utforma og plasserte slik at det kan føre til forveksling med nærliggjande fastmerke og tilhøyrande signal. Utgatte eller ugyldige grensemerke, eller merke som kan forvekslast med gyldige grensemerke, kan også fjernast av kommunen, jordskifteretten eller matrikkelstyresmakta. Landmålarføretak skal av eige tiltak fjerne merke som føretaket har sett ned feil.

Fastmerke og signal som inngår i det overordna nasjonale grunnlaget, kan ikkje krevjast fjerna etter første ledd eller fjernast av kommunen etter andre ledd. Det same gjeld basispunkt og monumentale fastmerke.

Dersom det er gitt erstatning etter § 41, kan erstatningssummen krevjast heilt eller delvis tilbakebetalt ved fjerning etter første ledd, dersom summen overstig det tapet som er lidd.

Departementet kan gi forskrift om framgangsmåten ved fjerning av merke og signal.

§ 46 skal lyde:

§ 46 Klage, førehandsvarsel og underretning om vedtak m.m.

Det kan klagast over følgjande avgjerder etter denne lova:

- a) matrikkelføring av saker som krev oppmålingsforretning etter § 6
- b) vedtak om å fullføre oppmålingsforretning etter § 6 andre ledd andre punktum
- c) avgjerd om kva som er klarlagt grense etter § 7 tredje ledd

- d) samanslåing, jf. § 18
- e) føring av referanse til avtale om grenser mv., jf. § 19
- f) fastsetjing av samla fast eigedom, jf. § 20
- g) tildeling av offisiell adresse med heimel i § 21,
- h) sletting av matrikkeleining med heimel i § 26 første ledd
- i) avslag på krav om retting av opplysning i matrikkelen, jf. § 26 tredje og fjerde ledd
- j) avslag på førespurnad om innsyn i matrikkelen etter § 29
- k) utlevering av matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling, jf. § 30
- l) fastsetjing av betaling med heimel i § 32 som ikkje er fastsett i forskrift eller regulativ godkjent av departementet
- m) tildeling og tilbaketrekking av landmålarbrev etter § 38 andre og tredje ledd
- n) vedtak om tvangsmulkt, jf. § 48.

Klageinstans er departementet eller det klageorganet departementet peikar ut. Reglane om klage på enkeltvedtak i forvaltningsloven kapittel VI gjeld for alle klager etter første ledd.

Førehandsvarsel og underretning om vedtaket m.m. til klageinstansen i saker etter første ledd bokstav a og b skal sendast til landmålarføretaket.

Departementet kan gi forskrift om klage, førehandsvarsel og underretning.

§ 47 første ledd skal lyde:

Tvistar om gjennomføringa av oppmålingsarbeid etter § 41 eller om fjerning av merke eller signal etter § 42 blir avgjorde av fylkesmannen. Vedtaket til fylkesmannen kan ikkje klagast på.

§ 48 første ledd første punktum skal lyde:

Kommunen eller matrikkelstyresmakta kan gjere vedtak om å påleggje tvangsmulkt for å få gjennomført vedtak gitt i medhald av denne lova.

II

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling blir det gjort følgjande endringar:

§ 20-1 første ledd bokstav m skal lyde:

- m) opprettelse av ny grunneiendom, ny anleggseiendom eller nytt jordsameie, eller opprettelse av ny festegrund for bortfeste som kan gjelde i mer enn 10 år, eller endring av grenser for slike matrikkelenheter som ikkje kan behandles som grensejustering, jf. matrikkellova.

§ 21-2 sjetle ledd skal lyde:

De som er nevnt i matrikkellova § 9, kan søke om tillatelse til å opprette ny grunneiendom, ny anleggseiendom, ny festegrund eller nytt jordsameie, eller tillatelse

til endring av grenser for slike matrikkelenheter som ikke kan behandles som grensejustering. Søknaden må angi hvordan enheten ønskes utformet, herunder angi grenseforløpet på kart. Søknaden må vise hvordan de nye enhetene eller grenseendringen på en hensiktsmessig måte kan gå inn i en fremtidig utnytting av området, herunder også hvordan krav til tomtestørrelse, fellesareal og plassering av bebyggelsen kan oppfylles.

§ 21-9 fjerde ledd skal lyde:

Tillatelse til tiltak som nevnt i § 20-1 første ledd bokstav m, faller bort dersom det ikke er satt fram krav om matrikkelføring etter matrikkellova innen 3 år etter at tillatelsen ble gitt. Tillatelsen faller også bort dersom matrikkelmyndigheten må avvise kravet om matrikkelføring, og vilkårene for matrikkelføring ikke er rettet innen en nærmere fastsatt frist.

I § 26-1 skal «lov om egedomsregistrering» endrast til «matrikkellova».

§ 29-4 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om plassering av byggverk, som regler om avstand mellom byggverk, avstand til nabogrense, og beregningsmåten for høyde og avstand, samt for areal på byggverk som nevnt i tredje ledd bokstav b.

§ 33-1 første ledd skal lyde:

Kommunestyret selv kan gi forskrift om gebyr til kommunen for behandling av søknad om tillatelse, utferdigelse av kart og attester og for andre arbeid som det etter denne lov eller forskrift påhviler kommunen å utføre, herunder behandling av private planforslag. Gebyret for behandling av slikt planforslag kan omfatte kommunens arbeid frem til det blir avgjort om forslaget skal fremmes, jf. § 12-11. Gebyret kan ikke være høyere enn de nødvendige kostnadene kommunen har med slike saker. I gebyret kan det inkluderes utgifter til nødvendig bruk av sakkyndig bistand under tilsyn. Andelen av gebyr som innkreves for tilsyn, skal framgå av forskriften. Tiltakshaver kan selv sørge for de nødvendige utredningene.

III

I lov 16. juni 2017 nr. 65 om eierseksjoner blir det gjort følgende endringer:

§ 13 andre ledd blir oppheva. Gjeldande tredje ledd blir nytt andre ledd.

§ 14 skal lyde:

§ 14 Saksbehandlingstid for kommunens behandling av søknaden om seksjonering

Kommunen skal behandle seksjoneringsøknaden innen 12 uker etter at søknaden er mottatt. For kommuner som selv fører opplysninger om eierseksjoner i matrik-

kelen med hjemmel i matrikkellova § 5 a, skal tiden det tar å registrere seksjonene i matrikkelen, medregnes i fristen etter første punktum. Ved retting av søknaden etter § 12 første ledd løper fristen fra kommunen har mottatt en rettet søknad. Oversitter kommunen disse fristene, reduseres seksjoneringsgebyret etter § 15 med 25 prosent av det totale gebyret for hver påbegynte uke tidsfristen oversittes.

§ 15 skal lyde:

§ 15 Gebyrer for kommunens behandling av søknaden om seksjonering

Kommunen kan fastsette et seksjoneringsgebyr for å behandle seksjoneringsøknaden. Gebyret kan ikke være høyere enn de nødvendige kostnadene kommunen har med slike saker. Gebyret skal innbetales innen en frist som kommunen setter.

Søkeren skal betale gebyr for matrikulering og tinglysning av seksjoneringsvedtaket i samsvar med matrikkellova § 32 og tinglysningsloven § 12 b. Gebyrene skal innbetales til kommunen. Blir seksjoneringsøknaden avslått, skal kommunen tilbakebetale gebyrene.

§ 17 skal lyde:

§ 17 Matrikkelføring og tinglysning

Kommuner som selv fører opplysninger om eierseksjoner i matrikkelen med hjemmel i matrikkellova § 5 a, skal føre seksjonene inn i matrikkelen straks seksjoneringsvedtaket foreligger. En bruksenhet som skal omfatte ubebygde deler, kan ikke registreres i matrikkelen før det er holdt oppmålingsforretning for grensene for utearealet etter matrikkellova.

Når eventuelle klager over seksjoneringsvedtaket er avgjort, og det foreligger et positivt seksjoneringsvedtak, skal kommunen sende dokumentasjonen som er nødvendig for matrikkelføring og oppretting av grunnboksblad for hver seksjon, til matrikkelføring og tinglysning, jf. matrikkellova §§ 11 a og 24. Departementet kan gi forskrift om slik dokumentasjon og hvilke vedlegg som skal følge med til matrikkelføring og tinglysning.

§ 18 skal lyde:

§ 18 Utsteding av matrikkelbrev

Så snart matrikkelmyndigheten har fått melding om at seksjoneringsvedtaket er tinglyst, skal den fullføre matrikkelføringen og utstede matrikkelbrev.

§ 22 andre ledd skal lyde:

Dersom en eiendom ble seksjonert før den var ferdig utbygd, og det ikke har blitt bygget ut to eller flere bruksenheter på eiendommen innen fem år etter at seksjoneringen ble tinglyst, kan kommunen vedta at seksjoneringen skal slettes. Med ferdig utbygd menes i denne paragrafen at en bruksenhet er bygget i slik utstrekning at den oppfyller minstekravene til den type seksjon (boligseksjon eller næringsseksjon) det er tale om.

Kommunen skal sende melding til *matrikkelmyndigheten og tinglysingsmyndigheten om at seksjoneringen skal slettes i grunnboken og matrikkelen. Matrikkelmyndigheten og tinglysingsmyndigheten gjennomfører slettingen, og matrikkelmyndigheten utsteder deretter matrikelbrev. Slettingen i grunnboken kan gjennomføres uten hinder av eventuelle rådhetsinnskrenkninger som hefter på noen av seksjonene.*

IV

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset. Kongen kan setje i verk dei enkelte føresegnene til ulik tid.

Departementet kan gi nærare overgangsføresegner.»

14. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet:

Forslag 1

I

I lov 17. juni 2005 nr. 101 om egedomsregistrering blir det gjort følgjande endringar:

I §§ 7 femte ledd, 14 tredje ledd, 15 tredje ledd, 18 tredje ledd, 20 fjerde ledd, 21 andre ledd, 27 andre ledd, 29 tredje ledd, 31 tredje ledd, 39 tredje ledd, 41 sjette ledd, 43 andre ledd og 48 første ledd siste punktum skal formuleringa «kan i forskrift gi nærare reglar om» endrast til «kan gi forskrift om».

§ 3 bokstav f, g, h og i skal lyde:

- f) *matrikulering*: føre ei ny matrikkeleining inn i matrikkelen,
- g) *oppmålingsforretning*: den oppgåva som går ut på å klarleggje og beskrive grenser og rettar til fast eigedom, og gi nødvendig dokumentasjon for *krav om matrikkelføring*, jf. § 33,
- h) *landmålarføretak*: føretak eller offentleg eining som oppfyller krava i denne lova til å utføre oppmålingsforretning,
- i) *ansvarleg landmålar*: representant for eit landmålarføretak som av føretaket er sett til å leie ei oppmålingsforretning,

§ 3 gjeldande bokstav i til l blir ny bokstav j til m.

§ 4 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Matrikkelen kan vise til opplysningar om fast eigedom i andre register.

Departementet kan gi forskrift om innhaldet i matrikkelen, til dømes om geografiske opplysningar om rettar i fast eigedom.

§ 5 a skal lyde:

§ 5 a *Matrikelstyresmakta*

Matrikelstyresmakta skal syte for føring, ordning, drift og forvaltning av matrikkelen.

Departementet kan gi forskrift om *matrikelstyresmakta*, til dømes om overføring av oppgåver og mynde til kommunar.

§ 6 første ledd bokstav d skal lyde:

- d) opplysningar om arealoverføring, *endring av grenser for festegrund*, grensejustering og klarlegging av eksisterande grense, eller

§ 6 andre ledd skal lyde:

Når det ligg føre særlege grunnar, kan *matrikelstyresmakta* etter søknad føre ei ny matrikkeleining inn i matrikkelen utan at oppmålingsforretninga er fullført. *Dersom forretninga ikkje blir fullført til fastsett tid, kan matrikelstyresmakta gjere vedtak om å fullføre forretninga for den ansvarlege landmålararen eller heimelshavaren si rekning. Eit krav om dekning av kostnadane for å få fullført oppmålinga er eit særleg tvangsgrunnlag for utlegg og kan tvangsfullførast etter tvangsfullbyrdesloven § 7-2 bokstav e.*

§ 6 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om oppmålingsforretning før matrikkelføring, under dette om fullføring av slik oppmålingsforretning.

§ 7 overskrifta skal lyde:

§ 7 *Krav om klarlagd grense før tinglysing av heimelsovergang*

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Matrikelstyresmakta avgjer kva for eigedommar som fyller vilkåra i første og andre ledd, og noterer dette i matrikkelen.

§ 8 skal lyde:

§ 8 *Krav om matrikkelføring*

Krav om matrikkelføring i saker som krev oppmålingsforretning, skal utferdast av den ansvarlege landmålararen og sendast til matrikelstyresmakta. Saman med krav om matrikkelføring skal det leggjast ved dokumentasjon som er nødvendig for føring av matrikkelen og grunnboka.

Departementet kan gi forskrift om vilkår for matrikkelføring, under dette om innhaldet i og utforminga av krav om matrikkelføring.

§ 9 overskrifta skal lyde:

§ 9 *Kven som kan krevje matrikulering*

§ 9 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om kven som kan krevje matrikulering.

§ 10 overskrifta skal lyde:

§ 10 *Felles vilkår for matrikulering*

§ 10 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift* om matrikkelføring av ny matrikkeleining, *til dømes* om unntak frå plikt til matrikulering og *innskrenking og utviding av vilkåra for matrikulering*.

Ny § 11 a skal lyde:

§ 11 a *Særskilt om matrikkelføring av eigarseksjon*

Matrikkelstyresmakta skal føre seksjonane inn i matrikkelen straks det ligg føre vedtak om seksjonering eller reseksjonering frå kommunen. Ei brukseining som skal omfatte nye eller endra ubygde delar, kan ikkje registrerast før det er halde oppmålingsforretning for grensene for utearealet, jf. § 6.

§ 12 fjerde og nytt femte og sjette ledd skal lyde:

Før matrikkelføring av endring av grenser for feste-grunn som går ut over justeringar som kan behandlast etter § 16, må det vere gitt løyve som for oppretting av ny festegrund. Det må dessutan liggje føre nødvendige fråsegner om endring av festerett, pantefråfall og konsesjonar for arealet.

Oppmålingsforretning som endrar grensene for festerett, kan *krevjast av dei som er nemnde i § 9 første ledd bokstav a og f. I saker som er kravd etter § 9 første ledd bokstav a, må det liggje føre samtykke frå festaren. Endring av grenser som omfattar umatrikulerte einingar, kan berre skje i saker der dette er kravd etter § 9 første ledd bokstav f, og berre samtidig med at einingane blir matrikulerte.*

Departementet kan gi forskrift om matrikkelføring av festegrund, til dømes om kven som kan krevje matrikkelføring.

§ 14 første ledd skal lyde:

Jordsameige kan registrerast i matrikkelen med eige matrikelnummer når det er gjort sannsynleg at eining er eit jordsameige. Jordsameige kan registrerast sjølv om det ikkje er fullstendig avklart kven som har partar i sameiget og kor store partane er. Føresegnene i § 10 fjerde og femte ledd gjeld tilsvarande.

§ 16 skal lyde:

§ 16 *Grensejustering*

Ei grense mellom matrikkeleiningar kan justerast utan at det blir henta inn fråsegn om pantefråfall. Dette gjeld tilsvarande for justering av ei grense mellom ein festegrund og grunneigedommen eller jordsameiget som festegrunden er ein del av. Grensa kan ikkje justerast i strid med føresegner gitt i eller i medhald av anna lovgiving.

Ved justering kan berre mindre areal overførast mellom dei aktuelle einingane. Einsidig overføring av mindre areal kan utførast som grensejustering.

Panterett og festerett følgjer dei nye grensene slik dei blir *fastlagde* ved grensejustering.

Føresegna om panterett gjeld tilsvarande for andre rettar så langt det passar.

Grensejustering kan krevjast av dei som er nemnde i § 9. *Endra grenser for festerett kan berre matrikkelførast når det ligg føre samtykke frå festaren.* Grensejustering av ei umatrikulert eining kan berre skje samstundes med at eininga blir matrikulert.

Departementet kan *gi forskrift om* grensejustering, under dette setje areal- og verdigrenser for areal som blir overført mellom einingane.

§ 17 skal lyde:

§ 17 *Klarlegging av eksisterande grense, punktbeste og stadbundne rettar*

Matrikkelføring av klarlegging av eksisterande grenser, punktbeste og stadbundne rettar, utført som særskild forretning, kan krevjast av:

- a) nokon som har grunnboksheimel som eigar eller festar til den aktuelle matrikkeleininga, eller
- b) staten, statsforetak, fylkeskommune eller kommune.

Departementet kan *gi forskrift om* klarlegging av eksisterande grense, *punktbeste, stadbundne rettar*, om kven som kan krevje dette, *og om fritak* frå krav om oppmålingsforretning.

§ 19 skal lyde:

§ 19 *Referanse til avtale om grenser m.m.*

Matrikkelstyresmakta kan ta inn i matrikkelen referansar til avtalar om eksisterande grenser for ei matrikkeleining dersom grensa ikkje er tidlegare fastlagd i ei oppmålingsforretning eller i ei tilsvarande forretning etter anna eller tidlegare lov. Det same gjeld for avtalar om lokalisering av eksisterande og ikkje fastlagde punktbeste og om stadfesting av varige stadbundne rettar som ikkje er omfatta av § 6, og som gjeld ein del av ein eksisterande grunneigedom, anleggseigedom eller festegrund eller av eit eksisterande jordsameige eller eit uteareal til ein eigarseksjon.

Departementet kan gi forskrift om at ein slik avtale berre kan tinglysast dersom avtalen har referanse i matrikkelen.

Departementet kan *gi forskrift om avtalar som kan få referanse i matrikkelen.*

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Eigar skal varslast om *registreringa* på ein etter tilhøva formålstenleg og etterviseleg måte.

§ 21 første ledd andre punktum skal lyde:

Før kommunen *tek ei endeleg avgjerd*, skal dei som *avgjerda* får verknad for, få høve til å uttale seg.

§ 22 første til fjerde ledd skal lyde:

Krav om matrikkelføring skal behandlast utan unødige opphald. Krav om matrikkelføring som ikkje tilfredsstiller vilkåra etter denne lova, skal avvisast. Avvisinga skal vere skriftleg og grunngitt. Dersom kravet har mindre manglar, kan matrikkelføring likevel skje. Det skal setjast ein frist for å rette mangelen.

Matrikkelstyresmakta skal også føre inn opplysningar frå saker for dei ordinære domstolane, jordskifteretten eller tilsvarende særdomstol. Føresegnene i første ledd gjeld så langt dei passar også for matrikkelføring av slike opplysningar.

Offentlege organ skal føre opplysningar i matrikkelen når det er bestemt i lov eller forskrift eller etter avtale med matrikkelstyresmakta. Matrikkelstyresmakta kan få utlevert frå folkeregisteret og andre administrative register opplysningar som skal brukast i matrikkelen.

Føring av opplysningar i matrikkelen kan berre utførast av ein person som er godkjend av matrikkelstyresmakta. Den ansvarlege landmålararen kan ikkje matrikkelføre opplysningar om ei oppmålingsforretning som vedkommande står ansvarleg for eller har teke del i. Det same gjeld andre ansvarlege landmålarar på det same kontoret, underordna eller medhjelparar.

§ 22 sjuande ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om føring av matrikkelen og organ som kan utføre matrikkelføringsoppgåver, til dømes om informasjon til heimelshavarar eller andre saka vedkjem, om tidsfristar, rapportering, kvalitetssikring og oppbevaring av matrikelopplysningar, og om godkjenning av personar som skal føre opplysningar i matrikkelen.

§ 23 første og andre ledd skal lyde:

Matrikkelstyresmakta tildeler matrikelnummer ved innføring av matrikkeleining i matrikkelen.

Matrikkelstyresmakta kan tildele nytt matrikelnummer til matrikkeleining som ikkje er nummerert i samsvar med føresegnene i denne lova.

§ 24 overskrifta skal lyde:

§ 24 Tinglysing og utferding av matrikelbrev m.m.

§ 24 første ledd skal lyde:

Så snart oppretting av ny matrikkeleining, samanslåing, endring av eigarseksjon, arealoverføring eller endring av festegrund ut over grensejusteringar etter § 16 er ført i matrikkelen, skal matrikkelstyresmakta sende melding om dette til tinglysing. Gjeld saka oppretting eller endring av eigarseksjon, skal kommunar som sjølv fører matrikkelen med heimel i § 5 a, likevel ikkje sende meldinga før eventuelle klager over seksjoneringsvedtaket er avgjort, jf. eigarseksjonslova § 17.

§ 24 tredje ledd skal lyde:

Så snart matrikkelstyresmakta har fått melding om at tinglysing er utført som føresett, skal ho fullføre matrikkelføringa og stadfeste dette ved å utferde matrikelbrev. Tidspunktet for endeleg oppretting, samanslåing, endring eller arealoverføring, skal reknast samstundes med tinglysing. Matrikkelstyresmakta skal sende matrikelbrevet til landmålarføretaket. Er ei grense mot tilgrensande matrikkeleiningar merkt eller målt inn på nytt, skal matrikkelstyresmakta sende relevant utdrag av matrikelbrev til eigarar og eventuelle festarar av desse einingane. I oversendinga skal det opplysast om høve til å klage og klagefristar.

§ 24 sjetteste ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om melding til tinglysing, utferding av matrikelbrev m.m. og høve til å stadfeste eigedomsrett ved eigenfråsegn, og kan under dette fastsetje rutinar som sikrar samsvar mellom matrikkelen og grunnboka.

§ 25 overskrifta skal lyde:

§ 25 Matrikkelføring av opplysningar om bygningar, adresser, kommunale pålegg o.a.

§ 25 tredje til sjetteste ledd skal lyde:

Kommunen skal føre opplysningar om pålegg som gjeld bruk av grunn og bygningar straks kommunen har vedteke, endra eller oppheva pålegget.

Kommunen skal elles føre inn opplysningar på grunnlag av anna kommunal saksbehandling når det i lov eller forskrift er fastsett at desse opplysningane skal førast i matrikkelen.

Kommunen kan etter avtale overlate til ein annan kommune etter reglane i kommunelova kapittel 5 A eller matrikkelstyresmakta å føre matrikkelen på sine vegner.

Departementet kan gi forskrift om rapportering og føring av opplysningar om bygningar, adresser og andre opplysningar kommunen skal føre i matrikkelen, og om kommunen sitt høve til å fastsetje utfyllande lokale forskrifter.

§ 26 skal lyde:

§ 26 Retting av opplysningar i matrikkelen og sletting av matrikkeleining

Matrikkelstyresmakta kan slette ei matrikkeleining frå matrikkelen dersom det ikkje låg føre grunnlag for å opprette eininga. Det same gjeld for matrikkeleiningar som fysiske ikkje lenger eksisterer. Dersom eininga er ført inn i grunnboka, kan ho berre slettast frå matrikkelen dersom ho samtidig blir sletta i grunnboka.

Eigarseksjonar som blir sletta i grunnboka etter vedtak med heimel i eigarseksjonslova § 22 andre ledd, skal slettast frå matrikkelen. Matrikkelstyresmakta fullfører slettinga ved å utferde matrikelbrev i samsvar med § 24 tredje ledd.

Opplysningar om grenser og geografiske opplysningar om punktbeste og stadbundne rettar kan berre supplement eller endrast på grunnlag av ny oppmålingsforretning, jf. § 17, rettskraftig avgjerd ved domstolane, jf. § 22 andre ledd, eller avtale mellom partane når vilkåra for dette er til stades, jf. § 19. Matrikkelstyresmakta kan likevel rette slike opplysningar når det blir dokumentert at opplysningane er feil, og dette kjem av feil i registreringa eller i vedlikehaldet av matrikkelen.

Andre opplysningar kan rettast av organet som fører opplysningane, dersom dei er feil, ufullstendige, grunnlaget for registreringa har falle bort, eller det ikkje er høve til å behandle dei i matrikkelen. Organet skal rette opplysningane når ein part set fram krav om det og kan dokumentere at det er grunnlag for å rette opplysningane. Matrikkelstyresmakta kan av eige tiltak rette opplysningane når dette har noko vesentleg å seie for matrikkelen som eit einsarta og påliteleg register.

Partar som retting, endring eller tilføyning har noko å seie for, skal underrettast.

Denne paragrafen går framom personopplysningslova § 27 om retting av mangelfulle personopplysningar.

Departementet kan gi forskrift om rettingar, endringar og tilføyningar til matrikkelen og om sletting av matrikkeleining, til dømes om underretting og når underretting kan sløyfast.

I § 27 skal «sentral matrikkelstyresmakt» endrast til «matrikkelstyresmakta».

§ 28 skal lyde:

§ 28 *Tilsyn med matrikkelføringa*

Matrikkelstyresmakta skal føre tilsyn med at matrikkelen blir ført i samsvar med lov og forskrift, og kan gi pålegg om retting av opplysningar eller andre tiltak for å rette opp manglar ved måten føringa skjer på.

§ 29 første og andre ledd skal lyde:

Alle har rett til innsyn i matrikkelen. Matrikkelstyresmakta og kommunane skal syte for at informasjon om matrikkelen er tilgjengeleg på førespurnad.

Matrikkelstyresmakta skal utferde matrikkelbrev når nokon som er nemnde i § 9, krev det.

§ 30 skal lyde:

§ 30 *Utlevering og behandling av matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling*

Matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling kan utleverast:

- a) for offentleg planlegging, saksbehandling og administrasjon,
- b) for oppgåver etter denne lova, plan- og bygningsloven eller eierseksjonsloven,
- c) ved søknad om offentleg løyve, eller
- d) for å ta hand om andre interesser som gjeld råvdeld over matrikkeleiningar eller bruken av dei.

Matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling kan utleverast for andre formål dersom den som får opplysningane utlevert, skal ta i vare ei rettkommen interesse, og omsynet til personvernet for dei registrerte ikkje overstig denne interessa.

Matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling som ikkje inneheld personopplysningar, eller berre omfattar informasjon som identifiserer, kartfester eller typebestemmer matrikkeleiningar, bygningar eller adresser, kan utleverast i alle høve.

Det kan knytast vilkår til utlevering og behandling av matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling.

Matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling skal ikkje utleverast dersom vitale personlege eller offentlege interesser tilseier dette.

Utlevering av fødselsnummer kan berre skje dersom vilkåra i personopplysningslova § 12 er oppfylte.

Departementet kan gi forskrift om behandling, utlevering og sal av matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling, og om fritak frå meldepplikta etter § 31 i personopplysningslova for behandling etter andre ledd.

§ 31 andre ledd skal lyde:

Ved innsyn i matrikkelen, og til bruk i oppmålingsforretningar etter denne lova, skal det saman med opplysningar frå matrikkelen vere tilgjengeleg kart som viser tekniske og topografiske forhold på og i nærleiken av den aktuelle matrikkeleininga. Kommunen skal stille til rådvelde for matrikkelstyresmakta dei opplysningane frå kommunen sitt kartverk som er nødvendige for å framstille slike kart.

§ 32 skal lyde:

§ 32 *Offentlege gebyr og betaling for matrikelopplysningar*

Kommunen og matrikkelstyresmakta kan ta gebyr for matrikkelføring, utferding av matrikkelbrev og anna arbeid etter lova her etter regulativ fastsett av departementet i forskrift.

Det kan krevjast betaling for utlevering av opplysningar frå matrikkelen. Det kan ikkje takast betaling for innsyn i matrikkelen ved personleg frammøte hos kommunen eller matrikkelstyresmakta.

Departementet kan gi forskrift om betaling for opplysningar frå matrikkelen.

Kapittel 7 overskrifta skal lyde:

Kapittel 7 *Oppmålingsforretning, krav til landmålarføretak og ansvarleg landmålar o.a.*

§ 33 første ledd skal lyde:

Ei oppmålingsforretning går ut på å klarleggje og beskrive grenser og rettar i tråd med påstandane til partane og framlagde dokument, og elles bringe fram opp-

lysningar og dokumentasjon som er nødvendig for matrikkelføring og eventuelt tinglysing. Den som utfører oppmålingsforretninga, skal ta vare på *interessene til alle partar* og utføre forretninga i samsvar med god landmålar-skikk.

§ 33 tredje og fjerde ledd skal lyde:

I ei forretning som gjeld oppretting av ei ny matrikkel-eining eller ei arealoverføring, skal dei nye grensene merkjast i marka i samsvar med kommunalt løyve etter plan- og bygningsloven. *Nye grenser for uteareal til eigar-seksjon skal merkjast i samsvar med vedtaket om dette etter eierseksjonsloven. Dersom det under forretninga kjem opp forhold som skapar behov for å gjere mindre avvik for å kunne få ei gagnleg grense ut frå tilhøva i terrenget, må saka leggjast fram for kommunen til godkjenning.*

Partane og den som utfører forretninga, har tilgang til privat og offentleg eigedom. *Landmålarføretaket kan utføre oppmålingsarbeid i samband med forretninga etter reglane i § 41.*

§ 33 sjetteste ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om utføring og dokumentasjon av oppmålingsforretning.

§ 34 første ledd tredje punktum skal lyde:

Koordinatane skal fastsetjast i eit geodetisk grunnlag som er godkjent av matrikkelstyresmakta.

§ 34 femte ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om merking, måling og kartfesting av matrikkel-einingar, under dette om når grensemerking kan utelastast.

§ 35 skal lyde:

§ 35 *Avtale om og bestilling av ei oppmålingsforretning*

Ein avtale om oppmålingsforretning skal vere skriftleg.

Departementet kan gi forskrift om bestilling av ei oppmålingsforretning, til dømes om innhald og utforming av ein avtale om slik forretning.

Ny § 36 skal lyde:

§ 36 *Utføringa av oppdraget, varsling o.a.*

Landmålarføretaket skal melde tid og stad for ei oppmålingsforretning til partane med minst to vekers varsel. Partane kan godta kortare varsel. Innkallinga skal opplyse om kva forretninga går ut på, den vidare saksgangen og om høve til klage.

Landmålarføretaket skal peike ut ein ansvarleg landmålar for kvart oppdrag. Den ansvarlege landmålararen må ha gyldig landmålarbrev. Den ansvarlege landmålararen skal ta vare på interessene til alle partane, undersøke relevante dokument og elles utføre oppdraget i samsvar med god landmålar-skikk.

Om den ansvarlege landmålararen, landmålarføretaket eller nokon av dei tilsette ved kontoret som utfører oppmålingsforretninga, har eller får ei økonomisk eller personleg interesse i eigedommen eller det ligg føre andre særleine forhold som er eigna til å svekke tilliten til at dei opptre upartisk, skal partane straks få opplysning om dette. Ein part kan nekte å akseptere forretninga når den ansvarlege landmålararen eller ein annan som utfører forretninga,

- a) er part i saka
- b) er i slekt eller svogerskap med ein part i opp- eller nedstigande linje eller i sidelinje så nær som søsken
- c) er eller har vore gift med, bur eller har budd i eit ekteskapsliknande forhold med, er eller har vore forlova med, eller er eller har vore fosterfar, fostermor eller fosterbarn til ein part
- d) er verje eller fullmektig for ein part i saka eller har vore slik verje eller fullmektig etter at saka begynte.

Departementet kan gi forskrift om rekkjevidda av tredje ledd og om varsling og proklama.

Ny § 37 skal lyde:

§ 37 *Journalføring og arkivering*

Landmålarføretaket pliktar å føre journal over be-stilte og gjennomførte oppdrag. Journalen og andre dokument som gjeld oppdraget, skal oppbevarast i minst ti år etter at oppdraget er avslutta.

Departementet kan gi forskrift om journalføring og arkivering.

Ny § 38 skal lyde:

§ 38 *Krav til landmålarføretak, tildeling av landmålarbrev o.a.*

Eit landmålarføretak som tek på seg oppgåver etter denne lova, må ha minst éin landmålar med gyldig landmålarbrev på kvar faste kontorstad. Landmålarføretaket må ha ei forsikring eller stille anna sikker trygging som dekkjer det ansvaret landmålarføretaket og den ansvarlege landmålararen kan pådra seg i samband med utføringa av oppmålingsforretningar.

Matrikkelstyresmakta kan etter søknad tildele landmålarbrev til personar som

- a) er myndige og eigna til å drive eigedomsoppmåling
- b) har godkjend utdanning
- c) har minst to års relevant erfaring etter ferdigutdanning, og
- d) har bestått ei godkjent autorisasjonsprøve.

Landmålarbrev kan trekkjast tilbake mellombels eller varig ved brot på føresegnar eller løyve gitt i eller i medhald av denne lova, plan- og bygningsloven eller eierseksjonsloven, ved gjentekne átvaringar, eller dersom landmålararen ikkje lenger fyller vilkåra for å ha landmålarbrev. Ein landmålar som ikkje lenger tilfreds-

stiller krava til å ha landmålarbrev, skal sende melding om dette til matrikkelstyresmakta innan 14 dagar.

Departementet kan gi forskrift om krav til landmålarføretak, til dømes om økonomisk tryggleik og organisering av drifta.

Departementet kan gi forskrift om vilkår for landmålarbrev, tildeling og tilbaketrekking av slikt brev, krav til etterutdanning og gebyr.

Departementet kan gi forskrift om at eigedomslandmåling kan drivast mellom belyst av personar som er lovleg etablerte i ein annan EØS-stat med sikte på å drive slik verksemd der, og om praktiseringa av slik verksemd, medrekna unntak frå reglane i lova her.

Kapittel 8 overskrifta skal lyde:

Kapittel 8 Om geodetisk grunnlag, *oppmålingsarbeid o.a.*

§ 39 andre ledd skal lyde:

Kommunen skal bestemme ytterlegare geodetiske data når *kommunale* oppgåver etter lova her *eller plan- og bygningsloven* krev det og gjere dei tilgjengelege for brukarane av slike data.

§ 42 skal lyde:

§ 42 *Fjerning av merke og signal*

Merke og signal kan krevjast fjerna dersom bruken av eigedommen eller eigedommane dei står på gjer dette nødvendig. Fjerning skal utførast av eigarane av merket eller signalet. Fjerning av grensemerke, til dømes utgatte grensemerke eller merke som kan forvekslast med gyldige grensemerke, skal dokumenterast og rapporterast til matrikkelstyresmakta.

Merke og signal kan også fjernast av kommunen eller staten sitt geodetiske fagorgan dersom dei er utforma og plasserte slik at det kan føre til forveksling med nærliggjande fastmerke og tilhøyrande signal. Utgatte eller ugyldige grensemerke, eller merke som kan forvekslast med gyldige grensemerke, kan også fjernast av kommunen, jordskifteretten eller matrikkelstyresmakta. Landmålarføretak skal av eige tiltak fjerne merke som føretaket har sett ned feil.

Fastmerke og signal som inngår i det overordna nasjonale grunnlaget, kan ikkje krevjast fjerna etter første ledd *eller* fjernast av kommunen etter andre ledd. Det same gjeld basispunkt og monumentale fastmerke.

Dersom det er gitt erstatning etter § 41, kan erstatningssummen krevjast heilt eller delvis tilbakebetalt ved fjerning etter første ledd, dersom summen overstig det tapet som er lidd.

Departementet kan gi forskrift om framgangsmåten ved fjerning av *merke* og signal.

§ 46 skal lyde:

§ 46 *Klage, førehandsvarsel og underretning om vedtak m.m.*

Det kan klagast over følgjande avgjerder etter denne lova:

- a) matrikkelføring av saker som krev oppmålingsforretning etter § 6
- b) *vedtak om å fullføre oppmålingsforretning etter § 6 andre ledd andre punktum*
- c) *avgjerd om kva som er klarlagd grense etter § 7 tredje ledd*
- d) samanslåing, jf. § 18
- e) føring av referanse til *avtale om grenser mv.*, jf. § 19
- f) fastsetjing av samla fast eigedom, jf. § 20
- g) tildeling av offisiell adresse med heimel i § 21,
- h) sletting av matrikkeleining med heimel i § 26 første ledd
- i) avslag på krav om retting av opplysning i matrikkelen, jf. § 26 tredje og fjerde ledd
- j) avslag på førespurnad om innsyn i matrikkelen etter § 29
- k) utlevering av *matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling*, jf. § 30
- l) fastsetjing av *betaling med heimel i § 32 som ikkje er fastsett i forskrift eller regulativ godkjent av departementet*
- m) *tildeling og tilbaketrekking av landmålarbrev etter § 38 andre og tredje ledd*
- n) *vedtak om tvangsmulkt*, jf. § 48.

Klageinstans er departementet eller det klageorganet departementet peikar ut. Reglane om klage på enkeltvedtak i forvaltningsloven kapittel VI gjeld for alle klager etter første ledd.

Førehandsvarsel og underretning om vedtaket m.m. til klageinstansen i saker etter første ledd bokstav a og b skal sendast til landmålarføretaket.

Departementet kan gi forskrift om klage, *førehandsvarsel og underretning.*

§ 47 første ledd skal lyde:

Twistar om gjennomføringa av oppmålingsarbeid etter § 41 eller om fjerning av merke eller signal etter § 42 blir avgjorde av fylkesmannen. Vedtaket til fylkesmannen kan ikkje klagast på.

§ 48 første ledd første punktum skal lyde:

Kommunen eller *matrikkelstyresmakta* kan gjere vedtak om å påleggje tvangsmulkt for å få gjennomført vedtak gitt i medhald av denne lova.

II

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling blir det gjort følgjande endringar:

§ 20-1 første ledd bokstav m skal lyde:

m) opprettelse av ny grunneiendom, ny anleggseiendom eller nytt jordsameie, eller opprettelse av ny festegrund for bortfeste som kan gjelde i mer enn 10 år, eller *endring av grenser for slike matrikkelenheter som ikke kan behandles som grensejustering*, jf. matrikkellova.

§ 21-2 sjettede ledd skal lyde:

De som er nevnt i *matrikkellova* § 9, kan søke om tillatelse til å opprette ny grunneiendom, ny anleggseiendom, ny festegrund eller nytt jordsameie, eller tillatelse til *endring av grenser for slike matrikkelenheter som ikke kan behandles som grensejustering*. Søknaden må angi hvordan enheten ønskes utformet, herunder angi grenseforløpet på kart. Søknaden må vise hvordan de nye enhetene eller *grenseendringen* på en hensiktsmessig måte kan gå inn i en fremtidig utnyttning av området, herunder også hvordan krav til tomtestørrelse, fellesareal og plassering av bebyggelsen kan oppfylles.

§ 21-9 fjerde ledd skal lyde:

Tillatelse til tiltak som nevnt i § 20-1 første ledd bokstav m, faller bort dersom det ikke er *satt fram krav om matrikkelføring* etter matrikkellova innen 3 år etter at tillatelsen ble gitt. *Tillatelsen faller også bort dersom matrikkelmyndigheten må avvise kravet om matrikkelføring, og vilkårene for matrikkelføring ikke er rettet innen en nærmere fastsatt frist.*

I § 26-1 skal «lov om egedomsregistrering» endrast til «matrikkellova».

§ 29-4 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om plassering av byggverk, som regler om avstand mellom byggverk, avstand til nabogrense, og beregningsmåten for høyde og avstand, samt for areal på byggverk som nevnt i tredje ledd bokstav b.

§ 33-1 første ledd skal lyde:

Kommunestyret selv kan gi forskrift om gebyr til kommunen for behandling av søknad om tillatelse, utferdigelse av kart og attester og for andre arbeid som det etter denne lov eller forskrift påhviler kommunen å utføre, herunder behandling av private planforslag. Gebyret for behandling av slikt planforslag kan omfatte kommunens arbeid frem til det blir avgjort om forslaget skal fremmes, jf. § 12-11. *Gebyret kan ikke være høyere enn de nødvendige kostnadene kommunen har med slike saker. I gebyret kan det inkluderes utgifter til nødvendig bruk av sakkyndig bistand under tilsyn. Andelen av gebyr som innkreves for tilsyn, skal framgå av forskriften. Tiltakshaver kan selv sørge for de nødvendige utredningene.*

III

I lov 16. juni 2017 nr. 65 om eierseksjoner blir det gjort følgende endringer:

§ 13 andre ledd blir oppheva. Gjeldande tredje ledd blir nytt andre ledd.

§ 14 skal lyde:

§ 14 *Saksbehandlingstid for kommunens behandling av søknaden om seksjonering*

Kommunen skal behandle *seksjonerings*søknaden innen 12 uker etter at søknaden er mottatt. *For kommuner som selv fører opplysninger om eierseksjoner i matrikkelen med hjemmel i matrikkellova § 5 a, skal tiden det tar å registrere seksjonene i matrikkelen, medregnes i fristen etter første punktum.* Ved retting av søknaden etter § 12 første ledd løper fristen fra kommunen har mottatt en rettet søknad. Oversitter kommunen disse fristene, reduseres seksjoneringsgebyret etter § 15 med 25 prosent av det totale gebyret for hver påbegynte uke tidsfristen oversittes.

§ 15 skal lyde:

§ 15 *Gebyrer for kommunens behandling av søknaden om seksjonering*

Kommunen kan fastsette et seksjoneringsgebyr for å behandle seksjoneringssøknaden. Gebyret kan ikke være høyere enn de nødvendige kostnadene kommunen har med slike saker. Gebyret skal innbetales innen en frist som kommunen setter.

Søkeren skal betale gebyr for *matrikulering* og tinglysing av seksjoneringsvedtaket i samsvar med *matrikkellova* § 32 og tinglysningsloven § 12 b. *Gebyrene* skal innbetales til kommunen. Blir seksjoneringssøknaden avslått, skal kommunen tilbakebetale *gebyrene*.

§ 17 skal lyde:

§ 17 *Matrikkelføring og tinglysing*

Kommuner som selv fører opplysninger om eierseksjoner i matrikkelen med hjemmel i matrikkellova § 5 a, skal føre seksjonene inn i matrikkelen straks seksjoneringsvedtaket foreligger. En bruksenhet som skal omfatte ubebygde deler, kan ikke registreres i matrikkelen før det er holdt oppmålingsforretning for grensene for utearealet etter matrikkellova.

Når eventuelle klager over seksjoneringsvedtaket er avgjort, og det foreligger et positivt seksjoneringsvedtak, skal kommunen sende dokumentasjonen som er nødvendig for *matrikkelføring* og *oppretting* av grunnboksblad for hver seksjon, til *matrikkelføring* og tinglysing, jf. matrikkellova §§ 11 a og 24. Departementet kan gi forskrift om slik dokumentasjon og hvilke vedlegg som skal følge med til *matrikkelføring* og tinglysing.

§ 18 skal lyde:

§ 18 *Utsteding av matrikkelbrev*

Så snart *matrikkelmyndigheten* har fått melding om at seksjoneringsvedtaket er tinglyst, skal *den* fullføre matrikkelføringen og utstede matrikkelbrev.

§ 22 andre ledd skal lyde:

Dersom en eiendom ble seksjonert før den var ferdig utbygd, og det ikke har blitt bygget ut to eller flere bruksenheter på eiendommen innen fem år etter at seksjoneringen ble tinglyst, kan kommunen vedta at seksjoneringen skal slettes. Med ferdig utbygd menes i denne paragrafen at en bruksenhet er bygget i slik utstrekning at den oppfyller minstekravene til den type seksjon (boligseksjon eller næringsseksjon) det er tale om. Kommunen skal sende melding til *matrikkelmyndigheten og tinglysingsmyndigheten om at seksjoneringen skal slettes i grunnboken og matrikkelen. Matrikkelmyndigheten og tinglysingsmyndigheten gjennomfører slettingen, og matrikkelmyndigheten utsteder deretter matrikkelbrev. Slettingen i grunnboken kan gjennomføres uten hinder av eventuelle rådhetsinnskrenkninger som hefter på noen av seksjonene.*

IV

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset. Kongen kan setje i verk dei enkelte føresegnene til ulik tid.

Departementet kan gi nærare overgangsføresegner.

15. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i matrikkelova og plan- og bygningsloven

I

I lov 17. juni 2005 nr. 101 om eigedsregistrering blir det gjort følgjande endringar:

I §§ 7 femte ledd, 14 tredje ledd, 15 tredje ledd, 18 tredje ledd, 20 fjerde ledd, 21 andre ledd, 27 andre ledd, 29 tredje ledd, 31 tredje ledd, 39 tredje ledd, 41 sjette ledd, 43 andre ledd og 48 første ledd siste punktum skal formuleringa «kan i forskrift gi nærare reglar om» endrast til «kan gi forskrift om».

§ 3 bokstav f skal lyde:

f) *matrikulering*: føre ei ny matrikkeleining inn i matrikkelen,

§ 4 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Matrikkelen kan vise til opplysningar om fast eigedom i andre register.

Departementet kan *gi forskrift om innhaldet i matrikkelen, til dømes om geografiske opplysningar om rettar i fast eigedom.*

§ 5 a andre ledd tredje punktum skal lyde:

Kommunen kan etter avtale overlate til annan kommune etter reglane i kommunelova *kapittel 5 A* eller til sentral matrikkelstyresmakt, å føre matrikkelen på sine vegner.

§ 5 a tredje ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om matrikkelstyresmaktene, under dette om organ som kan utføre matrikkelføringsoppgåver.*

§ 6 første ledd bokstav d skal lyde:

d) opplysningar om arealoverføring, *endring av grenser for festegrunn*, grensejustering og klarlegging av eksisterande grense, eller

§ 6 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om oppmålingsforretning for matrikkelføring, under dette om fullføring av slik oppmålingsforretning.*

§ 7 overskrifta skal lyde:

§ 7 *Krav om klarlagd grense før tinglysing av heimelsovergang*

§ 8 andre ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om vilkår for matrikkelføring, under dette om innhaldet i og utforminga av krav om matrikkelføring.*

§ 9 overskrifta skal lyde:

§ 9 *Kven som kan krevje matrikulering*

§ 9 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om kven som kan krevje matrikulering.*

§ 10 overskrifta skal lyde:

§ 10 *Felles vilkår for matrikulering*

§ 10 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om matrikkelføring av ny matrikkeleining, til dømes om unntak frå plikt til matrikulering og innskrenking og utviding av vilkåra for matrikulering.*

§ 12 fjerde og nytt femte og sjette ledd skal lyde:

Før matrikkelføring av endring av grenser for feste grunn som går ut over justeringar som kan behandlast etter § 16, må det vere gitt løyve som for oppretting av ny festegrund. Det må dessutan liggje føre nødvendige fråsegner om endring av festerett, pantefråfall og konsesjonar for arealet.

Oppmålingsforretning som endrar grensene for festerett, kan krevjast av dei som er nemnde i § 9 første ledd bokstav a og f. I saker som er kravd etter § 9 første ledd bokstav a, må det liggje føre samtykke frå festaren. Endring av grenser som omfattar umatrikulerte einingar, kan berre skje i saker der dette er kravd etter § 9 første ledd bokstav f, og berre samtidig med at einingane blir matrikulerte.

Departementet kan gi forskrift om matrikkelføring av festegrund, til dømes om kven som kan krevje matrikkelføring.

§ 14 første ledd skal lyde:

Jordsameige kan registrerast i matrikkelen med eige matrikkelnummer når det er gjort sannsynleg at eininga er eit jordsameige. Jordsameige kan registrerast sjølv om det ikkje er fullstendig avklart kven som har partar i sameiget og kor store partane er. Føresegnene i § 10 fjerde og femte ledd gjeld tilsvarande.

§ 16 skal lyde:

§ 16 Grensejustering

Ei grense mellom matrikkeleiningar kan justerast utan at det blir henta inn fråsegn om pantefråfall. Dette gjeld tilsvarande for justering av ei grense mellom ein festegrund og grunneigedommen eller jordsameiget som festegrunden er ein del av. Grensa kan ikkje justerast i strid med føresegner gitt i eller i medhald av anna lovgiving.

Ved justering kan berre mindre areal overførast mellom dei aktuelle einingane. Einsidig overføring av mindre areal kan utførast som grensejustering.

Panterett og festerett følgjer dei nye grensene slik dei blir fastlagde ved grensejustering.

Føresegna om panterett gjeld tilsvarande for andre rettar så langt det passar.

Grensejustering kan krevjast av dei som er nemnde i § 9. Endra grenser for festerett kan berre matrikkelførast når det ligg føre samtykke frå festaren. Grensejustering av ei umatrikulert eining kan berre skje samstundes med at eininga blir matrikulert.

Departementet kan gi forskrift om grensejustering, under dette setje areal- og verdigrenser for areal som blir overført mellom einingane.

§ 17 skal lyde:

§ 17 Klarlegging av eksisterande grense, punkt feste og stadbundne rettar

Matrikkelføring av klarlegging av eksisterande grenser, punkt feste og stadbundne rettar, utført som særskild forretning, kan krevjast av:

- a) nokon som har grunnboksheimel som eigar eller festar til den aktuelle matrikkeleininga, eller
- b) staten, statsforetak, fylkeskommune eller kommune.

Departementet kan gi forskrift om klarlegging av eksisterande grense, punkt feste, stadbundne rettar, om kven som kan krevje dette, og om fritak frå krav om oppmålingsforretning.

§ 19 skal lyde:

§ 19 Referanse til avtale om grenser m.m.

Kommunen kan ta inn i matrikkelen referansar til avtalar om eksisterande grenser for ei matrikkeleining dersom grensa ikkje er tidlegare fastlagd i ei oppmålingsforretning eller i ei tilsvarande forretning etter anna eller tidlegare lov. Det same gjeld for avtalar om lokalisering av eksisterande og ikkje fastlagde punkt feste og om stadfesting av varige stadbundne rettar som ikkje er omfatta av § 6, og som gjeld ein del av ein eksisterande grunneigedom, anleggseigedom eller festegrund eller av eit eksisterande jordsameige eller eit uteareal til ein eigarseksjon.

Departementet kan gi forskrift om at ein slik avtale berre kan tinglysast dersom avtalen har referanse i matrikkelen.

Departementet kan gi forskrift om avtalar som kan få referanse i matrikkelen.

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Eigar skal varslast om registreringa på ein etter tilhøva formålstenleg og etterviseleg måte.

§ 21 første ledd andre punktum skal lyde:

Før kommunen tek ei endeleg avgjerd, skal dei som avgjerda får verknad for, få høve til å uttale seg.

§ 22 sjuande ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om føring av matrikkelen og organ som kan utføre matrikkelføringsoppgåver, til dømes om informasjon til heimelshavarar eller andre saka vedkjem, om tidsfristar, rapportering, kvalitetssikring og oppbevaring av matrikkelopplysningar, og om godkjenning av personar som skal føre opplysningar i matrikkelen.

§ 24 overskrifta skal lyde:

§ 24 Tinglysing og utferding av matrikkelbrev m.m.

§ 24 første ledd skal lyde:

Så snart oppretting av ny matrikkeleining, samanslåing, endring av festegrund eller eigarseksjon eller arealoverføring er ført i matrikkelen, skal kommunen

sende melding om dette til tinglysing. *Gjeld saka oppretting eller endring av eigarseksjon, skal kommunen likevel ikkje sende meldinga før eventuelle klager over seksjonsringsvedtaket er avgjort, jf. eigarseksjonslova § 17.*

§ 24 tredje ledd fjerde og femte punktum skal lyde:

Er ei grense mot tilgrensande matrikkeleiningar merkt eller målt inn på nytt, skal kommunen sende relevant utdrag av matrikkelbrev til eigarar og eventuelle festarar av desse einingane. I oversendinga skal det opplysast om høve til å klage og klagefristar.

§ 24 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om* melding til tinglysing, utferding av matrikkelbrev *m.m.* og høve til å stadfeste eigedomsrett ved eigenfråsegn, og kan under dette fastsetje rutinar som sikrar samsvar mellom matrikkelen og grunnboka.

§ 25 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om* rapportering og føring av opplysningar om bygningar, adresser, eigarseksjonar og andre opplysningar kommunen skal føre i matrikkelen, og om kommunen sitt høve til å fastsetje utfyllande lokale forskrifter.

§ 26 skal lyde:

§ 26 *Retting av opplysningar i matrikkelen og sletting av matrikkeleining*

Kommunen kan slette ei matrikkeleining frå matrikkelen dersom *det ikkje låg føre grunnlag for å opprette eininga*. Det same gjeld for matrikkeleiningar som fysisk ikkje lenger eksisterer. Dersom eininga er ført inn i grunnboka, kan ho berre slettast frå matrikkelen dersom ho samtidig blir sletta i grunnboka.

Eigarseksjonar som blir sletta i grunnboka etter vedtak med heimel i eigarseksjonslova § 22 andre ledd, skal slettast frå matrikkelen. Kommunen fullfører slettinga ved å utferde matrikkelbrev i samsvar med § 24 tredje ledd.

Opplysningar om grenser og geografiske opplysningar om punktfeste og stadbundne rettar kan berre supplerast eller endrast på grunnlag av ny oppmålingsforretning, jf. § 17, rettskraftig avgjerd ved domstolane, jf. § 22 andre ledd, eller avtale mellom partane når vilkåra for dette er til stades, jf. § 19. Kommunen kan likevel rette slike opplysningar når det blir dokumentert at opplysningane er feil, og dette kjem av feil i registreringa eller i vedlikehaldet av matrikkelen.

Andre opplysningar kan rettast av organet som fører opplysningane, dersom dei er feil, ufullstendige, grunnlaget for registreringa har falle bort, eller det ikkje er høve til å behandle dei i matrikkelen. Organet skal rette opplysningane når ein part set fram krav om det og kan dokumentere at det er grunnlag for å rette opplysningane.

Kommunen eller sentral matrikkelstyresmakta kan av eige tiltak rette opplysningane når dette har noko vesentleg å seie for matrikkelen som eit einsarta og påliteleg register.

Partar som retting, endring eller tilføyning har noko å seie for, skal underrettast.

Denne paragrafen går framom personopplysningslova § 27 om retting av mangelfulle personopplysningar.

Departementet kan *gi forskrift om* rettingar, endringar og tilføyningar til matrikkelen og om sletting av matrikkeleining, *til dømes* om underretting og når underretting kan sløyfast.

§ 30 første ledd bokstav d skal lyde:

d) for å ta hand om andre interesser *som gjeld* rådvelde over matrikkeleiningar eller bruken av dei.

§ 30 andre ledd skal lyde:

Matrikkelinformasjon kan utleverast for andre formål dersom den som får opplysningane utlevert, skal ta i vare ei rettkommen interesse, og omsynet til personvernet for dei registrerte ikkje overstig denne interessa.

§ 30 femte ledd skal lyde:

Matrikkelinformasjon skal ikkje utleverast dersom vitale personlege eller offentlege interesser tilseier dette.

§ 31 andre ledd første punktum skal lyde:

Ved innsyn i matrikkelen, og til bruk i oppmålingsforretningar etter denne lova, skal det saman med opplysningar frå matrikkelen vere tilgjengeleg kart som viser tekniske og topografiske forhold på og i nærleiken av den aktuelle matrikkeleininga.

§ 32 skal lyde:

§ 32 *Offentlege gebyr og betaling for matrikelopplysningar*

Kommunen kan ta gebyr for oppmålingsforretning, matrikkelføring, utferding av matrikkelbrev og anna arbeid etter lova her etter regulativ fastsett av kommunestyret sjølv. *Den styresmakta som tildelar landmålarbrev, kan ta gebyr for dette.* Gebyra kan i sum ikkje vere høgare enn nødvendige kostnader *styresmakta* har med slikt arbeid. For matrikulering av eigarseksjon kan det ikkje takast andre gebyr enn det som er fastsett i eigarseksjonsloven § 15.

Det kan krevjast betaling for *utlevering av* opplysningar frå matrikkelen. Det kan ikkje takast *betaling* for innsyn i matrikkelen ved personleg frammøte hos *kommunen* eller sentral matrikkelstyresmakt.

Departementet kan *gi forskrift om* gebyr og om betaling for opplysningar frå *matrikkelen*.

Kapittel 7 overskrifta skal lyde:

Kapittel 7 Oppmålingsforretning, *krav til landmålar o.a.*

§ 33 første ledd skal lyde:

Ei oppmålingsforretning går ut på å klarleggje og beskrive grenser og rettar i tråd med *påstandane til partane* og framlagde dokument, og elles bringe fram opplysningar og dokumentasjon som er nødvendig for matrikkelføring og eventuelt tinglysing. Den som utfører oppmålingsforretninga, skal ta vare på *interessene til alle partar* og utføre forretninga i samsvar med god landmålararskikk.

§ 33 tredje ledd skal lyde:

I ei forretning som gjeld oppretting av ei ny matrikkeleining eller ei arealoverføring, skal dei nye grensene merkjast i marka i samsvar med kommunalt løyve etter plan- og bygningsloven. *Nye grenser for uteareal til eigarseksjon skal merkjast i samsvar med vedtaket om dette etter eierseksjonsloven.* Den som utfører forretninga kan samtykkje i mindre avvik, for å kunne få ei gagnleg grense ut frå tilhøva i terrenget.

§ 33 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift* om varsling og proklama, og om utføring og dokumentasjon av oppmålingsforretning.

§ 34 første ledd tredje punktum skal lyde:

Koordinatane skal fastsetjast i eit geodetisk grunnlag som er godkjent av sentral matrikkelstyresmakt.

§ 34 femte ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift* om merking, måling og kartfesting av matrikkeleiningar, under dette om når grensemerking kan utelatast.

§ 35 nytt andre ledd skal lyde:

Kommunen skal peike ut ein landmålar for kvar oppmålingsforretning. Landmålararen må ha gyldig landmålararbrev. Landmålararen skal ta vare på interessene til alle partane, undersøke relevante dokument og elles sørge for at forretninga blir utført i samsvar med god landmålararskikk.

§ 35 gjeldande andre og tredje ledd blir nytt tredje og fjerde ledd.

§ 35 femte ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift* om rekvisisjon og fullføring av oppmålingsforretning, *til dømes* om tidsfristar og avvising av rekvisisjon, og om utføring av oppmålingsforretning og matrikkelføring etter vedtak av fylkesmannen.

Ny § 38 skal lyde:

§ 38 *Tildeling av landmålarbrev o.a.*

Departementet kan etter søknad tildele landmålarbrev til personar som

- a) er myndige og eigna til å drive eigedomsoppmåling
- b) har godkjend utdanning
- c) har minst to års relevant erfaring etter ferdig utdanning, og
- d) har bestått ei godkjent autorisasjonsprøve.

Landmålarbrev kan trekkjast tilbake mellombels eller varig ved brot på føresegner eller løyve gitt i eller i medhald av denne lova, plan- og bygningsloven eller eierseksjonsloven, ved gjentekne åtvaringar, eller dersom landmålararen ikkje lenger fyller vilkåra for å ha landmålarbrev. Ein landmålar som ikkje lenger tilfredsstillar krava til å ha landmålarbrev, skal sende melding om dette til den som tildelar matrikkelbrev innan 14 dagar.

Departementet kan gi forskrift om vilkår for landmålarbrev, tildeling og tilbaketrekking av slikt brev, krav til etterutdanning og gebyr.

Departementet kan gi forskrift om at eigedomslandmåling kan drivast mellombels av personar som er lovleg etablerte i ein annan EØS-stat med sikte på å drive slik verksemd der, og om praktiseringa av slik verksemd, medrekna unntak frå reglane i lova her.

Kapittel 8 overskrifta skal lyde:

Kapittel 8 Om geodetisk grunnlag, *oppmålingsarbeid o.a.*

§ 39 andre ledd skal lyde:

Kommunen skal bestemme ytterlegare geodetiske data når *kommunale* oppgåver etter lova her *eller plan- og bygningsloven* krev det og gjere dei tilgjengelege for brukarane av slike data.

§ 42 skal lyde:

§ 42 *Fjerning av merke og signal*

Merke og *signal* kan krevjast fjerna dersom bruken av eigedommen *eller eigedommane* dei står på gjer dette nødvendig. *Fjerning* skal utførast av *eigarane av merket* eller signalet. *Fjerning av grensemerke kan berre skje etter avtale med kommunen.*

Merke og *signal* kan i *alle tilfelle* fjernast av kommunen *eller staten sitt geodetiske fagorgan* dersom dei er utforma og plasserte slik at det kan føre til forveksling med nærliggjande fastmerke og tilhøyrande signal. *Utgåtte eller ugyldige grensemerke, eller merke som kan forvekslast med gyldige grensemerke, kan i alle tilfelle fjernast av kommunen eller jordskifteretten.*

Fastmerke og signal som inngår i det overordna nasjonale grunnlaget, kan ikkje krevjast fjerna etter første ledd *eller* fjernast av kommunen etter andre ledd *første*

punktum. Det same gjeld basispunkt og monumentale fastmerke.

Dersom det er gitt erstatning etter § 41, kan erstatningssummen krevjast heilt eller delvis tilbakebetalt ved fjerning etter første ledd, dersom summen overstig det tapet som er lidd.

Departementet kan *gi forskrift* om framgangsmåten ved fjerning av *merke* og signal.

§ 46 skal lyde:

§ 46 *Klage, førehandsvarsel og underretning om vedtak m.m.*

Det kan klagast over følgjande avgjerder etter denne lova:

- a) matrikkelføring av saker som krev oppmålingsforretning etter § 6, under dette feil ved varslinga eller utføringa av forretninga
- b) *avgjerd om kva som er klarlagd grense* etter § 7 tredje ledd
- c) samanslåing, jf. § 18
- d) føring av referanse til *avtale om grenser mv.*, jf. § 19
- e) fastsetjing av samla fast eigedom, jf. § 20
- f) tildeling av offisiell adresse med heimel i § 21
- g) sletting av matrikkeleining med heimel i § 26 første ledd
- h) avslag på krav om retting av opplysning i matrikkelen, jf. § 26 tredje og fjerde ledd
- i) avslag på førespurnad om innsyn i matrikkelen etter § 29
- j) utlevering av opplysningar frå matrikkelen, jf. § 30
- k) fastsetjing av gebyr og betaling med heimel i § 32 som ikkje er fastsett i forskrift eller regulativ godkjent av departementet
- l) avslag på rekvisisjon av oppmålingsforretning, jf. § 35 første ledd
- m) *tildeling og tilbaketrekking av landmålarbrev* etter § 38
- n) *vedtak om tvangsmulkt*, jf. § 48.

Klageinstans er departementet eller det klageorganet departementet peikar ut. Reglane om klage på enkeltvedtak i forvaltningsloven kapittel VI gjeld for alle klager etter første ledd.

Departementet kan gi forskrift om klage, *førehandsvarsel* og *underretning*.

§ 47 første ledd skal lyde:

Tvistar om gjennomføringa av oppmålingsarbeid etter § 41 eller om fjerning av *merke* eller signal etter § 42 blir *avgjorde* av fylkesmannen. *Vedtaket til fylkesmannen* kan ikkje klagast på.

II

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling blir det gjort følgjande endringar:

§ 20-1 første ledd bokstav m skal lyde:

- m) opprettelse av ny grunneiendom, ny anleggseiendom eller nytt jordsameie, eller opprettelse av ny festegrunn for bortfeste som kan gjelde i mer enn 10 år, eller *endring av grenser for slike matrikkelenheter som ikke kan behandles som grensejustering*, jf. matrikkellova.

§ 21-2 sjette ledd skal lyde:

De som er nevnt i *matrikkellova* § 9, kan søke om tillatelse til å opprette ny grunneiendom, ny anleggseiendom, ny festegrunn eller nytt jordsameie, eller tillatelse til *endring av grenser for slike matrikkelenheter som ikke kan behandles som grensejustering*. Søknaden må angi hvordan enheten ønskes utformet, herunder angi grenseforløpet på kart. Søknaden må vise hvordan de nye enhetene eller *grenseendringen* på en hensiktsmessig måte kan gå inn i en fremtidig utnytting av området, herunder også hvordan krav til tomtestørrelse, fellesareal og plassering av bebyggelsen kan oppfylles.

I § 26-1 skal «lov om eigedomsregistrering» endrast til «matrikkellova».

§ 29-4 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om plassering av byggverk, som regler om avstand mellom byggverk, avstand til nabogrense, og beregningsmåten for høyde og avstand, samt for areal på byggverk som nevnt i tredje ledd bokstav b.

§ 33-1 første ledd skal lyde:

Kommunestyret selv kan gi forskrift om gebyr til kommunen for behandling av søknad om tillatelse, utferdigelse av kart og attester og for andre arbeid som det etter denne lov eller forskrift påhviler kommunen å utføre, herunder behandling av private planforslag. Gebyret for behandling av slikt planforslag kan omfatte kommunens arbeid frem til det blir avgjort om forslaget skal fremmes, jf. § 12-11. *Gebyret kan ikke være høyere enn de nødvendige kostnadene kommunen har med slike saker. I gebyret kan det inkluderes utgifter til nødvendig bruk av sakkyndig bistand under tilsyn. Andelen av gebyr som innkreves for tilsyn, skal framgå av forskriften. Tiltakshaver kan selv sørge for de nødvendige utredningene.*

III

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset. Kongen kan setje i verk dei enkelte føresegnene til ulik tid.

Departementet kan gi nærare overgangsføresegnene.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 8. mars 2018

Karin Andersen

leder

Stein Erik Lauvås

ordfører

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets presidentskap
Ekspedisjonskontoret
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

14/5626-349

Dato

19. februar 2018

Prop. 148 L (2016-2017) Endringer i matrikkellova m.m. (organisering av eigedomsoppmåling) og Prop. 33 L (2017-2018) Endringer i eigarseksjonslova m.m.

Jeg viser til behandlingen av Prop. 148 L (2016-2017) Endringer i matrikkellova m.m. og Prop. 33 L (2017-2018) Endringer i eigarseksjonslova m.m.

Jeg vil med dette orientere Stortinget om noen presiseringer og behovet for å rette noen inkurier i forslaget som er fremmet i de to proposisjonene:

- I Prop. 148 L punkt 4.1. står det at oppmålingsforretning er et krav for å opprette ny matrikkelenhet, men som det framgår andre steder i proposisjonen gjelder ikke dette uten unntak. Oppretting av ny eierseksjon uten eget uteareal krever for eksempel ikke oppmålingsforretning. Jordskifteretten kan også få opprettet ny enheter uten oppmålingsforretning etter egne regler for oppmåling i jordskiftelova. I tillegg kan ny enhet opprettes i særlige tilfeller uten at forretningen er fullført.
- I Prop. 148 L punkt 4.4 og 11 er det vist til at regjeringen har satt ned en ekstern arbeidsgruppe som skal utrede og vurdere konkurranseforhold mellom offentlig og privat virksomhet. Arbeidsgruppen har avgitt sin rapport «Like konkurransevilkår for offentlige og private aktører» den 23. januar 2018, se <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-side/id2587387/>
- I Prop. 148 L punkt 10.6.4 blir det vist til at ny eierseksjonslov ikke var sanksjonert da proposisjonen gikk i trykken. For ordens skyld presiseres at ny eierseksjonslov ble sanksjonert 16. juni 2017, dvs. samtidig med at Prop. 148 L ble lagt fram for Kongen i statsråd. Dette ble ikke fanget opp i proposisjonsteksten, og framgår heller ikke av Prop. 33 L (2017-2018).

- I Prop. 148 L punkt 10.10.1 blir det oppgitt at sammenslåingen av Svalbard fra tre deler til en del i matrikkelen vil skje fra 1. januar 2018. Av praktiske årsaker, herunder tilpassing av systemet m.m. har berørte organer kommet fram til at endringen først kan gjennomføres fra 1. januar 2019.
- I Prop. 148 L punkt 11 og i merknaden til § 38 omtales direktiv 2005/36/EF og 2013/55/EU. De to direktivene er nå gjennomført i norsk rett med yrkeskvalifikasjonsloven, som trådte i kraft 1. januar 2018. De kvalifikasjonskravene og den autorisasjonsordningen som blir foreslått for landmålere, er tilpasset til dette regelverket.
- Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) til § 24 første ledd bør presiseres. Det bør gå fram av bestemmelsen at endring av festegrunn, som går ut over justeringer som kan behandles etter § 16, skal sendes til tinglysing. Det bør også gå fram at melding til tinglysing i eierseksjonssaker først skal skje etter at klagefristen etter eierseksjonsloven har gått ut og det foreligger et positivt seksjoneringsvedtak, jf. ny eierseksjonslov § 17. § 24 første ledd bør bedre lyde:

«Så snart oppretting av ny matrikkeleining, samanslåing, endring av *festegrunn* eller eierseksjon eller arealoverføring er ført i matrikkelen, skal kommunen sende melding om dette til tinglysing. *Gjeld saka oppretting eller endring av eierseksjon, skal kommunen likevel ikkje sende meldinga før eventuelle klager over seksjoneringsvedtaket er avgjort, jf. eierseksjonslova § 17.*»
- Gjeldende § 5 a andre ledd tredje punktum har en henvisning til kommuneloven kapittel 5. Rett henvisning skal være kommuneloven kapittel 5 A. Feilen har i utgangspunktet ikke betydning for forslaget i Prop. 148 L siden bestemmelsen i andre ledd oppheves med forslaget. Etter proposisjonen er det materielle innholdet flyttet til § 25 sjette ledd, men feilen er ikke rettet opp med en god formulering. § 25 sjette ledd bør bedre lyde:

«Kommunen kan etter avtale overlate til ein annan kommune *etter reglane i kommunelova kapittel 5 A* eller matrikkelstyresmakta å føre matrikkelen på sine vegner.»
- Forslaget i Prop. 33 L til endring av § 26 får betydning for rett utforming av § 46 første ledd bokstav j. Dette er ikke kommet med i proposisjonen. § 46 første ledd bokstav j bør lyde:

«j) avslag på krav om retting av opplysning i matrikkelen, jf. § 26 *tredje og fjerde ledd*»
- Gjeldende § 46 første ledd regner ikke opp klagerett på betaling for opplysninger fra matrikkelen, jf. § 32 andre ledd. Departementet legger til grunn at det er klagerett på størrelsen av betalingen når denne ikke er fastlagt i forskrift eller regulativ fastsatt av departementet, jf. § 9 i forskrift om utlevering, viderebruk og annen behandling av opplysninger fra grunnboken og matrikkelen. Dette kan med fordel framgå av oppregningen i § 46 ved å sette inn en ny bokstav m. Forslaget i Prop. 148 L til bokstav m og n blir da bokstav n og o. Bestemmelsen bør lyde:

«m) *fastsetjing av betaling med heimel i § 32 som ikkje er fastsett i forskrift eller regulativ godkjent av departementet*»

- Forslaget i Prop. 148 L til § 46 første ledd bokstav d gir selvstendig klagerett på matrikkelføring av eierseksjon etter § 11 a. Klageretten var ment å sikre mot feil ved føringen. Jeg vil peke på at klage på dette mer effektivt kan fremmes som klage på selve seksjoneringsvedtaket. Klage på seksjonering som omfatter eget uteareal, kan i alle tilfeller fremmes etter § 46 første ledd bokstav a. Jeg anbefaler å ta § 46 første ledd bokstav d ut av forslaget. Forslaget i Prop. 148 L til bokstav e til n blir da bokstav d til m (d til n med overnevnte tillegg).

Med hilsen

Monica Mæland

Kopi: Kommunal- og forvaltningskomiteen

KOPPI

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Arbeiderpartiets stortingsgruppe
v/Simensen Stian

Deres ref

Vår ref

Dato

18/882-2

19. februar 2018

Lovteknisk bistand til arbeidet med Prop. 148 L (2016-2017) og Prop. 33 L (2017-2018)

Jeg viser til mottatt forespørsel om lovteknisk bistand i forbindelse med behandlingen av Prop. 148 L (2016-2017) Endringer i matrikkellova m.m. og Prop. 33 L (2017-2018) Endringer i eigarseksjonslova m.m.

Vedlagt følger departementets utkast.

Utkastet er formulert av departementets fagavdeling i tråd med følgende forutsetninger:

- Gjeldende organisering videreføres. Kommunene vil fortsatt ha ansvaret for eiendomsoppmålingen som et offentlig forvaltningsansvar. Eiendomsoppmålingen utføres ikke som privat tjenesteyting.
- Krav om autorisasjon for landmålere innføres i tråd med forslaget i Prop. 148 L (2016-2017).
- Gjeldende regler om offentlig gebyr for arbeid etter matrikkellova videreføres. Det innføres ikke fri prisdanning for oppmålingsforretninger.
- Gjeldende modell der kommunene fortsatt har ansvaret for eiendomsregistreringen videreføres. Ansvaret for føring av eiendomsopplysninger blir ikke overført til Statens kartverk.
- Klage etter forvaltningsloven videreføres som i dag.

Krav om autorisasjon kan ikke innføres uten endringer i gjeldende lov.

Prop. 148 L (2016-2017) og Prop. 33 L (2017-2018) omfatter også forslag som i hovedsak er uavhengige av spørsmålet om videreføring av det kommunale ansvaret for oppmåling og

eiendomsregistrering eller spørsmålet om autorisasjon. Departementets fagavdeling har lagt til grunn at disse forslagene er ment videreført i det lovtekniske utkastet.

For Prop. 148 L (2016-2017) gjelder dette:

- Redaksjonelle presiseringer i klagebestemmelsen, jf. punkt 9
- Innholdet i oppmålingsforretningen, jf. punkt 10.1
- Merking av grenser, jf. punkt 10.3
- Retting av grenseopplysninger, jf. punkt 10.4
- Oppretting og endring av eiendom, jf. punkt 10.5
- Endring av festegrunn, jf. punkt 10.7
- Matrikulering av nytt jordsameie, jf. punkt 10.8
- Matrikulering uten fullført oppmålingsforretning, jf. punkt 10.9
- Redaksjonelle endringer o.l., jf. punkt 10.11

Tilsvarende gjelder for endringer i matrikkellova og plan- og bygningsloven, omtalt i Prop. 33 L (2017-2018) punkt 5.2 og 5.3.

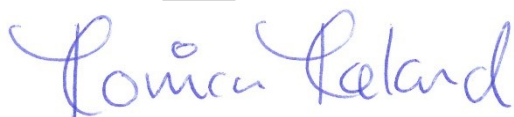
Noen andre forslag i Prop. 148 L (2016-2017) og Prop. 33 L (2017-2018) er knyttet til organisasjonsspørsmålet. Disse forslagene er ikke videreført. Det gjelder:

- Tilgang til informasjon om oppmåling og arkiv m.m., jf. Prop. 148 L (2016-2017) punkt 10.2.
- Tilpassing til ny eierseksjonslov, jf. Prop. 148 L (2016-2017) punkt 10.6 og Prop. 33 L (2017-2018) punkt 3.

I utarbeidningen av det lovtekniske forslaget er det tatt hensyn til noen presiseringer og oppretting av inkuriefeil i proposisjonen, se eget brev til Stortinget av i dag.

Jeg vil for ordens skyld gjøre oppmerksom på at fagavdelingen har hatt kort tid på dette arbeidet. Jeg må derfor ta forbehold for mindre feil. Fagavdelingen vil de nærmeste dagene gjennomgå forslaget på nytt for en nøyere kontroll.

Med hilsen

Monica Mæland

Kopi: Kommunal- og forvaltningskomiteen

Lovteknisk bistand

Endringar i matrikkellova m.m. (organisering av eigedomsoppmåling)

*Prop. 148 L (2016-2017) og
Prop. 33 L (2017-2018)*

Innhald

1	Samandrag	2
2	Merknader til dei enkelte føresegnene	3
2.1	Endringar i matrikkellova	3
2.2	Endringar i plan- og bygningslova	14
2.3	Endringar i eigarseksjonslova	15
2.4	Føresegn om iverksetjing	15
3	Lovteknisk utkast til lov om endringar i matrikkellova m.m. (organiseringa av eigedomsoppmålinga)	15

1 Samandrag

Utkastet er formulert i tråd med følgjande føresetnader

- Vidareføre gjeldande organisering ved at kommunane fortsatt skal ha ansvaret for eigedomsoppmålinga som eit offentleg forvaltningsansvar. Eigedomsoppmålinga skal ikkje utførast som privat tenesteyting
- Innføre krav om autorisasjon for landmålarar i tråd med forslaget i Prop. 148 L (2016-2017)
- Vidareføre gjeldande regler om offentleg gebyr for arbeid etter matrikkellova. Det innførast ikkje fri prisdanning for oppmålingsforretningar
- Vidareføre gjeldande modell der kommunane framleis har ansvaret for eigedomsregistreringa. Ansvaret for føring av eigedomsopplysningar blir ikkje overført til Statens kartverk
- Klage etter forvaltningslova vidareførast som i dag

Krav om autorisasjon kan ikkje innførast utan endringar i gjeldande lov.

Prop. 148 L (2016-2017) og Prop. 33 L (2017-2018) omfattar fleire forslag som i hovudsak er uavhengig av spørsmålet om vidareføring av det kommunale ansvaret for oppmåling og eigedomsregistrering eller spørsmålet om autorisasjon. Desse forslaga er vidareført i det lovtekniske utkastet.

For forslag frå Prop. 148 L (2016-2017) gjeld det:

- Redaksjonelle presiseringar i klageføresegna, jf. punkt 9
- Innhaldet i oppmålingsforretninga, jf. punkt 10.1
- Merking av grenser, jf. punkt 10.3
- Retting av grenseopplysningar, jf. punkt 10.4
- Oppretting og endring av eigedom, jf. punkt 10.5
- Endring av festegrunn, jf. punkt 10.7
- Matrikulering av nytt jordsameige, jf. punkt 10.8
- Matrikulering utan fullført oppmålingsforretning, jf. punkt 10.9
- Redaksjonelle endringar o.l., jf. punkt 10.11

Det gjeld også forslag til endringar i matrikkellova og plan- og bygningslova omtalt i Prop. 33 L (2017-2018) punkt 5.2 og 5.3.

Nokre forslag i Prop. 148 L (2016-2017) og Prop. 33 L (2017-2018) er knytt til organisasjonsspørsmålet. Desse forslaga er ikkje vidareført. Det gjeld:

- Tilgang til informasjon om oppmåling og arkiv m.m., jf. Prop. 148 L (2016-2017) punkt 10.2

- Tilpassing til ny eigarseksjonslov, jf. Prop. 148 L (2016-2017) punkt 10.6 og Prop. 33 L (2017-2018) punkt 3

Det er teke omsyn til nokre presiseringar og inkurierettingar som er forklart i eige brev til komiteen:

- Rett tilvising til kommunelova kapittel 5 A, jf. § 5 a andre ledd tredje punktum
- Presisering av at endring av festegrunn som går ut over reine justeringar skal tinglysast, og at melding til tinglysing i seksjoneringssaker skal sendast til tinglysing etter at klagefristen har gått ut, jf. § 24 første ledd
- I klageføresegna § 46 første ledd gjeld dette
  - I bokstav h: Rett tilvising til § 26 tredje og fjerde ledd
  - I bokstav k: Klageretten på betaling (for eigedomsinformasjon, jf. § 32 andre ledd) er presisert
  - Sjølvstendig klagerett på matrikkelføring av eigarseksjon er ikkje tatt inn. Slik klagerett går i realiteten fram av eigarseksjonslova

2 Merknader til dei enkelte føresegnene

2.1 Endringar i matrikkellova

Føresegnene om å gi forskrift

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er av redaksjonell art, er uavhengig av organisasjonsspørsmålet, og er teke med her.

Til § 3

Bokstav f. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er av redaksjonell art, er uavhengig av organisasjonsspørsmålet og er teke med her.

Bokstav g, h og i, jf. ny bokstav j til m. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Til § 4

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er teke med her.

Til § 5 a

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) knytt til organisasjonsspørsmålet er teke ut.

Gjeldande *andre ledd tredje punktum* har ei tilvising til kommunelova kapittel 5. Rett tilvising skal vere kommunelova kapittel 5 A.

Tredje ledd. Endringa er av redaksjonell art og svarer til språkføringa i dei andre føresegnene om forskrifter.

Til § 6

Første ledd bokstav d. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er teke med her.

Andre ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Fjerde ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) var motivert ut i frå organisasjonsspørsmålet, men er like relevant med gjeldande organisering. Forslaget er teke med her. Etter forslaget kan departementet i forskrift gi nærare reglar om når og korleis matrikulering kan skje utan fullført oppmålingsforretning, inkludert reglar om krav til førebels merking og beskriving, og reglar som sikrar at oppmålingsforretninga faktisk blir fullført.

Til § 7

Endringa i *overskrifta* er av språkleg art, er uavhengig av organisasjonsspørsmålet og er teke med her.

Tredje ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Til § 8

Første ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Andre ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) var motivert ut i frå organisasjonsspørsmålet, men er like relevant med gjeldande organisering. Forslaget er teke med her. Etter forslaget blir den generelle heimelen til å gi føresegner om krav om og vilkår for matrikkelføring i saker som krev oppmålingsforretning flytt frå § 9 til § 8.

Til §§ 9 og 10

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er av redaksjonell art, er uavhengig av organisasjonsspørsmålet og er teke med her.

Til § 11 a

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er redaksjonelt knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut. Det materielle innhaldet er dekt av gjeldande § 25 tredje ledd.

Til § 12

Forslaget er endra i Prop. 33 L (2017-2018). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er teke med her i samsvar med Prop. 33 L (2017-2018).

Til § 14

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er av redaksjonell art, er uavhengig av organisasjonsspørsmålet og er teke med her.

Til § 16

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er teke med her.

Til § 17

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er teke med her.

Til § 19

Det materielle innhaldet i forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er teke med her, men tilpassa gjeldande organisering der det er kommunen som fører referanse til avtale om grenser i matrikkelen.

Til § 20

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er teke med her.

Til § 21

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er teke med her.

Til § 22

Første til fjerde ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Sjuande ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) var motivert ut i frå organisasjonsspørsmålet, men er like relevant med gjeldande organisering. Forslaget er teke med her. Det er såleis føyd til ei presisering om at departementet kan gi nærare reglar om kva for offentleg organ som kan utføre matrikkelføringsoppgåver, og korleis slik føring skal gå føre seg. Det kan også vere reglar for sentral matrikkelstyresmakt og kommunane når dei fører opplysningar i matrikkelen. Det er på same måte også teke inn to språklege endringar i opprekninga til slutt i føresegna.

Til § 23

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Til § 24

Overskrifta. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er teke med her.

Første ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) bør presiserast. Det bør gå fram av føresegna at endring av festegrunn, som går ut over justeringar som kan behandlast etter § 16, skal sendast til tinglysing. Det bør også gå fram at melding til tinglysing i eigarseksjonssaker først skal skje etter at klagefristen etter eigarseksjonslova har gått ut og det ligg føre et positivt seksjoneringsvedtak, jf. ny eigarseksjonslov § 17.

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) om kven som skal sende meldinga, er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Tredje ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut. Forslaget i *fjerde punktum* om at orienteringa skal skje i form av eit relevant utdrag av matrikkelbrevet, er uavhengig av organisasjonsspørsmålet og er teke med her. Slik orientering er ikkje nødvendig når kommunen har halde seg til eksisterande grensemerke og nøyaktige måledata for grensepunkta (koordinatmålte punkt) utan å gjere endringar med omsyn til merka eller koordinatverdiane. Forslaget i *femte punktum* er av redaksjonell art, er uavhengig av organisasjonsspørsmålet og er teke med her.

Nærare reglar om utforming av og innhaldet i eit slikt relevant utdrag kan bli gitt av departementet i forskrift. Forslag om dette, jf. *sjetten ledd*, er uavhengig av organisasjonsspørsmålet og er teke med her.

Til § 25

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Ei språkleg endring i *sjetten ledd* om forskrifter er uavhengig av organisasjonsspørsmålet og er teke med her.

Til § 26

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er i hovudsak uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Desse elementa er ført vidare her. Forslaget er endra i Prop. 33 L (2017-2018). Denne delen av forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet og er ført vidare her.

Gjeldande første ledd blir oppheva. Føresegna blir dekt av nytt tredje og fjerde ledd. Det er med det ikkje meint å endre at retting etter forholda både kan skje i form av å endre eller leggje til opplysningar.

Gjeldande andre ledd om sletting av matrikkeleining som ikkje eksisterer eller er urett oppretta, blir med ei språkleg endring nytt *første ledd*.

Andre ledd gjeld sletting av seksjonering som kommunen vedtek med heimel i ny eigarseksjonslov § 22 andre ledd. Kommunen sender melding om vedtaket om sletting til tinglysinga, som slettar seksjoneringa frå grunnboka. Tinglysinga sender melding om slettinga til kommunen, som slettar seksjoneringa frå matrikkelen, og fullfører slettinga ved å utferde matrikkelbrev for den aktuelle grunneigedommen, anleggseigedommen eller festegrunden. Nærare reglar om meldingsgangen blir gitt i forskrift.

Andre ledd. Opplysningar om grenser for matrikkeleiningar, medrekna geografiske opplysningar om punkt feste og stadbundne rettar, kan berre supplerast eller endrast på

grunnlag av ny oppmålingsforretning, jf. § 17, rettskraftig avgjerd ved domstolane, jf. § 22 andre ledd, eller med referanse til avtale når vilkåra for dette er til stades etter § 19. Tekniske suppleringar eller endringar vil kunne skje etter enklare reglar med heimel i § 17. Suppleringar eller endringar etter §§ 17, 19 eller 22 andre ledd er ikkje å rekne som «retting» etter § 26. Kommunen kan likevel rette slike opplysningar når det blir dokumentert at opplysningane er urette og dette kjem av feil i registreringa eller i vedlikehaldet av matrikkelen. Feilen kan til dømes ha oppstått når data har blitt overførte frå oppmålingsprotokollen til krav om matrikkelføring eller ved digitaliseringa av økonomisk kartverk eller målebrev. Rettinga kan skje på initiativ frå kommunen, sentral matrikkelstyresmakt eller etter krav frå ein av partane. Ein part som rettinga har noko å seie for, skal underrettast, jf. fjerde ledd. Det er ikkje noko vilkår at alle partane samtykkjer for å kunne gjere slike rettingar. Dersom partane ikkje er einige om kva som er dei rette opplysningane, kan kommunen måtte nøye seg med å markere opplysningane heilt eller delvis som utgått, og notere opplysningar om at partane er ueinige.

Fjerde ledd. Andre opplysningar enn dei som blir førte på grunnlag av oppmålingsforretning, kan rettast av det organet som har ansvaret for å føre opplysningane. Organet kan rette av eige tiltak eller etter krav frå ein part. Grunnlaget for rettinga skal dokumenterast. Kommunen og eventuelt sentral matrikkelstyresmakta kan i alle høve rette opplysningar når dette har vesentleg å seie for matrikkelen som eit einsarta og påliteleg register. Det kan vere større tekniske endringar, til dømes nødvendig omnummerering ved kommuneendringar, eller enkeltstående endringar, til dømes sletting av opplysningar som det ikkje er høve til å behandle i matrikkelen. Dersom opplysningane ordinært blir førte av kommunen eller eit anna organ, kan det etter omstenda vere nødvendig for sentral matrikkelstyresmakt å avklare slik retting med det aktuelle organet.

Gjeldande fjerde til sjette ledd er uendra ført vidare som *femte til sjuande ledd* sett bort frå nokre språklege endringar.

Til § 27

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Til § 28

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Til § 29

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Til § 30

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) om å endre nemningane «opplysningar frå matrikkelen» og «matrikkelinformasjon» til «matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling», bl.a. i overskrifta, er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Endringa i *første ledd bokstav d* er av språkleg art. Det er også retta eitt komma i *andre ledd*.

Matrikelstyresmaktene skal etter gjeldande *femte ledd* ikkje levere ut opplysningar dersom vitale personlege eller offentlege interesser tilseier dette. Dette gjeld som oftast når nokon har hemmeleg bustadadresse. I nokre situasjonar vil brukarar av matrikelopplysningar allereie kunne sitje på slike opplysningar, til dømes når nokon nettopp har fått hemmeleg bustadadresse. Eit anna døme er opplysningar om skjerna bygningstypar. Det blir presisert at teieplikta gjeld alle som behandlar opplysningar frå matrikkelen.

Til § 31 andre ledd

Endringa i *første punktum* er av språkleg art.

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) om å endre andre punktum er knytt til organisasjonsspørsmålet, og er teke ut.

Til § 32

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er delvis knytt til organisasjonsspørsmålet og er av den grunn endra.

Overskrifta er i samsvar med gjeldande føresegn.

Første ledd første punktum er i samsvar med gjeldande lov. Nytt *andre punktum* tar høgde for innføring av krav om autorisasjon av eigedomslandmålarar. *Tredje punktum* svarar til gjeldande andre punktum, men gjeld tilsvarande for den styresmakta som står for autorisasjonen av eigedomslandmålarar. Tilvisinga i *fjerde punktum* svarar til gjeldande tredje punktum, men er tilpassa ny eigarseksjonslov.

Ordlyden i *andre ledd* er forenkla i samsvar med dei redaksjonelle endringane i forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) utan at dette er meint å endre meiningsinnhaldet i gjeldande føresegn.

Tredje ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er teke med her.

Til overskrifta i kapittel 7

Kapittelet omfattar krav til og autorisasjon av eigedomslandmålar og anna. Overskrifta er endra i samsvar med dette.

Til § 33

Første ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er av redaksjonell art og er i prinsippet uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Eigedomsoppmåling er etter forslaget ei styresmaktoppgåve som etter gjeldande rett. Landmålararen som utfører forretninga på kommunen sine vegner, kan ikkje merkje eller måle grenser eller andre forhold som den aktuelle rettshavaren seier seg ueinig i.

Landmålararen skal klarleggje og beskrive grenser og rettar i tråd med påstandane til partane og framlagde dokument, og elles bringe fram opplysningar og dokumentasjon som er nødvendig for matrikkelføring og eventuelt tinglysing. Partane sjølve har i utgangspunktet ansvaret for å avklare og dokumentere rettsforholda. Samtidig skal landmålararen aktivt vere med på å rydde opp i rettsforholda. Undersøkingssplikta til landmålararen vil likevel vere avgrensa. Nærare reglar blir gitt i forskrift om dokumentasjon av krav om matrikkelføring.

Landmålararen skal prøve å få partane einige. Dersom dette ikkje er mogleg, kan han velje å avslutte forretninga og markere den aktuelle grensestrekninga som omtvista, sjå § 10 fjerde ledd bokstav a.

Det skal opplysast i matrikkelen at det aktuelle grensepunktet eller den aktuelle grensa ikkje er merkt og målt. Dersom partane har avvikande påstandar for korleis grensene går, kan det opplysast om desse i matrikkelen.

Landmålararen og eventuelle hjelparar må halde seg til forvaltningslova, og kan ikkje opptre som rådgivar for ein part meir enn andre. Utføringa av sjølve oppmålingsforretninga reknast på same måte som etter gjeldande lov, likevel ikkje som noko enkeltvedtak. Utføringa vil i stor grad vere fastlagd gjennom tekniske standardar og faglege krav, det som i sum blir kalla god landmålararskikk.

Tredje ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er delvis knytt til organisasjonsspørsmålet og er av den grunn endra. Endringa i *første punktum* er av språkleg art. Nye grenser skal setjast ut i samsvar med kommunalt løyve etter plan- og bygningslova. Nye grenser mellom uteareal til eigarseksjonar blir fastlagt i vedtak om seksjonering eller reseksjonering etter eigarseksjonslova. Det er teke inn ei presisering om dette som nytt *andre punktum*. *Tredje punktum* svarer til gjeldande andre punktum og gir høve til å gjere «mindre» avvik frå løyvet (eventuelt seksjoneringsvedtaket) dersom det under forretninga kjem opp forhold som gjer dette tenleg. Kva som skal reknast som tenleg, vil primært vere opp til heimelshavaren å avgjere, men landmålararen må på vegner av kommunen ta sjølvstendig stilling til kva som er ei gagnleg grense. Avviket kan ikkje gå ut over skrankane for grensejustering, jf. § 16, eller vere i strid med vedteken arealplan eller eventuell dispensasjon etter plan- og bygningslova. Kommunen kan i arealplanen eller i frådelingsløyvet presisere nærare kor store eller kva slags tilpassingar som kan gjerast innanfor løyvet, kor store eller kva slags avvik frå løyvet kommunen kan godta for å kunne få ei gagnleg grense ut frå forholda i terrenget, og eventuelt kva for endringar som krev ny søknad eller dispensasjon. Desse rammene kan klarleggjast i ein eventuell førehandskonferanse. I tillegg til den typen avvik som krev godkjenning etter tredje punktum, eller større endringar som krev ny søknad og nytt løyve etter plan- og bygningslova, kan det alltid gjerast tilpassingar i samsvar med løyvet (eventuelt seksjoneringsvedtaket etter eigarseksjonslova). Det krev at løyvet eller vedtaket er utforma på ein måte som opnar for slike tilpassingar.

Fjerde ledd. Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Sjette ledd. Endringa er av språkleg art og i samsvar med tilsvarande endringar i dei andre føresegnene om forskrifter. Dei delane i forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) som er knytt til organisasjonsspørsmålet, er teke ut.

Til § 34

Forslaget er av språkleg art. Det blir lagt til grunn at føresegna også gir høve til å gi nærare reglar om førebels merking av grenser. Den delen av forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) som er knytt til organisasjonsspørsmålet, er teke ut.

Til § 35

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Kravet om at den som utfører forretninga må vere autorisert landmålar, dvs. inneha landmålarbrev, er teke inn som nytt *andre ledd*. At landmålararen «utfører» forretninga, er ikkje til hinder for at ulike delar av forretninga kan utførast av andre hjelparar, men det må skje under fagleg leiing av ein autorisert landmålar med landmålarbrev. Til vanleg vil det vere god landmålararskikk at den utpeikte landmålararen med landmålarbrev utfører oppmålingsforretninga sjølv, men dette er ikkje eit absolutt krav. Det kan vere forretningar som er av ein slik art at dei heilt eller delvis kan utførast av ein annan landmålar. I tillegg må ein landmålar med godkjend eksamen få høve til å opparbeide nødvendig praksis for å bli tildelt landmålarbrev. Den utpeikte landmålararen har eit sjølvstendig ansvar for at kommunen på ein nøytral måte tek vare på interessene til alle partane saka vedkjem, og at forretninga blir utført i samsvar med god landmålararskikk. Kva som er meint med «god landmålararskikk», blir vidareført som etter gjeldande lov.

Kommunen har det endelege ansvaret både for oppmålingsforretninga og matrikkelføringa. Det skal såleis ikkje setjast fram særskilt krav om matrikkelføring. Kommunen skal matrikkelføre oppmålingsforretninga straks forretninga er fullført, jf. § 35 første ledd.

Gjeldande andre til fjerde ledd blir nytt *tredje til femte ledd*. Endringa i *nytt femte ledd* er av språkleg art og i samsvar med tilsvarande endringar i dei andre føresegnene om forskrifter.

Til § 36

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut. Kravet om at ein eigedomslandmålar med autorisasjon står fagleg ansvarleg for oppmålingsforretninga, er ført vidare i § 35 nytt andre ledd.

Til § 37

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Til § 38

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er dels knytt til organisasjonsspørsmålet, dels til spørsmålet om autorisasjon. Dei delane som er knytt til organisasjonsspørsmålet er teke ut. Reglane om tildeling av landmålarbrev er ført vidare.

For å få autorisasjon (landmålarbrev) må landmålararen ha godkjend utdanning og praksis, og ha greidd ei autorisasjonsprøve. Det vil også vere krav til etterutdanning for å halde autorisasjonen ved lag. Krava skal sikre at den landmålararen kan stå ansvarleg for alle typar oppmålingsforretningar. Nærare krav for å få landmålarbrev blir fastsette i forskrift. Det same gjeld krav til autorisasjonsprøve, gebyr for å få landmålarbrev, prøve og andre vilkår for å få eller ha landmålarbrev. Det vil også bli gitt nærare føresegner om register over innehavarar av landmålarbrev, personar som har søkt landmålarbrev, eller som har fått slikt brev trekt tilbake.

Føresegna er formulert slik at det er departementet som tildelar landmålarbrev. Departementet vil delegere denne oppgåva til eit eigna statsorgan, mest høveleg Statens kartverk, men også Direktoratet for byggkvalitet kan vere aktuelt.

Det gjeld eigne reglar om fagleg kompetanse og anna for saker som blir utførte av jordskifteretten.

Fjerde ledd opnar for å gi føresegner om mellombels tenesteyting for borgarar i ein medlemsstat innan EØS som ønskjer å utøve eit lovregulert yrke i ein annan medlemsstat, jf. yrkeskvalifikasjonsloven.

Til overskrifta kapittel 8

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er av redaksjonell art og er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er teke med her.

Til § 39

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) om at kommunen skal kunne supplere nasjonale data med eigne data i samband med arbeidet med det offentlege kartgrunnlaget, jf. plan- og bygningslova § 2-1, er uavhengig av organisasjonsspørsmålet og er teke med her.

Til § 42

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) opnar for ein betre regulering av situasjonar der det er behov for å fjerne utgåtte grensemerke. Dette er uavhengig av organisasjonsspørsmålet og er vidareført her. Ordlyden er tilpassa gjeldande ordning der kommunen har ansvaret for å føre eigedomsopplysningar i matrikkelen.

Overskrifta og første ledd. Den gjeldande føresegna er hovudsakleg knytt til fjerning av fastmerke og signal. Føresegna blir utvida til også å gjelde fjerning av grensemerke. Grensemerke vil til vanleg vere felles for minst to eigedommar og vil vere eigde av alle eigarane. Slike merke kan ikkje fjernast utan samtykke frå alle eigarane. Fjerning av grensemerke, inkludert utgåtte grensemerke eller merke som kan forvekslast med gyldig grensemerke, blir fjerna, skal avtalast med kommunen som skal dokumentere saka.

Andre ledd. Den gjeldande føresegna gir kommunen heimel til å fjerne merke og signal som er utforma og plasserte slik at det kan føre til forveksling med nærliggjande fastmerke og tilhøyrande signal. Heimelen blir utvida til også å gjelde det geodetiske fagorganet i staten (Statens kartverk). Andre punktum presiserer at kommunen og jordskifteretten kan fjerne utgåtte eller ugyldige grensemerke, eller merke som kan forvekslast med eit gyldig grensemerke. Eit utgått merke kan til dømes vere eit merke som på grunn av grensejustering ikkje lenger markerer den eksisterande grensa. Eit ugyldig merke kan til dømes vere eit merke som har blitt sett ned utan lovleg rett.

Endringa i *tredje og fjerde ledd* er av språkleg art.

Femte ledd om forskrift er endra i samsvar med overskrifta.

Til § 46

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) har ein meir stringent bruk av omgrepa avgjerd og enkeltvedtak enn gjeldande lov. Dette er uavhengig av organisasjonsspørsmålet og er vidareført her. Ordlyden er tilpassa gjeldande ordning der kommunen har ansvaret for å utføre oppmålingsforretningane og føre eigedomsopplysningane i matrikkelen.

Første ledd reknar opp avgjerder som det er klagerett på, uavhengig av om avgjerda er å rekne som enkeltvedtak etter definisjonen i forvaltningslova eller ikkje. Avgjerder i ei sak som leier fram til ei avgjerd som går fram av bokstavopprekninga, er ikkje å rekne som ei sjølvstendig avgjerd. Klaga på ei slik avgjerd må takast med i ei eventuell klage over den endelege avgjerda. Opprekninga avgrensar ikkje klageretten etter forvaltningslova. Dersom det blir fatta eit enkeltvedtak i ei sak som ikkje leier fram til ei avgjerd som går fram av bokstavopprekninga, vil det vere sjølvstendig rett til å klage på vedtaket.

Bokstav a gir klagerett på matrikkelføring som skjer på grunnlag av oppmålingsforretning, jf. § 6, inkludert avvising av krav om matrikkelføring, jf. § 22, og utferding av matrikkelbrev jf. § 24. Klageretten gjeld også matrikkelføring utan at oppmålingsforretninga er avslutta, jf. § 6 andre ledd første punktum. Klageretten gjeld i tillegg avslag om matrikkelføring, inkludert avslag om matrikkelføring utan at oppmålingsforretninga er fullført. Føresegna svarar til gjeldande bokstav a.

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) har ei føresegn om klagerett på vedtak om å fullføre ei oppmålingsforretning som ikkje er fullførte til fastsett tid. Forslaget er knytt til organisasjonsspørsmålet og er ikkje vidareført her.

Bokstav b gir klagerett på avgjerder etter § 7 tredje ledd om krava til klarlagd grense er oppfylte eller ikkje. Føresegna svarar til gjeldande bokstav b. Endringa er av redaksjonell art.

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) har ei føresegn om klagerett på matrikkelføring av eigarseksjon etter § 11 a. Forslaget er ikkje vidareført. Klageretten var meint å sikre mot feil ved føringa. Klage på dette kan meir effektivt fremjast som klage på seksjoneringsvedtaket etter eigarseksjonslova. Klage på seksjonering som omfattar eige uteareal, kan i alle høve fremjast etter bokstav a.

Bokstav c gir klagerett på samanslåing, jf. § 18, under dette avvising av krav om samanslåing. Føresegna svarar til gjeldande bokstav c.

Bokstav d gir klagerett på føring av referanse til avtale om eksisterande grense i matrikkelen, jf. § 19, medrekna nekting av å føre slik referanse. Føresegna svarar til gjeldande bokstav d. Endringa er ei tilpassing til endringa av § 19.

Bokstav e gir klagerett på fastsetjing av kva for matrikkeleiningar som skal registrerast som ein samla fast eigedom, jf. § 20, medrekna avvising av krav om å opprette eller endre ei slik oppføring. Føresegna svarar til gjeldande bokstav e.

Bokstav f gir klagerett på fastsetjing av offisiell adresse, jf. § 21. Klageretten gjeld kva for gate ein bygning (eventuelt eigedom, inngang eller bustad) skal ha adresse til, og fastsetjing av husnummer, bokstav, bustadnummer og tilleggsnamn. Klageretten skal sikre mot feil ved innhaldet i tildelinga frå kommunen. Klageretten gjeld ikkje avgjerda om å tildele eller endre ei adresse. Det er dermed ikkje mogleg å klage over eit vedtak frå kommunen om å innføre vegadresser i heile eller delar av kommunen. Det same gjeld avgjerder frå kommunen om kva for adresseparsellar som skal få eige namn og ikkje. Nærare reglar om dette blir gitt i forskrift. Vedtak om skrivemåten for gate-, veg-, gangveg- eller områdenamn, og eventuelt adressenamn, blir gjorde i medhald av stadnamnlova og følgjer reglane for klage i denne lova. Føresegna svarar til gjeldande bokstav f.

Bokstav g gir klagerett på sletting av matrikkeleining etter § 26 første ledd. Føresegna svarar til gjeldande bokstav g. Det er ikkje klagerett på sletting av matrikkeleining etter § 26 andre ledd. Klage må i så fall rettast mot vedtaket om slettinga etter eigarseksjonslova.

Bokstav h gir klagerett når krav om retting av matrikkelen etter § 26 tredje eller fjerde ledd ikkje blir komme i møte. Det er med unntak som nemnt i § 26 tredje ledd andre punktum, ikkje høve til å krevje retting av opplysningar om grenser. Det er med nemnde unntak dermed ikkje mogleg å klage på avslag på eit slikt krav. Retting av grenser følgjer i staden reglane i §§ 17 og 19. Føresegna svarar til gjeldande bokstav h, men rekkjevidda er endra på grunn av endringa av § 26.

Bokstav i gir klagerett når det gjeld avslag på innsyn i matrikkelen etter § 29, medrekna avslag på å utferde matrikkelbrev. Føresegna svarar til gjeldande bokstav i.

Bokstav j gir klagerett når det gjeld avslag om utlevering av opplysningar frå matrikkelen etter § 30. Føresegna svarar til gjeldande bokstav j.

Bokstav k gir klagerett på fastsetjing av gebyr for oppmålingsforretning og anna arbeid etter lova. I saker som ikkje inneheld ei oppmålingsforretning, og der det ikkje blir fastsett noko særskilt gebyr i den konkrete saka, men gebyret i staden går eintydig fram av forskrift vil det ikkje vere klagerett på storleiken av gebyret. Føresegna svarar til gjeldande rett, jf. bokstav k, men ordlyden er presisert bl.a. for å få fram at klageretten gjeld tilsvarande for betaling for opplysningar frå matrikkelen, jf. § 32 andre ledd.

Bokstav l gir klagerett når nokon får avslag på rekvisisjon av oppmålingsforretning. Føresegna svarar til gjeldande bokstav l.

Bokstav m gir klagerett på tildeling og tilbaketrekking av landmålarbrev etter § 38. Føresegna er ny.

Bokstav n gir klagerett på vedtak om tvangsmulkt etter § 48. Føresegna svarar til gjeldande bokstav m. Endringa er av redaksjonell art.

Andre ledd. Klage skjer etter reglane i forvaltningslova, inkludert reglane om omgjerding av vedtak og dekking av sakskostnader. Kven som kan klage, følgjer av ei vurdering av partsomgrepet og rettsleg klageinteresse. Ein part som opplysningane i matrikkelen har direkte verknad for, vil alltid kunne klage.

I samsvar med forvaltningslova er fristen for å klage tre veker frå det tidspunktet då underretninga om avgjerda kjem fram til den aktuelle parten eller ein representant for parten. For den som ikkje har fått underretning, går fristen frå det tidspunktet då parten har skaffa seg kjennskap til avgjerda eller burde ha skaffa seg kjennskap til henne. For dei sakene der det skal skrivast ut matrikkelbrev etter § 24, går klagefristen frå det tidspunktet då matrikkelbrevet er motteke (eller på annan måte har komme den som har klagerett eller representant for vedkommande, til underretning).

Departementet er i utgangspunktet klageinstans for alle avgjerder som det er klagerett på etter første ledd og eventuelt andre enkeltvedtak. Departementet tek sikte på å delegere denne kompetansen til eitt eller fleire fylkesmannsembete eller eit anna eigna klageorgan.

Tredje ledd opnar for å gi føresegner om klage, førehandsvarsel og underretning m.m. I hovudsak vil dette gjelde avgjerder og handlingar som ikkje er enkeltvedtak. Eventuelle forskrifter om enkeltvedtak vil vere avgrensa av forvaltningslova med forskrifter.

Til § 47

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er primært av språkleg art samt ei tilpassing til endringa i § 42, og er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er teke med her.

Til § 48

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

2.2 Endringar i plan- og bygningslova

Til § 20-1 første ledd bokstav m

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er ein konsekvens av endringa i matrikkellova § 6 første ledd bokstav d, som opnar for endring av grenser for festegrunn som eigen sakstype. Forslaget er teke med her.

Til § 21-2 sjette ledd

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Ordlyden er endra i samsvar med endringa i § 20-1 første ledd bokstav m. Forslaget er teke med her.

Til § 21-9 fjerde ledd

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er knytt til organisasjonsspørsmålet og er teke ut.

Til § 26-1

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet. Forslaget er av redaksjonell art og er vidareført her.

Til § 29-4 fjerde ledd

Forslaget i Prop. 33 L (2017-2018) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet, og er vidareført her.

Til § 33-1 første ledd

Forslaget i Prop. 33 L (2017-2018) er uavhengig av organisasjonsspørsmålet, og er vidareført her.

2.3 Endringar i eigarseksjonslova

Forslaget i Prop. 33 L (2017-2018) er knytt til spørsmålet om organisering, og er ikkje vidareført her. Det gjelder eigarseksjonslova §§ 13 andre ledd, 14, 15, 17, 18 og 22 andre ledd.

2.4 Føresegn om iverksetjing

Ordlyden svarer til forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) romartal III, jf. Prop. 33 L (2017-2018) romartal IV. Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet, og er vidareført her.

3 Lovteknisk utkast til lov om endringar i matrikkellova m.m. (organiseringa av eigedomsoppmålinga)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 101 om eigedomsregistrering blir det gjort følgjande endringar:

I §§ 7 femte ledd, 14 tredje ledd, 15 tredje ledd, 18 tredje ledd, 20 fjerde ledd, 21 andre ledd, 27 andre ledd, 29 tredje ledd, 31 tredje ledd, 39 tredje ledd, 41 sjette ledd, 43 andre

ledd og 48 første ledd siste punktum skal formuleringa «kan i forskrift gi nærare reglar om» endrast til «kan gi forskrift om».

§ 3 bokstav f skal lyde:

f) *matrikulering*: føre ei ny matrikkeleining inn i matrikkelen,

§ 4 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Matrikkelen kan vise til opplysningar om fast eigedom i andre register.

Departementet kan gi forskrift om innhaldet i matrikkelen, til dømes om geografiske opplysningar om rettar i fast eigedom.

§ 5 a andre ledd tredje punktum skal lyde:

Kommunen kan etter avtale overlate til annan kommune etter reglane i kommunelova kapittel 5 A eller til sentral matrikkelstyresmakt, å føre matrikkelen på sine vegner.

§ 5 a tredje ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om matrikkelstyresmaktene, under dette om organ som kan utføre matrikkelføringsoppgåver.

§ 6 første ledd bokstav d skal lyde:

d) opplysningar om arealoverføring, *endring av grenser for festegrunn*, grensejustering og klarlegging av eksisterande grense, eller

§ 6 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om oppmålingsforretning før matrikkelføring, under dette om fullføring av slik oppmålingsforretning.

§ 7 overskrifta skal lyde:

§ 7 *Krav om klarlagd grense før tinglysing av heimelsovergang*

§ 8 andre ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om vilkår for matrikkelføring, under dette om innhaldet i og utforminga av krav om matrikkelføring.

§ 9 overskrifta skal lyde:

§ 9 *Kven som kan krevje matrikulering*

§ 9 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om kven som kan krevje matrikulering.

§ 10 overskrifta skal lyde:

§ 10 *Felles vilkår for matrikulering*

§ 10 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om matrikkelføring av ny matrikkeleining, til dømes om unnatak frå plikt til matrikulering og innskrenking og utviding av vilkåra for matrikulering.

§ 12 fjerde og nytt femte og sjette ledd skal lyde:

Før matrikkelføring av endring av grenser for festegrund som går ut over justeringar som kan behandlast etter § 16, må det vere gitt løyve som for oppretting av ny festegrund. Det må dessutan liggje føre nødvendige fråsegner om endring av festerett, pantefråfall og konsesjonar for arealet.

Oppmålingsforretning som endrar grensene for festerett, kan krevjast av dei som er nemnde i § 9 første ledd bokstav a og f. I saker som er kravd etter § 9 første ledd bokstav a, må det liggje føre samtykke frå festaren. Endring av grenser som omfattar umatrikulerte einingar, kan berre skje i saker der dette er kravd etter § 9 første ledd bokstav f, og berre samtidig med at einingane blir matrikulerte.

Departementet kan gi forskrift om matrikkelføring av festegrund, til dømes om kven som kan krevje matrikkelføring.

§ 14 første ledd skal lyde:

Jordsameige kan registrerast i matrikkelen med eige matrikkelnummer når det er gjort sannsynleg at eininga er eit jordsameige. Jordsameige kan registrerast sjølv om det ikkje er fullstendig avklart kven som har partar i sameiget og kor store partane er. Føresegnene i § 10 fjerde og femte ledd gjeld tilsvarande.

§ 16 skal lyde:

§ 16 *Grensejustering*

Ei grense mellom matrikkeleiningar kan justerast utan at det blir henta inn fråsegn om pantefråfall. Dette gjeld tilsvarande for justering av ei grense mellom ein festegrund og grunneigedommen eller jordsameiget som festegrunden er ein del av. Grensa kan ikkje justerast i strid med føresegner gitt i eller i medhald av anna lovgiving.

Ved justering kan berre mindre areal overførast mellom dei aktuelle einingane. Einsidig overføring av mindre areal kan utførast som grensejustering.

Panterett og festerett følger dei nye grensene slik dei blir fastlagde ved grensejustering.

Føresegna om panterett gjeld tilsvarande for andre rettar så langt det passar.

Grensejustering kan krevjast av dei som er nemnde i § 9. *Endra grenser for festerett kan berre matrikkelførast når det ligg føre samtykke frå festaren.* Grensejustering av ei umatrikulert eining kan berre skje samstundes med at eininga blir matrikulert.

Departementet kan gi forskrift om grensejustering, under dette setje areal- og verdigrenser for areal som blir overført mellom einingane.

§ 17 skal lyde:

§ 17 *Klarlegging av eksisterande grense, punktfeste og stadbundne rettar*

Matrikkelføring av klarlegging av eksisterande grenser, punktfeste og stadbundne rettar, utført som særskild forretning, kan krevjast av:

- a) nokon som har grunnboksheimel som eigar eller festar til den aktuelle matrikkeleininga, eller
- b) staten, statsføretak, fylkeskommune eller kommune.

Departementet kan gi forskrift om klarlegging av eksisterande grense, punktbeste, stadbundne rettar, om kven som kan krevje dette, og om fritak frå krav om oppmålingsforretning.

§ 19 skal lyde:

§ 19 *Referanse til avtale om grenser m.m.*

Kommunen kan ta inn i matrikkelen referansar til avtalar om eksisterande grenser for ei matrikkeleining dersom grensa ikkje er tidlegare fastlagd i ei oppmålingsforretning eller i ei tilsvarande forretning etter anna eller tidlegare lov. Det same gjeld for avtalar om lokalisering av eksisterande og ikkje fastlagde punktbeste og om stadfesting av varige stadbundne rettar som ikkje er omfatta av § 6, og som gjeld ein del av ein eksisterande grunneigedom, anleggseigedom eller festegrund eller av eit eksisterande jordsameige eller eit uteareal til ein eigarseksjon.

Departementet kan gi forskrift om at ein slik avtale berre kan tinglysast dersom avtalen har referanse i matrikkelen.

Departementet kan gi forskrift om avtalar som kan få referanse i matrikkelen.

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Eigar skal varslast om *registreringa* på ein etter tilhøva formålstenleg og etterviseleg måte.

§ 21 første ledd andre punktum skal lyde:

Før kommunen *tek ei endeleg avgjerd*, skal dei som *avgjerda* får verknad for, få høve til å uttale seg.

§ 22 sjuande ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om føring av matrikkelen og organ som kan utføre matrikkelføringsoppgåver, til dømes* om informasjon til *heimelshavarar* eller andre saka vedkjem, om tidsfristar, rapportering, kvalitetssikring og oppbevaring av matrikkelopplysningar, og om godkjenning av *personar* som skal føre opplysningar i matrikkelen.

§ 24 overskrifta skal lyde:

§ 24 *Tinglysing og utferding av matrikkelbrev mv.*

§ 24 første ledd skal lyde:

Så snart oppretting av ny matrikkeleining, samanslåing, endring av *festegrund eller eigarseksjon* eller arealoverføring er ført i matrikkelen, skal kommunen sende melding om dette til tinglysing. *Gjeld saka oppretting eller endring av eigarseksjon, skal kommunen likevel ikkje sende meldinga før eventuelle klager over seksjoneringsvedtaket er avgjort, jf. eigarseksjonslova § 17.*

§ 24 tredje ledd fjerde og femte punktum skal lyde:

Er *ei* grense mot tilgrensande matrikkeleiningar merkt eller målt inn på nytt, skal kommunen sende relevant *utdrag* av matrikkelbrev til eigarar og eventuelle festarar av desse einingane. I oversendinga skal det opplysast om høve til å klage og klagefristar.

§ 24 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om* melding til tinglysing, utferding av matrikkelbrev *m.m.* og høve til å stadfeste eigedomsrett ved eigenfråsegn, og kan under dette fastsetje rutinar som sikrar samsvar mellom matrikkelen og grunnboka.

§ 25 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om* rapportering og føring av opplysningar om bygningar, adresser, eigarseksjonar og andre opplysningar kommunen skal føre i matrikkelen, og om kommunen sitt høve til å fastsetje utfyllande lokale forskrifter.

§ 26 skal lyde:

§ 26 *Retting av opplysningar i matrikkelen og sletting av matrikkeleining*

Kommunen kan slette *ei* matrikkeleining frå matrikkelen dersom *det ikkje låg føre grunnlag for å opprette eininga*. Det same gjeld for matrikkeleiningar som fysisk ikkje lenger eksisterer. Dersom eininga er ført inn i grunnboka, kan ho berre slettast frå matrikkelen dersom ho samtidig blir sletta i grunnboka.

Eigarseksjonar som blir sletta i grunnboka etter vedtak med heimel i eigarseksjonslova § 22 andre ledd, skal slettast frå matrikkelen. Kommunen fullfører slettinga ved å utferde matrikkelbrev i samsvar med § 24 tredje ledd.

Opplysningar om grenser og geografiske opplysningar om punktbeste og stadbundne rettar kan berre supplerast eller endrast på grunnlag av ny oppmålingsforretning, jf. § 17, rettskraftig avgjerd ved domstolane, jf. § 22 andre ledd, eller avtale mellom partane når vilkåra for dette er til stades, jf. § 19. Kommunen kan likevel rette slike opplysningar når det blir dokumentert at opplysningane er feil, og dette kjem av feil i registreringa eller i vedlikehaldet av matrikkelen.

Andre opplysningar kan rettast av organet som fører opplysningane, dersom dei er feil, ufullstendige, grunnlaget for registreringa har falle bort, eller det ikkje er høve til å behandle dei i matrikkelen. Organet skal rette opplysningane når ein part set fram krav om det og kan dokumentere at det er grunnlag for å rette opplysningane. Kommunen eller sentral matrikkelstyresmakta kan av eige tiltak rette opplysningane når dette har noko vesentleg å seie for matrikkelen som eit einsarta og påliteleg register.

Partar som retting, endring eller tilføyning har noko å seie for, skal underrettast.

Denne paragrafen går framom personopplysningslova § 27 om retting av mangelfulle personopplysningar.

Departementet kan *gi forskrift om* rettingar, endringar og tilføyningar til matrikkelen og om sletting av matrikkeleining, *til dømes* om underretting og når underretting kan sløyfast.

§ 30 første ledd bokstav d skal lyde:

- a) for å ta hand om andre interesser *som gjeld* rådvelde over matrikkeleiningar eller bruken av dei.

§ 30 andre ledd skal lyde:

Matrikkelinformasjon kan utleverast for andre formål dersom den som får opplysningane utlevert, skal ta i vare ei rettkommen interesse, og omsynet til personvernet for dei registrerte ikkje overstig denne interessa.

§ 30 femte ledd skal lyde:

Matrikkelinformasjon skal ikkje utleverast dersom vitale personlege eller offentlege interesser tilseier dette.

§ 31 andre ledd første punktum skal lyde:

Ved innsyn i matrikkelen, og til bruk i oppmålingsforretningar etter denne lova, skal det saman med opplysningar frå matrikkelen vere tilgjengeleg kart som viser tekniske og topografiske forhold på og i nærleiken av *den aktuelle matrikkeleininga*.

§ 32 skal lyde:

§ 32 Offentlege gebyr og betaling for matrikelopplysningar

Kommunen kan ta gebyr for oppmålingsforretning, matrikkelføring, utferding av matrikelbrev og anna arbeid etter lova her etter regulativ fastsett av kommunestyret sjølv. *Den styresmakta som tildelar landmålarbrev, kan ta gebyr for dette*. Gebyra kan i sum ikkje vere høgare enn nødvendige kostnader *styresmakta* har med slikt arbeid. For matrikulering av eigarseksjon kan det ikkje takast andre gebyr enn det som er fastsett i eigarseksjonslova § 15.

Det kan krevjast betaling for *utlevering* av opplysningar frå matrikkelen. Det kan ikkje takast *betaling* for innsyn i matrikkelen ved personleg frammøte hos kommunen eller sentral matrikelstyresmakt.

Departementet kan *gi forskrift om* gebyr og om betaling for opplysningar frå *matrikkelen*.

Kapittel 7 overskrifta skal lyde:

Kapittel 7 Oppmålingsforretning, *krav til landmålar o.a.*

§ 33 første ledd skal lyde:

Ei oppmålingsforretning går ut på å klarleggje og beskrive grenser og rettar i tråd med *påstandane til partane* og framlagde dokument, og elles bringe fram opplysningar og dokumentasjon som er nødvendig for matrikkelføring og eventuelt tinglysing. Den som utfører oppmålingsforretninga, skal ta vare på *interessene til alle partar* og utføre forretninga i samsvar med god landmålariskikk.

§ 33 tredje ledd skal lyde:

I *ei* forretning som gjeld oppretting av ei ny matrikkeleining eller ei arealoverføring, skal dei nye grensene merkjast i marka i samsvar med kommunalt løyve etter plan- og

bygningslova. *Nye grenser for uteareal til eigarseksjon skal merkjast i samsvar med vedtaket om dette etter eigarseksjonslova.* Den som utfører forretninga kan samtykkje i mindre avvik, for å kunne få ei gagnleg grense ut frå tilhøva i terrenget.

§ 33 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift* om varsling og proklama, og om utføring og dokumentasjon av oppmålingsforretning.

§ 34 første ledd tredje punktum skal lyde:

Koordinatane skal fastsetjast i eit geodetisk grunnlag *som er godkjent* av sentral matrikelstyresmakt.

§ 34 femte ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift* om merking, måling og kartfesting av matrikkeleiningar, under dette om når grensemerking kan utelatast.

§ 35 nytt andre ledd skal lyde:

Kommunen skal peike ut ein landmålar for kvar oppmålingsforretning. Landmålararen må ha gyldig landmålarbrev. Landmålararen skal ta vare på interessene til alle partane, undersøke relevante dokument og elles sørge for at forretninga blir utført i samsvar med god landmålarerskikk.

§ 35 gjeldande andre og tredje ledd blir nytt tredje og fjerde ledd.

§ 35 femte ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift* om rekvisisjon og fullføring av oppmålingsforretning, *til dømes* om tidsfristar og avvising av rekvisisjon, og om utføring av oppmålingsforretning og matrikkelføring etter vedtak av fylkesmannen.

Ny § 38 skal lyde:

§ 38 *Tildeling av landmålarbrev o.a.*

Departementet kan etter søknad tildele landmålarbrev til personar som

- a) er myndige og eigna til å drive eigedomsoppmåling
- b) har godkjend utdanning
- c) har minst to års relevant erfaring etter ferdig utdanning, og
- d) har bestått ei godkjent autorisasjonsprøve.

Landmålarbrev kan trekkjast tilbake mellombels eller varig ved brot på føresegner eller løyve gitt i eller i medhald av denne lova, plan- og bygningslova eller eigarseksjonslova, ved gjentekne åtvaringar, eller dersom landmålararen ikkje lenger fyller vilkåra for å ha landmålarbrev. Ein landmålar som ikkje lenger tilfredsstillar krava til å ha landmålarbrev, skal sende melding om dette til den som tildelar matrikelbrev innan 14 dagar.

Departementet kan *gi forskrift* om vilkår for landmålarbrev, tildeling og tilbaketrekking av slikt brev, krav til etterutdanning og gebyr.

Departementet kan gi forskrift om at eigedomslandmåling kan drivast mellombels av personar som er lovleg etablerte i ein annan EØS-stat med sikte på å drive slik verksemd der, og om praktiseringa av slik verksemd, medrekna unntak frå reglane i lova her.

Kapittel 8 overskrifta skal lyde:

Kapittel 8 Om geodetisk grunnlag, *oppmålingsarbeid o.a.*

§ 39 andre ledd skal lyde:

Kommunen skal bestemme ytterlegare geodetiske data når *kommunale* oppgåver etter lova her *eller plan- og bygningslova* krev det og gjere dei tilgjengelege for brukarane av slike data.

§ 42 skal lyde:

§ 42 *Fjerning av merke og signal*

Merke og signal kan krevjast fjerna dersom bruken av eigdommen *eller eigedommane* dei står på gjer dette nødvendig. Fjerning skal utførast av *eigarane* av *merket* eller signalet. *Fjerning av grensemerke kan berre skje etter avtale med kommunen.*

Merke og signal kan *i alle tilfelle* fjernast av kommunen *eller staten* sitt geodetiske *fagorgan* dersom dei er utforma og plasserte slik at det kan føre til forveksling med nærliggjande fastmerke og tilhøyrande signal. *Utgåtte eller ugyldige grensemerke, eller merke som kan forvekslast med gyldige grensemerke, kan i alle tilfelle fjernast av kommunen eller jordskifteretten.*

Fastmerke og signal som inngår i det overordna nasjonale grunnlaget, kan ikkje krevjast fjerna etter første ledd *eller* fjernast av kommunen etter andre ledd *første punktum*. Det same gjeld basispunkt og monumentale fastmerke.

Dersom det er gitt erstatning etter § 41, kan erstatningssummen krevjast heilt eller delvis tilbakebetalt ved fjerning etter første ledd, dersom summen overstig det tapet som er lidd.

Departementet kan *gi forskrift* om framgangsmåten ved fjerning av *merke* og signal.

§ 46 skal lyde:

§ 46 *Klage, førehandsvarsel og underretning om vedtak m.m.*

Det kan klagast over følgjande avgjerder etter denne lova:

- a) matrikkelføring av saker som krev oppmålingsforretning etter § 6, under dette feil ved varslinga eller utføringa av forretninga
- b) *avgjerd om kva som er klarlagd* grense etter § 7 tredje ledd
- c) samanslåing, jf. § 18
- d) føring av referanse til *avtale om grenser mv.*, jf. § 19
- e) fastsetjing av samla fast eigedom, jf. § 20
- f) tildeling av offisiell adresse med heimel i § 21
- g) sletting av matrikkeleining med heimel i § 26 *første* ledd
- h) avslag på krav om retting av opplysning i matrikkelen, jf. § 26 tredje *og fjerde* ledd
- i) avslag på førespurnad om innsyn i matrikkelen etter § 29

- j) utlevering av opplysningar frå matrikkelen, jf. § 30
- k) fastsetjing av gebyr og betaling med heimel i § 32 som ikkje er fastsett i forskrift eller regulativ godkjent av departementet
- l) avslag på rekvisisjon av oppmålingsforretning, jf. § 35 første ledd
- m) tildeling og tilbaketrekking av landmålarbrev etter § 38
- n) vedtak om tvangsmulkt, jf. § 48.

Klageinstans er departementet eller det klageorganet departementet peikar ut.

Reglane om klage på enkeltvedtak i forvaltningslova kapittel VI gjeld for alle klager etter første ledd.

Departementet kan gi forskrift om klage, *førehandsvarsel* og *underretning*.

§ 47 første ledd skal lyde:

Twistar om gjennomføringa av oppmålingsarbeid etter § 41 eller om fjerning av merke eller signal etter § 42 blir avgjorde av fylkesmannen. Vedtaket til fylkesmannen kan ikkje klagast på.

II

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling blir det gjort følgjande endringar:

§ 20-1 første ledd bokstav m skal lyde:

- m) opprettelse av ny grunneiendom, ny anleggseiendom eller nytt jordsameie, eller opprettelse av ny festegrunn for bortfeste som kan gjelde i mer enn 10 år, eller *endring av grenser for slike matrikkelenheter som ikke kan behandles som grensejustering*, jf. matrikkellova.

§ 21-2 sjette ledd skal lyde:

De som er nevnt i *matrikkellova* § 9, kan søke om tillatelse til å opprette ny grunneiendom, ny anleggseiendom, ny festegrunn eller nytt jordsameie, eller tillatelse til *endring av grenser for slike matrikkelenheter som ikke kan behandles som grensejustering*. Søknaden må angi hvordan enheten ønskes utformet, herunder angi grenseforløpet på kart. Søknaden må vise hvordan de nye enhetene eller *grenseendringen* på *en* hensiktsmessig måte kan gå inn i en fremtidig utnytting av området, herunder også hvordan krav til tomtestørrelse, fellesareal og plassering av bebyggelsen kan oppfylles.

I § 26-1 skal «lov om eigedomsregistrering» endrast til «matrikkellova».

§ 29-4 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om plassering av byggverk, som regler om avstand mellom byggverk, avstand til nabogrense, og beregningsmåten for høyde og avstand, samt for areal på byggverk som nevnt i tredje ledd bokstav b.

§ 33-1 første ledd skal lyde:

Kommunestyret selv kan gi forskrift om gebyr til kommunen for behandling av søknad om tillatelse, utferdigelse av kart og attester og for andre arbeid som det etter denne lov eller forskrift påhviler kommunen å utføre, herunder behandling av private planforslag. Gebyret for behandling av slikt planforslag kan omfatte kommunens arbeid frem til det blir avgjort om forslaget skal fremmes, jf. § 12-11. *Gebyret kan ikke være høyere enn de nødvendige kostnadene kommunen har med slike saker. I gebyret kan det inkluderes utgifter til nødvendig bruk av sakkyndig bistand under tilsyn. Andelen av gebyr som innkreves for tilsyn, skal framgå av forskriften. Tiltakshaver kan selv sørge for de nødvendige utredningene.*

III

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset. Kongen kan setje i verk dei enkelte føresegnene til ulik tid.

Departementet kan gi nærare overgangsføresegner.

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Høyre og Fremskrittspartiets representanter i
Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
Høyre og Fremskrittspartiets representanter i
Stortingets kommunal- og forvaltningskomite

Kopi: Stortingets kommunal- og forvaltningskomite

Deres ref

Vår ref

Dato

18/882-4

8. mars 2018

Lovteknisk bistand til arbeidet med Prop. 148 L (2016-2017) og Prop. 33 L (2017-2018)

Vedlagt følger et helhetlig lovforslag i samsvar med regjeringens forslag.

Utkastet er formulert i tråd med forslaget til regjeringen, jf. Prop. 148 L (2016-2017) og Prop. 33 L (2017-2018). Det er tatt hensyn til presiseringer og inkurieretninger som tidligere opplyst i brev til komiteen 16. februar 2018. Det gjelder:

- Presisering av at endring av festegrunn som går ut over rene grensejusteringer skal tinglyses, og at melding til tinglysing i seksjoneringsaker skal sendes til tinglysing etter at klagefristen har gått ut, jf. § 24 første ledd. Ordlyden i utkastet her er noe endret for klarere å få fram at (mindre) endring av festegrunn som håndteres som grensejusteringer ikke skal tinglyses
- Rett henvisning til kommuneloven kapittel 5 A, jf. § 25 a femte ledd
- I klagebestemmelsen § 46 første ledd gjelder dette:
  - Selvstendig klagerett på matrikkelføring av eierseksjon, jf. proposisjonen bokstav d, er ikke tatt inn. Slik klagerett går i realiteten fram av eierseksjonsloven
  - Bokstav i: Rett henvisning til § 26 tredje og fjerde ledd
  - Bokstav l: Klageretten på betaling (for eiendomsinformasjon, jf. § 32 andre ledd) er presisert

Med hilsen

Monica Mæland

Lovteknisk bistand 2

Endringer i matrikkellova m.m. (organisering av egedomsoppmåling)

Samla forslag i samsvar med Prop. 148 L (2016-2017) og Prop. 33 L (2017-2018)

Innhald

1	Samandrag.....	1
2	Merknader til dei enkelte føresegnene.....	2
2.1	Endringer i matrikkellova	2
2.2	Endringer i plan- og bygningslova	6
2.3	Endringer i eigarseksjonslova.....	6
2.4	Føresegn om iverksetjing	6
3	Samla forslag til lov om endringer i matrikkellova m.m. (organiseringa av egedomsoppmålinga).....	6

Samandrag

Utkastet er formulert i tråd med forslaget til regjeringa, jf. Prop. 148 L (2016-2017) og Prop. 33 L (2017-2018). I tillegg er det teke omsyn til nokre presiseringar og inkurierettingar som er forklart i eige brev til komiteen:

- Presisering av at endring av festegrunn som går ut over reine justeringar skal tinglysast, og at melding til tinglysing i seksjoneringsaker skal sendast til tinglysing etter at klagefristen har gått ut, jf. § 24 første ledd
- Rett tilvising til kommunelova kapittel 5 A, jf. § 25 a femte ledd
- I klageføresegna § 46 første ledd gjeld dette
  - Sjølvstendig klagerett på matrikkelføring av eigarseksjon, jf. proposisjonen bokstav d, er ikkje tatt inn. Slik klagerett går i realiteten fram av eigarseksjonslova
  - Bokstav i: Rett tilvising til § 26 tredje og fjerde ledd
  - Bokstav l: Klageretten på betaling (for egedomsinformasjon, jf. § 32 andre ledd) er presisert

Merknader til dei enkelte føresegnene

Endringar i matrikkellova

Føresegner om å gi forskrift

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 3

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). *Bokstav f* er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 4

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 5 a

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 6

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). *Første ledd bokstav d* og *fjerde ledd* er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 7

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Endringa i *overskrifta* er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 8

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). *Andre ledd* er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til §§ 9 og 10

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 11 a

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 12

Jf. Prop. 33 L (2017-2018). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 14

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 16

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 17

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 19

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslag til endringer i det materielle innholdet i referansar til avtale om grenser, er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 20

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 21

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 22

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). *Sjuande ledd* er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 23

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 24

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Ordlyden i *første ledd* er presisert. For det første er det teke inn ei presisering om saksgangen for saker som gjeld seksjonering. Etter gjeldande eigarseksjonslov § 13 andre ledd skal saka matrikkelførast straks det ligg føre eit positivt vedtak, men kommunen skal vente med å sende saka til tinglysing til eventuelle klager er avgjort, jf. gjeldande eigarseksjonslov § 17. Når ansvaret for å føre eigedomsopplysningar primært skal liggje til staten ved Statens kartverk, men slik at oppgåva og myndet med heimel i forskrift kan overførast til den aktuelle kommunen, blir desse to føresegnene i eigarseksjonslova samla, jf. forslag til endringer i eigarseksjonslova § 17 i Prop. 33 L (2017-2018). Dersom staten fører matrikkelen, skal kommunen sende saka til Kartverket for samla matrikkelføring og tinglysing når eventuelle klager er avgjort. Dersom kommunen sjølv fører matrikkelen, skal kommunen føre seksjonane inn i matrikkelen straks det ligg føre eit positivt vedtak, men vente med å sende saka til tinglysing til eventuelle klager er avgjort.

For det andre er det teke inn ei presisering om at endring av festegrunn skal sendast til tinglysing. Endring av festegrunn som kan behandlast som grensejustering etter § 16, skal ikkje tinglysast.

Forslaget til *overskrift, tredje ledd femte punktum* og *sjetto ledd* er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 25

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Føresegna omfattar saker som kommunen skal føre i alle tilfelle. Føring av eigarseksjonar skal skje i regi av matrikkelstyresmakta når oppgåva ikkje er overført til den aktuelle kommunen, jf. § 5 a. Gjeldande tredje ledd er derfor flytta til ny § 11 a, og overskrifta er endra i tråd med dette.

Nytt *femte ledd* svarar til gjeldande § 5 a andre ledd andre punktum. Kommunen vel sjølv korleis han vil organisere matrikkelføring som er lagd til kommunen i kraft av lov eller forskrift. I mange tilfelle vil det kunne liggje godt til rette for at fleire kommunar inngår avtale om former for felles matrikkelføring. Matrikkelføringa er ei styresmaktoppgåve og må organiserast i samsvar med kommunelova kapittel 5 A, ikkje § 27 som det står i proposisjonen.

Ei språkleg endring i *sjette ledd* om forskrifter er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 26

Jf. Prop. 33 L (2017-2018). Deler av forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 27

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 28

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 29

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 30

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 31 andre ledd

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Endringa i *første punktum* er av språkleg art.

Til § 32

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til overskrifta i kapittel 7

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 33

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). *Første ledd* og *tredje ledd andre punktum* er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 34

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 35

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 36

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 37

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 38

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er dels knytt til organisasjonsspørsmålet, dels til spørsmålet om autorisasjon.

Til overskrifta kapittel 8

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 39

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 42

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 46

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Ein meir stringent bruk av omgrepa avgjerd og enkeltvedtak er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) *første ledd* bokstav d gir sjølvstendig klagerett på matrikkelføring av eigarseksjon etter § 11 a. Klageretten var ment å sikre mot feil ved føringa. Klage på dette kan meir effektivt fremjast som klage på sjøve seksjoneringsvedtaket. Føresegna er difor teke ut av forslaget. Klage på matrikkelføring av oppmålingsforretning over uteareal som inngår i eigarseksjon, kan fremjast etter bokstav a. Proposisjonen bokstav e til l blir *bokstav d til k*.

Bokstav i. Tilvisinga til § 26 er endra i samsvar med forslaget i Prop. 33 L (2017-2018).

Bokstav l er teke inn i forslaget for å presisere at det er klagerett på størrelsen av ei individuelt fastsett betaling for opplysningar frå matrikkelen, jf. § 32 andre ledd, dvs. når summen ikkje er fastlagd i forskrift eller regulativ fastsatt av departementet.

Proposisjonen bokstav m og n blir *bokstav m og n*.

Andre til fjerde ledd er i samsvar med Prop. 148 L (2016-2017). Andre og fjerde ledd er i prinsippet uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 47

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 48

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Endringer i plan- og bygningslova

Til § 20-1 første ledd bokstav m

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 21-2 sjette ledd

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 21-9 fjerde ledd

Jf. Prop. 148 L (2016-2017).

Til § 26-1

Jf. Prop. 148 L (2016-2017). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 29-4 fjerde ledd

Jf. Prop. 33 L (2017-2018). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Til § 33-1 første ledd

Jf. Prop. 33 L (2017-2018). Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Endringer i eigarseksjonslova

Forslaget til endringer i eigarseksjonslova er ført opp i samsvar med i Prop. 33 L (2017-2018). Det gjeld eigarseksjonslova §§ 13 andre ledd, 14, 15, 17, 18 og 22 andre ledd.

Føresegn om iverksetjing

Ordlyden svarar til forslaget i Prop. 148 L (2016-2017) romartal III, jf. Prop. 33 L (2017-2018) romartal IV. Forslaget er uavhengig av organisasjonsspørsmålet.

Samla forslag til lov om endringer i matrikkellova m.m. (organiseringa av eigedomsoppmålinga)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 101 om eigedomsregistrering blir det gjort følgjande endringer:

I §§ 7 femte ledd, 14 tredje ledd, 15 tredje ledd, 18 tredje ledd, 20 fjerde ledd, 21 andre ledd, 27 andre ledd, 29 tredje ledd, 31 tredje ledd, 39 tredje ledd, 41 sjette ledd, 43 andre ledd og 48 første ledd siste punktum skal formuleringa «kan i forskrift gi nærare reglar om» endrast til «kan gi forskrift om».

§ 3 bokstav f, g, h og i skal lyde:

- f) *matrikulering*: føre ei ny matrikkeleining inn i matrikkelen,
- g) *oppmålingsforretning*: den oppgåva som går ut på å klarleggje og beskrive grenser og rettar til fast eigedom, og gi nødvendig dokumentasjon for krav om matrikkelføring, jf. § 33,
- h) *landmålarføretak*: føretak eller offentleg eining som oppfyller krava i denne lova til å utføre oppmålingsforretning,

- i) *ansvarleg landmålar*: representant for eit landmålarføretak som av føretaket er sett til å leie ei oppmålingsforretning,

§ 3 gjeldande bokstav i til l blir ny bokstav j til m.

§ 4 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Matrikkelen kan vise til opplysningar om fast eigedom i andre register.

Departementet kan gi forskrift om innhaldet i matrikkelen, til dømes om geografiske opplysningar om rettar i fast eigedom.

§ 5 a skal lyde:

§ 5 a *Matrikkelstyresmakta*

Matrikkelstyresmakta skal syte for føring, ordning, drift og forvaltning av matrikkelen.

Departementet kan gi forskrift om matrikkelstyresmakta, til dømes om overføring av oppgåver og mynde til kommunar.

§ 6 første ledd bokstav d skal lyde:

d) opplysningar om arealoverføring, *endring av grenser for festegrunn*, grensejustering og klarlegging av eksisterande grense, eller

§ 6 andre ledd skal lyde:

Når det ligg føre særlege grunnar, kan matrikkelstyresmakta etter søknad føre ei ny matrikkeleining inn i matrikkelen utan at oppmålingsforretninga er fullført. Dersom forretninga ikkje blir fullført til fastsett tid, kan matrikkelstyresmakta gjere vedtak om å fullføre forretninga for den ansvarlege landmålararen eller heimelshavaren si rekning. Eit krav om dekning av kostnadane for å få fullført oppmålinga er eit særleg tvangsgrunnlag for utlegg og kan tvangsfullførast etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 bokstav e.

§ 6 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om oppmålingsforretning før matrikkelføring, under dette om fullføring av slik oppmålingsforretning.

§ 7 overskrifta skal lyde:

§ 7 *Krav om klarlagd grense før tinglysing av heimelsovergang*

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Matrikkelstyresmakta avgjer kva for eigedommar som fyller vilkåra i første og andre ledd, og noterer dette i matrikkelen.

§ 8 skal lyde:

§ 8 *Krav om matrikkelføring*

Krav om matrikkelføring i saker som krev oppmålingsforretning, skal utferdast av den ansvarlege landmålararen og sendast til matrikkelstyresmakta. Saman med krav om matrikkelføring skal det leggjast ved dokumentasjon som er nødvendig for føring av matrikkelen og grunnboka.

Departementet kan gi forskrift om vilkår for matrikkelføring, under dette om innhaldet i og utforminga av krav om matrikkelføring.

§ 9 overskrifta skal lyde:

§ 9 *Kven som kan krevje matrikulering*

§ 9 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om kven som kan krevje matrikulering.*

§ 10 overskrifta skal lyde:

§ 10 *Felles vilkår for matrikulering*

§ 10 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om matrikkelføring av ny matrikkeleining, til dømes om unnatak frå plikt til matrikulering og innskrenking og utviding av vilkåra for matrikulering.*

Ny § 11 a skal lyde:

§ 11 a *Særskilt om matrikkelføring av eigarseksjon*

Matrikkelstyresmakta skal føre seksjonane inn i matrikkelen straks det ligg føre vedtak om seksjonering eller reseksjonering frå kommunen. Ei brukseining som skal omfatte nye eller endra ubygde delar, kan ikkje registrerast før det er halde oppmålingsforretning for grensene for utearealet, jf. § 6.

§ 12 fjerde og nytt femte og sjette ledd skal lyde:

Før matrikkelføring av endring av grenser for festegrunn som går ut over justeringar som kan behandlast etter § 16, må det vere gitt løyve som for oppretting av ny festegrunn. Det må dessutan liggje føre nødvendige fråsegner om endring av festerett, pantefråfall og konsesjonar for arealet.

Oppmålingsforretning som endrar grensene for festerett, kan *krevjast av dei som er nemnde i § 9 første ledd bokstav a og f. I saker som er kravd etter § 9 første ledd bokstav a, må det liggje føre samtykke frå festaren. Endring av grenser som omfattar umatrikulerte einingar, kan berre skje i saker der dette er kravd etter § 9 første ledd bokstav f, og berre samtidig med at einingane blir matrikulerte.*

Departementet kan gi forskrift om matrikkelføring av festegrunn, til dømes om kven som kan krevje matrikkelføring.

§ 14 første ledd skal lyde:

Jordsameige kan registrerast i matrikkelen med eige matrikelnummer når det er gjort sannsynleg at eininga er eit jordsameige. Jordsameige kan registrerast sjølv om det ikkje er fullstendig avklart kven som har partar i sameiget og kor store partane er. Føresegnene i § 10 fjerde og femte ledd gjeld tilsvarande.

§ 16 skal lyde:

§ 16 *Grensejustering*

Ei grense mellom matrikkeleiningar kan justerast utan at det blir henta inn fråsegn om pantefråfall. Dette gjeld tilsvarande for justering av ei grense mellom ein festegrunn og grunneigedommen eller jordsameiget som festegrunden er ein del av. Grensa kan ikkje justerast i strid med føresegner gitt i eller i medhald av anna lovgiving.

Ved justering kan berre mindre areal overførast mellom dei aktuelle einingane. Einsidig overføring av mindre areal kan utførast som grensejustering.

Panterett og festerett følgjer dei nye grensene slik dei blir *fastlagde* ved grensejustering.

Føresegna om panterett gjeld tilsvarande for andre rettar så langt det passar.

Grensejustering kan krevjast av dei som er nemnde i § 9. *Endra grenser for festerett kan berre matrikkelførast når det ligg føre samtykke frå festaren.* Grensejustering av *ei* umatrikulert eining kan berre skje samstundes med at eininga blir matrikulert.

Departementet kan *gi forskrift om* grensejustering, under dette setje areal- og verdigrenser for areal som blir overført mellom einingane.

§ 17 skal lyde:

§ 17 *Klarlegging av eksisterande grense, punktbeste og stadbundne rettar*

Matrikkelføring av klarlegging av eksisterande grenser, punktbeste og stadbundne rettar, utført som særskild forretning, kan krevjast av:

- a) nokon som har grunnboksheimel som eigar eller festar til den aktuelle matrikkeleininga, eller
- b) staten, statsføretak, fylkeskommune eller kommune.

Departementet kan *gi forskrift om* klarlegging av eksisterande grense, punktbeste, stadbundne rettar, om kven som kan krevje dette, og om fritak frå krav om oppmålingsforretning.

§ 19 skal lyde:

§ 19 *Referanse til avtale om grenser m.m.*

Matrikkelstyresmakta kan ta inn i matrikkelen referansar til avtalar om eksisterande *grenser for ei matrikkeleining dersom grensa* ikkje er tidlegare fastlagd i ei oppmålingsforretning eller i ei tilsvarande forretning etter anna eller tidlegare lov. *Det same gjeld for avtalar om lokalisering av eksisterande og ikkje fastlagde punktbeste og om stadfesting av varige stadbundne rettar som ikkje er omfatta av § 6, og som gjeld ein del av ein eksisterande grunneigedom, anleggseigedom eller festegrunn eller av eit eksisterande jordsameige eller eit uteareal til ein eigarseksjon.*

Departementet kan gi forskrift om at ein slik avtale berre kan tinglysast dersom avtalen har referanse i matrikkelen.

Departementet kan *gi forskrift om avtalar som kan få referanse i matrikkelen.*

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Eigar skal varslast om *registreringa* på ein etter tilhøva formålstenleg og etterviseleg måte.

§ 21 første ledd andre punktum skal lyde:

Før kommunen *tek ei endeleg avgjerd*, skal dei som *avgjerda* får verknad for, få høve til å uttale seg.

§ 22 første til fjerde ledd skal lyde:

Krav om matrikkelføring skal behandlast utan unødig opphald. Krav om matrikkelføring som ikkje tilfredsstillar vilkåra etter denne lova, skal avvisast. Avvisinga skal vere skriftleg og grunngitt. Dersom kravet har mindre manglar, kan *matrikkelføring likevel skje.* *Det skal setjast ein frist for å rette mangelen.*

Matrikkelstyresmakta skal også føre inn opplysningar frå saker for dei ordinære domstolane, jordskifteretten eller tilsvarande særdomstol. Føresegnene i første ledd gjeld så langt dei passar også for matrikkelføring av slike opplysningar.

Offentlege organ skal føre opplysningar i matrikkelen når det er bestemt i lov eller forskrift *eller* etter avtale med *matrikkelstyresmakta.* *Matrikkelstyresmakta* kan få utlevert frå folkeregisteret og andre administrative register opplysningar som skal brukast i matrikkelen.

Føring av opplysningar i matrikkelen kan berre utførast av *ein* person som er godkjend av *matrikkelstyresmakta*. *Den ansvarlege landmålararen kan ikkje matrikkelføre opplysningar om ei oppmålingsforretning som vedkommande står ansvarleg for eller har teke del i. Det same gjeld andre ansvarlege landmålarar på det same kontoret, underordna eller medhjelparar.*

§ 22 sjuande ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om føring av matrikkelen og organ som kan utføre matrikkelføringsoppgåver, til dømes om informasjon til heimelshavarar eller andre saka vedkjem, om tidsfristar, rapportering, kvalitetssikring og oppbevaring av matrikelopplysningar, og om godkjenning av personar som skal føre opplysningar i matrikkelen.*

§ 23 første og andre ledd skal lyde:

Matrikkelstyresmakta tildeler matrikelnummer ved innføring av matrikkeleining i matrikkelen. *Matrikkelstyresmakta* kan tildele nytt matrikelnummer til matrikkeleining som ikkje er nummerert i samsvar med føresegnene i denne lova.

§ 24 overskrifta skal lyde:

§ 24 *Tinglysing og utferding av matrikelbrev m.m.*

§ 24 første ledd skal lyde:

Så snart oppretting av ny matrikkeleining, samanslåing, endring av eigarseksjon, arealoverføring eller endring av festegrunn ut over grensejusteringar etter § 16 er ført i matrikkelen, skal *matrikkelstyresmakta* sende melding om dette til tinglysing. *Gjeld saka oppretting eller endring av eigarseksjon, skal kommunar som sjølv fører matrikkelen med heimel i § 5 a, likevel ikkje sende meldinga før eventuelle klager over seksjoneringsvedtaket er avgjort, jf. eigarseksjonslova § 17.*

§ 24 tredje ledd skal lyde:

Så snart *matrikkelstyresmakta* har fått melding om at tinglysing er utført som føresett, skal *ho* fullføre matrikkelføringa og stadfeste dette ved å utferde matrikelbrev. Tidspunktet for endeleg oppretting, samanslåing, endring eller arealoverføring, skal reknast samstundes med tinglysinga. *Matrikkelstyresmakta* skal sende matrikelbrevet til *landmålarføretaket*. Er *ei* grense mot tilgrensande matrikkeleiningar merkt eller målt inn på nytt, skal *matrikkelstyresmakta* sende relevant *utdrag av* matrikelbrev til eigarar og eventuelle festarar av desse einingane. I oversendinga skal det opplysast om høve til å klage og klagefristar.

§ 24 sjetteste ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om melding til tinglysing, utferding av matrikelbrev m.m. og høve til å stadfeste eigedomsrett ved eigenfråsegn, og kan under dette fastsetje rutinar som sikrar samsvar mellom matrikkelen og grunnboka.*

§ 25 overskrifta skal lyde:

§ 25 *Matrikkelføring av opplysningar om bygningar, adresser, kommunale pålegg o.a.*

§ 25 tredje til sjetteste ledd skal lyde:

Kommunen skal føre opplysningar om pålegg som gjeld bruk av grunn og bygningar straks kommunen har vedteke, endra eller oppheva pålegget.

Kommunen skal elles føre inn opplysningar på grunnlag av anna kommunal saksbehandling når det i lov eller forskrift er fastsett at *desse opplysningane* skal førast i matrikkelen.

Kommunen kan etter avtale overlate til ein annan kommune etter reglane i kommunelova kapittel 5 A eller matrikkelstyresmakta å føre matrikkelen på sine vegner.

Departementet kan gi forskrift om rapportering og føring av opplysningar om bygningar, adresser og andre opplysningar kommunen skal føre i matrikkelen, og om kommunen sitt høve til å fastsetje utfyllande lokale forskrifter.

§ 26 skal lyde:

§ 26 Retting av opplysningar i matrikkelen og sletting av matrikkeleining

Matrikkelstyresmakta kan slette ei matrikkeleining frå matrikkelen dersom det ikkje låg føre grunnlag for å opprette eininga. Det same gjeld for matrikkeleiningar som fysisk ikkje lenger eksisterer. Dersom eininga er ført inn i grunnboka, kan ho berre slettast frå matrikkelen dersom ho samtidig blir sletta i grunnboka.

Eigarseksjonar som blir sletta i grunnboka etter vedtak med heimel i eigarseksjonslova § 22 andre ledd, skal slettast frå matrikkelen. Matrikkelstyresmakta fullfører slettinga ved å utferde matrikkelbrev i samsvar med § 24 tredje ledd.

Opplysningar om grenser og geografiske opplysningar om punktbeste og stadbundne rettar kan berre supplerast eller endrast på grunnlag av ny oppmålingsforretning, jf. § 17, rettskraftig avgjerd ved domstolane, jf. § 22 andre ledd, eller avtale mellom partane når vilkåra for dette er til stades, jf. § 19. Matrikkelstyresmakta kan likevel rette slike opplysningar når det blir dokumentert at opplysningane er feil, og dette kjem av feil i registreringa eller i vedlikehaldet av matrikkelen.

Andre opplysningar kan rettast av organet som fører opplysningane, dersom dei er feil, ufullstendige, grunnlaget for registreringa har falle bort, eller det ikkje er høve til å behandle dei i matrikkelen. Organet skal rette opplysningane når ein part set fram krav om det og kan dokumentere at det er grunnlag for å rette opplysningane. Matrikkelstyresmakta kan av eige tiltak rette opplysningane når dette har noko vesentleg å seie for matrikkelen som eit einsarta og påliteleg register.

Partar som retting, endring eller tilføyning har noko å seie for, skal underrettast.

Denne paragrafen går framom personopplysningslova § 27 om retting av mangelfulle personopplysningar.

Departementet kan gi forskrift om rettingar, endringar og tilføyningar til matrikkelen og om sletting av matrikkeleining, til dømes om underretting og når underretting kan sløyfast.

I § 27 skal «sentral matrikkelstyresmakt» endrast til «matrikkelstyresmakta».

§ 28 skal lyde:

§ 28 Tilsyn med matrikkelføringa

Matrikkelstyresmakta skal føre tilsyn med at matrikkelen blir ført i samsvar med lov og forskrift, og kan gi pålegg om retting av opplysningar eller andre tiltak for å rette opp manglar ved måten føringa skjer på.

§ 29 første og andre ledd skal lyde:

Alle har rett til innsyn i matrikkelen. *Matrikkelstyresmakta* og kommunane skal syte for at informasjon om matrikkelen er tilgjengeleg på førespurnad.

Matrikkelstyresmakta skal utferde matrikkelbrev når nokon som er nemnde i § 9, krev det.

§ 30 skal lyde:

§ 30 *Utlevering og behandling av matrikkelinformasjon og andre opplysningar om egedomsoppmåling*

Matrikkelinformasjon og andre opplysningar om egedomsoppmåling kan utleverast:

- a) for offentlig planlegging, saksbehandling og administrasjon
- b) for oppgåver etter denne lova, plan- og bygningslova eller eigarseksjonslova
- c) ved søknad om offentlig løyve, eller
- d) for å ta hand om andre interesser *som gjeld* rådvelde over matrikkeleiningar eller bruken av dei.

Matrikkelinformasjon og andre opplysningar om egedomsoppmåling kan utleverast for andre formål dersom den som får opplysningane utlevert, skal ta i vare ei rettkommen interesse, og omsynet til personvernet for dei registrerte ikkje overstig denne interessa.

Matrikkelinformasjon og andre opplysningar om egedomsoppmåling som ikkje inneheld personopplysningar, eller berre omfattar informasjon som identifiserer, kartfester eller typebestemmer matrikkeleiningar, bygningar eller adresser, kan utleverast i alle høve.

Det kan knytast vilkår til utlevering og behandling av *matrikkelinformasjon og andre opplysningar om egedomsoppmåling*.

Matrikkelinformasjon og andre opplysningar om egedomsoppmåling skal ikkje utleverast dersom vitale personlege eller offentlege interesser tilseier dette.

Utlevering av fødselsnummer kan berre skje dersom vilkåra i personopplysningslova § 12 er oppfylte.

Departementet kan *gi forskrift om* behandling, utlevering og sal av *matrikkelinformasjon og andre opplysningar om egedomsoppmåling, og om fritak frå meldeplikta* etter § 31 i personopplysningslova *for behandling etter andre ledd*.

§ 31 andre ledd skal lyde:

Ved innsyn i matrikkelen, og til bruk i oppmålingsforretningar etter denne lova, skal det saman med opplysningar frå matrikkelen vere tilgjengeleg kart som viser tekniske og topografiske forhold på og i nærleiken av *den aktuelle matrikkeleininga*. Kommunen skal stille til rådvelde for *matrikkelstyresmakta* dei opplysningane frå kommunen sitt kartverk som er nødvendige for å framstille slike kart.

§ 32 skal lyde:

§ 32 *Offentlege gebyr og betaling for matrikkelopplysningar*

Kommunen og *matrikkelstyresmakta* kan ta gebyr for *matrikkelføring*, utferding av matrikkelbrev og anna arbeid etter lova her etter regulativ fastsett av *departementet i forskrift*.

Det kan krevjast betaling for *utlevering av* opplysningar frå matrikkelen. Det kan ikkje takast *betaling* for innsyn i matrikkelen ved personleg frammøte hos *kommunen* eller *matrikkelstyresmakta*.

Departementet kan *gi forskrift om betaling* for opplysningar frå matrikkelen.

Kapittel 7 overskrifta skal lyde:

Kapittel 7 Oppmålingsforretning, *krav til landmålarforetak og ansvarleg landmålar o.a.*

§ 33 første ledd skal lyde:

Ei oppmålingsforretning går ut på å klarleggje og beskrive grenser og rettar i tråd med *påstandane til partane* og framlagde dokument, og elles bringe fram opplysningar og dokumentasjon

som er nødvendig for matrikkelføring og eventuelt tinglysing. Den som utfører oppmålingsforretninga, skal ta vare på *interessene til alle partar* og utføre forretninga i samsvar med god landmålararskikk.

§ 33 tredje og fjerde ledd skal lyde:

I ei forretning som gjeld oppretting eller ei arealoverføring, skal dei nye grensene merkjast i marka i samsvar med kommunalt løyve etter plan- og bygningslova. *Nye grenser for uteareal til eigarseksjon skal merkjast i samsvar med vedtaket om dette etter eigarseksjonslova. Dersom det under forretninga kjem opp forhold som skapar behov for å gjere mindre avvik for å kunne få ei gagnleg grense ut frå tilhøva i terrenget, må saka leggjast fram for kommunen til godkjenning.*

Partane og den som utfører forretninga, har tilgang til privat og offentleg eigedom. *Landmålarføretaket kan utføre oppmålingsarbeid i samband med forretninga etter reglane i § 41.*

§ 33 sjette ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om utføring* og dokumentasjon av oppmålingsforretning.

§ 34 første ledd tredje punktum skal lyde:

Koordinatane skal fastsetjast i eit geodetisk grunnlag *som er godkjent av matrikkelstyresmakta.*

§ 34 femte ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift* om merking, måling og kartfesting av matrikkeleiningar, under dette om når grensemerking kan utelatast.

§ 35 skal lyde:

§ 35 Avtale om og bestilling av ei oppmålingsforretning

Ein avtale om oppmålingsforretning skal vere skriftleg.

Departementet kan gi forskrift om bestilling av ei oppmålingsforretning, til dømes om innhald og utforming av ein avtale om slik forretning.

Ny § 36 skal lyde:

§ 36 Utføringa av oppdraget, varsling o.a.

Landmålarføretaket skal melde tid og stad for ei oppmålingsforretning til partane med minst to vekers varsel. Partane kan godta kortare varsel. Innkallinga skal opplyse om kva forretninga går ut på, den vidare saksgangen og om høve til klage.

Landmålarføretaket skal peike ut ein ansvarleg landmålar for kvart oppdrag. Den ansvarlege landmålararen må ha gyldig landmålarbrev. Den ansvarlege landmålararen skal ta vare på interessene til alle partane, undersøke relevante dokument og elles utføre oppdraget i samsvar med god landmålararskikk.

Om den ansvarlege landmålararen, landmålarføretaket eller nokon av dei tilsette ved kontoret som utfører oppmålingsforretninga, har eller får ei økonomisk eller personleg interesse i eigedommen eller det ligg føre andre særeigne forhold som er eigna til å svekke tilliten til at dei opptrer upartisk, skal partane straks få opplysning om dette. Ein part kan nekte å akseptere forretninga når den ansvarlege landmålararen eller ein annan som utfører forretninga,

a) er part i saka

- b) er i slekt eller svogerskap med ein part i opp-eller nedstigande linje eller i sidelinje så nær som søsken
- c) er eller har vore gift med, bur eller har budd i eit ekteskapsliknande forhold med, er eller har vore forlova med, eller er eller har vore fosterfar, fostermor eller fosterbarn til ein part
- d) er verje eller fullmektig for ein part i saka eller har vore slik verje eller fullmektig etter at saka begynte.

Departementet kan gi forskrift om rekkjevidda av tredje ledd og om varsling og proklama.

Ny § 37 skal lyde:

§ 37 *Journalføring og arkivering*

Landmålarføretaket pliktar å føre journal over bestilte og gjennomførte oppdrag. Journalen og andre dokument som gjeld oppdraget, skal oppbevarast i minst ti år etter at oppdraget er avslutta.

Departementet kan gi forskrift om journalføring og arkivering.

Ny § 38 skal lyde:

§ 38 *Krav til landmålarføretak, tildeling av landmålarbrev o.a.*

Eit landmålarføretak som tek på seg oppgåver etter denne lova, må ha minst éin landmålar med gyldig landmålarbrev på kvar faste kontorstad. Landmålarføretaket må ha ei forsikring eller stille anna sikker trygding som dekkjer det ansvaret landmålarføretaket og den ansvarlege landmålararen kan pådra seg i samband med utføringa av oppmålingsforretningar.

Matrikkelstyresmakta kan etter søknad tildele landmålarbrev til personar som

- a) er myndige og eigna til å drive eigedomsopp-
- b) måling
- c) har godkjend utdanning
- d) har minst to års relevant erfaring etter ferdigutdanning, og
- e) har bestått ei godkjent autorisasjonsprøve.

Landmålarbrev kan trekkjast tilbake mellombels eller varig ved brot på føresegner eller løyve gitt i eller i medhald av denne lova, plan- og bygningslova eller eigarseksjonslova, ved gjentekne åtvaringar, eller dersom landmålararen ikkje lenger fyller vilkåra for å ha landmålarbrev. Ein landmålar som ikkje lenger tilfredsstillar krava til å ha landmålarbrev, skal sende melding om dette til matrikkelstyresmakta innan 14 dagar.

Departementet kan gi forskrift om krav til landmålarføretak, til dømes om økonomisk tryggleik og organisering av drifta.

Departementet kan gi forskrift om vilkår for landmålarbrev, tildeling og tilbaketrekking av slikt brev, krav til etterutdanning og gebyr.

Departementet kan gi forskrift om at eigedomslandmåling kan drivast mellombels av personar som er lovleg etablerte i ein annan EØS-stat med sikte på å drive slik verksemd der, og om praktiseringa av slik verksemd, medrekna unntak frå reglane i lova her.

Kapittel 8 overskrifta skal lyde:

Kapittel 8 Om geodetisk grunnlag, *oppmålingsarbeid o.a.*

§ 39 andre ledd skal lyde:

Kommunen skal bestemme ytterlegare geodetiske data når *kommunale* oppgåver etter lova her eller *plan- og bygningslova* krev det og gjere dei tilgjengelege for brukarane av slike data.

§ 42 skal lyde:

§ 42 *Fjerning av merke og signal*

Merke og signal kan krevjast fjerna dersom bruken av eigedommen eller eigedommane dei står på gjer dette nødvendig. Fjerning skal utførast av eigarane av merket eller signalet. Fjerning av grensemerke, til dømes utgåtte grensemerke eller merke som kan forvekslast med gyldige grensemerke, skal dokumenterast og rapporterast til matrikkelstyresmakta.

Merke og signal kan også fjernast av kommunen eller staten sitt geodetiske fagorgan dersom dei er utforma og plasserte slik at det kan føre til forveksling med nærliggjande fastmerke og tilhøyrande signal. *Utgåtte eller ugyldige grensemerke, eller merke som kan forvekslast med gyldige grensemerke, kan også fjernast av kommunen, jordskifteretten eller matrikkelstyresmakta. Landmålarføretak skal av eige tiltak fjerne merke som føretaket har sett ned feil.*

Fastmerke og signal som inngår i det overordna nasjonale grunnlaget, kan ikkje krevjast fjerna etter første ledd eller fjernast av kommunen etter andre ledd. Det same gjeld basispunkt og monumentale fastmerke.

Dersom det er gitt erstatning etter § 41, kan erstatningssummen krevjast heilt eller delvis tilbakebetalt ved fjerning etter første ledd, dersom summen overstig det tapet som er lidd.

Departementet kan gi forskrift om framgangsmåten ved fjerning av merke og signal.

§ 46 skal lyde:

§ 46 *Klage, førehandsvarsel og underretning om vedtak m.m.*

Det kan klagast over følgjande avgjerder etter denne lova:

- a) matrikkelføring av saker som krev oppmålingsforretning etter § 6
- b) vedtak om å fullføre oppmålingsforretning etter § 6 andre ledd andre punktum
- c) avgjerd om kva som er klarlagd grense etter § 7 tredje ledd
- d) samanslåing, jf. § 18
- e) føring av referanse til avtale om grenser mv., jf. § 19
- f) fastsetjing av samla fast eigedom, jf. § 20
- g) tildeling av offisiell adresse med heimel i § 21,
- h) sletting av matrikkeleining med heimel i § 26 første ledd
- i) avslag på krav om retting av opplysning i matrikkelen, jf. § 26 tredje og fjerde ledd
- j) avslag på førespurnad om innsyn i matrikkelen etter § 29
- k) utlevering av matrikkelinformasjon og andre opplysningar om eigedomsoppmåling, jf. § 30
- l) fastsetjing av betaling med heimel i § 32 som ikkje er fastsett i forskrift eller regulativ godkjent av departementet
- m) tildeling og tilbaketrekking av landmålarbrev etter § 38 andre og tredje ledd
- n) vedtak om tvangsmulkt, jf. § 48.

Klageinstans er departementet eller det klageorganet departementet peikar ut. Reglane om klage på enkeltvedtak i forvaltningslova kapittel VI gjeld for alle klager etter første ledd.

Førehandsvarsel og underretning om vedtaket m.m. til klageinstansen i saker etter første ledd bokstav a og b skal sendast til landmålarføretaket.

Departementet kan gi forskrift om klage, førehandsvarsel og underretning.

§ 47 første ledd skal lyde:

Tvistar om gjennomføringa av oppmålingsarbeid etter § 41 eller om fjerning av merke eller signal etter § 42 blir avgjorde av fylkesmannen. Vedtaket til fylkesmannen kan ikkje klagast på.

§ 48 første ledd første punktum skal lyde:

Kommunen eller *matrikkelstyresmakta* kan gjere vedtak om å påleggje tvangsmulkt for å få gjennomført vedtak gitt i medhald av denne lova.

II

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling blir det gjort følgjande endringar:

§ 20-1 første ledd bokstav m skal lyde:

m) opprettelse av ny grunneiendom, ny anleggseiendom eller nytt jordsameie, eller opprettelse av ny festegrunn for bortfeste som kan gjelde i mer enn 10 år, eller *endring av grenser for slike matrikkelenheter som ikke kan behandles som grensejustering*, jf. matrikkellova.

§ 21-2 sjette ledd skal lyde:

De som er nevnt i *matrikkellova* § 9, kan søke om tillatelse til å opprette ny grunneiendom, ny anleggseiendom, ny festegrunn eller nytt jordsameie, eller tillatelse til *endring av grenser for slike matrikkelenheter som ikke kan behandles som grensejustering*. Søknaden må angi hvordan enheten ønskes utformet, herunder angi grenseforløpet på kart. Søknaden må vise hvordan de nye enhetene eller *grenseendringen* på en hensiktsmessig måte kan gå inn i en fremtidig utnytting av området, herunder også hvordan krav til tomtestørrelse, fellesareal og plassering av bebyggelsen kan oppfylles.

§ 21-9 fjerde ledd skal lyde:

Tillatelse til tiltak som nevnt i § 20-1 første ledd bokstav m, faller bort dersom det ikke er *satt fram krav om matrikkelføring* etter matrikkellova innen 3 år etter at tillatelsen ble gitt. *Tillatelsen faller også bort dersom matrikkelmyndigheten må avvise kravet om matrikkelføring, og vilkårene for matrikkelføring ikke er rettet innen en nærmere fastsatt frist.*

I § 26-1 skal «lov om eigedomsregistrering» endrast til «matrikkellova».

§ 29-4 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om plassering av byggverk, som regler om avstand mellom byggverk, avstand til nabogrense, og beregningsmåten for høyde og avstand, samt for areal på byggverk som nevnt i tredje ledd bokstav b.

§ 33-1 første ledd skal lyde:

Kommunestyret selv kan gi forskrift om gebyr til kommunen for behandling av søknad om tillatelse, utferdigelse av kart og attester og for andre arbeid som det etter denne lov eller forskrift påhviler kommunen å utføre, herunder behandling av private planforslag. Gebyret for behandling av slikt planforslag kan omfatte kommunens arbeid frem til det blir avgjort om forslaget skal fremmes, jf. § 12-11. *Gebyret kan ikke være høyere enn de nødvendige kostnadene kommunen har med slike saker. I gebyret kan det inkluderes utgifter til nødvendig bruk av sakkyndig bistand under tilsyn. Andelen av gebyr som innkreves for tilsyn, skal framgå av forskriften. Tiltakshaver kan selv sørge for de nødvendige utredningene.*

III

I lov 16. juni 2017 nr. 65 om eierseksjoner blir det gjort følgende endringer:

§ 13 andre ledd blir oppheva. Gjeldande tredje ledd blir nytt andre ledd.

§ 14 skal lyde:

§ 14 *Saksbehandlingstid for kommunens behandling av søknaden om seksjonering*

Kommunen skal behandle *seksjonerings*søknaden innen 12 uker etter at søknaden er mottatt. *For kommuner som selv fører opplysninger om eierseksjoner i matrikkelen med hjemmel i matrikkellova § 5 a, skal tiden det tar å registrere seksjonene i matrikkelen, medregnes i fristen etter første punktum.* Ved retting av søknaden etter § 12 første ledd løper fristen fra kommunen har mottatt en rettet søknad. Oversitter kommunen disse fristene, reduseres seksjoneringsgebyret etter § 15 med 25 prosent av det totale gebyret for hver påbegynte uke tidsfristen oversittes.

§ 15 skal lyde:

§ 15 *Gebyrer for kommunens behandling av søknaden om seksjonering*

Kommunen kan fastsette et seksjoneringsgebyr for å behandle seksjonerings

søknaden. Gebyret kan ikke være høyere enn de nødvendige kostnadene kommunen har med slike saker. Gebyret skal innbetales innen en frist som kommunen *setter*.

Søkeren skal betale gebyr for *matrikulering* og tinglysing av seksjoneringsvedtaket i samsvar med *matrikkellova § 32* og tinglysingsloven § 12 b. *Gebyrene* skal innbetales til kommunen. Blir seksjonerings

søknaden avslått, skal kommunen tilbakebetale *gebyrene*.

§ 17 skal lyde:

§ 17 *Matrikkelføring og tinglysing*

Kommuner som selv fører opplysninger om eierseksjoner i matrikkelen med hjemmel i matrikkellova § 5 a, skal føre seksjonene inn i matrikkelen straks seksjoneringsvedtaket foreligger. En bruksenhet som skal omfatte ubebygde deler, kan ikke registreres i matrikkelen før det er holdt oppmålingsforretning for grensene for utearealet etter matrikkellova.

Når eventuelle klager over seksjoneringsvedtaket er avgjort, og det foreligger et positivt seksjoneringsvedtak, skal kommunen sende dokumentasjonen som er nødvendig for *matrikkelføring* og *oppretting* av grunnboksblad for hver seksjon, til *matrikkelføring* og tinglysing, jf. matrikkellova §§ 11 a og 24. Departementet kan gi forskrift om slik dokumentasjon og hvilke vedlegg som skal følge med til *matrikkelføring* og tinglysing.

§ 18 skal lyde:

§ 18 *Utsteding av matrikkelbrev*

Så snart *matrikkelmyndigheten* har fått melding om at seksjoneringsvedtaket er tinglyst, skal *den* fullføre matrikkelføringen og utstede matrikkelbrev.

§ 22 andre ledd skal lyde:

Dersom en eiendom ble seksjonert før den var ferdig utbygd, og det ikke har blitt bygget ut to eller flere bruksenheter på eiendommen innen fem år etter at seksjoneringen ble tinglyst, kan kommunen vedta at seksjoneringen skal slettes. Med ferdig utbygd menes i denne paragrafen at en bruksenhet er bygget i slik utstrekning at den oppfyller minstekravene til den type seksjon (boligseksjon eller næringsseksjon) det er tale om. Kommunen skal sende melding *til matrikkelmyndigheten* og *tinglysingsmyndigheten* om at seksjoneringen skal slettes i grunnboken og

matrikkelen. Matrikkelmyndigheten og tinglysingsmyndigheten gjennomfører slettingen, og matrikkelmyndigheten utsteder deretter matrikkelbrev. Slettingen i grunnboken kan gjennomføres uten hinder av eventuelle rådighetsinnskrenkninger som hefter på noen av seksjonene.

IV

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset. Kongen kan setje i verk dei enkelte føresegnene til ulik tid.

Departementet kan gi nærare overgangsføresegner.

